DERSAADET SÖZLÜĞÜ

Mahmut ÇETİN

İSTANBUL TİCARET ODASI

130 Yıl

DERSAADET SÖZLÜĞÜ

Mahmut ÇETİN

İSTANBUL TİCARET ODASI

İSTANBUL'A YÖNELİK ARAŞTIRMALAR
YAYIN NO: 2011-16

İSTANBUL, 2012

Copyright © İTO (İstanbul Ticaret Odası)

Tüm haklar saklıdır. Bu yayının hiç bir bölümü, yazarın ve İTO'nun önceden yazılı izni olmaksızın mekanik olarak, fotokopi yoluyla veya herhangi bir şekilde çoğaltılamaz. Eserin bazı bölümleri veya paragrafları, sadece araştırma veya özel çalışmalar amacıyla, yazarın adı ve İTO belirtilmek suretiyle kullanılabilir.

ISBN 978-605-137-043-9 (Basılı)
ISBN 978-605-137-044-6 (Elektronik)

İTO ÇAĞRI MERKEZİ
Tel: (212) 444 0 486

İTO yayınları için ayrıntılı bilgi
Bilgi ve Doküman Yönetimi Şubesi
Dokümantasyon Servisi'nden alınabilir.

Tel : (212) 455 63 29
Faks : (212) 512 06 41
E-posta : ito.yayin@ito.org.tr
İnternet : www.ito.org.tr
Adres: Reşadiye Cad. Eminönü/Fatih 34112 İstanbul

Odamız yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak
internetten ulaşabilirsiniz.

Proje Danışmanları
Süleyman Zeki Bağlan
Ömer Ziya Belviranlı
Veli Şirin

Düzelti
Yalçın Lüleci

Fotoğraflar
Erol Mermer
Enes Reyhan
Caner Cangül

Baskı
CatchFuture
Tel: (212) 232 89 52

DERSAADET SÖZLÜĞÜ

TAKDİM

Dersaadet, her ne kadar geniş anlamda İstanbul demekse de, dar anlamda "Tarihi Yarımada"yı simgeler. Zaten Osmanlı'daki tüm yenilikler de burada, Tarihi Yarımada'da oluşur ve gerçekleşir. Çünkü Tarihi Yarımada hükümetin merkezidir, basının ve üniversitenin bulunduğu yerdir. Kültür dünyasının nabzı burada atar, mimari en güzel örnekleri burada sergiler, ticaret ve üretim merkezleri bu bölgede yoğunlaşır.

Bu özellikleriyle İstanbul, hem Türkiye'nin hem de bu medeniyet havzasının yenilikçi ve öncü şehridir. İstanbul sadece ticarette, ekonomide ya da mimaride değil; sosyal, kültürel ve siyasal değişimlerde de ilklerin yaşandığı bir mekandır.

İstanbul'da değişim ile muhafazakarlık aslında ikiz kardeş gibidir. Bir yandan ne denli değişime açıksa öte yandan o kadar kendisine ait olanı, bir zamanlar sahip olduğu mekan ve değerleri korumak ister. İşte bu nitelik de, İstanbul'u diğer şehirlerden ayırıp biricik ve farklı kılan gizem olur.

Siz Tarihi Yarımada'da yürürken geçmiş ile bugünü, gelenek ile moderni bir arada görürsünüz. Mekanlarında hafızanızı tazelerken geleceğe ilişkin büyük düşlerin de içinde bulursunuz kendinizi. Aslında bunun sebebi, geçmişin izlerini taşıyan yapı ve mekanların geleceği de kurucu özelliklere sahip olmasıdır. O yüzden semtleri sürekli değişen Dersaadet'in geçmişini gözden kaçırmamalıyız. Her gün önünden

geçtiğimiz binalarda bir zamanlar kimlerin yaşadığını, buralarda hangi önemli kararların alındığını bilmek, tarihin akışını değiştiren mekanların farkında olmak gerekiyor.

İşte Dersaadet Sözlüğü ile biz bunu yapıyoruz. Kıymetli yazar Mahmut Çetin, yıllardır süren araştırmaların bir semeresi olarak, sokak sokak, bina bina, mekan mekan bize Dersaadet'i tanıtıyor. Bunu yaparken de büyük değişim ve gelişmelerin altını çiziyor. Aslında Dersaadet Sözlüğü, hem toplumsal, hem kültürel, hem siyasî, hem de ticarî hafızamızı bugüne taşıyor. Tarih mantığının dışına çıkarak, insan ve mekanla iletişim kurmamızı sağlıyor. 1882'de Dersaadet Ticaret Odası adıyla kurulan bir ticaret odası olarak, Dersaadet Sözlüğü adlı bu eseri yayınlamayı tarihi sorumluluğumuzun bir gereği olarak kabul ediyoruz. Aynı zamanda inanıyoruz ki, İstanbul, her gün yeniden keşfedilmesi gereken bir tarih hazinesidir.

Şehirle irtibat kurmanın bir başlangıcı olan bu çalışmayla, inanıyorum ki, İstanbul-severler, Tarihi Yarımada'nın farklı bir perspektiften algılanmasında önemli bir mesafe alacaklardır.

Saygılarımla

Dr. Murat YALÇINTAŞ
İTO Yönetim Kurulu Başkanı

Mahmut Çetin

1 Ocak 1963 tarihinde Ankara'da doğdu. Reşat Bey İlkokulu ve Sokollu Mehmet Paşa Ortaokulu'nu bitirdi. İki yıl Ankara Atatürk Lisesi ve bir yıl Adapazarı Akyazı Lisesi'nde okudu. Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu (1986). Mezuniyet tezi, Yahya Kemal'in Eski Şiirin Rüzgarıyla adlı eserinin indeks-sözlük'ü. TRT Yardımcı Prodüktörlük Kursu'na katıldı. Tuzla ve Söke'de askerlik yaptı. 1989 yılında İstanbul'a geldi, çeşitli gazete, dergi ve televizyon kuruluşlarında çalıştı. Nilüfer Edebiyat, Yeni Hafta, Beyan, Kültür Dünyası, Tarih ve Düşünce, Okumuş Adam, Platform, Yarın, Türk Yurdu ve Biyografi Analiz Dergilerinde yazdı. 1995 yılında Beyan Dergisi'ni (4 sayı), 2003-2005 yılları arasında Biyografi Analiz Dergisi'ni (14 sayı) çıkardı. Halen Biyografi Net yayınevinin editörlüğünü yapıyor. Evli ve iki çocuk babası.

ÖNSÖZ

Hafızalardaki İstanbul, Dersaadet'tir.

Roma, Bizans ve Osmanlı asırları boyunca, İstanbul'un merkezi Tarihi Yarımada olmuştur. Yönetici iradenin, fonksiyonel gerekçelerle coğrafyanın imkanlarını algılaması ve buna göre şehri tasarlaması, İstanbul gibi bir tarih hazinesinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Hafızalardaki İstanbul, Dersaadet'tir. Tarihi Yarımada'nın Osmanlı Sultanları tarafından yaptırılan büyük camileri, hafızalarımıza unutulmaz bir fotoğraf nakşetmiştir. Evet, "modern İstanbul'da Osmanlı'nın en etkileyici izi, hiç kuşkusuz, Selatin Camileri'dir.

1900'lü yılların başında İstanbul'da faaliyet gösteren yabancı ticarethanelerden biri de, Mayer mağazasıdır. Mayer mağazası sahiplerinden Georg Mayer, yaşadığı dönemle ilgili bilgiler içeren kitabında, İstanbul'u özlemle yad etmektedir: "İstanbul'u seviyorum, sadece Ayasofya'dan ve Bizans surlarından, Sinan'ın camileri ve müzelerin ihtişamından dolayı değil. İstanbul'u, Boğaz'daki eşsiz mevkiinden ve güneş batarken minarelerinin gölgesinden dolayı seviyorum. Kapalıçarşı'daki insan kalabalığını ve sokak satıcılarının seslenişlerini, Balıkpazarı'nın kokusunu ve manavların karpuz dağlarını seviyorum."

Hafızalardaki İstanbul, hususen Dersaadet'tir. Ve İstanbul'un hafızalardaki izleri, sadece İstanbulluların zihninde değil, hemen bütün İslam yurtlarında yaşayanlar, 'İstanbul hülyası' ile hayatlarını devam ettirir. Yüzyılın başında İstanbul'la ilgili önemli gözlemler yapan, Fred Field Goodsell, şehrin bizim için önemini şöyle vurgular: "İstanbul, Türkiye'dir; Türkler için İstanbul, bir çok başkentten daha büyük ölçüde, ülkelerinin kalbidir."

Evet, İstanbul bizim kalbimizdir... Dersaadet ise ona kimliğini veren Tarihi Yarımada'dır. Dersaadet, her karesinde bir tarihle yaşamakta ve tekrar tekrar keşfedilmeyi beklemektedir. Elinizdeki eser, İstanbul'un yeniden keşfi çabasında, mütevazı bir çabadır.

Mahmut ÇETİN

A

ABC KİTABEVİ
ABC Kitabevi, 1940'lı yıllarda, Cağaloğlu Yokuşu'nda idi. Burhan Arpad, Salah Birsel ve tiyatro oyuncusu İhsan Devrim'in kurduğu bir kitabevi ve yayınevidir. 7-8 kitap yayınlamıştır.

ABC MEDYA AJANSI
ABC Medya Ajansı, çeyrek asırlık bir kuruluş. Yabancı ülkelerden Türkiye'ye, Türkiye'den yabancı ülkelere haber, röportaj ve fotoğraf sağlıyor. Gazeteci Mustafa Küçük'ün girişimiyle, 1975 yılında kuruldu. Daha önce Ankara Caddesi'nde, İstanbul Reklam'ın bulunduğu binadaydı. ABC Medya Ajansı, her gün birlikte çalıştığı ajanslardan gelen binlerce fotoğraf ve filmi, tasnif ederek arşivliyor. Bu arada talep edilen fotoğrafları da, temin edip abonelerine ulaştırıyor.
www.abcfoto.net

ABDİ İBRAHİM LABORATUVARI
1908 yılında Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'nin eczacı sınıfından diploma aldı. Bir süre Selanik'te bir İngiliz hazır ilaç yapım laboratuvarında çalıştı. 1912 yılında İstanbul Küçükmustafapaşa semtinde bir eczane açtı. 1916 yılından itibaren eczanesinin laboratuvarında tıbbi müstahzar yapmaya başladı. İlk müstahzarları kuvvet şurubu (şaraplı kınakına), Müshil Nadir ve Bromo-Valerin Nadir olmuştur. 1919'da eczanesini kapattı. Abdi İbrahim Laboratuvarı'nı, Mahmutpaşa, Tarakçılar, Büyük Yeni Han, No: 9 adresinde açtı. Bir süre sonra laboratuvar Çemberlitaş Osmanbey Sitesi'ne taşındı. Abdi İbrahim Laboratuvarı, 1952 yılında Vefa semtinde Revani Çelebi Sokağı, No: 5 adresindeki binayı yaptırdı.

ABDULLAH BİRADERLER
Abdullah Freres ya da diğer adlarıyla Abdullah Biraderler... Abdullah Biraderler'in fotoğraf stüdyosu önce Beyazıt'taydı. Stüdyonun ünü gün geçtikçe artıyordu. 1800'lerin başında, Beyazıt stüdyolarını Andreomenos adlı birine devrederek, Beyoğlu'na taşındılar.

ABDULLAH PAŞA KONAĞI
Eski kaymakamlardan Abdullah Paşa'nın Konağı, Çatalçeşme'de idi.

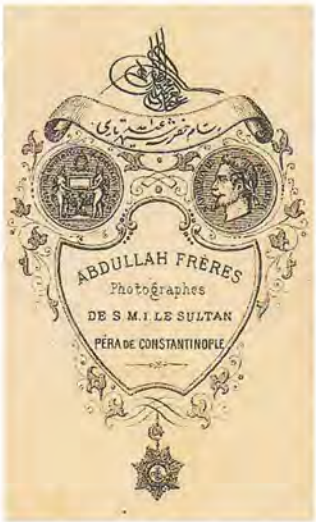
ABDULLAH PAŞA KONAĞI
Bahçekapı'da idi. 1724 yılında Abdullah Paşa'nın Bosna Valisi olduğu sırada yandı. 'Muhsinzade Konağı' adıyla da anılırdı. Ahşap bir bina idi.

ABDURRAHMAN DAYI
Malik Aksel, 'Abdurrahman Dayı'nın, İstanbul'un en eski seyyar fotoğrafçısı olduğunu söyler. Abdurrahman Dayı, İsmail Dümbüllü'nün mahalle arkadaşıdır. Fotoğraf çektiği mekanların başında Beyazıt vardır.

ABDURRAHMAN ŞAMİ TÜRBESİ
Alemdar Abdurrahman Şami, Eyüp Sultan Hazretleri'nin sancaktarı yani 'Alemdar'ı sayılmaktadır. Alemdar, Sancaktar ve Sancaktar Baba adlarıyla da anılmaktadır. Kabrinin bulunduğu yer, Sultanahmet'te, Tevkifhane ve Kabasakal sokaklarının kesiştiği yerde, Yeşil Ev'in bitişiğindedir. Türbede, bilahare Rufai tekkesi faaliyet göstermiştir.

ABDÜLAZİZ HEYKELİ
Sultan Abdülaziz, heykeli yapılan tek Osmanlı Padişahı'dır. Heykel, Beylerbeyi Sarayı önüne dikilmek üzere dökülmüştür. Heykelde, Abdül-

Abdülaziz Heykeli

aziz at üzerinde tasavvur edilmiştir. Abdülaziz Heykeli, sonradan Topkapı Sarayı'na, oradan oğlu Abdülmecit Efendi tarafından Bağlarbaşı Köşkü'ne, oradan ikinci defa Beylerbeyi Sarayı'na, son olarak da Topkapı Sarayı'na götürülmüştür.

ABDÜLHAMİD-İ EVVEL KÜLLİYESİ
Bahçekapı'da Hamidiye Caddesi kenarındaydı. Külliyeye ait imaret ve sıbyan mektebi, Dördüncü Vakıf Hanı'nın yapımı için yıktırıldı. Sebil ve çeşme, Gülhane Parkı karşısındaki Zeynep Sultan Camii'nin köşesine taşındı.

ABDÜLHAMİD-İ EVVEL TÜRBESİ
Osmanlı Padişahı I.Abdülhamit'in türbesi, Eminönü'nde Bahçekapı'dadır. Aynı türbede, Sultan IV.Mustafa'nın da kabri vardır. Türbeye, 'Hamidiye Türbesi' de denir. Türbede Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed'in ayak izlerinin olması da ayrı bir bereket kaynağı.

ABDÜLHAMİD-İ SANİ TÜRBESİ ➔TÜRBE

ABDÜLKERİM NADİR PAŞA KONAĞI
Döneminde İstanbul'un en büyük konaklarından biriydi. Topuzluoğlu İbrahim Paşa tarafından yaptırılmıştı. Müşir Abdülkerim Paşa'ya sonradan geçmiştir. Vefa'daki konak, Büyük Zeyrek Yangını'nda yanmıştır.

ABDÜSSELAM SADİ DERGAHI
Abdüsselam Sadi Dergahı, Beyazıt'ta, Koska yakınlarındadır. Dergah, Sırmakeş Hanı'nı geçtikten sonra, solda Hasan Paşa Hanı çevresinde, Ağa Çeşmesi Caddesi üzerindedir. Tekkenin yerine, 1945 yılında Koca Ragıp Paşa ilkokulu yapılmıştır.

ABUD AHMET PAŞA KONAĞI
Mütareke döneminde, İstanbul muhafızlığı yapan Abud Ahmet Paşa'nın konağıdır. Alemdar Caddesi'ndedir.

ACEM AĞA MESCİDİ
Panayia Halkoprateia Kilisesi, 1484 yılında, yarı yıkık bir durumdayken, 'Acem Ağa Mescidi' adıyla onarılıp camiye çevrildi. Acem Ağa Mescidi, günümüze kalamadı.

ACEM KİTAPÇILAR
1900'lü yılların İstanbul'unda, kitapçıların çoğu, Ermeni ve İranlılardan oluşurdu. Acem yani İranlı kitapçıların bir özelliği de, müstehcen yayın ticareti yapmalarıydı.

ACEMİ OCAĞI KIŞLASI
Yeniçerilerin Acemi Ocağı Kışlası, Şehzadebaşı ile Vezneciler arasında, iki ayrı binadan oluşmaktaydı. Direklerarası'nın arkasındaydı. Acemi Ocağı'na 14-18 yaş arasındaki Hıristiyan çocukları alınmaktaydı. Acemi Ocağı'na alınanlar Müslüman olur, sünnet edilirlerdi. Acemoğlu Hamamı, bu kışlaya hizmet verdiği için adını buradan alır.

ACEM'İN KAHVESİ
Acem'in Kahvesi, 1950'li yıllara kadar devam eder. Basık tavanlı bir mekandır. İsmail Dümbüllü'nün uğrak yerlerindendir. Şehzadebaşı'nda Ferah Tiyatrosu'nun altındadır.

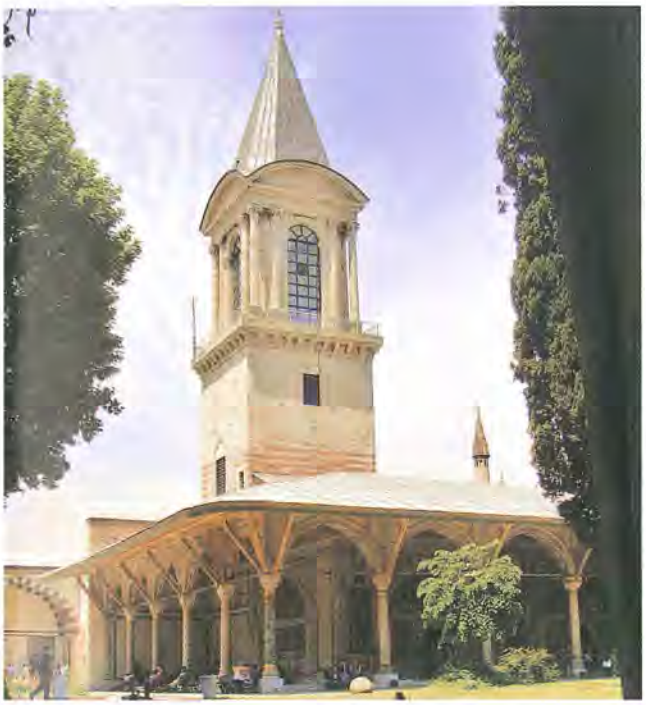

ACEMOĞLU HAMAMI
Acemoğlu Hamamı, Yeniçeri 'Acemi Oğlanları Kışlası'nın Hamamı'dır. Şehzadebaşı'ndadır.

ACIMUSLUK MEDRESESİ ➔ DAMAT İBRAHİM PAŞA DARÜLHADİSİ

AÇIKHAVA SANAT MERKEZİ
İstanbul Ticaret Odası (İTO), tarihi Eminönü

Meydanı'nda 'Açıkhava Sanat Merkezi' adı altında kültürel bir sergi organize ediyor. 2004 yılından itibaren düzenlenen 'Açıkhava Sanat Merkezi'nin 2011 yılında sekizincisi tertiplendi. 'Açıkhava Sanat Merkezi'nde, hat, tezhip, minyatür ve ebru gibi geleneksel sanatların tanıtımı amaçlanıyor. Sergide sanatçılar, sanat eserlerinin yapımını canlı performansla sunarak, yeni kuşakların kültürle irtibatını sağlıyor.

ADALET KULESİ
Topkapı Sarayı, ikinci bahçededir... 1840 yılında yapılmıştır. 'Divan Kulesi' de denilmektedir. Topkapı Sarayı'nın uzaktan görülen ilk yapısıdır.

ADİLŞAH KADIN TÜRBESİ
Sultan III. Mustafa'nın eşi Adilşah Sultan'ın türbesi. Laleli Camii ile III. Mustafa türbesi yanındadır.

ADLİ TIP KURUMU
Şimdi Çocuk Mahkemesi olarak hizmet veren Soğukçeşme Askeri Rüştiyesi binası, 1980'li yıllarda Adli Tıp Kurumu olarak hizmet verdi. Adli Tıp bilahare Cerahpaşa Hastanesi'nin yanına, 2000'li yıllarda da Yenibosna'ya taşındı.

ADLİYE KÜTÜPHANESİ
Sultanahmet Adliyesi içindeydi. 2011 yılı ortalarında Çağlayan'daki Adliye Sarayı'na taşındı.

ADLİYE NEZARETİ
Ayasofya Camii'nin yanındaydı. Bidayet Ceza Mahkemesi, İstinaf Mahkemesi, Cinayet Mahkemesi, Adliye Nezareti içindeydi.

AFİTAP KİTAPEVİ➔ ECE AJANDASI

AGOP ABALIYAN DOKUMA FABRİKASI
Agop Abalıyan Dokuma Fabrikası, Mercan Yokuşu'nda idi. Fabrika, 1915'li yıllarda, İstanbul'da yün iplik üretimi ve yün dokumacılığı ile uğraşan kuruluşlar arasındadır.

AGOP MATOSYAN MATBAASI
Agop Matosyan Matbaası, Fincancılar Yokuşu'nda idi.

AGOP MİNASYAN EFENDİ ECZAHANESİ
Agop Minasyan Efendi Eczanesi, Eminönü'nde, Tramvay Caddesi üzerinde idi.

AĞA CAMİİ
Babüssaade Ağası Mahmut Ağa'nın, 1553 yılında yaptırdığı mescit. 'Kapı Ağası Camii' de denir. Sultanahmet'te, İshak Paşa Mahallesi'ndedir.

AĞA ÇAYIRI➔ NARLIKAPI

AĞA HANI
Kapalıçarşı'nın batısında, Çadırcılar Caddesi'ne açılan Yorgancılar Sokağı üzerindedir. Cebeci Hanı'nın güneyinde, Camili Han ile Lütfullah Hanı'nın doğusundadır.

AĞAÇ PAZARI
Eminönü'nde Bahçekapı'daydı. Çok geniş bir alanı kaplamaktaydı. İstanbul'un bütün odun ihtiyacı, burada depolanıp karşılanırdı.

AĞALAR CAMİİ
Ağalar Camii, Topkapı Sarayı 3. bahçesindeki en eski cami... Has Oda'nın yanındadır.

AĞAKAPISI
Osmanlı Devleti'nin en yüksek bürokratlarından biri olan Yeniçeri Ağası'nın görev yaptığı yer, 'Ağakapısı' olarak adlandırılmıştır... Burada bulunan konak, Yeniçeri Ocağı'nın 1826'da kaldırılmasına kadar, Yeniçeri Ağası'nın makamı olarak kullanılmıştır. Bina bilahare, şeyhülislamlık makamına tahsis edilmiştir. Sonra buraya, 'Fetvahane' (Bab-ı Meşihat) denilmiştir. Süleymaniye Camii'nin karşısındadır.

AHALİ İKTİSAT FIRKASI
Kasım 1918'de, Balıkpazarı Hacı Eyüp Han'da kuruldu.

AHENK SANAT ATÖLYESİ
Hasan, Ayşegül ve Zeynep Türkmen, tezhip çalışmalarını, Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı'ndaki 'Ahenk Sanat Atölyesi'nde sürdürüyor...

AHIRKAPI
Topkapı Sarayı'nın ahırlarının bulunduğu yere, 'Ahırkapı' denilmiştir. 'Ahırkapı Feneri' ve 'Ahırkapı Hastanesi', bölgeye ait eserlerdir. Ahırkapı'dan Topkapı Sarayı bahçesi sınırlarına girildiğinde, burada saraya ait çeşitli türde kuşların barındırıldığı 'Kuşhane' vardır. Ahırkapı semti, Tarihi Yarımada'nın en doğu ucunda Boğaz'ı, Anadolu yakasını ve Adalar'ı gören güzel bir manzaraya sahiptir...

AHIRKAPI FENERİ
Ahırkapı'da, Marmara Denizi kıyısındadır. Kaptan-ı Derya Süleyman Paşa'nın, 1755 yılında yaptırdığı deniz feneridir. Denizden yüksekliği 40 metredir.

AHIRKAPI HASTANESİ
GÜLHANE ASKER HASTANESİ
30 Aralık 1898 tarihinde İstanbul Topkapı Sarayı içinde Gülhane Askeri Tatbikat Okulu ve Hastanesi kurulmuştur. Hastane, Ahırkapı'da olduğu için 'Ahırkapı Hastanesi' olarak adlandırılır.

İhtifalci Mehmed Ziya Bey, hastane bahçesindeki bir mezardan bahseder. Mezar taşında, "Fatih hazretleri ile gelen mücahidînden biri" yazılıdır.

Gülhane Askeri Tatbikat Okulu ve Hastanesi, sadece Türk Tıp Tarihi'nde açısından değil, ilaç üretimi açısından da önemlidir. İlaç ve tıbbi malzeme yapımı, burada başlamıştır.

Gülhane Asker Hastanesi'ne bağlı 'Malzeme-i Sıhhiye-i Askeriye İmalathanesi' ismini alan bu tesiste, ordunun ihtiyacı olan ilaç (injeksiyon çözeltileri, kinin, Dover komprimeleri) ve sıhhi malzeme, pansuman malzemesi, sargı bezi, harp paketinin bir kısmı hazırlanmıştır. Daha sonra Beylerbeyi Sarayı müştemilatından eski Paşalar ve Ağalar Dairelerinde açılan transit depolarında ordu için komprime, ampul ve pansuman malzemeleri üretilmiştir.

AHIRKAPI BÜYÜK ROMAN ORKESTRASI
Ahırkapı, roman vatandaşlarımızın yaşadığı semtlerden biridir. Buradaki müzik gönüllüsü bir grup, orkestra olarak faaliyet gösteriyor. Orkestra, provalarını Küçükayasofya'daki Necip Fazıl Kültür Merkezi'nde yapıyor.

AHIRKAPI FANİLA FABRİKASI
Ahırkapı Fanila Fabrikası, Türk tekstil sanayinin ilk örneklerinden biridir. 19. Yüzyılın ikinci yarısında itibaren İstanbul'da kurulan özel sektör kuruluşlarındandır.

AHIRKAPI HIDRELLEZ ŞENLİKLERİ
Hıdrellez Şenlikleri, her yıl Ahırkapı'da düzenleniyor. 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece, Hızır ve İlyas Peygamberin buluşarak dilekleri

gerçekleştirdiklerine inanılır. Şenlik, romanların da yaşadığı Ahırkapı'da, belediye kuruluşlarının katkısıyla devam ettiriliyor.

AHIRKAPI KERESTE FABRİKASI
Ahırkapı Kereste Fabrikası, 1893 yılında özel teşebbüs tarafından kurulmuştur. Kuruluşundan 3 yıl sonra modern makinelerle özellikle kapı, pencere, sandık ve tavan tahtaları üretti.

AHİ ÇELEBİ CAMİİ
Eminönü'nde, Haliç kıyısında, İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin yanındadır. İnşa tarihi ve mimarı tam olarak bilinmiyor. 1500'lerin başlarında, 'Fatih Darüşşifası'nda başhekimlik yapan, Ahi Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Yakın bir zamana kadar harap olan cami, restore ettirildi. Evliya Çelebi'nin meşhur rüyasını gördüğü cami olması hasebiyle, İstanbul folklorunda önemli bir yer tutar. Bir dönem cami içinde, bir mahkemenin varlığı da söz konusudur.

AHMEDİYE ➔ ET MEYDANI

AHMET DÜZ
Ahmet Düz, bir ahşap ve oyma sanatçısıdır. Düz'ün yaptığı, bir yatak odası çalışması, Sirkeci'deki Grand Senyor Hotel'de yer alıyor. Ahmet Düz, Selçuklu ve Osmanlı geleneğinden ayrılmadan, oyma sanatında özgün ahşap eserler üretiyor.

AHMET FARUKİ
Ahmet Faruki, Türkiye'nin ilk yerli parfümeri imalathanesidir. 1894 yılında Feriköy'de imalathane ve Sultanhamam'da büyük bir satış mağazası açmıştır. Ahmet Faruki, birçok yerli üreticiye önderlik etmiştir.

AHMET HALİT KİTABEVİ
Cağaloğlu'ndan aşağı inerken, solda, Ahmet Halit Yaşaroğlu Kitabevi bulunurdu. Kitabevinin bulunduğu yerde daha önce, Sudi Kütüphanesi vardı. Yaşaroğlu'nun evi ise Cevri Kalfa Mektebi'nin arkasında Toprak Sokak'ta idi.

AHMET HAMDİ TANPINAR EDEBİYAT MÜZE KÜTÜPHANESİ
Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi, Gülhane'de bulunan Alay Köşkü'nde açılacak. Alay Köşkü, 2011 yılına kadar Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü tarafından kullanıldı.

AHMET İHSAN VE ŞÜREKASI MATBAASI
Önce Ebussud Caddesi'nde sonra Türbedar Sokak'ta faaliyet gösterdi. Muhtemelen sokağın Nuruosmaniye tarafında idi. Sahibi Servet-i Fünun'un sahibi Ahmet İhsan Tokgöz idi. Matbaanın diğer adı Alem Matbaası idi.

AHMET III KÜTÜPHANESİ ➔ TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ

AHRAR FIRKASI
Yönetim yeri, Babıali Caddesi No:66'da, Hilal Matbaası'nın bir bölümündeydi.

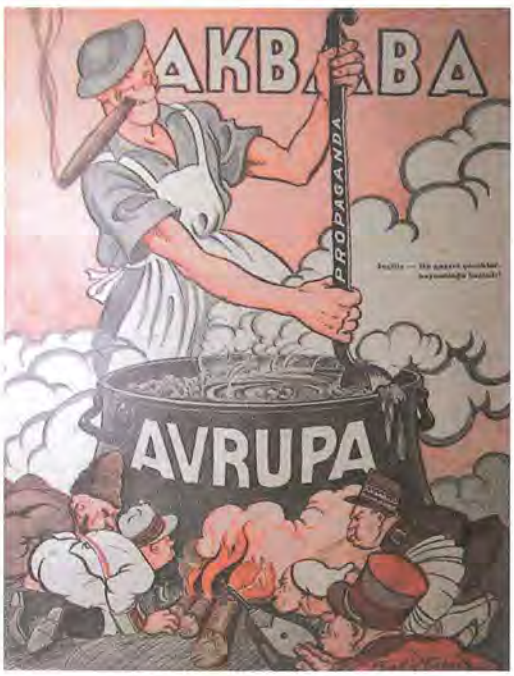
Ahmet Faruki Kolonyaları

AHTER KÜTÜPHANESİ
Sahaflar Çarşısı'nda Arapça, Farsça ve yazma eserler satan bir kitabeviydi. Yurt dışından getirilen değerli kitapların satışı da yapılırdı. Bilahare 'Yıldız Kırtasiye Mağazası' adını aldı.

AKADEMİ ➔ KÜLLÜK

AKAĞALAR KAPISI
Topkapı Sarayı'nın 2. ve 3. bahçeleri arasındadır...

AKAR ÇEŞME
Sultanhamamı'nda bir mahalle...

AKBABA DERGİSİ
Yusuf Ziya Ortaç ve bacanağı Orhan Seyfi Orhon tarafından kuruldu. Bilahare Ortaç, dergiyi devraldı. Haftalık olarak yayınlandı. Akbaba mizah dergisi, 1970'lerde Oğuz Aral tarafından yönetilen Gırgır gibi halk için mizah anlayışını benimsemedi. Memur ve aydın kesime hitap etti. Dergi, Klodfarer Caddesi No:8/10 D.3 Divanyolu adresinde çıkıyordu.

AKBIYIK HAMAMI
Akbıyık Caddesi'nin sonunda, Keresteci Hakkı Sokak'tadır. İstanbul'daki en eski hamamlardandır. Çifte hamamdır.

AKBIYIK MESCİDİ
İstanbul'daki Osmanlı dönemi yapılarının en

eskilerinden. Yapım tarihi tam olarak bilinmiyor. Ama vakfiyesinin 1463'te hazırlanmasından hareketle, bu tarihten birkaç yıl önce yapıldığı kabul edilir. Tarihi Yarımada'nın Kabe'ye en yakın mescidi olduğu için, "Evvel-i Kıble" veya "İmamül Mesacid" (Mescitlerin İmamı) diye anılmıştır. İstanbul'un fethine katılan Allah dostlarından, Akbıyık Muhyiddin Efendi adına yaptırılmıştır. Çaprazında, Dede Efendi evi vardır.

AKDOĞAN PASTANESİ
Akdoğan Pastanesi, Cağaloğlu Meydanı'na çıkmadan önce Şeref Efendi Sokağı'nın köşesinde eski halkevi, sonra Milli Türk Talebe Birliği (MTTB), şimdi Halk Eğitim Merkezi olan binanın karşı köşesindeydi.

AKIN
Cavit Yamaç, Recep Bilginer ve Tekin Erer'in çıkardığı Akın gazetesinin yeri, sonraları Tan'ın yayınlandığı, bugün Halil Lütfü Dördüncü İş Merkezi olan bina idi.

AKINCILAR DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ
Akıncılar Derneği, 12 Eylül 1980 öncesi faaliyette bulunan gençlik teşkilatlarından biridir. Akıncılar Derneği İstanbul Şubesi, Ayasofya'nın Alemdar Caddesi'ne bakan tarafında idi. Derneğin İstanbul kurucu başkanı, Oflu Yakup Kaldırım idi.

AKİDE ŞEKERİ
Akide; inanç-bağlılık demektir... Yeniçerile-

rin devlete bağlılığını bildirdiği törende ikram edilen sert şekere, bağlılığın göstergesi olarak 'Akide Şekeri' denilmiştir. Akide şekeri, sonradan şekerci Hacı Bekir tarafından piyasaya sürülmüştür. İstanbulluların çok sevdiği akide şekeri, bilahare çeşitli türleriyle Osmanlı coğrafyasında yayılmıştır.

AKMEHMET PAŞA KONAĞI
17. asırda yapıldı. Cundi Meydanı'ndaydı.

AKSARAY
Tarihi Yarımada'nın ortasındadır. Bir çok yolun kesiştiği bir merkezdir. 1470 yılında, Aksaray ilinden gelenler buraya yerleştirildiği için bu adı almıştır. Aksaray'da meydanın ve ana yolların oluşması için büyük çapta istimlakler yapılmış, bu istimlakler, 'Aksaray Muhacirleri' denilen mağdurların oluşmasına yol açmıştır.

Aksaray'da evi olan birkaç ünlü:
Muhterem Nur: İnebey Mah. No: 41 Aksaray
Yılmaz Köksal: Alboyacılar Sok. No: 54 Aksaray
Hüseyin Rauf Orbay: Bulvarsaray Apt. No: 5 Aksaray

AKSARAY PARKI
Aksaray Parkı, Aksaray'da boş duran bir bostan üzerinde kuruldu. 1937-1938 yıllarında yeni düzenlenen şehir planı sırasında yapıldı. Langa meyhaneleri ve ünlü Yeşil Tulumba Kahvesi gibi eğlence yerleri, Aksaray Parkı içindeydi.

AKŞAM GAZETESİ
Akşam gazetesi, 20 Eylül 1918 tarihinde yayın hayatına girdi. Önce öğleden sonra gazetesi olarak yalnızca İstanbullulara hitap ediyordu. Haziran 1957'de gazetenin yeni sahibi Malik Yolaç'ın yatırımlarıyla bütün Türkiye'ye hitap eden bir gazete oldu. Akşam gazetesinin mali zorlukları giderek arttı. 1972 yılında Türk-İş'e devredildi. Yeni yönetim de gazetenin gelişmesini sağlayamadı. Akşam gazetesi, 9 Ocak 1982 tarihinde yayın hayatına son verdi. Gazete, Cemal Nadir Sokak'taki merkezinde neşredildi.

ALACA HAMAM
Sultanhamam'dan İstanbul Üniversitesi'ne çıkarken, Marpuççular sokağındadır... Orijinali çifte hamamdır. 1900'lü yılların başında kadınlar kısmı, erkekler kısmına eklenmiştir.

ALACA MESCİT VE DERGAHI
Laleli Caddesi Azimkar Sokak'ta idi. Şimdi yerinde değil.

ALAY KÖŞKÜ
Babıali'nin karşısında, Gülhane Parkı'nın duvarından, caddeye doğru çıkıntı yapan bir köşk vardır. Bu köşkün adı, Alay Köşkü'dür. Evliya Çelebi, padişahın burada oturup, esnaf alaylarının geçişini seyrettiğini söyler. Alay Köşkü, Osmanlı döneminde Telgrafhane nazırlarına makam olarak tahsis edildi. Telgrafhane buradan

Aksaray

çıktıktan sonra, Alay Köşkü uzun süre boş durdu. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında Güzel Sanatlar Birliği'ne tahsis edildi. Bir süre Eminönü Halkevi'nin oyun salonu, Alemdar Gençlik Kulübü ve 1945-1946 yılları arasında İstanbul Eski Eserleri Tescil Bürosu olarak kullanıldı. 1938 yılında Topkapı Sarayı Müdürlüğü'ne bağlandı. 2010 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü olarak kullanıldı.

ALAY MEYDANI
Topkapı Sarayı'nın birinci avlusu...

ALEM MATBAASI ➔ AHMET İHSAN MATBAASI

ALEMDAR GENÇLİK KULÜBÜ
1926 yılında Sultanahmet'te Alemdar semtinde kuruldu. Turuncu-lacivert formalı kulüp futbol, boks ve basketbol dallarında faaliyet gösterdi. Alemdar Gençlik Kulübü, uzun yıllar Alay Köşkü'nde etkinlik gösterdi.

ALEMDAR MAHALLESİ
Alemdar Mahallesi adını, II. Mahmut döneminde sadrazam olan Alemdar Mustafa Paşa'dan almıştır. Paşa'nın mezarı, Zeynep Sultan Camii haziresindedir. Ayasofya'dan Gülhane'ye inen caddeye, Alemdar Caddesi adı, Şehremini Cemil Topuzlu döneminde verilmiştir. Caddenin, 20 metre genişletilmesi de bu dönemdedir. Bu dönemde, Ayasofya ve Sultanahmet arasındaki meydan açıldı ve parka dönüştürüldü.

ALEMDAR SİNEMASI
İstanbul'un en eski sinema salonlarındandır. Alemdar Caddesi üzerinde, Gülhane'ye inen yolun solunda idi. Suriçi'nin diğer sinemaları şöyledir: Alemdar, Ali Efendi, Kemal Bey, Milli Sinema, Askeri Müze, Ertuğrul, Şark, Kumkapı, Taksim ve Leyla Bahçesi.

ALEMDAR VAK'ASI
Yeniçerilerin İstanbul'da gerçekleştirdikleri son büyük ayaklanma 1807'deki Kabakçı Mustafa Ayaklanması'dır. Bu ayaklanmanın ardından İstanbul çalkantılı bir yıl geçirdi. III. Selim tahttan indirildi ve Nizam-ı Cedid birlikleri dağıtıldı. İstanbul'da can güvenliği kalmadı. Rusya ile savaş devam ediyordu. Orduyla birlikte İstanbul'a hareket eden Rusçuk Ayanı Alemdar Mustafa Paşa, yönettiği birliklerle Kabakçı Mustafa'yı ve adamlarını öldürttü. 21 Temmuz 1808 tarihinde İstanbul'a geldi. 28 Temmuz 1808'de IV. Mustafa'yı tahttan indirip, II. Mahmut'u padişah ilan etti. 8-10 bin kişilik milisle İstanbul'un yönetimini ele geçirdi. Yeniçeriler, bu disiplinli ve silahlı güçle baş edemeyeceklerini görerek sindiler.

ALFA YAYINLARI
Alfa, Türkiye'nin önemli yayın ve dağıtım kuruluşlarından biridir. Cağaloğlu'ndaki 5 katlı binasında hizmet ediyor.

ALİ ÇAVUŞ ALTUNTUZADE DERGAHI
Ordu Caddesi, Yeşil Tulumba Sokağı'ndadır. 'Kurşunlu Türbe Halveti Tekkesi' diye de anılırdı.

ALİ EFENDİ SİNEMASI
Sirkeci'nin meşhur lokantacılarından, Ali Efendi tarafından Ankara Caddesi 173 numarada açılmıştır. Şakir ve Kemal Seden kardeşler tarafından, sinema salonu açması için teşvik edilmiştir. Ali Efendi Sineması, Ali Efendi, Kemal Seden ve Fuat Uzkınay ortaklığı ile 1914 yılında hizmete girmiştir.

ALİ FAİK OSMANLI ŞEKER BONMARŞESİ
Şeker ve lokum fabrikasıdır. Tahtakale'de kurulmuştur.

ALİ HAYDAR ECZANESİ
Ali Haydar Eczanesi, Babıali Caddesi'nde idi.

ALİ PAŞA CAMİİ
Beyazıt Kulesi'nin karşısındadır. M. Emin Ali Paşa yaptırmıştır. Yanında konağı vardı. Bugün otopark oldu.

ALİ PAŞA HANI
Kapalıçarşı yakınlarındadır...

ALİ PAŞA KONAĞI
Beyazıt'ta Fuat Paşa Caddesi'nde Semaver ve Nargile sokakları arasındaydı. 1865 yılında Sultan Abdülaziz tarafından yaptırıldı. Sadrazam M. Emin Ali Paşa'ya armağan edildi.

ALLI TURNA KADIN DERNEĞİ
Allı Turna Kadın Derneği, Süleymaniye'deki hizmet binasında sosyal faaliyetler ve kültürel etkinlikler yapıyor. Derneğin, kadın konusuna odaklanmış özgün bir kütüphanesi var.

Dernek yöneticilerinden Özlem Çabuk, ebru ve tezhip çalışmalarını dernek bünyesinde sürdürüyor. Üniversiteli genç kızlar, geleneksel sanatları Özlem Çabuk vasıtasıyla tanıyor.

ALMAN ÇEŞMESİ
Sultanahmet Meydanı'nda, Sultan I. Ahmet Türbesi'nin karşısındadır. Alman İmparatoru II. Wilhelm'in, 1898 yılında İstanbul'a gelişinin ikinci yıldönümü hatırasına yapılmıştır.

Çeşme Almanya'da inşa edilmiş ve 1900 yılında parçalar halinde İstanbul'a getirilerek bugünkü yerine kurulmuştur. Kubbenin içi mozaikle kaplıdır. Klasik Osmanlı çeşme mimarisinden, oldukça farklıdır.

Alman Çeşmesi

ALMAN ELÇİLİĞİ
Avusturya ve Alman elçileri, önce Eminönü civarındaki Yahudi mahallesinde bulunan kervansarayda barındı. Sonra Çemberlitaş'ta Elçi Hanı'na taşındı.

ALPKANLAR MATBAASI
'Milli Bakkal' sıfatı verilen Mehmet Emin Alpkan'ın sahip olduğu matbaa, Cağaloğlu'nda idi.

ALTIN KİTAPLAR
Kitap yayıncılığının eski markalarından biridir. Yeşildirek'te, Nebioğlu Hanı'nda faaliyet gösterir.

AMCABEY
Karikatür sanatçısı Cemal Nadir Güler tarafından kurulan haftalık mizah dergisidir. Yönetim yeri, şimdi adı Cemal Nadir Sokak olan Acımusluk Sokak 15 numarada idi.

AMEDİ MATBAASI
Amedi Matbaası, Cağaloğlu'nda idi.

AMELE TEALİ CEMİYETİ
1900'lü yıllarda kurulan Amele Teali Cemiyeti'nin genel merkezi, Babıali Caddesi'ndeydi.

ANA YAYINCILIK
Binbirdirek Sarnıcı'nın üst kısmında, Ana Yayıncılık vardı. Kitap dışında, ansiklopedi yayınıyla öne çıkmıştı. İngiliz Britanica ansiklopedisini, Türkiye'de 'Ana Britanica' adıyla neşretmişti. Nazar Büyüm'ün sahibi olduğu yayınevi, bilahare buradan taşındı.

ANADOLU AJANSI
Cağaloğlu, medyanın kalbi olduğu zamanlar, gazetelerle ajansın bir arada olmasının bir anlamı vardı. Şimdi teknolojinin gelişmesiyle mesafeler kısaldı. Anadolu Ajansı İstanbul Şubesi, Türbedar Sokak'taki binasında çalışmaya devam ediyor. Binanın bir katında, 1990'lı yıllarda, Türkiye Çocuk dergisi vardı.
Nuruosmaniye Caddesi No:1 Cağaloğlu / 0212 5131090

ANADOLU EL SANATLARI MERKEZİ
Anadolu El Sanatları Merkezi, Kapalıçarşı'nın ilginç noktalarından biri. Merkez yöneticisi Cemalettin Yılmaz, kemikten yapılan kolye, yüzük, tarak, bıçak ve kalemlik gibi eşyaların satışını yapıyor.

ANADOLU MODA TASARIM MESLEK LİSESİ ➔ LİSAN OKULU

ANADOLU SAZ EVİ ➔ MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA MESCİDİ

ANIT AĞAÇLAR
Topkapı Sarayı'nın bahçesinde 91 anıt ağaç var. Bunlardan bazıları 350 yaşında. Sultanahmet Meydanı ve çevresinde ise 266 tarihi

ağaç var. Anıt ağaçların bakım ve tedavisi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi birimleri tarafından yapılıyor. Büyükşehir Belediyesi ayrıca İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi ile işbirliğine giderek, şehir genelindeki tarihi ağaçların envanter çalışmasını da yapıyor. Tespit edilen ağaçların tescili için bilahare Anıtlar Kurulu'na müracaat edilecek. Bu konuda, Çelik Gülersoy'un 'İstanbul'un Anıt Ağaçları' kitabı ayrıca incelenmeli.

Tanpınar, İstanbul'un anıt ağaçlarını şöyle yorumlar: "İstanbul'a gelen seyyahların hepsi, ağaçlarımızın güzelliğinden bahseder... Büyük mimarlarımız ise, daima eserlerinin yanıbaşında birkaç çınar veya serviyi eksik etmezlerdi."

ANITLAR DERNEĞİ
Türkiye Anıtlar Derneği İstanbul Şubesi, Gülhane Parkı'nın karşısında Zeynep Sultan Camii yanında faaliyet gösteriyor.

ANKA AJANSI
Anka'nın yeri, Hürriyet'in Ankara Caddesi'ndeki eski binasının karşısındaki sokaktaydı.
www.ankaajansi.com.tr

ANKARAVİ MEHMET EFENDİ MEDRESESİ TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI VAKFI
Belediye Sarayı'nın hemen yanında Ankaravi Mehmet Efendi Medresesi var. Ankaravi Mehmet Efendi, 1686-1688 arasında Şeyhülislamlık yapmıştır. Medresede, 'Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı' hizmet veriyor.

'Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı', kamu yararına hizmet veren bir vakıftır. Vakıf, Türkiye'deki faaliyetleri yanında, Türk Dünyasının değişik bölgelerinde okullar açmakta, kültürel etkinlikler ve yayınlar yapmaktadır.

Ankaravi Mehmet Efendi Medresesi, Hoşkadem Mescidi'ne yakınlığı dolayısıyla 'Hoşkadem Medresesi' olarak da anılmıştır.

Tanpınar, tarihi eserlerin onarılarak ve işlevsel hale getirilerek korunabileceğine inanır: "Ufak bir himmetle günün emrine verilecek halde olan bu eserler, her gün biraz daha bozuluyor... Gerçek yapıcılığın, mevcudu muhafaza ile başladığını öğrendiğimiz gün mesut olacağız."

ANLAYIŞ DERGİSİ
Bilim ve Sanat Vakfı çevresinde ortaya çıkan Anlayış Dergisi, Vefa'daki merkezinde aylık olarak yayınlandı. 2010 yılında yayını durduruldu. Küre Yayınları, aynı çevre tarafından devam ettiriliyor.

APUKURYA
İstanbul Ermeni ve özellikle Ortodoks Rumlarının karnavalıdır. Beyoğlu ve Kumkapı, karnaval mekanlarındandır.

ARABA VAPURLARI
Dünyada ilk araba vapuru, İstanbul'da kullanılmıştır. 1870 yılında Şirket-i Hayriye idarecilerinden Hüseyin Haki Efendi, müfettiş İskender Efendi ve Hasköy Fabrikası ustalarından Mehmet Efendi ile bir araya gelerek, o güne kadar benzeri görülmemiş bir tekne tipi oluşturdular. Bu teknenin iki başında iki kapağı vardı. 1872 yılında hizmete giren araba vapuruna kolaylık anlamına gelen 'Suhulet' adı verildi. 'Suhulet'in büyük yararı görüldüğü için bir benzeri daha devreye sokuldu. Bu vapura, 'kıyıları birbirine bağlayan' anlamına gelen 'Sahilbend' denildi. İki vapur, 1960'lı yıllara kadar hizmet verdi.

ARABACIBAŞI DERGAHI
Sultanahmet, Arabacılar Kulesi Sokağı'ndadır. Rufai dergahı idi.

ARAKEL KİTAPHANESİ
Eskiden kitapçılar, aynı zamanda tütüncülük, tömbekicilik gibi işler yaparlardı. Yalnız kitap-

çılıkla hayatını kazanan ilk esnaf Arakel Topuzlıyan idi. Arakel Topuzluyan, önce Galata Köprüsü'nde gazete bayiliği yapıyordu. 1875 yılında Babıali Caddesi 46 numarada ilk dükkanını açtı. Türkiye'de ilk defa ayrıntılı bir kitap kataloğu yayınladı.

Arakel Kitaphanesi, 1886 yılında, 'Osmanlı Kütüphanesi' adı altında, cep kitapları yayınladı. 1899'da Sirkeci'de Musullu Hanı'nda kendi matbaasını da kurdu. Arakel Efendi, 1912 yılında öldü. Yerine oğlu Leon Topuzluyan geçti. Arakel Kitaphanesi 1914 yılında kapandı.

Osmanlı döneminde Ermeni kitapçılar, bilimsel ve edebiyat kitapları piyasasını, İran asıllı kitapçılar ise halk kitapları piyasasını ellerinde tutarlardı.

ARAP İZZET KONAĞI
Adliye binasına giden yolun başında Sultan Abdülhamit'in ikinci katibi Arap İzzet'in konağı vardı.

ARAP KÖŞKÜ
Sarayburnu'nda, İncili Köşk'le birlikte var olduğu söylenen köşklerden biri de Arap Köşkü'dür.

ARAPKİR KÜLTÜR DERNEĞİ
Çorlulu Ali Paşa Külliyesi'nin medrese bölümü, bir süre 'Arapkir Kültür Derneği'ne tahsis edilmişti.

ARASTA ÇARŞISI
Arasta Çarşısı'nın diğer ismi, 'Sipahi Çarşısı'dır. Bu çarşı, Sultanahmet Külliyesi'nin bir uzantısı olarak inşa edilmiştir. 1980'li yıllarda, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilmiş ve yeniden faaliyete sokulmuştur. İki tarafına dükkanlar sıralanan tarihi çarşıda, bugün elde dokuma antika halılar ve çeşitli turistik eşyalar satılmaktadır.

ARASTA TEKKESİ
Sultanahmet'te, Güngörmez Mahallesi'nde bulunmaktadır. Kemeraltı Caddesi'nde, 'Arasta Tekkesi' olarak adlandırılır. 'Aziz Efendi Tekkesi' ve 'Seyyah Eren Dergahı' da denir.

ARİFİ PAŞA KONAĞI
Divanyolu'ndaki Asım Paşa Konağı'nın arkasında bulunan gösterişli konak, Trablusgarp Valisi Arifi Paşa'ya aitti. Eminönü Belediyesi, uzun yıllar bu binada hizmet verdi. Bina daha önce konservatuar olarak da kullanıldı.

ARİF'İN KIRAATHANESİ ➔ DİVANYOLU KIRAATHANELERİ

ARKEOLOJİ MÜZESİ
Gülhane Parkı ile Topkapı Sarayı arasında yer alır. Dünyanın en büyük müzelerinden biridir. İlk defa 1846 yılında, Aya İrini'de, 'Mecma-i Esliha-i Atika' ve 'Mecma-i Asar-ı Atika' adlarıyla kurulmuştur. 1869 yılında, 'Müze-i Hümayun'

adını almıştır. Müzenin eşyası, 1873-1891 yılları arasında, Çinili Köşk'te saklanmıştır. Müze, Osman Hamdi Bey tarafından, 1891 yılında yapılan klasik üsluptaki bugünkü binada, 'Asarı Atika Müzesi' adı altında tekrar kurulmuştur. Müzenin tarih, arkeoloji, nümizmatik ve güzel sanatlara ilişkin kitaplardan oluşan zengin kütüphanesi ile kimya laboratuarı, heykel onarım atölyesi ve fotoğrafhanesi vardır. Türkiye'nin ilk müze binası, Arkeoloji Müzesi'dir.
Osman Hamdi Bey Yokuşu Gülhane / 0212 5207740

ARKEOLOJİ MÜZELERİ KÜTÜPHANESİ
Yüzyılın başında kurulan kütüphane, Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'ne bağlıdır. Oluşmasında, müzeci Osman Hamdi Bey'in önemli katkıları vardır. Uzmanlık dalındaki eserlerin yanı sıra, değerli yazma eserler de bulunmaktadır.
Osman Hamdi Bey Yokuşu Gülhane / 0212 5207740

ARKIN KİTABEVİ
Ankara Caddesi'nde, bugün Kültür Bakanlığı Kitap Satış Merkezi'nin olduğu sırada idi. Bekir Büyükarkın'ın tarihi romanlarını, Arkın Kitabevi neşrederdi.

ARPACILAR MESCİDİ
Bahçekapı'da Arpacılar Caddesi üzerindedir. Geylani Mehmet Efendi yaptırmıştır.

ARTI DAĞITIM
Kitap dağıtımının öncü firmalarından biri. Çatalçeşme Sokak Çatalçeşme Han'da hizmet ediyor.

ARŞAK GAROYAN MATBAASI
Arşak Garoyan Matbaası, Babıali'de idi.

ARTİN ASADURYAN VE MAHDUMLARI MATBAASI
Artin Asaduryan ve Mahdumları Matbaası, Babıali'de idi.

ARZ ODASI
Padişahların, devlet görevlilerini ve yabancı ülkelerin elçilerini kabul ettikleri mekandır. Topkapı Sarayı'ndadır.

ARZHANE
Topkapı Sarayı'nda 3. kapı arkasındadır. Padişahın sadrazamdan gelen arzları okuyup, emir verdiği yerdir.

ARZUHALCİ
İstanbul'daki arzuhalciler, adliye ve diğer devlet kurumlarına yakın mekanlarda seyyar olarak iş yaparlardı. En çok bulundukları yerler Vezneciler, Yeni Cami, Ayasofya, Beyazıt ve Sultanahmet camileri avlularıydı. Hokka ve divit dönemi bitse de, bugün Çağlayan'da İstanbul Adliye Sarayı civarında son arzuhalcileri daktiloları başında bulmak mümkün.

ASAF BEY ECZAHANESİ
Asaf Bey Eczanesi, Şehzadebaşı'nda idi.

ASIM PAŞA KONAĞI ➔ ENCÜMEN-İ ÜLFET

ASKERİ DİKİMHANE
Sarayburnu ile Ahırkapı Feneri arasındaki kapılardan, Balıkhane Kapısı yakınlarında idi.

ASKERİ MÜZE
Askeri Müze, Harbiye'ye taşınmadan önce Sultanahmet'te, Aya İrini'dedir. Müzenin eski adı, Kıyafethane-i Atiki'dir.

ASKERİ TAHİNİYE FABRİKASI
19. yüzyıl ortalarında Unkapanı'nda kurulan askeri un değirmenidir.

ASKERİ TIBBIYE OKULU
Askeri Tıbbiye Okulu'nun Beyazıt'ta olduğu, Doktor Fethi Tevetoğlu'nun hatıralarında zikredilir.

ASLANHANE
Topkapı Sarayı'nda, aslan başta olmak üzere, yırtıcı hayvanların bulunduğu yer. Gülhane Parkı'nda, sonraki yıllarda kurulan hayvanat bahçesinin temeli olabilir. Aslanhane'nin üstü 'Nakkaşhane' idi. Aslanhane yanınca yerine, 'Cebehane' binası yapıldı. Bunun yanmasıyla yerine Darülfünun binası yapılmıştır. Bina, en son İstanbul Adliyesi olarak kullanılmıştır.

ASMAALTI ÇARŞISI
Mısır Çarşısı'nın yanında bulunan bir çarşı...

At Meydanı-Sultanahmet Meydanı

ASMALI MESCİT
Divanyolu'nda idi. İttihat ve Terakki döneminde, Türk-Alman Dostluk Yurdu yaptırılırken yıkıldı. Diğer adı Hoca Ferhat olan Asmalı Mescit, Türbe'nin tam karşısında, bugünkü Klodfarer Caddesi'nin köşesindeydi.

ASTARCI HANI
Kapalıçarşı yakınlarında, Yağlıkçılar Caddesi'nde bir han...

AŞİR EFENDİ CADDESİ
Aşir Efendi Caddesi, bir dönem tekstilcilerin merkezi olmuştu. Gürün Han, buradaki önemli iş merkezlerinden biriydi.

AŞİR EFENDİ KÜTÜPHANESİ
Şeyhülislam Aşir Efendi'nin yaptırdığı kütüphanedir... Sultanhamam'da, Aşir Efendi Caddesi'ndedir. 1800 yılında kurulmuştur. Özel bir kütüphanedir. Kitapları, Süleymaniye Kütüphanesi'ne aktarılmıştır.

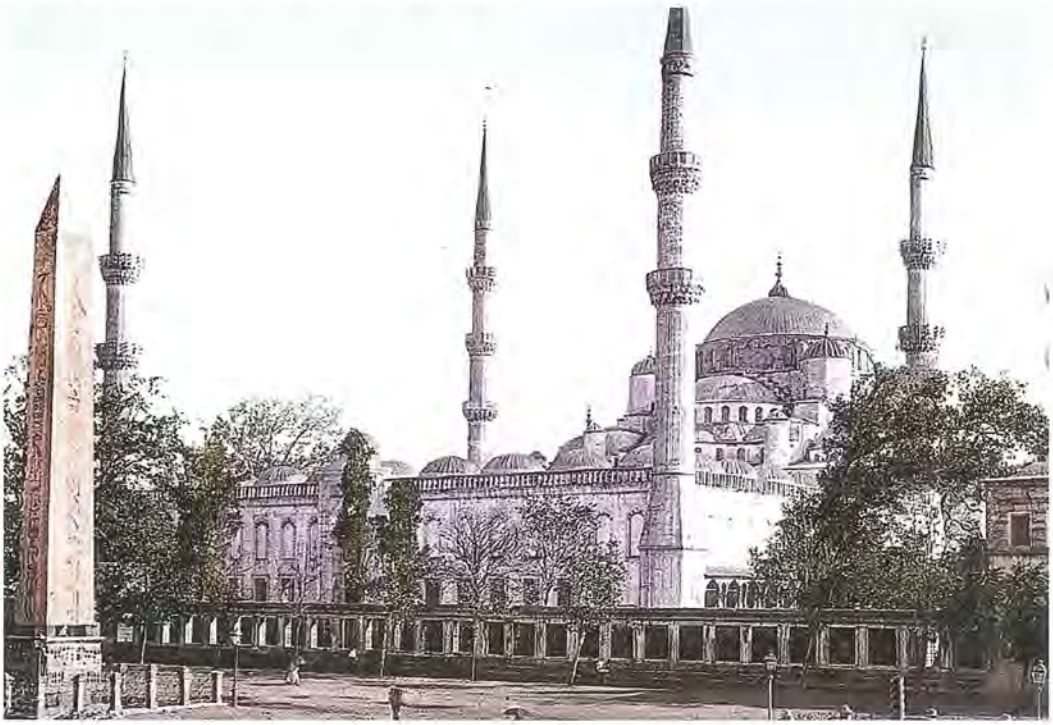
AT MEYDANI
SULTANAHMET MEYDANI
Konstantin, İstanbul'u yeniden kurarken, Sultanahmet Meydanı'nı seçer. Saray, Patrikhane ve Hipodrom burada yapılır. Osmanlı da aynı merkezleri, benzer işlevlerle yaşatır. Göçen Bizans Sarayı'nın yakınına, Topkapı Sarayı yapılır. Ayasofya en önemli cami haline gelirken, yanıbaşına da Sultanahmet (Ahmediye) Camii inşa edilir. Hipodrom ise At Meydanı'na dönüşerek, varlığını bir şekilde devam ettirir.

AT MÜZESİ
Tarım Bakanlığı, Sultanahmet'in Müzekent Projesi kapsamındaki yeni misyonuna göre, Tarım İl Müdürlüğü'nün bölgedeki birimlerini, yeniden tasarlayacak. Bu anlamda Sultanahmet Camii'nin yanındaki Tarım Bakanlığı Misafirhanesi, At Müzesi'ne dönüştürülecek. Malum Sultanahmet Meydanı'nın diğer adı, 'At Meydanı'dır...

AT PAZARI
Çemberlitaş'ın arkasında, şimdi otopark olarak kullanılan yer, eskiden 'At Pazarı' idi.

ATATÜRK BULVARI
Aksaray'dan Unkapanı'na uzanan Atatürk Bulvarı, İstanbul'un ilk bulvarıdır.

ATATÜRK KÖPRÜSÜ
Haliç'te Unkapanı ile Azapkapı yakalarını birleştiren köprüdür. Adı önce Gazi Köprüsü iken sonra Atatürk Köprüsü olarak değiştirildi. Halk arasında 'Unkapanı Köprüsü' de denilmektedir. Unkapanı ile Azapkapı arasındaki ilk köprü, 1836 yılında Sultan II. Mahmut zamanında yapıldı.

ATEŞ KAYIKLARI
Ateş kayıkları, yangınlara müdahale etmek üzere, hazır tutulan kayıklardır. Ateş kayıkları, Anadolu yakasında Üsküdar Büyük İskelesi'nde ve Avrupa yakasında, Eminönü Çardak İskelesi'nde yangın beklerdi.

ATIF EFENDİ KÜTÜPHANESİ
Atıf Efendi Kütüphanesi, 1741 yılında kurulmuştur. Sultan I. Mahmut'un defterdarlarından, şair Atıf Mustafa Efendi tarafından kurulmuştur. Kütüphane binası, Türk Barok tarzındadır. Kütüphanede, yaklaşık 28 bin eser vardır. Bu eserler arasında, Nefi Divanı'nın orijinal nüshası önemlidir. Kütüphanede ayrıca, çok sayıda hat, çok eski kitap nüshaları, güzel ciltler, tezhipli, minyatürlü eserler ve mühür albümleri bulunmaktadır. Kütüphanedeki eserler, elektronik ortama aktarılmıştır.
Vefa Caddesi No:44 Beyazıt / 0212 5273807

ATİK ALİ PAŞA KÜLLİYESİ
Çemberlitaş'da, Yeniçeriler Caddesi üstünde, Atik Ali Paşa Medresesi'nin tam karşısındadır. İstanbul'daki, en eski Osmanlı eserlerinden biridir. 1496 yılında sadrazam Hadım Atik Ali Paşa tarafından yaptırılmıştır. Şu an cami, medrese ve türbesi bulunan külliyenin imaret, kervansaray ve tekkesi, günümüze ulaşmamıştır. Haziresinde, kime ait olduğu bilinmeyen bir türbe ve 17. yüzyıla ait mermerden mezarlar bulunmaktadır. Medrese ise caminin karşısında yer almakta ve 'Birlik Vakfı Genel Merkezi' olarak kullanılmaktadır.

ATİK ALİ PAŞA MEDRESESİ ➔ BİRLİK VAKFI

ATİK İBRAHİM PAŞA CAMİİ
Mercan'da, Uzunçarşı Caddesi'ndedir. 1477 yılında, Çandarlı İbrahim Paşa tarafından yaptırılmıştır.

ATLAMA TAŞI CAMİİ
Unkapanı ile Küçükpazar arasında Attar Hacı Halil'in yaptırdığı cami. Atlama taşı tabiri, yağmurlu günlerde oluşan su birikintileri üzerinde kullanılan atlama taşlarından gelmektedir.

AVRASYA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ ➔ HASAN PAŞA MEDRESESİ

AVRUPA KOMİSYONU TÜRKİYE DELEGASYONU
Delegasyon, AB ve Türkiye arasındaki diyaloğa, teknik olarak katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. AB Bilgi ve Destek Ofisi Yerebatan Caddesi'ndedir.

AYA İRİNİ
Topkapı Sarayı birinci avlusundadır. Bizans imparatoru I. Justinyen tarafından yaptırılmıştır. Camiye çevrilmemiş bir kilisedir. 1846-1940 yılları arasında, 'Askeri Müze' olarak kullanılmıştır. Müze niteliğindedir. Aya İrini'de zaman zaman konserler verilmektedir.
Aya İrini / 0212 5284500

AYAN DAİRESİ
Ayan Dairesi, Topkapı Sarayı'nın dışında, Sultan III. Ahmet Çeşmesi'ne yakındı.

AYASOFYA KÜLLİYESİ
Dünya mimarlık tarihinin en önemli eserlerinden biridir. İstanbul fethedildikten sonra, Fatih Sultan Mehmet, doğruca Ayasofya'ya gider. Harap durumdaki mabet, aynı gün kiliseden camiye dönüştürülür. Fatih, Ayasofya'ya gelir sağlayacak bir çok mülk vakfetmiş, bir mihrap, minare ve medrese yaptırmıştır. Ayasofya fetihten sonra sürekli özen gören bir cami olmuş ve yapılan eklerle, muazzam bir külliyeye dönüşmüştür. Sultan II. Beyazıt tarafından bir, Sultan II. Selim tarafından iki minare daha eklenmiş, Sultan I. Mahmut tarafından ise 1739-1740 yıllarında sanat şaheserleri olan şadırvan, sıbyan mektebi, aşhane-imaret, kütüphane ve yeni bir hünkar mahfili ile mihrap inşa edilmiştir.

Ayasofya aynı zamanda, birçok padişahın gömüldüğü bir külliye olmuştur. Sultan II. Selim, III. Murat, III. Mehmet, I. Mustafa ve Sultan

Ayasofya

İbrahim ile bazı hanedan mensuplarının türbeleri Ayasofya Külliyesi'ndedir. Ödenek yetersizliği nedeniyle kapalı tutulan Ayasofya Türbeleri, 18 Eylül 2009 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Külliyede ayrıca namaz vakitlerinin takip edildiği bir muvakkıthane vardır. Külliyenin diğer önemli unsuru olan Ayasofya Kütüphanesi'nin kitapları şimdi, Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir.

7 Mart 1868-6 Temmuz 1870 yılları arasında İstanbul Şehremini olan Server Paşa, Ayasofya Camii etrafındaki eski ahşap binaları yıkmış, caminin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ayasofya etrafındaki düzenleme Şevket Bey'in Şehreminliği döneminde de devam etmiştir. Şevket Bey, Ayasofya'ya bitişik olan tuvaletleri binadan ayırarak, Soğukkuyu Çıkmazı Sokağı'na nakletmiştir.

Ayasofya, yakın tarihimizin siyasi simgelerinden biridir. Ayasofya'nın camiye çevrilmesi,

sağ dünya görüşünün ana temalarından biri olmuştur. Bunun dışında, Ayasofya bazı siyasi eylemlere de mekan olmuştur. 1960'lı yılların dava adamlarından Zaptiye Ahmet, Sovyetler

Birliği Devlet Başkanı Kosigin'i, Ayasofya'yı ziyareti sırasında protesto etmiştir.

Ayasofya'nın kubbe mozaiklerinin onarımı için, 1992 yılında kurulan büyük iskele, 16 yıl sonra sökülmüştür. İskele, 55 metre yükseklikte ve 181 ton ağırlığındadır.
Ayasofya Müzesi 0212 5284500

AYASOFYA SEBİLLERİ
Ayasofya Camii'nde biri avlu girişinde, diğeri ise avlu dışında olmak üzere iki sebil vardır. Mermer bir yapı olan sebilin dört penceresi vardır ve üzeri kubbe ile kapatılmıştır. İkinci sebil, Ayasofya'nın güney tarafında avlu girişine bitişiktir.

AYDINLAR OCAĞI
Aydınlar Ocağı, Türkiye'nin önde gelen sivil toplum örgütlerinden biridir. Yurt genelinde şubeleri olan Aydınlar Ocağı, sosyal ve kültürel faaliyetler yapmaktadır. Başlangıçta adı, 'Aydınlar Kulübü'dür. Kurucuları arasında 'Yağmur Yayınları' sahibi İsmail Dayı, Prof.Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof.Dr. Sabahattin Zaim, psikiyatri doktoru Ayhan Songar ve gazeteci Altan Deliorman vardır.
www.aydinlarocagi.org

Ayvazovski

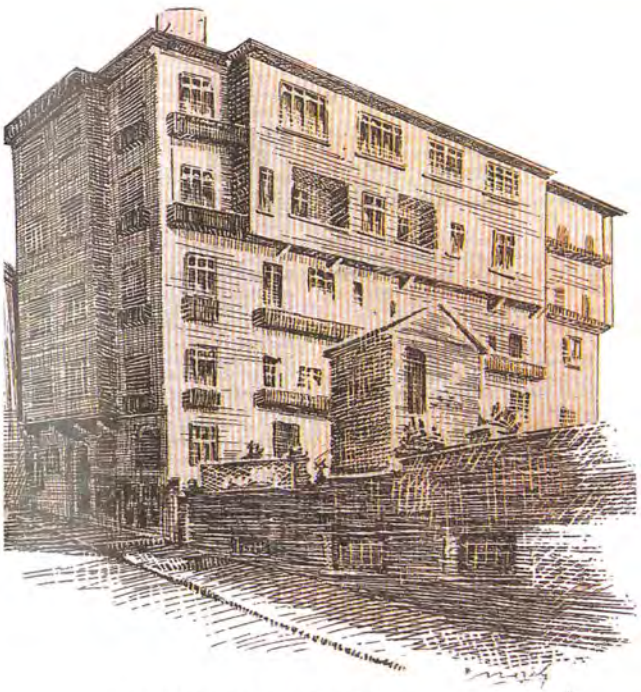
AYDINOĞLU HALVETİ DERGAHI
Hüdavendigar Caddesi ile Alemdar Caddesi'nin kesiştiği köşededir. Aydınoğlu Tekkesi 'Aydınzade', 'İzzi Efendi', 'Saçlı Emir' ve 'Ünsi Hasan Efendi' adlarıyla da anılmaktadır.

AYHAN SONGAR MUAYENEHANESİ
Ayhan Songar'ın muayenehanesi, Ordu Caddesi No: 294/2 Aksaray adresindedir. Songar'ın muayenehanesi, aynı zamanda milliyetçi aydınların ve gençlerin uğrak yeridir.

AYVAZOVSKİ
Daha çok deniz konulu resimleriyle tanınan, Ermeni asıllı Rus ressam. Ayvazovski'nin İstanbul manzaralarına hasredilen tabloları kronolojik sıra ile şunlardır: Tophane'de Bir Kahvehane (1846), Mehtapta istanbul (1846), Sultan Ahmed Camii ve Marmara Denizi (1847), Kız Kulesi (1848), Marmara Kıyı Surları (1859), Mehtaplı Gece (1862), Sarayburnu (1874), Tophane Üstlerinde Sarayburnu (1874), Fethi Paşa Korusu (1874), Göksu Kasrı (1875), Çırağan Sarayı (1875), Güneş Batarken İstanbul (1891), Sarayburnu Önünde Osmanlı Kadırgaları (tarihsiz), Kayığa Binenler (tarihsiz), İstanbul'da Güneşin Batışı (tarihsiz).

Ayvazovski'nin İstanbul'la ilgili bir resmi.

AZAK APARTMANLARI
Gedikpaşa'da bulunan Azak Apartmanları, erken Batılı apartman örneğinin ilk örneklerindendir. Arsası, Mısır kethudası Şefik Bey'in oğlu İffet Bey tarafından satılmıştır.

AZAK SİNEMASI
Beyazıt'tan Kumkapı'ya inen Tiyatro Caddesi'nde (eskiden Gedikpaşa Caddesi) bulunan eski sinema salonudur. Azak Sineması'nın yerinde daha önce Gedikpaşa Tiyatrosu bulunuyordu. 1884 yılında tiyatronun yıkılmasından sonra uzun süre boş kalan arsası, 1931'te Tevfik Azakoğlu ve kardeşleri tarafından satın alınarak buraya Azak Sineması yaptırıldı.

AZERİ SİNEMA VE TİYATRO BAHÇESİ
Sirkeci Demirkapı Caddesi'nde, Kemal Bey Sineması'nın karşısında idi.

AZİZ EFENDİ TEKKESİ → ARASTA TEKKESİ

AZİZ HÜSEYİN ECZAHANESİ
Aziz Hüseyin Eczanesi, Vezneciler'de idi.

KAYNAKLAR
- Ağacın Suyuna Estetik Arayış Sürüyor, Sultanahmet Gazetesi, Şubat 2009
- Ahırkapı Büyük Roman Orkestrası, Eminönü Bülteni Mart-Nisan 2005
- Ayasofya'da Mutlu Son, Şehr-i İstanbul, 2009
- Bab-ı Ali kitapçıları, Burhan Arpad, Milliyet Sanat Dergisi 15 Eylül 1993, s.320
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
- Bir Ayıbın Sonu, Haber Türk İstanbul 17 Eylül 2009
- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Edebiyat Anıları, Hüseyin Cahit Yalçın, Sadeleştiren Rauf Mutluay, T.İş Bankası Kültür Y., İstanbul 1975
- Eğlence, G.Gilbert Deaver, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Y., 2.Baskı, İstanbul 2007
- Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005
- Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
- Hasan Ferit Cansever'i Nasıl tanıdım?, Fethi Tevetoğlu, Türk Edebiyatı, B.Tarih
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008

• İhtilal, İhtiras ve İdeal, 68 Kuşağı Hakkında, Erol Kılınç, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
• İstanbul Hamamları, M.Nermi Haksan, T.Turing ve Otomobil Kurumu Y., İstanbul 1995
• İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
• İstanbul Kültür Kurumları Rehberi, İsmail Cengiz, İstanbul 2010 Kültür Başkenti Y., İstanbul 2010
• İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1982
• İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
• İstanbul ve Boğaziçi 1-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
• İstanbul'un İlkleri ve Enleri, Süleyman Faruk Göncüoğlu, Ötüken N., İstanbul 2010
• İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
• İstanbul'un Unutulmayan Gemileri, Eser Tutel, Kitabevi Y., İstanbul 2005
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
• Müze Gezme Kültürü Oluşturmada Bir Hareket Olarak Eminönü, Doç.Dr. Ahmet Emre Bilgili, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006, sf.261
• Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006, sf.10
• Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
• Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
• Saray Günlüğü, Mehmet Ali Beyhan, Doğu Kütüphanesi, İstanbul 2007
• Topkapı Sarayı, M.Orhan Bayrak, Sümer Kitabevi Y., İstanbul 1996
• Türk Müzeciliğinin 141 Yılı, Nezih Başgelen, Mart 1988
• Yetişkinlerde Suç, Charles Trowbridge Riggs, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
• Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

B

BABA ALİ ŞAHZENGİ SEYYİD HASAN EFENDİ DERGAHI
Nuruosmaniye Caddesi Mengene Sokak'ta, ahşap bir bina idi. 1980'lere kadar, varlığını sürdürdü. Şimdi yerinde değil.

BABA CAFER ZİNDANI
Eminönü'nde, Haliç kıyısındaki eski hapishane. Baba Cafer, Abbasi halifesi Harun Reşit'in Bizans İmparatoru'na gönderilen elçisidir. Baba Cafer, Bizans İmparatoru'na saygı göstermediği gerekçesiyle bu zindana atılır. Burada öldüğü için onun adıyla anılır. II. Mahmut, binanın onarımını yaptırmıştır.

BABI ASAFİ ➔ PAŞAKAPISI

BABIALİ
Babıali binası, 1727 yılında, Sultan III. Ahmet ve Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa zamanında, idari işler için kullanılmaya başlandı. Binanın, yüksek kapısından dolayı bu adla anıldı. Yangın geçiren bina, Sultan Abdülmecit ve II. Abdülhamit dönemlerinde yeniden inşa edildi. 'Sadaret Binası'da denir. Pek çok tarihi olaya tanıklık eden bina, Cumhuriyet döneminde, İstanbul Valiliği olarak kullanılmaya başlandı. Bugün Babıali Külliyesi içinde Türk Dünyası Koordinasyon Merkezi ve Osmanlı Arşivleri'nin bazı birimleri bulunmaktadır.

Babıali'nin Alayköşkü karşısındaki ana kapısı önündeki dükkanları, I. Abdülhamit kamulaştırarak, meydan düzenlenmesini ve yolun genişletilmesini sağlamıştır.

Babıali

BABIALİ BASKINI
İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından 23 Ocak 1913 tarihinde düzenlenen hükümet darbesine, 'Babıali Baskını' denilmiştir.

BABIALİ CADDESİ
Eminönü'nden başlayıp, İstanbul Valiliği binasının kuzey kapısından İran Konsolosluğu önünü takiben Divanyolu Caddesiyle kesişen cadde, Babıali Caddesi'dir. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde, pek çok önemli siyasi ve kültürel olaya şahit olmuştur. 'Babıali Baskını'nın yapıldığı Meserret Oteli de bu cadde üzerindedir. Caddenin eski adı, Mahmudiye Caddesi'dir.

Ayrıca yakın zamana kadar hemen bütün gazetelerin merkezi, bu cadde üzerinde veya çevresindeydi.

Tatar aydınlarından Fatih Kerimi, 1900'lü yıllarda, Babıali Caddesi'ndeki değişimleri şöyle anlatır: "İstanbul, benim daha önce gördüklerimle kıyaslandığında çok değişmiş, Babıali Caddesi'nin iki tarafında trotuarlar var. Caddeye döşenen taşlar, yürümeye daha elverişli. Caddenin iki tarafına fenerler dizilmiş. Gürültülü otomobiller gelip geçiyor. Caddelerin bazıları, biraz genişlemiş, büyük binalar artmış."

Fatih Kerimi, dönemin Babıali Caddesi'nden başka noktalar da anlatır bize: Şeyhülislam Cemalettin Efendi ve Gazi Ahmet Muhtar Paşa'nın evleri de, Babıali Caddesi'ndedir. Cadde üzerindeki diğer bazı noktalar şunlardır; Paris'te terzilik eğitimi alan Osman Zeki'nin dükkanı, Doktor Bahri İsmet Efendi'nin yazıhanesi ve bir ermeninin sahibi olduğu 'Hamiyet-i Mücesseme Kuaförü'.

BABIALİ KAPISI
Babıali, 'Yüksek Kapı' anlamına gelmektedir. Osmanlı döneminde, hükümet yönetiminin yapıldığı binalar topluluğudur. Bu yüzden Babıali, yüksek kapı denilmiştir. Alayköşkü Caddesi'nin başında, Alay Köşkü'nün karşısındadır. 1843 yılında yapılmıştır.

BABIALİ KÜLTÜR YAYINLARI
BKY (Babıali Kültür Yayıncılık), Cağaloğlu'nda kuruldu. Yayınevi, bilahare Yenibosna'ya taşındı. BKY Genel Yayın Yönetmeni ve Türkiye gazetesi yazarı Rahim Er, daha önce de TGRT ve www.ihlas.net'i kurmuştur.

BABIALİ SOHBETLERİ
Babıali Sohbetleri, Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği (ESKADER) tarafından düzenleniyor. Toplantılar, Cağaloğlu'ndaki Timaş Kitap Kahve'de gerçekleştiriliyor.

BABIALİ ŞENLİĞİ
Gazeteciler Cemiyeti, yaz aylarında, Sultanahmet Mehmet Akif Ersoy Parkı'nda, 'Babıali Şenliği' düzenliyor. Şenlik, 2008 yılında başladı.

BABIALİ YAYINEVİ VE MATBAASI
Ergun Göze'nin gençlik yıllarında ortak olduğu bir yayınevi ve matbaa.

BABIALİ'DE SABAH
Muhafazakar gazete yayıncılığının 1970'lerdeki ilk örneklerinden...

BABIALİ'NİN HATIRA DEFTERİ
Reşid Halid Gönç, kırk yıla yakın bir süre Babıali'de çalışanların kaydını tutmuştur. Önemli bir bilgi kaynağı olan resim-imza koleksiyonu, Gazeteciler Cemiyeti tarafından 'Babıali'nin Hatıra Defteri' adıyla üç cilt olarak yayınlandı.

BABIHÜMAYUN
Topkapı Sarayı'nın giriş kapısı...

BAB-I MEVTA
Topkapı Sarayı'nda ölenler, bu kapıdan çıkarılırdı. 2. bahçededir.

BAB-I SERASKERİ HASTANESİ
Şimdiki İstanbul Üniversitesi merkez binasının bulunduğu yerde, II.Mahmut tarafından kuruldu. 1826 yılından önce kurulduğu sanılmaktadır. Hastane, Balkan Savaşı'ndan sonra (1913), Sıhhiye Eğitim Merkezi oldu. İstanbul Üniversitesi'nin Harbiye Nezareti binalarına yerleşmesinden sonra yıktırıldı.

BABÜSSELAM
Topkapı Sarayı'nda, 1. ve 2. bahçeleri birleştiren kapı... Buradan sadece padişahlar atla geçebilirdi.

BAĞDAT KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nda, 4. bahçededir. IV. Murat tarafından, Bağdat'ın alınışı üzerine yaptırılmıştır. Bağdat Köşkü, İstanbul İl Özel İdaresi tarafından onarılmıştır.

BAĞLAM YAYINCILIK
Bağlam Yayıncılık, yerli kültürün özgün çizgilerinden biri... Yayınevi, özellikle sosyolojik araştırmalarda, dikkate değer bir birikim sahibi. Yayınevi yöneticisi Sabit Bey, Cağaloğlu'nda aklıselimin temsilcilerindendir.

BAHÇE SİNEMASI
İstanbul'da yazlık sinemalara, Bahçe Sineması denirdi. Tarihi Yarımada'daki bahçe sinemaları şunlardır. 1935 yılında Gedikpaşa'da Kadri, Ali ve İzzet Cemali kardeşlerin işlettiği Azak; 1939'da Cağaloğlu'nda bugün İstanbul Erkek Lisesi'nin yatakhane bölümünün bulunduğu yerde Çiftesaraylar; 1940'ta Beyazıt'ta bugün Beyazsaray'ın olduğu yerde Lale adlı bahçe sinemaları açıldı.

BAHÇEKAPI
Eminönü-Sirkeci arasında bulunan semt... Sur kapısı olan Bahçekapı, demiryolu yapımında yıkılmıştır. Tramvayın Eminönü'ne döneceği köşede bulunuyordu. Bu kapıya, 'Tersane Kapısı' ve 'Güzel Kapı' da denirdi. 'Tersane Kapısı' denilmesinin sebebi, çok eskiden burada bir tersane bulunmasıdır. Haliç'i kapayan Bizans zincirinin bir ucu bu kapının kulesine bağlıydı. Bahçekapı, İstanbul'un önemli ticaret merkezlerinden biridir.

1900'lü yıllarda buradaki dükkanlardan bir kaçı şunlardır: Şam tatlıcısı Hacı Mustafa, kağıtçı ve gözlükçü Paluka ve Serasker Rıza Paşa'nın İpekçi Kani tarafından kiralanan mağazası.

Bahçekapı, 1900'lü yıllarda, İstanbul'un en yoğun merkezlerinden biridir. Ahmet Rasim, o günleri şöyle anlatmaktadır: "Sırası gelmişken, belediye dairelerine birer ricada bulunayım: Bizim arabacılarımızın halini kendileri bizden daha iyi bilirler. Bir kere daha tembih edilemez mi ki, bu adamlar, iradenin dizginini her yerde beygirlerin çenelerine bırakmasınlar. Bahçekapı'dan Galata Köprüsü'ne gitmek kadar, şehrimizde tehlike atlatacak bir yer daha düşünülemez. Ya, Köprü başında? Maazallah! Zaman oluyor ki halk kaçacak yer diye, birbiri üzerine çıkıyor."

BAHÇE KAPISI POĞAÇA FIRINI
Bahçe Kapısı Poğaça Fırını, tarihi olaylara tanık olmuştur. İttihat ve Terakki muhalifi Ahmet Samim, meslektaşı Fazıl Ahmet Aykaç'la giderken, bu fırının önünde vurulmuştur.

BAKIRCILAR ÇARŞISI
Kapalıçarşı ile Sahaflar Çarşısı arasında bulunan çarşı... Bugün az sayıda bakırcının bulunduğu Bakırcılar Çarşısı'nda, daha çok konfeksiyoncu ve ayakkabıcı esnafı hizmet veriyor. Bakırcılar, 17. Yüzyılda, Tahtakale'den bugünkü çarşıya taşınmışlardır.

BAKTERİYOLOJİHANE-İ ŞAHANE
Bakteriyolojihane-i Osmani adıyla da bilinir. Bakteriyoloji eğitimi veren, insan ve hayvan sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için aşı ve serum üreten kurum. Salgın ve bulaşıcı hastalıklara çok önem veren II. Abdülhamid, Demirkapı'da bulunan Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane bahçesinde bir bakteriyolojihane binası yaptırdı. Bu bina yetersiz kalınca, İstanbul'un değişik yerlerinde değişik binalarda hizmet etti. 21 Eylül 1911'de Çemberlitaş'ta Matbaa Sokağı'ndaki bir binaya nakledildi. Bilahare Bakteriyolojihane, Daülkelp Tedavihanesi, Telkihhane ve Kimyahane'nin birleştirilmesiyle İstanbul Hıfzıssıhha Müessesesi kuruldu.

BALIK EKMEK
Balık-ekmek, Eminönü'nün özgün yiyeceklerinden biri. Sandallar üstünde veya deniz kıyısındaki büfelerde satılan balık-ekmeği, İstanbul'da yaşayanlar ve ziyaret edenler, eşsiz İstanbul manzarası önünde mutlaka tatmalı.

BALIK HALİ
Balık Hali önce Sarayburnu'ndadır... Sonra Eminönü ve Unkapanı'na taşınır. Bir yangından sonra kısa süre için Azapkapı'nın Perşembe Pazarı tarafına taşınır. 29 Eylül 1983 tarihinde ise Kumkapı'ya nakledilmiştir. Halin şimdi Gürpınar'a taşınması düşünülüyor.

Osmanlı döneminde, İstanbul Balıkhanesi Merkez Müdürü olan Karakin Deveciyan Efendi'nin, 'Balık veya Balıkçılık' adlı bir kitabı vardır. Kitapta, İstanbul denizlerindeki balık çeşitleri hakkında bilgiler verilir.

BALIKHANE KAPISI
Sarayburnu ile Ahırkapı Feneri arasında, Marmara Denizi'ne açılan sur kapısı. Buradaki Balıkhane'den ismini alır. Burada balıkçıbaşının, deniz üstünde ahşaptan bir köşkü vardı. Balıkhane Kapısı'nın, Osmanlı tarihinde korku verici bir şöhreti vardır. Çünkü sürgün ve idam edilecek kişiler, buraya gönderilirdi. Balıkhane Kapısı yanında eskiden Askeri Dikimhane vardı. Balıkhane Kapısı'na yakın kapılardan biri de 'Otluk Kapısı'dır.

BALIKLI DÜKKAN
Kalya Bey, bir eczacı ailenin oğludur. Babasının Bahçekapı'da eczanesi vardır. Kalya Bey, eczacılık öğrenimini İtalya'da tamamlamıştır. 1840-1888 arasında Mekteb-i Tıbbiye'de inorganik kimya hocalığı yapmıştır. Kalya Bey, bu arada bir de eczane işletmiştir. İlk eczanesini Beyoğlu'nda Tünel civarında açmış ve sonra Eminönü'ne taşınmıştır. Buradaki eczanesi 'Balıklı Dükkan' adıyla şöhret bulmuştur.

BALIKPAZARI
1956 yılında Unkapanı-Eminönü yolu açılırken, meyhaneleri ve balıkçılarıyla ünlü Balıkpazarı yok oldu. Yıkımdan sonra Mısır Çarşısı'nın batı cephesindeki dükkanlar onarılarak balık pazarı esnafına tahsis edildi.

BALIKPAZARI KAPISI
Balıkpazarı Kapısı, Mısır Çarşısı'nın Eminönü Meydanı'na bakan kapısının tam karşısında idi. Bu kapıda, gümrük mallarını kontrol eden bir 'Dideban' bulunurdu. 'Peremekapısı' olarak da adlandırılmıştır. Galata'ya geçişte bu kapı kullanılırdı. 1936 yılında yok edildi.

BALIKPAZARI MESCİDİ
Balıkpazarı İskelesi önünde, sekiz köşe planlı, kagir, küçük taş minareli bir mescitti. 'İzzet Mehmet Paşa Mescidi' de denirdi. Günümüze ulaşamadı.

BALKAN TÜRKLERİ DAYANIŞMA VE KÜLTÜR DERNEĞİ ➔ KOCA SİNAN PAŞA KÜLLİYESİ

BALKAPANI HANI
Balkapanı, Tahtakale'de büyük kagir bir yapıdır. Yeni Camii ile Küçükpazar arasındadır. 16. yüzyılda yapılmıştır. Hasırcılar Sokağı'ndadır. Özellikle Karadeniz'den getirilen bal, mum, yağ burada depolanır ve bilahare İstanbul'un değişik bölgelerine dağıtılırdı. Bölge yoğun bir ticaret merkezidir. Hanların yoğunluğu sebebiyle bölge, 'Hanlar Bölgesi' olarak adlandırılır.

İstanbul'daki Bulgar tüccarlar daha çok zahire, un, pirinç, pastırma, peynir, kaşkaval, tereyağı, sızdırma, sucuk, kürk derisi, aba, şayak, kaytan satarlardı. Bu tüccarlar Balkapanı Hanı, Elçi Han, Küçük Yeni Han, Kumru Han, Boyacı Han, Fazlıpaşa Hanı, Sümbüllü Han, Çorapçı Han, Valide Hanı gibi ünlü hanlarda toplanmışlardı. Bunlardan en önemlisi Balkapanı Hanı'ydı. Burası Bulgarların bir çeşit konsolosluğu gibiydi. İstanbullu veya konuk olarak İstanbul'a gelen Bulgarlar, bayramlarda Fener Kilisesi ve Balkapanı'nı ziyareti kutsal sayarlardı.

BALTACI KONAĞI
Sultanahmet'te, Yerebatan Sarnıcı'nın üstündeydi. 18. yüzyılda inşa edildi.

BAMYACILAR OCAĞI
Topkapı Sarayı içinde, Yeniçerilere ait ocaklardan bir tanesi de Bamyacılar Ocağı'dır. Amasya'da iyi bamya yetiştiği için, Amasya'dan gelen askerlere 'Bamyacı' denilmiştir. Bamyacılar Ocağı'na mensup olan Sultan II. Mahmut'un, 454 adımdan tüfekle yumurtayı vurduğu yere, Bamya Anıtı dikilmiştir.

BANCO Di ROMA
1880 yılında İtalya'nın başkenti Roma'da kuruldu. Türkiye'deki ilk şubesini 1909 yılında Galata Ünyon Han'da açtı. Merkez şube, zaman içinde iş merkezlerinin Eminönü tarafına kaymasından dolayı, 1920'lerin sonunda Sultanhamam'a taşındı. Şube, daha sonra Bahçekapı'daki Umum Sigorta Hanı'na yerleşti. Bu yerin Emlak Bankası'na verilmesi üzerine, Perşembepazarı'nın girişine ve Tünel'e yakın kendi binasına taşındı. Bankanın biri Üsküdar'da, diğeri Sirkeci'de olmak üzere iki ayrı deposu da vardı.

BASIN BİRLİĞİ DERNEĞİ
Gazeteci ve yazarların üye olduğu dernek, mensuplarının mesleki haklarını arama yanında kültürel etkinlikler ve yayınlar yapıyor. Basın Birliği Derneği Başkanı ve Ufuk Ötesi gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Kemal Çapraz, Kırım'dan Kastamonu'ya, Kıbrıs'tan iletişim sorunlarına uzanan geniş bir yelpazede faaliyetlerini sürdürüyordu. Çapraz'ı, 2008 yılında, genç yaşta trafik kazasında kaybettik.

BASIN DİSPANSERİ
Yeni adı 'Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yerebatan Basın Semt Polikliniği'... Basın kuruluşlarının Cağaloğlu'nda bulunduğu dönemde, basın mensuplarına hizmet vermek için kurulmuş Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir dispanser. Bugün aynı adla, faaliyetlerine devam ediyor.
Yerebatan Caddesi Salkım Söğüt Sokak No:9/B Cağaloğlu
0212 527 92 10

BASIN İLAN KURUMU
Günlük gazetelere resmi ilan dağıtan Basın İlan Kurumu, Binbirdirek Sarnıcı'nın komşularından... Kurumun diğer binası, Sultanahmet Tramvay Durağı'nın arkasında.
Binbirdirek Mahallesi Divanyolu Caddesi Işık Sokak No:12 Sultanahmet / 0212 5163303 / www.bik.gov.tr

BASIN KONSEYİ
Basın Konseyi, yakın zamana kadar Cağaloğlu'nda Gazeteciler Cemiyeti'nin karşı binasında idi.
www.basinkonseyi.org.tr

BASIN MÜZESİ
Basın Müzesi binası, Maarif Nazırı Saffet Paşa tarafından, 1865 yılında yaptırıldı. Belediye binası ve Fen İşleri Müdürlüğü olarak da kullanıldı. 9 Mayıs 1988 tarihinde, Basın Müzesi olarak hizmete açıldı. Basın Müzesi, Türkiye'nin tek, dünyanın dördüncü basın müzesidir. Müze'nin zemin katında, baskı makineleri yer alır. 1870 tarihli taşbaskı makinesi, 1892 yapımı tipo baskı makinesi, dizgi makineleri, matbaa bıçakları, tahta ve kurşun harf kalıpları, klişe malzemeleri buradaki materyaller arasındadır. Birinci katta, 1729'da İbrahim Müteferrika'nın kurduğu Türkiye'nin ilk matbaasının (dokümanlara dayanarak aynı ölçülerle yapılmış) maketi vardır. Ayrıca bu matbaada basılmış örnekler, ilk gazetelerimiz ve yazılı belgelerimiz, gazetecilerimizin bilgi ve tabloları, baskı araç ve makineleri bulunmaktadır. İkinci kat, altı adet sergi salonundan oluşan sanat galerisidir.

Basın Müzesi

Üçüncü katta ise Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi var.
Divanyolu Caddesi No:84 Çemberlitaş /
0212 5138458 / www.tgc.org.tr

BASIN YAYIN BİRLİĞİ
Kitap yayıncılarının, sorunlarını aşmak için kurdukları bir dernek.
Cağaloğlu Yokuşu Saadet İşhanı K.3 No:312 /
0212 5120497 / www.basyaybir.org

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVLERİ
Osmanlı Devleti, gelişmiş bir arşiv geleneğine sahiptir... İstanbul'un fethinden sonra Yedikule, devletin hazineleriyle birlikte, evrakının da saklandığı bir yer olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yedikule'den sonra bu evraklar, Topkapı Sarayı'ndaki Hazine-i Amire ve Enderun-ı Hümayun'a nakledilmiştir. Modern anlamda arşivciliğe atılan ilk adım ise 1845 yılındadır. Bu dönemde evraklar, tasnif edilmeye başlanmıştır. 1846 yılında ise bu evrakların tasnifi için, Hazine-i Evrak adı verilen yeni bir teşkilat kurulmuştur. Hazine-i Evrak, Cumhuriyetin ilanından sonra Başbakanlığa bağlandı. 1984 yılında ise yine Başbakanlığa bağlı olarak Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü kuruldu. Osmanlı Arşivleri, bu müdürlüğün yönetimine geçti. Bugün Osmanlı Arşivleri, uzman kadrosuyla tasnif faaliyetlerine devam etmektedir. Tasnif edilen belgeler, araştırmacıların hizmetine sunulmaktadır. Kurum, Sütlüce'deki yeni yerine taşınacak. Cumhuriyet arşivi ise Ankara'dadır.
Ticarethane Sokak No:12 Sultanahmet / 0212 5138870

BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ ➔ BEŞİR AĞA KÜLLİYESİ

BAVUL TİCARETİ
1980'lerde Beyazıt, Kapalıçarşı çevresinde Polonya, Macaristan ve Yugoslavya kaynaklı bir bavul turisti akını gerçekleşti. Doğu Avrupa'dan gelen bu turistler, genelde ucuz deri giyim ve konfeksiyon ürünleri peşindeydiler. 1980'lerin sonunda, Sovyetler Birliği'nin yurtdışına seyahati kolaylaştırmasıyla birlikte, Sovyet vatandaşları da, bunların izinden Beyazıt'a geldiler. Bavul ticareti yapanların yoğun olarak talep ettikleri konfeksiyon, deri giyim ve ayakkabı gibi tüketim mallarının satışı, bilahare Beyazıt'tan Laleli'ye kaydı.

BAYRAK MATBAASI
Bayrak gazetesi, Aykut Edibali liderliğindeki Milli Mücadele Hareketi'nin yayınladığı günlük gazetedir... Gazete, 1980'li yıllara kadar yayınlanmıştır. Bayrak gazetesi, daha sonra kapandı. Ama gazetenin matbaası, faaliyete devam ediyor. Matbaa, Kadırga'da, Küçükayasofya Camii'nin yanında uzun yıllar faaliyet gösterdi. Burada yapılan çevre düzenlemelerinden sonra, Topkapı'ya taşındı. Bayrak Matbaası, Hasan Ayhan yönetiminde, milli kültürümüze hizmete devam ediyor.

BAYRAM YERLERİ
Aksaray'da Aynur Sineması'nın yan ve arkasında, Şehzadebaşı'ndaki Hilal Sineması'nın arka-

sında ve Kadırga-Cinci (Cundi) Meydanı'ndaki Bayram Yerleri vardı. Buralarda atlıkarınca, kayık salıncaklar, poligonlar, motosiklet gösterileri, tel cambazı, çadır tiyatrosu, İbiş ve soytarı gösteri yapardı. Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, yorumlar: "Bayram yerlerindeki eğlenceler, kalite bakımından zamanın lunapark eğlencelerine nispetle daha basit, daha iptidai idiler ama yine hiç şüphe caiz değil ki, daha ahlaki ve çok daha bizden yani milli idiler."

BAYRAMPAŞA DERESİ
Aksaray'dan Yenikapı'ya inen yolda, eskiden Bayrampaşa Deresi vardı. Bayrampaşa Deresi, şimdi yol olmuştur. Bayrampaşa ya da Likos Deresi, boru hattıyla Yenikapı'ya aktarılır.

BAYTAR MEKTEBİ
Baytar mektebi önce Sultanahmet'teydi. 1894 yılında Kadırga'da kiralık bir binaya taşındı. Ancak bina yetersiz kaldı. Bunun üzerine Sultanahmet yakınlarındaki Tunuslu Mahmut Paşa Konağı 1900 yılında satın alınıp okula tahsis edildi. Ek binalarla büyüyen okul, 1912 yılında İshak Paşa Mahallesi'nde çıkan yangında yanmıştır. Bugüne sadece üstünde 'Mülkiye Baytar Mekteb-i Alisi' yazılı giriş kapısı ulaşmıştır.

BEDİR YAYINLARI
Gazeteci-yazar Mehmed Şevket Eygi'nin kurduğu Bedir Yayınevi, yayınladığı kitaplarla kültürümüze katkılar sunmaya devam ediyor. Yayınevinin bir önceki satış yeri Ankara Caddesi'nde MEB Yayınları sırasında idi. Şimdi Cağaloğlu Yokuşu'nda... Milli Gazete'de köşe yazarlığını sürdüren Eygi, daha önce Bugün, Yeni İstiklal ve Büyük Gazete'yi yayınlamıştı.

BEKAR ODASI
Büyük şehirlere hususen İstanbul'a gelen genç gurbetçiler, hanlarda veya eski evlerde, 5-10 kişilik odalarda kalırlardı. Bekar odalarını, odabaşı yönetirdi. Medreseler kapatılınca, Süleymaniye müderrisleri, oturdukları konakları terk etmek zorunda kaldı. Bu konaklar, şehri sonradan gelenlerin barınağı oldu.

Eminönü Eski Belediye Başkanı Nevzat Er, bir bekar odasında gurbet hayatına başlayanlardandır: "1960'lı yıllarda, Küçükpazar'da bir bekar odasında ikamet ettim. Bekar odası kavramı o zaman da vardı, halen de devam ediyor."

BEKİRAĞA BÖLÜĞÜ
Beyazıt Meydanı'nda şimdiki İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü binası, eskiden Harbiye Nezareti idi... Bu binanın arkasında geniş bir bodrumu olan iki katlı taş bina, Bekirağa Bölüğü'dür. İngiliz İşgal Kuvvetleri, 'Malta Sürgünleri'ni önce burada topladı. 1870-1922 arasında cezaevi olarak kullanıldı.

BEKİR'İN KIRAATHANESİ ➔ DİVANYOLU KIRAATHANELERİ

BEKRİ MUSTAFA TÜRBESİ
Bekri Mustafa, IV.Murat döneminde yaşayan ünlü akşamcılardan biridir. İçki içtiği sırada, IV.Murat tarafından yakalanır. Ama tatlı dili sayesinde, cezadan kurtulur. Sarhoşların piri olarak adlandırılan Bekri Mustafa'nın mezarı, günümüzde ziyaret edilir hale gelmiştir. Eşlerinin içkiyi bırakmasını isteyen kadınlar, ellerinde içki şişesiyle, Bekri Mustafa'nın Eminönü'ndeki mezarını ziyarete geliyor. İçki şişelerini mezara döken kadınlar, eşlerinin alkolden bu şekilde kurtulacağını düşünüyor. Bekri Mustafa'nın mezarı, Şeyh Abdürraif Şamadani ile yan yana. Eminönü Yemiş İskelesi, Zindan Han muhiti.

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ
Belediye Kütüphanesi, 1939 yılında kuruldu, 1981 yılında kapatıldı. Yeri, Beyazıt'ta idi. Kütüphanedeki kitaplar, 1981 yılında Taksim'deki Atatürk Kitaplığı'na taşındı.

BELEDİYE MÜZESİ ➔ ŞEHİR MÜZESİ

BELEDİYE SARAYI
1826'dan sonra belediye hizmetlerini yürüten İhtisab Nezareti, Eminönü'nde bir binaydı. 1831'e gelinceye kadar Topkapı Sarayı dahilinde, Darphane-i Amire civarında, 'Anbar' denilen yerde ikamet etmiştir. 1854'ten itibaren bugünkü belediye kavramını içeren, 'Şehremaneti' kavramı ortaya çıktı. İlk Şehremaneti binası Eminönü Meydanı'nda Köprübaşı'nda bulunuyordu. Bu bina yıkılınca, Şehremaneti, Hamidiye Caddesi'nde Hüsrev Paşa Konağı'na taşındı. Buradan Ayasofya'nın yanındaki Zaptiye Nezareti binasına taşındı. Oradan Arif Paşa Konağı'na nakledildi. Fransız İşgal Kuvvetleri merkez olarak kendilerine bu binayı seçti. Belediye, Beyoğlu'ndaki Altıncı Daire'ye taşındı.

Günümüzde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet verdiği Belediye Sarayı, Saraçhane'dedir. Belediye Sarayı'nın temeli, Fahrettin Kerim Gökay'ın belediye başkanlığı döneminde atılmıştır. 1960 yılı mart ayında, binaya taşınma süreci başlamıştır. Yüksek mimar Nevzat Erol'un projesidir.

BELGE YAYINCILIK
Belge Yayıncılık, Türkiye'nin etnik farklılıklarını öne çıkarmayı prensip edinmiş bir yayınevi. Divanyolu'nda faaliyet gösteriyor.

BELKIS HANIM ECZAHANESİ
Belkıs Hanım Eczanesi, Kumkapı İstasyon Caddesi'ndeydi.

BESİM ÖMER PAŞA EVİ
Hilal-i Ahmer Cemiyeti Başkanı Besim Ömer Paşa'nın Cağaloğlu'ndaki evi, Fransız tarzında panjurlu bir evdi.

BEŞİNCİ VAKIF HANI
İstanbul'da 1911'de, Vakıflar İdaresi'ne ait bir dizi işhanı ile aynı yapı programı çerçevesinde tasarlandı. Şehzadebaşı'ndan, Vefa'ya inen Dede Efendi Caddesi üzerindeki Vefa Lisesi bahçesine yapıldı. 1923 yılında işletmeye açıldı. Bina, aynı yıl adı 'Yüksek Muallim Mektebi', daha sonra 'İlk Öğretmen Okulu' olarak değiştirilen bu eğitim kurumuna hizmet verdi. 1950'lerin başında ise bitişiğinde kurulan 'Vefa Erkek Lisesi'ne yatakhane binası olarak devredildi.

BEŞİR AĞA CAMİİ
Topkapı Sarayı 2. bahçededir. Darüssaade Ağası Hacı Beşir Ağa yaptırmıştır.

BEYAZIT
Adını, Beyazıt Camii'nden alan semt... Beyazıt Camii etrafındaki ahşap binalar, 7 Mart 1868-6 Temmuz 1870 yılları arasında Şehremini olan Server Paşa döneminde yıkılmıştır. Buğdaycılar ve Kürkçüler Kapısı arasındaki düzensiz ahşap yapılardan oluşan ada ortadan kaldırılmıştır.

Beyazıt, Tanzimat'tan sonra Karagöz ve Orta Oyununun merkezi olmuştur.

İstanbul'un iki önemli tarihi meydanı vardır. Biri Sultanahmet, öteki Beyazıt Meydanı'dır. Beyazıt Meydanı'nın önemli bir yanı da, eskiden törenlerin ve fener alaylarının burada başlatılmış olmasıdır. Malum İstanbul Üniversitesi rektörlük binası, eskiden Harbiye Nezareti idi.

Beyazıt Meydanı'nın önemini işaret eden şeylerden biri de, Beyazıt Camii'ndeki saatin, İstanbul'un tamamı için zamanı düzenlemesiydi.

Ressam Ahmet Ziya Akbulut'un 'Sultan Ahmed Camii', 'Beyazıt İmaret Binası', ve 'Beyazıt Sahaflarbaşı' gibi önemli eserleri, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'ndedir.

Bir zamanlar Beyazıt'ta oturanlar:
Selami Münir Yurdatap (Gazeteci): Soğanağa Mah. Demiröz Apt. D.24 Beyazıt

Beyazıt Meydanı

Faruk Timurtaş (Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi): Büyük Reşit Paşa Cad. No:44/5 Beyazıt
Celal Ökten ve Mualla Eyüboğlu'nun evleri de Beyazıt, Soğanağa'dadır.

BEYAZIT DEVLET KÜTÜPHANESİ

Beyazıt Meydanı'nda, İstanbul Üniversitesi, Beyazıt Camii ve Sahaflar Çarşısı arasındadır. Beyazıt Meydanı'na bakan iki tarihi binada hizmet vermektedir. Bina Tanzimat döneminde Harbiye Nezareti'nin bir bölümü olarak, 1925-1964 yılları arasında 'Dişçilik Okulu' olarak kullanılmıştır.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi, 1884 yılında, Sultan II. Abdülhamit döneminde kurulmuştur. Milli Kütüphane düşüncesiyle oluşturulmuştur. Türkiye'nin devlet tarafından kurulan ilk kütüphanesidir. Daha önce kütüphaneler, hep vakıflar tarafından kurulmuş ve işletilmiştir. Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin meşhur müdürleri İsmail Saib Sencer ve Şerafettin Kocaman'dır.
Turan Emeksiz Sokak No:6 Beyazıt / 0212 5223167
www.beyazitkutup.gov.tr

BEYAZIT ECZANESİ

İstanbul'da en eski eczane, Beyazıt'ta Simkeşhane'nin karşısında 19. yüzyıl ortalarında açılmıştır. Kent içindeki merkezi konumu nedeniyle Beyazıt'taki bu eczane, her gece ikisi operatör 12 hekimin nöbetçi kaldığı, poliklinik niteliğinde önemli bir sağlık kurumu işlevini yüklenmiştir.

BEYAZIT HAMAMI

Beyazıt'tan Laleli'ye inen Ordu Caddesi üzerindedir. Sultan II. Beyazıt'ın karısı, Yavuz Sultan Selim'in annesi Ayşe Sultan tarafından yaptırılmıştır. 1930'lu yıllarda kapatılmış ve depo olarak kullanılmaya başlanmıştır. Restorasyonu, 2010 yılında tamamlanmıştır. Patrona Halil, bu hahamda tellak olarak görev yaptığı için 'Patrona Hamamı' da denir.

BEYAZIT KONUŞMALARI

İstanbul Kültür İl Müdürlüğü, Beyazıt Kütüphanesi Konferans Salonu'nda, çarşamba günleri 'Beyazıt Konuşmaları' adıyla sohbetler düzenledi. Prof.Dr. Süleyman Uludağ, 'Beyazıt Konuşmaları'nın birinde, 'İbni Haldun'un Mukaddime'si üzerine' konuştu.

BEYAZIT KULESİ

Beyazıt'ta, İstanbul Üniversitesi'nin bahçesinde yer alan yangın kulesidir... 1749 yılında, ahşap olarak inşa edildi. Hasar gören kule; Sultan II.Mahmut'un emriyle, 1828 yılında yeniden yaptırıldı. 85 metre yükseklikteki kulenin ana duvarı taştan, merdivenleri ahşaptandır. Eşsiz bir İstanbul manzarasına sahiptir.

BEYAZIT KÜLLİYESİ

Külliye, İslam şehirleşmesinin temelidir. Beyazıt Külliyesi, bir cami, aşhane-imarethane, sıbyan mektebi, tabhane, medrese, hamam ve kervansaraydan oluşur. Külliyenin merkezi, Beyazıt Camii'dir. Cami içerisindeki taş ve ahşap işçiliği ve vitraylar, yüksek sanat değerine sahiptir. Avlu döşemesi ve şadırvanın sütunları, Külliyenin imarethane ve kervansarayının bugüne ulaşan kısmı, 'Beyazıt Devlet Kütüphanesi' tarafından kullanılmaktadır. Medrese, caminin sağında ve oldukça uzağında yapılmıştır. Günümüzde, 'Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi' olarak kullanılmaktadır. Külliyenin hamamı medreseden uzakta, Ordu Caddesi üzerinde, Edebiyat Fakültesi'nin yanındadır. Caminin kıble tarafındaki boşlukta ise türbeler bulunmaktadır. Sultan II.Beyazıt'ın kızı Selçuk Hatun'un ve Tanzimat Fermanı'nın mimarı Mustafa Reşit Paşa'nın türbeleri buradadır.

Ahmet Hamdi Tanpınar, Beyazıt külliyesini şöyle yorumlar: "II.Beyazıt, bu külliyeyi, eski Bizans Heraklius camiasının tam bulunduğu yerde yapmakla, şehrin manzarasını değiştirmiştir." Beyazıt Külliyesi, asimetrik bir külliyedir. Fatih ve Süleymaniye külliyeleri, simetrik külliyelerdir.

Turgut Cansever, Beyazıt'taki değişimi şöyle yorumlar: "Yol ve kavşakların karayolları standartlarına göre yapılması için, dört metreye varan seviye düşürmesi ve genişletme çalışmaları yapıldı. Simkeşhane ve Hasan Paşa Hanı, dörtte üç oranında yıkıldı. Beyazıt Hamamı'nın kapısı yoldan iki metre yukarda kaldı ve bu eşsiz eserin şehirle bağları koparıldı. Medrese ve cami ise karşılıklı iki tepe üzerinde yapayalnız kaldı."

BEYAZIT NUMUNE MEKTEBİ
Beyazıt Numune Mektebi öğrencileri, Sultan Reşat döneminde, Şehzadebaşı Camii'nde yapılan bir Cuma selamlığına katılırlar.

BEYAZIT RÜŞTİYESİ
Beyazıt Rüştiyesi, Vezneciler'deydi.

BEYAZIT SULTAN MAHMUT KASRI
Beyazıt Camii'nin Kaşıkçılar Kapısı'nın karşı tarafında yer almaktaydı. İmaret Kasrı da denirdi. 1810 yılında II.Mahmut tarafından yaptırıldı. Ahşap bir bina idi. 1935 yılında belediye tarafından yıktırıldı.

BEYAZIT TÜRBESİ
Sultan II. Beyazıt türbesi, Beyazıt Külliyesi'nde, caminin mihrap tarafında yer alır. Yavuz Sultan Selim tarafından, 1512 yılında, babası Sultan II. Beyazıt için yaptırılmıştır. Duvarları ile kubbenin içi, kalem işleriyle süslüdür. Türbenin ortasında, yalnız II. Beyazıt'ın sandukası bulunmaktadır.

BEYAZSARAY KİTAPÇILAR ÇARŞISI
Beyazsaray İş Merkezi'nin sahibi, eski başbakanlardan Mesut Yılmaz ve ailesidir. Beyazsaray İş Merkezi'nin alt katı, dini yayıncıların yoğunlukta olduğu bir çarşı idi. Şimdi binanın girişinde Tekstilbank var. Üst katları ise otel. Bina yıkılıp yeniden yapıldıktan sonra çarşı esnafının önemli bir kısmı, 'Yümni Kitap ve Kültür Merkezi'ne taşındı.

BEZCİYAN ERMENİ İLKÖĞRETİM OKULU
Özel Bezciyan İlköğretim Okulu, 1461'den sonra Kumkapı'da eğitim ve öğretim vermeye başlamıştır. Okul, mezunlarından ipek tüccarı Harutyun Bezciyan (Kazaz Artin) tarafından, yeniden inşa edilmiştir.

BİÇKİ YURDU
Behire Hakkı Hanım, 1914 yılında, 'Biçki Yurdu' adıyla Çiftesaraylar Caddesi No: 21'de bir ticarethane açmıştır. Biçki Yurdu'na gelen kadınlara terzilik öğretilmiş, burada dışarıya siparişle dikiş dikilmiştir.

BİLGE ECZANESİ
Nuruosmaniye Caddesi'nde, Bilge Aladağ'ın sahibi olduğu eczane... Yerini, Şevket Rado'nun oğlu Mehmet Rado'dan almıştır.

BİLİM VE SANAT VAKFI
Bilim ve Sanat Vakfı, 1986 yılında Aksaray'da kuruldu. Vakıf, seminer çalışmalarıyla öne çıktı. Seminerlerde, sahasında uzman olan birçok üniversite öğretim üyesi, sanatçı ve yazar görev aldı. BSV, 2001 yılında Vefa'daki merkez binasına taşındı. BSV Kütüphanesi, 30 bine yakın kitaba sahip. Kütüphanede, yaklaşık 350 dergi başlığı var. 1986'dan itibaren, 15 ulusal gazetenin arşivi tutuluyor. Kütüphanede film, belgesel, müzik içerikli görsel-işitsel bir bölüm bulunuyor. BSV'nin seminer, araştırma ve yayın faaliyetleri, şu anda dört merkez vasıtasıyla yürütülmektedir. Medeniyet Araştırmaları Merkezi (MAM), Türkiye Araştırmaları Merkezi (TAM) Küresel Araştırmalar Merkezi (KAM) Sanat Araştırmaları Merkezi (SAM)... Divan İlmi Araştırmalar Dergisi MAM tarafından, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi ise TAM tarafından yayınlanmaktadır. BSV Bülten, Eşik, Notlar, BSV bünyesinde yayın yapan diğer süreli yayınlar...

BİNBİRDİREK SARNICI
Roma döneminde yapılan, 224 mermer sütunlu sarnıç... Bugün sarnıcın üstünde çocuk parkı var. İstanbul'un son meddahlarından Aşki Efendi, Binbirdirek içinde bez dokumacılığı yapmıştır. Aşki Efendi'nin gösterisini sunduğu kahve ise 'Şems Fotoğrafhanesi'nin yanındadır.

BİR NOKTA
İstanbul Bir Nokta Edebiyat Dergisi 2000 yılında kuruldu. Medeniyet eksenli yürüyüşünü Sirkeci'de sürdürüyor. Ürün yoğun bir dergi olan Bir Nokta'da farklı kültürel konularda da araştırmalar yayımlanıyor. Aylık periyotta çıkan derginin yayın yönetmenliğini şair-yazar Mürsel Sönmez yürütüyor. Derginin yazarları arasında, Mürsel Sönmez, Şefik Memiş, Cahit Koytak, Süreyya Berfe, Süleyman Çelik, İbrahim Yarış, Resul Tamgüç, Aliye Akan, Mahmut Avcı, Nurettin Durman, Sıddık Ertaş, Necmettin Atlıhan, Cemal Kılınç, H. Ziya Taşkent gibi isimler yer alıyor. Bir Nokta dergisi Tarihi Yarımada'da Nöbethane Caddesi Kum Meydanı Sokak'tadır.

BİRİKİM DERGİSİ
Birikim dergisi, İletişim Yayınları tarafından yayınlanır. Türk siyasi hayatına, liberal-sol katkılar sunmuş bir yayındır. Birikim dergisi ve İletişim Yayınları, Binbirdirek Sarnıcı'nın yanında.

BİRİNCİ VAKIF HANI
Sultanhamam'da, Sümerbank mağazasının karşı köşesinde, Şeyhülislam Hayri Efendi ve Vakıf Hanı caddeleriyle Rahvancılar Sokağı'nın çevrelediği arsa üzerinde inşa edilmiştir. Yerinde daha önce Vani Efendi Medresesi'nin enkazı vardır. Mimar Kemaleddin Bey tarafından 1918 yılında tamamlanmıştır.

BİRLİK VAKFI
ATİK ALİ PAŞA MEDRESESİ
Birlik Vakfı, Atik Ali Paşa Medresesi'nde komisyon ve kulüpler şeklinde faaliyetler düzenliyor. Eski MTTB müntesipleri tarafından kurulmuştur. Birlik Vakfı'na bağlı komisyonlar şöyle: Kültür Komisyonu, Burs Komisyonu, Dış İlişkiler Komisyonu, Güzel Sanatlar Komisyonu, Hanımlar Komisyonu. Kulüpler: Genç Birlik, Araştırma ve Geliştirme, Doktorlar, Eczacılar, Hukukçular, Mühendis ve Mimarlar, Orta Öğrenim, Üniversite Öğretim Üyeleri, Serbest Muhasebeci ve Müşavirler, Veterinerler.

BİSİKLETÇİLER ÇARŞISI
Bisikletçiler Çarşısı, Unkapanı'nda Haşim İşcan Geçidi'nin altında... Bisikletçilerin ortak bir mekanda hizmeti güzel bir düşünce... Ama

çarşıya balık istifi araç gereç yığmak, hele zaman zaman burada montaj yapmaya kalkmak pek sevimli bir görüntü vermiyor.

BİZANS ZAFER TAKI ➔ THEODOSIUS SARAYI

BİZİM ANADOLU
'Milli Bakkal' olarak nitelenen Mehmet Emin Alpkan'ın yayınladığı günlük gazete... Bizim Anadolu, CKMP ve MHP'nin ilk döneminde hareketin yayın organı gibiydi. Alpkan, gazeteden önce Cağaloğlu'nda küçük bir matbaanın da sahibidir. Alpkan'a 'Milli Bakkal' denilmesi onun İstanbul'un bir gecekondu semtinde bakkallık yaparken, Anadolu'dan gelen gençleri kollamasından ileri geliyor.

BİZİM GAZETE
Gazeteciler Cemiyeti tarafından yayınlanan günlük gazete. Cağaloğlu geleneğini, gazeteler devam ettiremedi ama Gazeteciler Cemiyeti'nin sınırlı satışı olan gazetesi Bizim Gazete, Cağaloğlu'nda varlığını sürdürüyor.

BODRUM CAMİSİ ➔ MESİH PAŞA CAMİİ

BODRUM HANI
Kapalıçarşı yakınlarında bir han...

BOĞAZİÇİ YAYINLARI
Rahmetli Ergun Göze yönetimindeki yayınevi, milliyetçi-muhafazakar çizgideki yayın faaliyetini, yıllarca sürdürdü. Yayınevi en son Ebussuut Tefsiri'ni çıkardı. Boğaziçi Yayınları, Cağaloğlu'nda faaliyetine devam ediyor.

BONCUKÇU HANI
Kapalıçarşı yakınlarında, Çakmakçılar Yokuşu'ndadır.

BORSA LOKANTASI
1927 yılında, Münir Bey tarafından kurulmuştur. Lokanta, müşterilerine, Türk Mutfağı'nın özgün yemek örneklerini sunuyor. Adını, zahire borsasından alır. 1983 yılında Yalı Köşkü Caddesi'ndeki bugünkü yerine taşınmıştır. Özel yemekleri arasında hünkarbeğendili kebap, kuzu tandır, sebzeli kebap sayılabilir.

BOSNALI GAZİ İBRAHİM PAŞA TÜRBESİ
Şehzadebaşı Camii'nin avlusundadır... Mimar Ahmet'in eseridir.

BOSTANCIBAŞI ALİ AĞA CAMİİ
Kadırga Meydanı'ndadır... Bostancıbaşı Ali Ağa yaptırmıştır.

BOTANİK BAHÇESİ
İstanbul Üniversitesi Botanik Bahçesi, Türkiye'de en eski botanik bahçesidir. 1934 yılındaki ilk düzenlemeleri yapılır. 1935 yılının ilkbaharında, hizmete girmiştir. Botanik Bahçesi kurulması fikri, Prof. Dr. A. Heilbronn, Prof. Dr. Leo Brauner ve Prof. Dr. Andre Naville öncülüğünde gerçekleştirilir. Bahçe altı bölüm olarak düzenlenmiştir. Sistematik Bölüm, Taş Bahçe, Tıbbi Bitkiler Bölümü, Türkiye Bitkileri, Deney Parselleri ve Arboretum. 127 familyadan 400 ağaç ve çalı ile yaklaşık 3 bin 500 otsu bitki parsellere yerleştirilmiştir. Seralarda ve bahçede, sabit veya saksıya alınmış 5 bin bitki bulunuyor. Bahçede ayrıca 23 havuz var. Bahçe ve seralar, her yıl binden fazla Biyoloji lisans öğrencisinin eğitimine katkıda bulunuyor. Doç.Dr. Erdal Uzun yönetimindedir.

BOSTANCIBAŞI KAYIKHANESİ
Yalı Köşkü'nün aşağı tarafında, bostancıbaşının kayığının bulunduğu, 'Bostancıbaşı Kayıkhanesi' vardı. Ve bunun altında kireççibaşının hanesi, hapishane mevcuttu. Ötesinde ise sarayın, arpa ambarı vardı.

BOUKOLEON SARAYI
Çatladıkapı sahilinde yer alır. Bizans imparatorlarının yazlık sarayıdır.

BOZDOĞAN SU KEMERİ
Geç Roma ve Erken Bizans dönemine ait su kemeridir. İstanbul'un su ihtiyacı için inşa edilen kemer, zaman içerisinde tahrip olmuştur. Fetihten sonra Fatih Sultan Mehmet, kemeri yeniden kullanıma uygun hale getirtmiştir. Fatih Sultan Mehmet, Sultan II. Beyazıt ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde keme-

re eklemeler yapılmıştır. 1988 yılında, İstanbul Belediyesi tarafından onarılmıştır. Prost, 1940'larda Atatürk Bulvarı'nı açarken, Bozdoğan Kemeri dışında kalan Osmanlı eserlerini yok etmiştir.

BUHARA YAYINLARI
Mustafa Kemaleddin Keçeci, geçmişte Necip Fazıl, Mehmet Şevket Eygi, İlhan Darendelioğlu ve Yalçın Toker'le teşriki mesaisi olan bir isim. Hatta bir ara, Büyük Doğu gazetesinin imtiyaz sahipliğini yürütmüş. Buhara Yayınları markasıyla, yayıncılık yapan Kemaleddin Bey, özellikle tasavvufi yayıncılıkta önemli bir isim. Kemaleddin Bey'in Nuruosmaniye Caddesi'ndeki bürosu, dedesi Hasan Sezai hazretlerinin beratları, Abdülhakim Arvasi ve Necip Fazıl'ın özel notları ile Cağaloğlu'nun orjinal noktalarından biri. Buhara Yayınları genel yönetmeni Orhan Çakmakçı, yeni eserler yayınlamanın heyecanı içinde.

BULVAR ECZANESİ
Aksaray'daki Bulvar Eczanesi, yaptığı işin farkında olan bir kurum... Eczane vitrini, sanki bir eczacılık müzesi gibi. Bulvar Eczanesi, vitrininde eski eczacılık malzemeleri sergileniyor. Eczane, İstanbul'da ilaç yapan sayılı eczaneden biri.

BURMALI MESCİT
Şehzadebaşı'nda, Şehzade Camii yanındadır. Mısır Kadısı Emin Nurettin'in, Mimar Sinan'a 1543 yılında yaptırdığı, minaresi burma şeklinde olan küçük bir camidir.

BURMALI SÜTUN ➔ YILANLI SÜTUN

BURSA TEKKESİ MESCİDİ ➔ ŞEYH MEHMED GEYLANİ TEKKESİ

BUZ KAYIKLARI
Buz kayıkları, İstanbul'a buz ve kar naklet-mek için özel olarak imal edilmiştir. 1900'lü yıllarda devlet, vatandaşın serinleme ihtiyacına, özel bir önem verir. Bu yüzden Esenköy (Katırlı)'den gelen, kar ve buz ticareti yapan esnaftan vergi alınmaz. Buz kayıkları, Eminönü Gümrük İskelesi'ne gelir ve satışını burada yapardı. Bu sosyal amaçlı ticari faaliyet, teşvik edilirdi. 'Karhane-i Amire' yani devlete ait buz (kar) saklanan yer de, Sirkeci İskelesi civarında idi.

BÜLBÜL TEVFİK PAŞA KONAĞI
Cağaloğlu'nda, Çatalçeşme Sokak'ta yıkılan eski bir konak... Şimdi yerinde, 'Anadolu Kız Meslek Lisesi' var.

BÜLBÜLCÜZADE DERGAHI ➔ ÜÇLER DERGAHI

BÜYÜK ÇORAPÇI HANI
Sultanhamamı Meydanı'nda Çakmakçılar Yokuşu'nda bulunan eski han.

BÜYÜK ÇUKUR HANI
Mahmutpaşa Yokuşu'ndadır.

BÜYÜK DOĞU YAYINLARI
Necip Fazıl Kısakürek'in kurduğu Büyük Doğu yayınevini, şimdi çocukları devam ettiriyor. Kısakürek'in yüze yakın eserinin, piyasada tutulması, başlı başına bir başarı. Büyük Doğu Yayınları, şimdi Vilayet Han'da. 1980'lerde Büyük Doğu, Alayköşkü Caddesi'nin üst köşesinde idi.

BÜYÜK KAHVE ➔ ORDU SİNEMA VE FİLİM MERKEZİ BİNASI

BÜYÜK POSTANE
Sirkeci'de, Büyük Postane Caddesi üzerindedir. Posta ve Telgraf Nezareti binası olarak inşa edilen binanın yapımına, 1905 yılında başlanmış ve dört yıl sonra tamamlanmıştır. Mimarı Vedat Tek'tir. Dört katlı olan binanın girişi basamaklarla yükseltilmiş ve ön cephesinin her iki köşesi de öne çıkarılıp, yükseltilerek üzerleri kubbe ile kapatılmıştır. Günümüzde

postane binası olarak kullanılan bu binada, 1927-1936 yılları arasında, İstanbul Radyoevi de hizmet vermiştir. İlk binası Yeni Cami'nin arkasındaki ahşap Cizyehane Dairesi'dir.

BÜYÜK SARAY

Bizans'ın en görkemli saray komplekslerindendir. Hipodrom'dan Marmara Denizi'ne kadar uzanırdı.

BÜYÜK SARAY MOZAİKLERİ MÜZESİ

Büyük Saray Mozaik Müzesi, Bizans'tan kalan Büyük Saray'ın kalıntıları ile Sultan Ahmet Külliyesi'nin arastasının bir kısmı üzerine, 1953 yılında kurulmuştur. İstanbul ve çevresinde bulunan bir kısım mozaik de, bu müzede sergilenmektedir.

Arasta Çarşısı Sultanahmet / 0212 5181205

BÜYÜK VALİDE HANI

Mahmutpaşa'da Çakmakçılar Yokuşu ile Fincacılar Yokuşu arasındadır. Sultan İbrahim'in annesi Kösem Mahpeyker Sultan yaptırmıştır. Büyük Valide Hanı, kaptan Piyale Paşa'nın eski konağının yanına yapılmıştır.

Geçmişte tüccarların ve ulakların konakladığı, mal değiş tokuşu, dokuma imalatı, ticareti ve depolamasının yapıldığı bir şehir hanıdır. Büyük Valide Hanı, üç avlulu ve 210 odalıdır. TÜBİTAK tarafından desteklenen 'Büyük Valide Hanı: Kültürel ve Toplumsal Belleği İnceleme, Dokümantasyon ve Yazılım Projesi'yle, hanla ilgili her türlü bilgi kayıt altına alındı.

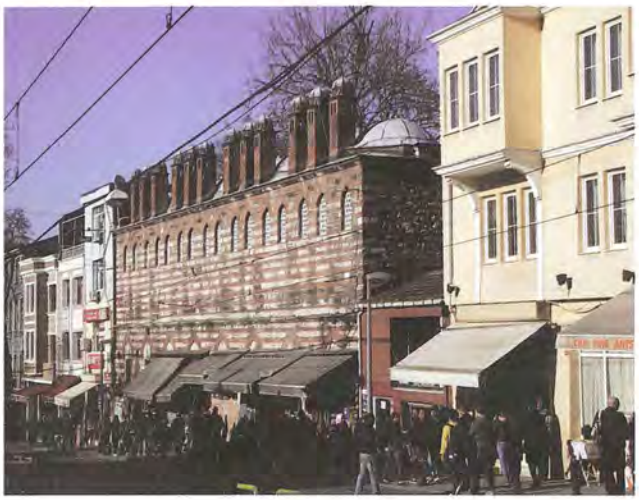
BÜYÜK YENİ HAN

Çakmakçılar Yokuşu'ndadır... Ermeni tacirler ve sarraflar, 'Kervansaray' denilen 'Büyük Yeni Hanı' karargah edinmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Bağdat Köşkü Açıldı, Şehr-i İstanbul, 2009, s.28
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
- Beyazıt Kulesi Turizme Açılacak, İstanbul Bülteni, Ekim 2009
- Bir Yıl Böyle Geçti, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
- Büyük Valide Hanı, Aynur Gürsoy, Şehr-i İstanbul, 2009, s.23
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul 1993, Cilt 1
- Eminönü Birikiminden Eminönü Perspektifine, Av.Nevzat Er, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005
- Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008, sf.79
- İhtilal, İhtiras ve İdeal, 68 Kuşağı Hakkında, Erol Kılınç, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İlk Devlet Kütüphanemiz 125 yaşında, Milli Gazete 12 Kasım 2009
- İstanbul Hamamları, M.Nermi Haksan, T.Turing ve Otomobil Kurumu Y., İstanbul 1995
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1982
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul ve Boğaziçi 1-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul, İnsan ve Mekan, Erol Tümertekin, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
- İstanbul'un İlkleri ve Enleri, Süleyman Faruk Göncüoğlu, Ötüken N., İstanbul 2010
- İstanbul'un Kayıtdışı Ekonomisi, Deniz Yükseker, Cogito, Yeni İstanbul, s.35, Bahar 2003
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Osmanlı'da Gündelik Yaşam, Raphaela Lewis, Çev. Adile Runa Orhunsoy, Alter Y., Ankara 2009
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Şehir Mektupları, Ahmet Rasim, Eğitim Yayınları, İstanbul, B. Tarih
- Şehir ve Mimari, Turgut Cansever, İz Y., İstanbul 1992
- Tarihsel Görünüm, Fred Field Goodsell, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
- Yaşadıklarım Dinlediklerim, Burhan Oğuz, Simurg Y.; İstanbul 2000
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

C

CAFERAĞA MEDRESESİ TÜRK KÜLTÜRÜNE HİZMET VAKFI

Kanuni Sultan Süleyman döneminde, Babüssaade ağalarından Cafer Ağa tarafından, Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Medrese, 15 dershane, büyük bir salon ve bahçeden oluşuyor. Türk Kültürüne Hizmet Vakfı tarafından, Geleneksel Türk El Sanatları'nın öğretildiği bir merkeze dönüştürülmüştür. Caferağa Medresesi'nde ebru, hat, tezhip, minyatür, cilt, kuyumculuk, takı, seramik, vitray, seramik, ahşap-kumaş boyama, serbest fırça tekniği ve Osmanlıca dersleri veriliyor. Medresede sanat kursları yanı sıra sergi, müzik dinletisi ve sohbetler de yapılıyor. Medrese, 1980 öncesi, 'MTTB Yurdu' olarak kullanılmıştır.

CAĞALOĞLU

Divanyolu, Babıali, Sirkeci ve Çemberlitaş arasında bulunan tarihi semt... Babıali ve Cağaloğlu kelimeleri, yayıncılıkla özdeşleşmiştir. Adını, Ciğalzade Yusuf Sinan Paşa'nın, eskiden burada bulunan sarayından almıştır. Paşa'nın sarayı, günümüzde Türbe'den Nuruosmaniye'ye kadar uzanan alandaydı. Buraya, 'Cığalazade Sarayı' deniyordu.

Cağaloğlu günümüzde, Eminönü-Sirkeci bölgesini Sultanahmet ve Beyazıt'a bağlayan bir geçiş semtidir. Semt, gazete yayıncılığı misyonunu kaybetse bile, kitap yayıncılığının merkezi hala Cağaloğlu'dur. Bugün kitap yayıncılığı yanında, turizm işlevi de ağırlık kazanmıştır. Ayrıca çeşitli eğitim kurumları ve devlet daireleri sebebiyle semt, eğitim ve yönetim semti olma özelliğini korumaya devam etmektedir.

Cağaloğlu'nda mukim bazı meşhurlar:
Ressam Elif Naci: Çatalçeşme Sokak No: 40/1 K.3
Kazım İsmail Gürkan: Kardeşler Apt. Cağaloğlu
Tevfik Sağlam: Süreyya Hidayet Apt. No:8 Cağaloğlu

CAĞALOĞLU ANADOLU KIZ MESLEK LİSESİ

1866 yılında, Sadaret Müsteşarı Bülbül Tevfik Paşa tarafından, konak olarak yaptırılmıştır. Bina, Bezmialem Sultanisi Öğretmen Okulu Yatakhanesi ve Ameli Hayat Mektebi olarak kullanılmıştır. 1974-1975 öğrenim yılında Kız Meslek Lisesi, 1990'lardan itibaren Anadolu Kız Meslek Lisesi olmuştur.

Cağaloğlu Alayköşkü Caddesi

CAĞALOĞLU FIRINI
Cağaloğlu'nda bugüne ulaşamayan noktalardan biri de Cağaloğlu Meydanı'nın köşesinde bulunan ünlü Cağaloğlu Fırını'dır. Bundan başka Cağaloğlu Hamamı'nın yanındaki börekçi fırını ile helvacı dükkanı da unutulmamalıdır.

CAĞALOĞLU HAMAMI
Yerebatan Caddesi'nin sağ yanında yer alır. I.Mahmut tarafından, 1741 yılında inşa ettirilmiştir. Cağaloğlu Hamamı, kadınlar ve erkekler için ayrı kısımları olan bir çifte hamamdır. Klasik Osmanlı hamam mimarisinde olmayan yenilikler taşır.

CAĞALOĞLU MEYDANI
Nail Güreli'nin anlatımıyla Cağaloğlu Meydanı: "Sirkeci'den Cağaloğlu'na çıkan Ankara Caddesi'nde yürüyün, Vilayet binasını geçin, İran Konsolosluğu ile Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin karşılıklı köşeleri paylaştığı dört yol ağzını da geçin, biraz ilerde Cezeri Kasım Paşa Camisi'nin önündeki Cağaloğlu Meydanı'na çıkarsınız."

CAĞALOĞLU YOKUŞU
İran Konsolosluğu'ndan aşağı doğru inerken solda, Vilayet binasına yönelmeden hemen aşağı dönünce dar bir yokuş vardır. Bunun adı 'Cağaloğlu Yokuşu'dur. Bedir Yayınevi'nin bulunduğu sokak.

CAN YAYINCILIK
Alevi kültürünü yayıncılığının temel bakış açısı olarak seçen Can Yayıncılık, Molla Fenari Sokak'ta.

CANBAZHANE MEYDANI
Canbazhane Meydanı, Gedikpaşa'dadır... Arsası, Mısır Kethüdası Şefik Bey'in oğlu İffet Bey tarafından satılır.

CANKURTARAN MAHALLESİ
Sultanahmet'in alt tarafında, Mimar Mehmet Ağa ve İshak Paşa caddeleri ile Ayasofya Camii ve Marmara Denizi arasındadır. Eski başbakanlardan Tansu Çiller, Cankurtaran Mahallesi'nde bir evde doğmuştur. Uzun zamandır bir çöküntü mekanı niteliğini taşıyan mahalle, gelişen turizm yatırımlarıyla dikkat çekiyor. Cankurtaran evleri, yerli yatırımcılar yanında Fransız yatırımcıların da tercihi.

Cankurtaran Mahallesi

CANKURTARAN MESCİDİ ➔ KATİP ŞEMSETTİN KASIM MESCİDİ

CANKURTARAN ÖĞRETMEN EVİ VE AKŞAM SANAT OKULU
Cankurtaran Öğretmen Evi, Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen ve personelinin faydalandığı bir sosyal tesis... Binada Akşam Sanat Okulu da faaliyet gösteriyor

CANKURTARAN SOSYAL TESİSLERİ
Uzun zamandan beri terk edilmiş haldeki Cankurtaran Parkı'nı düzenleyen Eminönü Belediyesi, İstanbul'u yeni bir sosyal tesise kavuşturdu. Bu tarihi mekan, onarılarak Eminönü Belediyesi tarafından halkın hizmetine sunuldu. Aynı zamanda belediyenin sosyal etkinliklerine de ev sahipliği yapıyor. Tesislerin yanında, çocukların keyifle oynayacakları bir oyun parkı da var. Halka açık tesisler, deniz manzaralı...
Ahırkapı İskele Sokak No:1 Cankurtaran / 0212 4585414

CANKURTARAN SPOR
İstanbul'un köklü spor kulüplerinden biridir.

CEBECİ HAN
Kapalıçarşı yakınlarında bir han.

CEBECİ OCAĞI
Cebeci Ocağı, ordunun silah ve savunma araçlarını yapan, savaş malzemeleri hazırlayan birliktir. Oda denen kışlaları Topkapı Sarayı'na yakın idi. Cebeciler, Sarayburnu bölgesinin saray surlarının dışında kalan bölümünün güvenliğinden sorumluydu.

CEBECİLER KÖŞKÜ ➔ YALI KÖŞKÜ

CEBEHANE
Cebeci Ocağı'na bağlı atölye, imalathane ve depolar, 'Cebehane-i Amire' olarak adlandırılır. Cebehane'nin ana binası Yerebatan Sarayı'nın üstündeydi. Ayrıca Topkapı Sarayı dış bahçesindeki Aya İrini İç Cebehane konumundaydı. Sarayın çizme kapısından inilen Cebehane Meydanı'nda da Cebehane'ye bağlı tesisler vardı. Bir ara Topkapı Sarayı içindeki Aslanhane'de de hizmet verdi.

CEDİT HAVATİN TÜRBESİ
Yeni Cami arkasındaki bitişik üç türbeden biri... İçinde metfun hanımlardan dolayı, 'Yeni Hatunlar Türbesi' anlamına gelen 'Cedit Havatin Türbesi' denmektedir.

CEDİT MEHMET EFENDİ MEDRESESİ YEŞİL EV
Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, harap olmuş tarihi Cedit Mehmet Efendi Medresesi'ni restore ettirir. Medrese şimdi, kültürün ve turizmin hizmetinde. 1987 yılında, sanat etkinliklerine açılmıştır. Geleneksel sanatlar, uygulamalı olarak meraklılara gösteriliyor.
Kabasakal Caddesi No:5 Sultanahmet / 0212 5176785
www.istanbulyesilev.com

CEMAL TOY RESİM ATÖLYESİ
Küçük Ayasofya Camii'ne gelmeden hemen önce sol tarafta bulunan atölyede, Cemal Toy'un klasik minyatür ve halı desenlerinden esinlenerek yaptığı çağdaş resimleri görmek mümkün. Toy, ayrıca burada öğrencilerine ders veriyor.
Kadırga Liman Caddesi Küçük Ayasofya Medrese Sokak Sultanahmet

CEMİLZADE
Şehzadebaşı, Direklerarası'nda bulunan dükkanlardan biri de, meşhur Şekerci Cemil Bey'in

dükkanı idi. Bu dükkan, özellikleri olan bir şekerciydi. Kapıların yukarısındaki sabit kısımların birinde, 'Cemilzade Mehmet Ali', diğerinde de Fransızca 'Confisserie Orientale', yani 'Şark Şekerlemecisi' yazardı. Cemil Bey, Şehzadebaşı'nda doğdu. İlk dükkanını, 1883 yılında, 17 yaşındayken Şehzadebaşı'nda açmıştı. Üç yıl geçmeden İstanbul'un en ünlü şekercilerinden biri oldu.

Direklerarası'ndaki dükkanda, o günün musiki üstatları, musiki sohbetleri yaparlardı. Şekerci Cemil Bey (1867-1928), büyük bir sanatkardı. Yalnız şekercilik alanında değil, musiki alanında da sanatkardı. Hem hafızdı, hem büyük bir ud sanatkarıydı. Muzika-i Hümayun'da görev almıştı. Bu görevden, 1911 yılında emekli oldu. Mısır Hıdivi Abbas Hilmi Paşa'nın daveti üzerine Mısır'a gitti. Büyük takdirle karşılanan Cemil Bey, orada da şekerciliğini sürdürmekten geri kalmadı. Mısır'da öldüğü zaman 61 yaşındaydı.

Suriçi İstanbul'unda ilk defa pasta, Şekerci Cemil Bey'in dükkanında yapılmıştı. Cemil Bey Girit'ten bir pasta ustası getirtmiş ve pastaları ona yaptırmıştı. Cemilzade müessesesi, faaliyetlerine, Anadolu yakasında devam ediyor.

CEMİYET-İ İLMİYE-İ OSMANİYE
Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye, 1864 yılında, Petersburg elçisi Halil Bey ve Münif Paşa'nın çabalarıyla Eminönü Çiçekpazarı'nda kuruldu. Dernek merkezi kütüphane şeklinde düzenlenmiş bir kahvehaneydi. 1867 yılında kapandı.

CEMİYET-İ TIBBİYE-İ OSMANİYE
Tanzimat döneminde İstanbul'daki hekimlerin kurduğu bir dernek. Cemiyet üyeleri Eyüp civarında Baba Haydar Mahallesi'nde Mekteb-i Tıbbiye matbaasının müdürü Hacı Arif Efendi'nin oturduğu Beşir Ağa Medresesi'nde

toplanıyordu. Daha sonra toplantılar, Vahid Bey'in konağında ve Mercan'da Yeni Han'da kiralanan bir odada yapılmıştır.

CENDERİCİZADE TÜRBESİ
Süleymaniye'dedir... Başdefterdar Cendericizade Muhittin Şemsi burada metfundur.

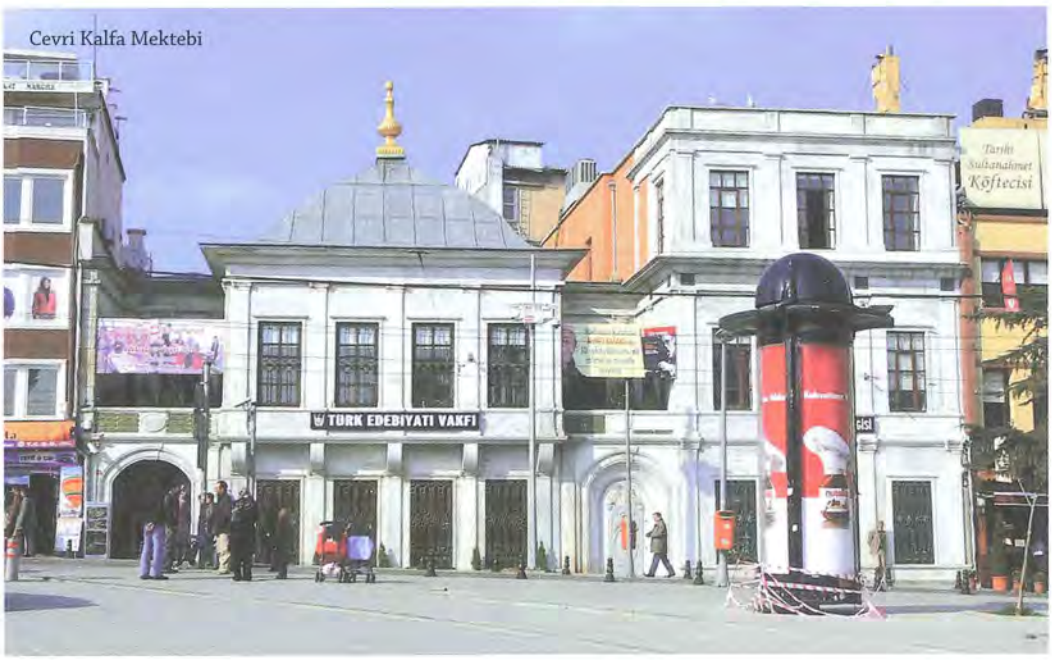
CERİDE-İ HAVADİS
Ceride-i Havadis'in ilk sayısı 1 Ağustos 1840 tarihinde çıktı. Gazete binası olarak, Bahçekapı'daki Hamidiye Türbesi karşısında bir bina kiralandı. Gazete bilahare Çiftesaraylar karşısındaki karakolun yakınlarındaki bir binaya taşındı.

CERRAHHANE-İ AMİRE
Cerrahane-i Amire, 14 Mart 1827 tarihinde kuruldu. Şehzadebaşı'nda Tulumbacıbaşı Konağı'nda faaliyete geçti. Tulumbacıbaşı Konağı 1836'da satılınca Tıbhane-i Amire, Topkapı Sarayı içinde o sıralarda Otlukçu Kışlası adı verilen binaya taşındı.

CEVAHİR BEDESTENİ
Kapalıçarşı'nın ortasında, yani cevherinde bulunan çarşı.

CEVRİ KALFA MEKTEBİ
TÜRK EDEBİYATI VAKFI
III.Selim'i öldürenler, çocuk yaştaki Şehzade II.Mahmut'u da öldürmek istiyordu. Onu, Topkapı Sarayı'nın damına kaçırarak kurtaran, Cevri Kalfa olmuştur. Cevri Kalfa Sıbyan Mektebi yani İlkokulu'dur. 'Cevri Usta Mektebi' ve 'Taş Mektep' de denir. Cevri Kalfa Mektebi, İnas Rüştiyesi, Matbaacılık Okulu dershanesi, Adliye ek binası, Muallimler Birliği ve Başvekalet Arşivi olarak kullanılmıştır. Bugün Türk Edebiyatı Vakfı Genel Merkezi'dir. Vakıf, Türk Edebiyatı dergisi ve yayınlarıyla, konferanslarıyla milli kültürümüze hizmet ediyor.
Divanyolu Caddesi /Sultanahmet / 0212 5261615

CEZERİ KASIM PAŞA CAMİİ
DİYANET VAKFI KİTABEVİ
Cezeri Kasım Paşa Camii, 1957 yılında yıktırılıp yeri dolmuş durağı yapılmış. Cami, daha sonra 1989 yılında Diyanet Vakfı tarafından yeni-

Cevri Kalfa Mektebi

Cezeri Kasım Paşa Camii

den yapıldı. Caminin, önceki mimarisine göre yapılmaması, büyük bir hata. Cami yanında, kitabevi ve konferans salonu da düşünülmüş.

Cığalzade Yusuf Sinan Paşa

CIĞALZADE SARAYI
Cağaloğlu'na ismini veren tarihi saray... Semt adını, Cığalzade Yusuf Sinan Paşa'nın, burada bulunan sarayından almıştır.

CİBALİ
Cebe Ali, İstanbul'un fethinde görev alan komutanlardan biridir. Fetih'te, Cibali Kapısı'nı kuşattığından buraya, Cebe Ali adı denilmiştir. Cebe Ali bilahare Cibali'ye dönüşmüştür.

CİHAN KİTABEVİ
Babıali Caddesi'nde faaliyet gösteriyordu. Hukuk yayınları, kanun ve mevzuat yayıncılığı yapıyordu.

CİNCİ MEYDANI
Kadırga'dadır... Sipahilerin cirit oynadığı zamanlarda meydanın adı 'Cundi Meydanı' yani binici meydanıydı. Zamanla yanlış telaffuzla 'Cinci Meydanı'na dönüştü. 'Cundi' kelimesi bugün, yazar Dücane Cündioğlu ve sinema oyuncusu Ebru Cündübeyoğlu'nun soyadlarında yaşıyor.

CITY SIGHTSEEING İSTANBUL
City Sightseeing İstanbul, özellikle Tarihi Yarımada'yı araçla gezme konusunda bir imkan. İki katlı, üstü açık otobüsle alternatif bir gezi yöntemi sunuyor. Turun ilk durağı, Ayasofya'nın karşısında.

CUMA SELAMLIĞI
İlk zamanlarda Cuma selamlığı töreni, Topkapı Sarayı'na yakın, Ayasofya, Sultanahmet ve Beyazıt camilerinde yapılırdı.

CUMHURİYET EĞİTİM MÜZESİ KILIÇHANE
Cumhuriyet Eğitim Müzesi, Sultanahmet Endüstri Meslek Lisesi bahçesinde bulunan tarihi Kılıçhane binasında, 1998 yılında hizmete açılmıştır. Müzenin bulunduğu Kılıçhane binasının asıl adı 'Dımışkıhane'dir. Osmanlı döneminde kılıç imalatının yapıldığı ve kılıç yapımının öğretildiği okuldur. Müzede Atatürk'ün Türkçe Latin harflerini ilk kez yazdığı karatahta, Cumhuriyet öncesiyle ilgili resimler, okul künye defterleri, çeşitli dönemlere ait diplomalar, karne ve sicil defterleri, öğretmen okulu diplomaları, okullarla ilgili belgeler, gazete kupürleri, madalyalar ve eğitim araçları sergilenmektedir.

Cumhuriyet

Elveda Büyük Atatürk

İstanbul bugün gözyaşları içinde Ebedî Atasını Ankaraya teşyi ediyor

Yavuz zırhlısı bu sabah aziz naaşı hamilen limanımızdan ayrılacak

Gidiyorsun!

Atatürkü Ankarada karşılarken

Gidiyor

Müessif bir hâdise

Dolmabahçe önünde bir izdiham neticesinde on bir kişi öldü

CUMHURİYET GAZETESİ

Cumhuriyet gazetesi, uzun yıllar İttihat ve Terakki Fırkası'nın merkezi olan Kırmızı Konak'ta çıkarıldı.

CUMHURİYET LOKANTASI

Amele Teali Cemiyeti'nin bir etkinliği, 20 Şubat 1925 tarihinde, Divanyolu'ndaki Cumhuriyet Lokantası'nda yapılmıştı.

CUNDİ MEYDANI ➔ CİNCİ MEYDANI

CUMHURİYET MÜZESİ

Marmara Üniversitesi, 1982 yılında, müstakil bir çok fakülte, yüksek okul ve enstitünün bir üniversite çatısı altında birleştirilmesiyle kuruldu. 30 bini aşkın öğrencisi olan üniversitenin rektörlük binası, Sultanahmet Meydanı'ndaydı... Bina önce, Ticaret ve Ziraat Nezareti sonra da Yüksek Ticaret Mektebi (İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi) oldu. Milli Mimarlık Akımının ürünü olan bina, uzun yıllar Marmara Üniversitesi Rektörlük binası olarak hizmet verdi. Rektörlük binası, Marmara Üniversitesi Cumhuriyet Müzesi olarak hizmete açıldı. Müzeye dönüşüm projesi, Hüsamettin Koçan yönetiminde gerçekleştirildi.

İshakpaşa Mahallesi At Meydanı Sokak No:1 Sultanahmet
0212 5184803

CUNDİ SPOR TESİSİ

Cundi Spor Tesisleri, her yaş grubundan gençlere ve çocuklara, spor eğitimi veriyor. Binada ayrıca kütüphane var. Çocuklar tesisleri, etüt merkezi gibi de kullanıyor. Öğrencilere derslerinde, öğretmenler yardım ediyor. 250 öğrenci kapasiteli tesiste, gençler her türlü sosyal faaliyete katılabiliyorlar.

CÜNBÜŞ MUCİDİ

Zeynelabidin Cünbüş'ün, müzik aletleri mağazası, Unkapanı'nda İMÇ'nin karşısında. Şimdi, Yerebatan Caddesi'nde ikinci bir mağazası var. Fethi Tevetoğlu'nun anılarından, Zeynelabidin Cünbüş firmasının 1937 yılında Beyazıt'ta tramvay yolu üzerinde olduğunu öğreniriz: "Okulumuzun tam karşısındaki binada, cadde üzerinde 'Cünbüş Mucidi' diye anılan saz yapıcısı Zeynelabidin Cünbüş'ün musiki aletleri satılan dükkanı vardı."

Tam yeri, Hasan Paşa Medresesi'nin arkasındaki Elektrik İdaresi'ne giderken sağdadır. Firmanın kuruluş tarihi 1900 yılıdır.

KAYNAKLAR

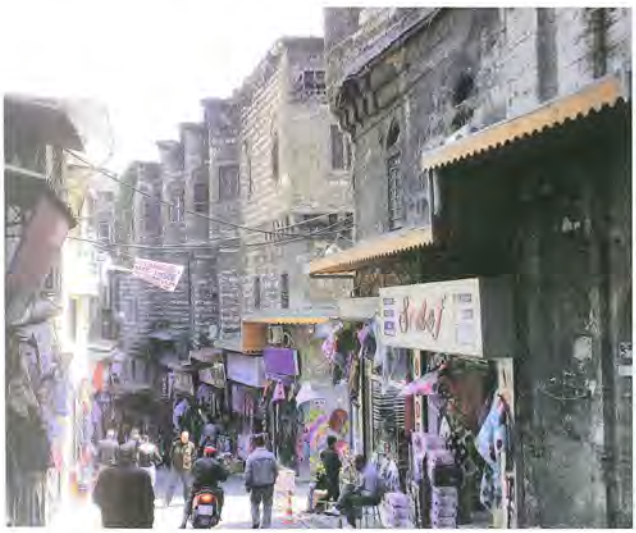
- Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- İstanbul'un İlkleri ve Enleri, Süleyman Faruk Göncüoğlu, Ötüken N., İstanbul 2010
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Cankurtaran Mahallesi, Eminönü Bülteni, Mart-Nisan 2005
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Lale Devri, Ahmet Refik, Pınar Yayınevi, 6.baskı, İstanbul, B.Tarih
- Hasan Ferit Cansever'i Nasıl tanıdım?, Fethi Tevetoğlu, Türk Edebiyatı, b.tarih
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008

Ç

ÇADIR MEHTERHANELERİ KÖŞKÜ
Sultanahmet'te, Tapu Kadastro binası yanında, 1825 yılında yanmış bir köşk.

ÇAĞLAYAN GAZİNOSU
İstanbul Erkek Lisesi'nin arkasında, 1946 yılında açılan Çağlayan Gazinosu, içkisiz ve sadece pazar günleri gündüz hizmet veren bir gazinoydu. Bir çok ünlü sanatçı burada sahne almıştır.

ÇAĞRI YAYINLARI
Türkolojinin temel kaynaklarının, özellikle Osmanlıca eserlerin yayınında, Çağrı Yayınları önemli bir adres olmuştur. Çağrı Yayınları sahibi Şaban Kurt, bir Türkoloji gönüllüsü.

ÇAKMAKÇILAR YOKUŞU
Kapalıçarşı'nın kuzeyindedir... Uzunçarşı-Mercan caddelerinin kavşak yeriyle Mahmutpaşa Yokuşu'nun alt ucu arasında uzanan yokuş ve çarşı.

ÇALAK HALVETİ DERGAHI
Mengene Sokak'ta. Çalak Şeyh Ahmet adına kurulmuş bir halveti dergahı.

ÇAMAŞIRCI CAMİİ ➔ KADI HÜSAMETTİN CAMİİ

ÇAMUR ŞEVKET'İN YERİ
Kumkapı'daki meşhur meyhanelerden biriydi.

ÇARDAK İSKELESİ
Çardak İskelesi, İstanbul'a gelen erzakın denetlendiği iskeledir. Muhtesip ağa burada çardak altında oturur ve gelen gemileri denetlerdi. Denetlemeyi, emrindeki çardak çorbacısı ve yeniçerilerle yapardı. İskeleye, 'Muhtesip İskelesi' de denirdi.

ÇARDAKLI HAMAM
Kadırga'da, Küçükayasofya Camii yakınında yer alır. Hamam, Kapı Ağası Hüseyin Ağa tarafından, 1503 yılında yaptırılmıştır. Binadaki **balkonun, çardağı andırması yüzünden**, 'Çardaklı Hamam' denilmiştir.

ÇARŞAMBA SOHBETLERİ
Türk Edebiyatı Vakfı, Cağaloğlu'daki Cevri Kalfa Mektebi'ndeki merkezinde her hafta düzenli toplantılar yapar. Vakfın Kurucu Başkanı Ahmet Kabaklı döneminde başlatılan sohbetler, bugün de devam ediyor.

ÇARŞIKAPI
Beyazıt ile Çemberlitaş arasında bulunan semt... Adını, Kapalıçaşı'dan alır.

ÇARŞIKAPI GEÇİDİ
Haşim İşcan döneminde yapılan geçitlerden biridir. Çarşıkapı Geçidi, eskiden araç trafiğine açık olan yolda Gedikpaşa ile Kapalıçarşı arasında yayaların rahat ulaşımını sağlamıştır.

ÇATAL HANI
Kapalıçarşı'nın Beyazıt Kapısı'na bakan dar bir sokak vardı. Azak Yokuşu'nda, Tiyatro Caddesi'nin tam karşısına düşerdi. Çatal Hanı, toptancı ayakkabıcıların bulunduğu bir handı. 1956-1959 istimlakinde yıkıldı.

ÇATALÇEŞME
Cağaloğlu'nda, Molla Fenari Mescidi karşısındaki köşe başındadır. Muhite ve sokağa bu yüzden Çatalçeşme denilmiştir.

ÇATALÇEŞME MEYDANI
Çatalçeşme Sokağı'nın ortasında Molla Fenari Camii'nin önünde bugün otopark olarak kullanılan meydan.

ÇATLADIKAPI
Kumkapı-Ahırkapı arasında, Marmara surlarında açılan bir kapı. Çatladıkapı'da, Bizans döneminden kalma küçük liman seddinin kalıntılarının bulunduğu dar **kıyı şeridinde, odun depoları vardı**.

ÇAYCI REŞİT'İN DÜKKANI
Çaycı Reşit'in Dükkanı, Şehzadebaşı'ndaydı. **Şairlerin, yüksek sesle şiir okudukları bir mekandır**. Çaycı Reşit de şiir yazan bir kişidir. Eski Türk Edebiyatı hocalarından Prof.Dr. Ali Nihad Tarlan, buranın müdavimlerindendir.

ÇEMBERLİTAŞ
Çemberlitaş anıtı, adını bulunduğu semte veren bir tarihi eserdir. Divanyolu üzerinde

yer alır. Roma Apollon Tapınağı'ndaki sütun I.Konstantin tarafından İstanbul'a getirilmiştir. **Başlangıçta tepesinde, bir Apollon heykeli vardı**. Semtte çıkan bir yangında tahrip olmuştur. Bu yüzden '**Yanık Sütun**' da denir. 1700 yılında, Sultan II.Mustafa, sütunu çemberlerle sağlamlaştırmış, günümüzdeki kaideyi inşa ettirmiştir. Kulenin yüksekliği, 35 metredir. Çemberlitaş'ın onarımı, 2010 yılı sonlarında tamamlandı.

Çemberlitaş

ÇEMBERLİTAŞ HAMAMI
Çemberlitaş Hamamı, Divanyolu üzerinde, Çemberlitaş anıtı yanındadır. Sultan III.Murat'ın annesi Nurbanu Sultan tarafından yaptırılmıştır. Üsküdar'daki Atik Valide Camii ve Külliyesi'ne gelir temin etmek için, 1584 yılında inşa edilmiştir. Mimar Sinan eseridir.

ÇEMBERLİTAŞ KIZ LİSESİ
'Çemberlitaş Kız Lisesi', Hasan Ali Yücel'in bildirdiğine göre, 1927 yılında, **Çemberlitaş'a yakın bir konakta açılmıştır**.

ÇEMBERLİTAŞ KIZ YURDU
Peykhane Sokak'ta bulunan Çemberlitaş Kız Yurdu, İstanbul Üniversitesi'ne yakın olması nedeniyle burada okuyan kız öğrenciler için cazibesini koruyor.

ÇEMBERLİTAŞ TURŞUCUSU
Çemberlitaş turşucusu; Hacıbekir lokumu, Hamidiye Suyu, Çengelköy hıyarı ve Vefa bozası gibi **şehrin simgelerinden biriydi**. Semtin adıyla adeta özdeşleşen Çemberlitaş Turşucusu, Meraklı Turşucu Şükrü 1980'lerin başında kapandı.

ÇINAR YAYINLARI
Rıfat Ilgaz'ın kitaplarını yayınlayan 'Çınar Yayınları', 1983 yılında Cağaloğlu'nda kuruldu. 1993'te Beyoğlu'na taşınan yayınevi, 2002'de yeniden Cağaloğlu'na döndü. 'Çınar Yayınları', **Cağaloğlu'na geri dönen ilk yayınevi olma özelliğini taşıyor**. Şimdi Çatalçeşme Sokak'ta.

ÇINARALTI KAHVESİ
Adını, Beyazıt Meydanı'nı süsleyen çınarlardan alan mekan, bir dönem kültür ve sanat adamlarının bir araya geldiği bir çay bahçesi... Kültür adamı **Dursun Gürlek**, bu mekandaki entelektüel atmosferi, '**Çınaraltı Kitap Sohbetleri**' adıyla kitaplaştırmıştır. Çınaraltı, Çınaraltı'na oturan Çelik Gülersoy'un satırlarına şöyle yansır: "Az ötedeki Sahaflar Çarşısı'ndaki kitapçılardan alınmış ilginç bir eserin, çayı yudumlarken ilk sayfalarına dalıp gitmek, tarif edilmez bir zevkti."

2000'li yılların başına kadar pazar günleri Beyazıt Meydanı'nda kitapçılar sergi açardı. Bu mekanda Sahaflar Çarşısı'nın Beyazıt Meydanı çıkış kapısının yanındaki çınarın altında, şair Hüseyin Avni Dede uzun saçlarıyla kitaplarını satar ve okuyucularıyla sohbet ederdi. Sergisinde kitaplarla birlikte eski paralar da olurdu. Bugün meydanda tespihçiler, saatçiler ve eski paracılar küçük sergiler açıyor.

ÇINARALTI SOHBETLERİ
İlesam İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen Çınaraltı Sohbetleri, Beyazıt Devlet Kütüphanesi Konferans Salonu'nda yapılıyor.

ÇİÇEK PAZARI
Mısır Çarşısı'nın yanında kurulmuştur. İstanbul'un en köklü çiçek ve **çiçek tohumları**, bu çarşıda satılır. Aynı yerde **ev ve kümes hayvanlarının satışı da yapılır**. Eskiden Mısır Çarşısı'nın arkasında 'Çiçek Pazarı Sokağı'nda kurulmuştur. Sonra Bahçekapı'daki Celal Bey Sokağı'na taşınır. Bilahare şimdiki yerine taşınır.

ÇİFTESARAYLAR
Divanyolu'nda, Damat Şerif Paşa'nın, 'Çiftesaraylar' adında çift bölümlü, çift bahçeli konağı vardı.

ÇİFTESARAYLAR GAZİNOSU
Ünlü şarkıcıların sahne aldığı Çiftesaraylar Gazinosu, İstanbul Erkek Lisesi'nin arka tarafında idi.

ÇİNİLİ FIRIN
Direklerarası'nın özgün renklerinden biri de, Çinili Fırın'dı.

ÇİNİLİ KÖŞK
Gülhane'de Arkeoloji Müzesi karşısındadır. 'Sırça Saray' da denir. Fatih Sultan Mehmet yaptırmıştır.

ÇOBANÇAVUŞ CAMİİ VE DERGAHI
Bu cami, Koska'da, Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi'nin arka tarafında, **'Havuzlu Ha-**

mam' yakınlarındadır. Yaptıran Çavuşbaşı Süleyman Ağa'dır. Caminin dergahı ve çeşmesi de vardır. Çavuşbaşı Süleyman Ağa'nın kabri, cami haziresindedir. Kadiri dergahıdır. 2004 yılında, Lütfi Kibiroğlu döneminde Eminönü Belediyesi tarafından yeniden yaptırılarak hizmete açıldı.

ÇOCUK MAHKEMELERİ ➔ SOĞUKÇEŞME ASKERÎ RÜŞDİYESİ

ÇORLULU ALİ PAŞA KÜLLİYESİ
Sadrazam Çorlulu Ali Paşa Külliyesi, cami ve medreseden müteşekkildir. 'Simkeşhane', burada kurulmuş, daha sonra Beyazıt'taki binasına taşınmıştır. **Simkeşler burada, kadife ve atlas üzerine sırma işlemeler yaparlardı**. Külliyenin medrese kısmında, otantik halı ve kilim satışı yapılıyor. Aynı mekanda halı ve kilim onarımı yapılması ise atmosfere ayrı bir güzellik katıyor. Medresenin avlusunda, 'Erenler Nargile Kahvesi' var.

ÇORLULU ALİ PAŞA MEDRESESİ ERENLER KIRAATHANESİ
Çarşıkapı'da bulunan medrese, Çorlulu Ali Paşa tarafından yaptırıldı. Bu medrese, şimdi 'Erenler Kıraathanesi'... **'Erenler', çay ve nargile servisinin yapıldığı bir mekan**. Özellikle üniversite öğrencilerinin ve turistlerin buluşma noktalarından biri. Medresenin sağ tarafında, halıcı dükkanları var.

ÇUHACILAR HANI
Mahmut Paşa Yokuşu'nda, Çuhacı Han Sokağı'nda olup, Nevşehirli İbrahim Paşa tarafından yaptırılmıştır.

ÇUKUR HAN
Çukur Han, Kapalıçarşı yakınlarında, Yağlıkçılar Caddesi'ndedir.

ÇUKURBOSTAN ➔ YENİBAHÇE

KAYNAKLAR

- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Eminönü'nde Eğitim Kurumları ve Türkiye'de İlk Türkçe Öğretim Yapan Model Okul Vefa Lisesi, Dr.Süleyman Doğan, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y., İstanbul 2005
- Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Maceramız-I, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1995
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Osmanlı'da Gündelik Yaşam, Raphaela Lewis, Çev. Adile Runa Orhunsoy, Alter Y., Ankara 2009
- Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Şöhret, Bir Zamanlar Türkiye, Şemsi Sıklım, Sam Y., İstanbul 2008
- Tarih Boyuncu Türk Kültürü ve Sanatı, Ekmel İzdem, İstanbul 1972
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

D

DALTABAN MESCİDİ ➔ KATİP SİNAN MESCİDİ

DALTABAN YOKUŞU
Kumkapı Nişanca Mahallesi'nde, Nişanca Bostanı ile Soğanağa Camisi arasındaki yokuş.

DAMAT İBRAHİM PAŞA DARÜLHADİSİ
Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından Cağaloğlu'nda yaptırılmıştır. Acımusluk Medresesi olarak da tanınır. Eski adı Acımusluk olan Cemal Nadir Sokağı üzerindedir. Medresenin batı parçası yakın zamana kadar matbaa olarak kullanılmıştır.

DAMAT İBRAHİM PAŞA KÜLLİYESİ DOĞU TÜRKİSTAN VAKFI
Damat İbrahim Paşa Külliyesi Şehzadebaşı'nın anıt eserlerinden bir külliye... Külliyede, 'Doğu Türkistan Vakfı' hizmet veriyor. Vakıf, İsa Yusuf Alptekin öncülüğünde kurulmuştu. Vakıf Başkanlığını, uzun yıllar, Emekli Tümgeneral Rıza Bekin yaptı.
www.dtv.org.tr / 0212 5194667

DAMGA MATBAASI
Damga Matbaası, Darphane arazisinin batı bölümündedir.

DARPHANE
İstanbul'un fethinin hemen ardından, Darphane-i Amire kurularak, sikke basımına başlanmıştır. 16. yüzyıl belgelerine göre, İstanbul'da iki darphane vardır. İç darphane yani 'Darül Darb-i Enderuni', Topkapı Sarayı avlusundadır. Dış darphane, "Darül Darb-i Biruni" ise Beyazıt'ta bulunmaktadır. 1686 tarihinde yapılan para reformu sırasında, ilk mekanizasyon girişimi, Darphane'de gerçekleştirilmiştir. Bu Darphane, Beyazıt'takinden farklı olarak altın ve gümüş para basıyordu. 18. yüzyılın başından itibaren İstanbul'daki tek darphane, Topkapı Sarayı birinci avlusundaki bu Darphane'dir. Bugün Tarih Vakfı'nın yönetiminde kültür merkezi olarak kullanılıyor.
Topkapı Sarayı 1. Avlu Sultanahmet / 0212 5135082

DARPHANE KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nın birinci avlusunda, Darphane-i Amire kompleksinin, Babüsselam tarafına bakan köşesinde idi. Köşk, III. Ahmet'in saltanatında 1726'da inşa ettirilen ve aynı adı taşıyan iki katlı köşkün yerine yaptırılmıştır. Harap düşen üçkatlı köşkün ahşap olan iki katı, 1900'lü yılların başlarında yıktırıldı.

DARÜL KEMAL ➔ SARI KONAK

DARÜLBEDAYİ ➔ ŞEHİR TİYATROLARI

DARÜLELHAN
Osmanlı döneminde İstanbul'da kurulan ilk müzik okuludur. İlk yeri Cağaloğlu'nda Himayei Etfal Sokak'ta bir binadır. Faaliyetlerini sonraları Şehzadebaşı'nda Fevziye Caddesi'nde kadınlar ve erkekler için iki ayrı ahşap konakta sürdürdü. Faaliyet gösterdiği son bina Şehzadebaşı'ndaki Damat İbrahim Paşa Külliyesi'nin arkasındadır. Şimdi buradaki sokağın ismi, Darülelhan'dır.

DARÜLFÜNUN
Daha önce üniversite binası olarak kullanılan Ayasofya yakınlarındaki bina, bugün yerinde yok. Bina, Darülfünun ve Meclis-i Mebusan binası olarak da kullanılmıştır. Cumhuriyet döneminde Adliye olarak kullanılmış, 1933 yılında yanmıştır. Darülfünun binası olarak kullanılan ikinci bina, bugün Basın Müzesi binasıdır. Burası daha önce Darülfünun, Maarif Nezareti ve İstanbul Belediyesi olarak kullanılmıştır. Darülfünun, 21 Ağustos 1909'da Vezneciler'deki Zeynep Hanım Konağı'na taşındı. İstanbul'un işgalinden sonra Beyazıt'taki Harbiye Nezareti binasına taşındı. Bugün İstanbul Üniversitesi rektörlük binası olarak hizmet veriyor.

DARÜLHADİS
Sultanahmet Camii ile Sultanahmet Türbesi arasında bulunan medrese.

DARÜLHAYR
Darülhayr-ı Ali de denmiştir. 1 Eylül 1903-21 Ağustos 1909 arasında Zeyneb Hanım Konağı'nda hizmet veren ilk Müslüman-Türk yetimhanesidir. Sanat okulu misyonu da amaçlanmıştır. Mezun vermeden kapanmıştır.

DARÜLMAARİF ➔ VEFA LİSESİ

DARÜLMUALLİMAT
26 Nisan 1870 tarihinde İstanbul'da açılmıştır. Kız okullarına öğretmen yetiştirme amaçlı ilk kız meslek okuludur. 'Dersaadet Darülmuallimatı' da denmiştir. Bu amaçla Ayasofya'da Yerebatan'da bir konak kiralandı. Okul, 1895 yılında Koska'da bir başka konağa taşındı.

DARÜSSAADE
Topkapı Sarayı'nda, padişahın özel hizmetine bakan yöneticilerin bulunduğu bölüm.

DARÜSSİBYAN
Cağaloğlu Yokuşu'nda bulunan ilkokul. Mimar Mehmet Tahir Ağa'nın eseri.

DARÜŞŞAFAKA
Yetim ve yoksul Türk çocuklarının yetiştirilmeleri amacıyla 28 Haziran 1873 tarihinde açıldı. Parasız yatılı ve özel statülü bir ilkokul olarak açıldı. Darüşşafaka, 'Şefkat Yurdu' demektir. İlk adı, Darüşşafakatü'l-İslamiye'dir. 'Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye' adlı hayır derneği tarafından kurulmuştur. Kapalıçarşı ve çevresindeki işyerlerinde çalışan çıraklara eğitim vermek için kuruldu. Bu amaçla önce Beyazıt'ta Simkeşhane içindeki Emetullah Kadın Mektebi'nde 3 sınıflı bir okul açıldı. İlgi artınca Aksaray'da Ebubekir Paşa Mektebi'nde de ikinci okul hizmete sokuldu.

DARÜTTALİM-İ MUSİKİ CEMİYETİ
Haftanın belli günlerinde, Letafet Apartmanı'nın zemin katındaki salonda, Daruttalim-i Musiki Cemiyeti'nin konserleri olurdu. Türk musikisi meraklıları bilet alıp içeri girer ve en tanınmış hanende ve sazendelerinin icra ettikleri fasıl konserini dinlerlerdi. Cemiyet, hem bir okul niteliğini sürdürmüş, hem de 200 dolayında klasik eserin notalarını yayınlamıştır. Yayın yeri ve satış mağazası Vezneciler'de 78 numaradaydı. Beyazıt'taki Merkez Kıraathanesi ile Şehzadebaşı'ndaki

Şems Kıraathanesi'nde düzenli konserler yapılmıştır. Ramazan geceleri de dokuzdan sonra fasıl musikisi icra edilmiştir.

DARÜZZİYAFE

1550 yılında Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılan Süleymaniye Külliyesi'nin, yemek pişirme ve servis yeridir. Darüzziyafe olarak adlandırılan bina, 1992 yılında restore edilerek yeniden hizmete sunulmuştur. Geleneksel Osmanlı-Türk mutfağının sunulduğu lokantanın özel yemekleri arasında Süleymaniye Çorbası, Darüzziyafe Köftesi ve Fukara Keşkülü vardır.

DAYANIŞMA VAKFI

Türkiye'den dünya mazlumlarına uzanan bir kuruluş. Özellikle Bosna Savaşı sırasında, önemli faaliyetlerde bulundu. Vakfın başkanlığını Hüsnü Kılıç yapıyor. Vakıf müdürlüğünü uzun süre, organizatör kişiliği ile Veysel Manavoğlu yürüttü. Vakıf şimdi, Defne Han'a taşındı.

Çatalçeşme Sokak No:27 Cağaloğlu / 0212 5277300
www.dayanismavakfi.com

DAYE HATUN MESCİDİ

Yalı Köşkü güzergahında idi. Demiryolu Sirkeci'ye doğru uzatılırken kaldırılan eserlerden biridir.

DEDE EFENDİ EVİ
TÜRKİYE TARİHİ EVLERİ KORUMA DERNEĞİ

Dede Efendi Evi, Cankurtaran'da, Kalyon Hotel'in arka sokağında... 1825-1846 yılları arasında bu evde yaşayan Dede Efendi'nin evi, 1984 yılında restore edildi. Dede Efendi

Dede Efendi Evi

Evi, bir ara polis karakolu olarak bile kullanılmıştır. Şu anda Türkiye Tarihi Evleri Koruma Derneği'nin merkezi. Müze olarak hizmet veren mekan, iki kattan oluşuyor.

Üst kat iki oda, bir sofa, alt kat ise salon olarak düzenlenmiş. Türk müziği konserleri ve paneller düzenlenmektedir. Türkiye Tarihi Evleri Koruma Derneği, dernek başkanı Perihan Balcı'nın uzun yıllar süren mücadelesi sonucunda mesajını anlatabilmiş bir kuruluş. Dernekte halen Prof.Dr. Cengiz Eruzun ve Hasan Kul tarafından yönetiliyor.

Tanpınar, 'geçmişte yaşayan insanlarımızın, evleri günümüze gelebilseydi, onları daha iyi tanıyabilirdik' der. Dede Efendi'nin evinin bugüne kalması, bu yüzden ayrı bir güzellik... Ancak diğer öncü şahsiyetlerimizin evlerinden, yaşadıkları mekandan yoksunuz. Yine Tanpınar, der ki; "Dede'nin musikisinde İstanbul peyzajının ve Boğaziçi'nin daima hissesi vardır."

Cankurtaran, Ahırkapı Sokak No:17 / 0212 5164314

DEFNE HAN

Marifet, Fil, Gelenek, İlgi, İz, İttihad, Avrupa Yakası, Uysal, Yeditepe, Nüans Ajans ve www.kitapadresi.com, Defne Han'daki yayınevlerinden bazıları. Daha önce Defne Han'ın yerinde, Son Posta gazetesinin binası vardı.

DEFTERDAR MUSTAFA PAŞA SARAYI
Defterdar Mustafa Paşa, IV.Murat dönemi devlet adamlarındandı. Saray, Süleymaniye'deydi.

DEFTERİ HAKANİ NEZARETİ ➔ TAPU KADASTRO BİNASI

DEĞİRMEN HAN
Eminönü'nde, Haliç kıyısında, Zindankapı, Değirmen Sokağı'nda, Ahi Çelebi Camii'nin yanındadır. Değirmen Han'la birlikte, Değirmenci Han ve İplikçi Han olarak da bilinmektedir. Günümüzde yapı, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Bilgi-Belge Merkezi, İstanbul Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi ile Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği tarafından kullanılmaktadır.

DEĞİRMENKAPI
Eskiden Sinan Paşa Köşkü'nün bulunduğu sahili takip ederek Topkapı Sarayı'na doğru gelirken, kemerli bir kapı vardı. Bu kapının adı 'Fırın Kapısı' idi. 'Fırın Kapısı'nın yanında askeriyeye ait fırın ve cami vardı. Caminin adı 'Değirmenocağı Camii'ydi. 'Fırın Kapısı'nın iç tarafı, Topkapı Sarayı'nın Has Bahçe'sidir. Has Bahçe'den sonra 'Değirmenkapı' gelirdi. Kapı, daha önce burada bulunan bir değirmenden adını alırdı.

DELİ HÜSREV PAŞA TÜRBESİ
Yenibahçe civarında bulunan, Deli Hüsrev Paşa Türbesi, Yahya Kemal'e göre, 'Mimar Sinan'ın inşa ettiği türbelerin en güzeli'dir. Bu türbe, 1545'de yapılmıştır.

DEMİRKAPI
Topkapı Sarayı'nda bostancılarla, padişahın özel hizmetçilerinin giriş çıkışına ait kapı. Demirkapı'dan deniz kıyısına doğru uzanan duvar, demiryoluna geçit vermek için yıktırılmıştı. Demirkapı'da Sadrazam Mustafa Naili Paşa, Mısırlı Kamil Paşa ve Hekimbaşı Salih Efendi'nin konakları da vardı.

DEMİRKAPI BOTANİK BAHÇESİ
Mekteb-i Tıbbiye, 1877 yılında Demirkapı'daki (Sirkeci Garı'nın yanında) eski Gülhane Kışlası'na taşındı. Bu dönemde okulda nebatat (bitki) muallimi olan Dr.Mehmet Ali Paşa ve muavini Dr.Esat Şerafeddin, kışla binasının yanındaki arazide küçük bir botanik bahçesi kurdu. Okulun 1892 yılında Kadırga'ya taşınması üzerine bu bahçe terk edildi.

DEMİRYOLU MÜZESİ
İstanbul Demiryolu Müzesi, Sirkeci Garı içinde 23 Eylül 2005 tarihinde açılmıştır. Müzede, 400 adet kültür varlığı sergilenmektedir.
Sirkeci Tren Garı / 0212 5206575
www.tcdd.gov.tr/muze

DENİZ HAMAMLARI
Bugün Eminönü sınırları içinde olan Çatladıkapı, Yenikapı, Ahırkapı ve Kumkapı'da, eskiden deniz hamamları vardı.

DERGAH YAYINLARI
Dergah Yayınları, milli kültürümüzün yerli damarlarından biri. Nurettin Topçu'nun kurduğu Hareket dergisi ve yayınevinin devamı niteliğinde bir yayınevi. Dergah'ın neşrettiği süreli yayınlardan Dergah dergisini Mustafa Kutlu, Kutadgubilig dergisini Teoman Duralı yönetiyor. Dergah Yayınları Klodfarer Caddesi'nde.

DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLAR HASTANESİ
Hastane binası, Müzekent projesi kapsamında Topkapı Sarayı'na bağlı olarak müze binasına dönüştürülecek.

DER-NERSESYAN MATBAASI
Der-Nersesyan Matbaası, 1901 yılında Sultanhamam'da hamama bitişik bir binada kurulur. Büyüdükçe yer değiştiren matbaa, 1908'de Sirkeci'de Ralli Han'a geçer.

DERSAADET
Dersaadet, İstanbul'un adlarından biri... Fred Field Goodsell, 1900'lü yılların başında, İstanbulluların İstanbul algısını şöyle anlatır: "Günümüzdeki Türk, İstanbul'u sever. Genellikle ona 'İstambol' der, fakat mektuplarını 'Der Saadet', mutluluk kapısı veya 'Der Aliye' yüce

kapı adresine postalatır. İstanbul'u kendi ırkının kudret ve yiğitliğinin somut simgesi olarak görür."

DERSAADET TİCARET ODASI ➔ İSTANBUL TİCARET ODASI

DERUNİ MEHMED EFENDİ DERGAHI
Kalenderhane Mahallesi, Hallacı Mansur Sokağı'nda idi.

DESTARİ MUSTAFA PAŞA TÜRBESİ
Şehzadebaşı Camii'nin avlusundadır. Damat Destari Mustafa Paşa'nın türbesidir.

DEVELİ PİDESİ
Gedikpaşa'daki ayakkabıcı esnaf arasında, önemli miktarda Kayserili vardır. Kayserililer, İstanbul'a kendi damak tatlarını da taşımıştır. Bunlardan biri de, 'Develi Pidesi'dir. Gedikpaşa'da, Develi Pidesi yapan esnaf yemekevleri vardır. Ayakkabıcı esnafının yeni mekanı İkitelli Organize Sanayi Sitesi'nde bulunan Ayma-Koop sitesinde de, Develi Pidesi yaşatılıyor.
Gedikpaşa Caddesi Semih Sokak No:6 Beyazıt / 0212 5179372 / www.develipide.com

DEVEOĞLU MESCİDİ
Süleymaniye'de, Siyavuşpaşa Medresesi'nin karşısındadır. Adını, yanında bulunan Deveoğlu Çeşmesi'nden almaktadır. 'Hoca Hamza Mescidi' de denilmektedir.

DIMIŞKIHANE ➔ CUMHURİYET EĞİTİM MÜZESİ

DİABANK-DÖNENCE YAYINLARI
Çatalçeşme Sokak'ta bulunan Diabank, kültürel mirasımızı merkez alan bir görsel hizmet sunuyor.

DİKİLİTAŞ
Sultanahmet Meydanı'ndadır. Bu sütun, ilk önce, III.Tutmosis tarafından Mısır'a diktirilmişti. Ama daha sonra I.Theodosius, bu anıtı, 390 yılında İstanbul'a getirmiştir. 19.59 metre yüksekliğinde ve pembe granittendir. Sütunun 4 yüzünde, firavun Tutmosis'in zaferleri anlatılmıştır. Kaidesinin batı yüzünde, I.Theodosius, yanında karısı ve çocuklarıyla tasvir edilmiştir. I.Theodosius, tahtına oturmuş ve elçileri kabul etmektedir.

DİMKOF NAL FABRİKASI
Dimkof Nal Fabrikası, Nuruosmaniye Caddesi'nde idi.

DİLKÜŞA KIRAATHANESİ ➔ YEŞİLTULUMBA

DİNİ YAYINLAR FUARI
Dini Yayınlar ve Kültür Fuarı, her yıl Türkiye

Diyanet Vakfı tarafından Ramazan ayında, Sultanahmet Camii avlusunda düzenleniyordu. 2010 yılından itibaren Beyazıt Meydanı'nda yapılıyor.

DİREKLERARASI

Direklerarası, günümüzdeki Vezneciler Caddesi'nin başı ile Şehzadebaşı Camisi arasında kalan yerdir. Direklerarası adı, caddenin sağındaki Damat İbrahim Paşa Külliyesi'ne gelir sağlamak amacıyla inşa ettirilen dükkanların önündeki mermer sütunlu revaklardan gelmekteydi.

19. yüzyılın ikinci yarısı ile Cumhuriyet'in ilk yıllarında burada tiyatrolar, kahvehaneler ve çeşitli eğlence yerleri vardı. İstanbul'daki ilk tiyatrolardan Gedikpaşa Tiyatrosu'ndan sonra Minakyan Tiyatrosu, Abdürrezzak Tiyatrosu, Kavuklu Hamdi Tiyatrosu, Direklerarası'nda oyunlar oynamışlardı.

Metin And, 1908-1923 yılları arasında Direklerarası'nda şu tiyatro binalarının varlığını nakleder: Meşrutiyet Tiyatrosu, Kagir Tiyatro, Sanayi-i Nefise Mektebi Tiyatrosu, Sahne-i Musiki-i Osmani Tiyatrosu, Bizans Tiyatrosu, İstanbul Tiyatrosu, Küçük Kagir Tiyatro, Fevziye Kıraathanesi (onarılarak önce Emperyal Tiyatro, sonra Milli Sinema), Şark Tiyatrosu, Millet Tiyatrosu, Ferah Tiyatrosu, Malul Geziler Millet Tiyatrosu.

II.Meşrutiyet sonrasında Sahne-i Heves, Sanayi-i Nefise Tiyatrosu, Mürebbi-i Hissiyat, Burhaneddin Tiyatrosu, Darü't Temsil-i Osmani gibi topluluklar Direklerarası'nda kurularak gelişti. Daha sonra Şehir Tiyatroları'na dönüşecek olan Darülbedayi-i Osmani, buradaki Letafet Apartmanı'nda kuruldu.

Direklerarası'nın rağbet devri

Şehzadebaşı ve hususen Direklerarası'nın rağbet devri, tiyatro zevkinin başlamasından ve tiyatroların Gedikpaşa'dan Direklerarası'na geçmesinden sonradır. Abdürrezzak, Leblebici Horhor Ağa, Kavuklu Hamdi, Kel Hasan gibi ustalar Direklerarası'ndadır.

Kel Hasan'ın yönettiği Eğlencehane-i Osmani İdare-i Hasan, Ferah Tiyatrosu, Millet Tiyatrosu ve Felek Sineması, Direklerarası'nın esaslı kurumlarındandır.

Direklerarası'nın bitirilmesi

Direklerarası'nda önce Ferah Tiyatrosu yandı. Ardından Direklerarası'nda esaslı yıkımlar yapıldı. Buradaki üç tiyatro binası tiyatro yaptırılacağı iddiasıyla istimlak edildi. Sonra buraya tiyatro yapmaktan vazgeçildi. 1910 yılında, Direklerarası'nın tarihi direkleri de yıkıldı. Türk Sanatı'nı ayakta tutan mekanın direkleri, elektrikli tramvay yapılacak diye yok edildi. Ahmet Rasim, Direklerarası'daki yolların bozulmasını anlatır: "Beyazıt'ta teravihi kılıp, mahyacının havadaki iplere sıra sıra dizdiği üç çifte piyadeyi seyrettikten sonra nazlı nazlı, salına salına Direklerarası'na seğirttiğiniz var mı? Ne o? Koca meydanda geçecek yol bulamadınız mı?"

Direklerarası, tiyatronun merkezi olma özelliğini kaybettikten sonra, sadece Karagöz'ün perdesi değil, bütün tuluat oyuncularının düzeni bozuldu. Geleneksel tiyatronun bu şekilde bozguna uğratılması, Batı aktarmacılığını esas alan bir tiyatronun dayatılmasına yol açtı.

Direklerarası kahvehaneleri

Tiyatronun revaçta olduğu dönemde, çayhane ve kıraathaneler Direklerarası'nda yaygınlaşır.

Direklerarası'ndaki Darülelhan, Fevziye Kıraathanesi, Hacı Recep'in, Hacı Mustafa'nın, Harputlu Hacı Mehmet Ağa'nın, Yakup'un, Ali Baha'nın, Yavru Mehmet'in çayhaneleri iz bırakan yerlerdir. Buralarda Muallim Naci, Ahmet Mithat Efendi, Ali Suavi, Şeyh Vasfi, Ahmet Rasim, Nabizade Nazım, Mustafa Şekip Tunç, Neyzen Tevfik, Mehmet Akif, Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu gibi devrin kültür adamları bir araya gelir sohbet ederler. Sanat dostları, onların sohbetlerini dinleme fırsatı bulurdu.

Direklerarası'ndaki diğer kahveler Ali Paşa Çayevi, Şule Kıraathanesi, Acem'in Kahvesi ve Yavru'nun Kahvesi'dir. Burada bulunan Uşaklar Kahvesi, hizmetçi arayanların uğradığı bir kahvedir.

Direklerarası'nda son sinemalar Turan, Hilal ve Milli sinemalarıdır.

DİRİLİŞ KAHVESİ

Diriliş Kahvesi, 12 Eylül 1980 öncesi, Süleymaniye'de Yabancı Diller Yüksek Okulu'na yakın bir yerde idi. Milli Görüş çizgisindeki öğrenciler, bu kahveye takılırdı.

DİRİLİŞ YAYINLARI

Türk Edebiyatı ve Türk Düşüncesi'nin önemli isimlerinden Sezai Karakoç, eserlerini Diriliş Yayınları ile okuyucularına sunuyor. Diriliş Yayınları, Kazım İsmail Gürkan Caddesi'nde faaliyetlerine devam ediyor. Karakoç'un genel başkanı olduğu Yüce Diriliş Partisi'nin İstanbul İl Merkezi Millet Caddesi üzerinde Haseki Hastanesi karşısında. Partinin önceki döneminde adı Diriliş Partisi'ydi ve İstanbul İl Merkezi Şehzadebaşı'ndaydı.

DİŞÇİLİK OKULU → BEYAZIT DEVLET KÜTÜPHANESİ

DİŞÇİLİK YÜKSEK MEKTEBİ

Dişçilik Yüksek Okulu, Kadırga'da, Koca Ragıp Paşa'nın konağının yerine yapılmıştır. Dişçi Mektebi, bilahare 1965 yılına kadar Beyazıt'ta eğitim vermiştir.

DİVAN KULESİ → ADALET KULESİ

DİVANYOLU

Çarşıkapı'dan Sultanahmet'e uzanan ana cadde... Divan-ı ali yolu... Bizans döneminde imparatorluk yolu idi. Osmanlı döneminde aynı misyon devam etti. Divan'a yani padişahın divanına giden yoldur. Vezirler, padişahın huzuruna bu yoldan giderler. Divanyolu'ndan Çemberlitaş'a yol genişletilirken, bir çok ev yıktırılmıştır. Yol açma çalışması, 1860'larda gerçekleştirilmistir.

İstanbul'un mutena mahallerinin ilki, Divanyolu boyunca uzanan konak ve evlerden oluşuyordu.

Avrupalılar, 19.asrın sonlarına kadar Galata'da ikamet ve çalışma izni almışlardır. Onların şehrin eski dokusu içindeki Bahçekapısı (Eminönü) ve Divanyolu'nda doktor muayenehanesi veya kumaş dükkanı açması üzerine, bunların kapatılmasına dair bir emirname yayınlanır. Zaten ünlü hekimler ve seçkin aileler, 1950'li yıllara kadar Cağaloğlu'nda otururlar. Çevre matbaalarla dolmaya başlayınca, seçkinler burayı terk eder.

Ahmet Rasim, Divanyolu'nu şöyle anlatır: "Mektepten çıkışımın senesinde idi. Ben bu meydanın bir kapısından girip öteki kapısından çıkmayı öğrenmiştim. Burası Şehzadebaşı'nda, Direklerarası'ndaki bundan beş altı sene evvel kaldırılmış olan Osman Baba Türbesi'nden itibaren çayhaneler, perukar (alafranga berber) dükkanları, mürekkepçiler içindeki birkaç kitapçı, Kirkor'un kitapçı dükkanı, Sarafim'in kıraathanesi yollarıyla Sultan Mahmut türbesindeki Çemberlitaş Hamamı bitişiğinde ilk kitapçılardan olan Celil'e varır, oradan tramvay yolunu takiben Cağaloğlu istikametine dönerek Tomruk Dairesi'ni sağda bırakır, eski Tarik gazetesi idarehanesi, Kitapçı Arakel, Kitapçı Karabet, Kitapçı Parsih Efendi dükkanlarıyla şimdiki Yeni Postane arkası Sokağı denilen eski Muhacirin Komisyonu Sokağı'nı sola ve bunların karşı tarafındaki Ebussuut Sokağı'yla Sabah Matbaası'nı da hakim çizgisine aldıktan sonra şimdiki İkbal Kütüphanesi'nin selefi olan pis, murdar bir bakkal dükkanında nihayet bulurdu. Şunu unutmayalım ki, bu yılankavi hattın dışında Beyazıt'taki Sahaflar, Kaşıkçılar kapısındaki sıravari dükkanlar, Bedesten sırtında toplanmış diğer sahaflar, hatta Valide Hanı da sol taraf hududunu teşkil ederdi."

DİVANYOLU KIRAATHANELERİ

Divanyolu üzerinde değişik dönemlerde bulunan kıraathanelerden bazıları Yıldız, Yeni Şark, Suriye, Diyarbekir ve Arif'in Kıraathanesi'dir... Türbe Sokak'ta bulunan 'Yeni Şark Kahvesi' Yahya Kemal, Süleyman Nazif, Rauf Ahmet Hotinli, Hilmi Ziya Ülken ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın uğrak yeridir.

Tanpınar, 'Arif'in Kıraathanesi'nin, Abdülhamit Han devrinde büyük bir şöhret kazandığını söyler. Arif'in karşısında Bekir isminde bir zat da, kıraathane açar. O devirden kalma bir dörtlük, bu iki kıraathane patronunun arasında meslek rekabeti yüzünden çıkan kavgayı nakleder:

Dün gece iki kıraathaneci
Birbiriyle eylemişler arbede
Vak'ayı seyr eyleyenler dediler
Arif'i yıktı Bekir bir darbede.

Kıraathanenin doğuşu

Abdülaziz devrinde yaygınlaşan gazete okuma zevki yüzünden, kahvehanelerden bir kısmı, 'kıraathane' ismini alır.

Batılılaşma çabaları hızlandıkça Gedikpaşa, Divanyolu, Şehzadebaşı ve Direklerarası giderek şehrin cazibe merkezi olma özelliğini kaybeder. Beyazıt kahveleri ve Küllük, aydınların ve üniversite öğrencilerin bu çevrede yoğunlaştığı son noktalardır. Malik Aksel anlatır: "Milli zaferden sonra İkbal ve Sultanahmet kahveleri adeta bırakıldı. Daha ziyade Beyazıt taraflarında toplanmaya başladık, fakat yavaş yavaş sinema zevki ve Beyoğlu İstanbulluyu çekiyordu. Bu göçten Şehzadebaşı'nı, uzun müddet tek başına Naşit ayakta tuttu. O da ölünce İstanbul hayatının bu tarafı kapandı. Radyonun yayılması, musiki takımlarını kahvelerden kovdu. Üniversitelilerin ve okur-yazarların toplandığı Beyazıt kahveleri ve Küllük, Beyazıt'ı bir müddet daha yaşattı."

Yukarıda anlattığımız Arif'in Kıraathanesi, Mütareke yıllarında Beyaz Ruslar tarafından kiralanarak, İstanbul'un ilk barı haline getirilmiştir.

DİYANET İSLAM ANSİKLOPEDİSİ

Türk Kültür hayatının en önemli başarılarından biri, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yayınlanan 'İslam Ansiklopedisi'dir. Ansiklopedinin tanıtım merkezi, Klodferar Caddesi'nde...

DİYANET VAKFI KİTABEVİ ➔ CEZERİ KASIM PAŞA CAMİİ

DİYARİBEKİR KIRAATHANESİ

Divanyolu'nda idi. İstanbul'un son meddahlarından Sururi, Direklerarası'ndan sonra Divanyolu'ndaki Diyaribekir Kıraathanesi'nde gösterilerini sunmuştu.

Dördüncü Vakıf Han

DOĞRU ALEM MATBAASI
Ahmet İhsan Bey ile ortağı Asım Bey'in matbaasıdır. Ebussuut Caddesi'ndeydi.

DOĞU TÜRKİSTAN VAKFI ➔ DAMAT İBRAHİM PAŞA KÜLLİYESİ

DOĞUBANK İŞHANI
Geçmişte gümrüksüz malların satıldığı bir handı. Bugün spot elektronik eşyaların satıldığı bir çarşı oldu. 'Doğubank', spot satış mantığını anlatan bir deyim, bir terim haline gelmiştir.

DÖKMECİLER HAMAMI
Süleymaniye Dökmeciler Hamamı, külliyenin inşa edilen ve hizmet veren ilk eseridir. Osmanlı döneminde bir semte bir külliye yapılırken, işçilerin temizlenerek çalışması için öncelikle hamamdan başlanırdı. Adını, yakınında bulunan dökmeci dükkanlarından almıştır.

DÖRDÜNCÜ VAKIF HAN
Hamidiye Külliyesi'nin tam karşısında, Hamidiye İmareti'nin yerine yapılmıştır. Milli Mimarlık akımı temsilcilerinden, Mimar Kemalettin tarafından yapılmıştır. 1911'den 1926 yılına kadar yapımı sürmüştür. İstanbul Ticaret Odası ve Borsa bir dönem bu binada hizmet vermiştir. Bugün otel ve alışveriş merkezi olarak varlığını sürdürüyor.

DÖSİM SULTANAHMET
Topkapı Sarayı'nın dışında, Ayasofya'nın arkasındadır.

DRAGONİS SİGARA KAĞIDI FABRİKASI
Dragonis Sigara Kağıdı Fabrikası, Hasırcılar'da idi.

DUYUN-I UMUMİYE BİNASI ➔ İSTANBUL ERKEK LİSESİ

DÜĞÜMLÜ BABA ZAVİYESİ
Binbirdirek Mahallesi Atmeydanı Caddesi'ndedir. Türk İslam Eserleri Müzesi olarak hizmet veren İbrahim Paşa Sarayı'nın bahçesinde, vakıf kayıtlarına göre 'Düğümlü Baba Zaviyesi' vardır.

DÜNYA GAZETESİ
Dünya gazetesi önce Bağcılar'a, şimdi de Anadolu yakasına taşındı. Cağaloğlu'daki yeri, Narlıbahçe Sokak'taydı.

DÜNYA TÜRKMENLERİ EĞİTİM VAKFI
Afganistan Türkmenleri öncülüğünde kurulan vakıf, öncelikle eğitim konusunu faaliyet alanı olarak seçmiş. Vakıf, Türkiye'den Türk illerine uzanan bir dostluk köprüsü gibi. Afganistan'ın Mezar-ı Şerif, Kunduz ve Şıbırgan illerinde kurulan bazı okullar, Dünya Türkmenleri Eğitim Vakfı tarafından finanse ediliyor. Vakıf Ticarethane Sokak Güle Güle Apartmanı'nda hizmet veriyor.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
- Bir Yönetim Modeli: Süleymaniye, Her Dem Güçlü, İbrahim Zeyd Gerçik, Küre Y., İstanbul 2009
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Edebiyat Anıları, Hüseyin Cahit Yalçın, Sadeleştiren Rauf Mutluay, T.İş Bankası Kültür Y., İstanbul 1975
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y.,İstanbul 2005, sf.110
- Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
- İstanbul Bir Rüya, İskender Pala, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı Y., İstanbul , B. Tarih
- İstanbul Hamamları, M.Nermi Haksan, T.Turing ve Otomobil Kurumu Y., İstanbul 1995
- İstanbul Maceramız-I, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1995
- İstanbul Maceramız-II, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1996
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
- İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1982
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977, sf.69-76
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Şehir Mektupları, Ahmet Rasim, Eğitim Yayınları, İstanbul, B. Tarih
- Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009
- Tarihsel Görünüm, Fred Field Goodsell, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007

E

E YAYINLARI
Babıali'nin eski kitap yayıncılarından 'E Yayınları', şimdi Çatalçeşme Sokak'ta. 'E Yayınları', 1968 yılında kuruldu.

EBUL-FAZL MAHMUD EFENDİ MEDRESESİ
17. Yüzyılda günümüzdeki Belediye Sarayı'nın havuz ve otopark girişinin bulunduğu yerde yapılmıştır. 1954 yılında yıktırılmıştır.

EBUSSUUT EFENDİ MEDRESESİ
Ebussuut Medresesi, 1565 yılında yapılmıştır. Sur-ı Sultani'nin Soğukçeşme Kapısı yanında, Alay Köşkü'ndeki köşesi karşısında, esas girişi olan bu kompleksin alt tarafındadır.

EBÜZZİYA TEVFİK BEY'İN EVİ
Ebüzziya Tevfik Bey'in evi, Cevri Kalfa Mektebi'nin arkasında idi.

ECE AJANDASI
AFİTAP KİTAPEVİ
Türkiye'nin ilk ajanda markalarından biri olan Ece Ajandası, 100. yaşını doldurdu. Bu vesileyle, 'Ece Ajanda'nın 100 Yıllık Tarihi Sergisi' düzenlendi. Sergide eski başbakanlardan Nihat Erim ve Muhiddin Arif Mardin gibi, sürekli Ece Ajandası kullananların, ajandaları sergilendi. Ece Ajandası'nı, Ankara Caddesi'ndeki Afitap Kitapevi bastırıyor.

ECZACI MEKTEBİ
Mekteb-i Tıbbiye, içinde bir bölüm olarak faaliyetine başladı. Tıbbiye taşındıktan sonra Eczacı Mektebi, Kadırga'da Menemenli Mustafa Paşa Konağı'nda faaliyete başladı. (Bu binanın arsasına sonradan Kadırga İlkokulu yapıldı.)

Beyazıt Camii yakınındaki Jandarma Dairesi Darülfünun'a devredilince, Dişçi ve Eczacı mektepleri Kadırga'dan buraya taşındı. 1959'da Eczacı Okulu ve 1965'te de Dişçilik Mektebi, Beyazıt'taki binadan ayrıldı.

ECZACILIK TARİHİ MÜZESİ
1960 yılında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bünyesinde, Prof. Dr. Turhan Baytop tarafından kurulmuştur. Türk eczacılığı ile ilgili ilaç, malzeme ve belgelerin saklandığı bir kuruluştur.

ECZAHANE-İ HAMDİ
Ahmet Hamdi Bey, İstanbul'da eczane açan ilk Türk eczacıdır. 1879 yılında Mekteb-i Tıbbiye'nin Eczacılık sınıfını bitirdi. 1880'de

Zeyrek Yokuşu başında Eczahane-i Hamdi adıyla ilk eczanesini açtı. Yerin yetersiz kalması üzerine 1895 yılında Vezneciler'de, Kuyucu Murat Paşa Medresesi'nin karşısına taşındı. Bu semtte birkaç defa daha yer değiştirdikten sonra Letafet Apartmanı'nın alt katında yeni bir eczane açtı. 1893 yılından başlayarak, Haseki Hastanesi başeczacılığı görevini yürüttü.

ECZAHANE-İ TÜRKİ

'Eczane-i Türki', Hocapaşa'da bulunan bir eczanedir. Ahmet Rasim anlatıyor; "Geçen gün Hocapaşa'dan gelen bir arabanın (at arabası-fayton), Eczane-i Türki'yi otuz metre kadar geçtikten sonra, elinde ecza şişesiyle çıkan bizim seyyar yazıcıya, birkaç zifos sıçrattığını gözümle gördüm."

ECZANE-İ ZİYA

Eczane-i Ziya, 1890 yılında Divanyolu Caddesi'nde kuruldu. Sahibi, Bekir Ziya Bey 'dir.

EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Beyazıt'taki Ordu Caddesi ile Şehzadebaşı arasındadır. 1942 yılında yapımına başlanan binalar, 1951 yılında tamamlanmıştır. Mimarı Sedat Hakkı Eldem'dir. Ulusal Mimari Akımı'nın öncü eserlerinden biridir. Daha önce aynı yerde, Mısırlı Zeynep Hanım Konağı vardır.

EDHEM PAŞA EVİ

Tophane-i Amire generallerinden Edhem Paşa'nın evi, Sokullu Mehmet Paşa Camii yakınlarında idi. Evi daha sonra Meclis-i Mebusan Muhasebe Müdürü İsmet Bey satın almıştır.

EDHEM PAŞA KONAĞI ➤ MERCAN İDADİSİ

147. YIL
EĞİN TEKSTİL
Geçmişle gelecek arasındaki halka

EĞİN TEKSTİL

Eğin Tekstil, Kapalı Çarşı'daki otantik dükkanlardan biridir. Türkiye'nin 30 bölgesinde dokunan yöresel kumaşları satar. Mağazada, Antep dokuması şallar ve pikeler, Kastamonu, Kandıra el dokuması giysilik, nakışlık kumaşlar, Tosya'nın kıl kesesi, şalı, kuşağı, Denizli'nin havlu ve çarşafları, Trabzon'un peştamalları, Bursa'nın havluları, Maraş'ın pamuklu dokuması, Ödemiş'in ipeği, Safranbolu ve Eflani'nin eski el dokumalarını bulmak mümkün. Eğin Tekstil'de satılan bütün bu dokuma ve kumaşların ortak yanı, otantik özelliklerinin bozulmadan üretilmesi. Eğin Tekstil'i bugün dördüncü kuşağın temsilcisi olarak işleten Süleyman Ertaş, **herkesin gittiği yolun çabuk aşınacağına inanıyor** ve özgün yaklaşımını sürdürüyor. Ertaş yaptığı işin ticari boyutundan çok, eskinin güzelliği ve el emeğine verilen değerle ilgileniyor.

EĞLENCEHANE-İ OSMANİ KUMPANYASI

Kambur Mehmed ve Mehdi efendilerin 1895 yılında kurdukları tiyatro topluluğudur. Kumpanya, Komik Şevki Efendi'nin yönetiminde kendini duyurdu. Daha çok Şehzadebaşı'nda Letafet Apartmanı'nın karşısındaki Ömer Ağa'nın binasında perdelerini açtı.

EKMEKÇİZADE MEDRESESİ

Şehzadebaşı'ndadır. Defterdar Ekmekçizade Ahmet Paşa yaptırmıştır. Paşa'nın türbesi de aynı yerdedir. İhlas Vakfı ilk yurt organizasyonunu, Ekmekçizade Yurdu'nda yapmıştır. Medrese bugün İlim Yayma Cemiyeti tarafından öğrenci yurdu olarak kullanılmaktadır.

EL-CEVAİB MATBAASI

Arap asıllı gazeteci, sözlük yazarı ve gramerci Farisü'ş-Şidyak, Cağaloğlu Ebussuud Caddesi'nde 'El-Cevaib Matbaası'nı kurdu. Bu matbaada, 'El-Cevaib adlı Arapça gazetenin yanında Arapça ve Türkçe bir çok kitap ve risale de yayınladı.

Yeni Camii - Eminönü

ELÇİ HANI

Yeni Cami Hanı ve Elçi Hanı sipahilerin dinlenme yerlerindendir. Elçi Hanı, Çemberlitaş'ın karşısındadır. Daha önce yerinde bir kervansaray vardır. Elçiler burada ağırlandığı için, 'Elçi Hanı' denilmiştir. Zamanla harap hale gelen hanın içinde, karagöz gösterileri de yapılmıştır. Elçi Han'ın yerine önce Osman Bey Sitesi, arkasından da şimdiki Darüşşafaka binası yapıldı.

EMİNÖNÜ

Osmanlı döneminde Deniz Gümrüğü ve Gümrük Eminliği'nin burada bulunması sebebiyle Eminlik Önü, Eminönü adını alır. Eminönü, 15-17. yüzyıllarda liman merkezi işlevine sahipti. İstanbul'a gelen gemiler, burada gümrük eminliği önünde durup kontrol için beklerdi. Eminlik Önü, Galata Köprüsü'nün sol tarafındadır. Daha sonra burada Valide Hanı yapıldı.

EMİNÖNÜ BELEDİYESİ THEODOSİOS SARNICI

Eski konservatuar binası, sonradan Eminönü Belediyesi oldu... Eminönü Belediyesi, bu binada hizmet verdi. Eminönü Belediyesi, 2009 yılından sonra Fatih Belediyesi'ne katıldı. Belediye binasının altında bir sarnıç var, Theodosios Sarnıcı... Sarnıca, Şerefiye Sarnıcı da denir.

EMİNÖNÜ DUVARLARI

Duvarlar toplumun aynasıdır... Ressam Burhan Doğançay, İstanbul'un duvarlarından esinlendiğini söyler: "Şehri keşfedebilmek, nabzını tutabilmek için yürümek lazım. Hala Cihangir'den Eminönü'ne kadar yürüyorum ve çok fazla şeye şahit oluyorum... İstanbul'un Dolapdere, Eminönü ve benzer semtlerde duvarlar çok zengindir. Ben de bunları fotoğraflarım."

EMİNÖNÜ ECZAHANESİ

Eminönü Eczanesi hakkında ipuçlarını Burhan Oğuz'dan alırız; "Merhum Amiral Hilmi

Ünsal'ın eşi İmran Hanım'ın anlattığına göre babası Hüseyin Hüsnü (Onay) Bey, Eminönü Eczahanesi'nin sahibi imiş. Eczanenin arka kapısı Haliç'e açılırmış. Kendisi eczacı olmakla birlikte Mekteb-i Hukuk'u da bitirmiş ve işgal sırasında İstanbul Polis Müdüriyeti Kısm-ı Siyasi şefi imiş."

EMİNÖNÜ HALKEVİ
Eminönü Halkevi, konferans ve seminerler yanında resim sergileri ve tiyatro gösterileriyle de bir çok ilki gerçekleştirdi. Bir çok sanatçı buradan yetişti.

EMİNÖNÜ İSKELELERİ
Sirkeci'den Haliç içlerine kadar İstanbul Limanı'ndaki boşaltma işlemlerinde, iskele düzeyinde bir uzmanlaşma vardır. Yemiş Pazarı İskelesi, Unkapanı, Yağkapanı, Odun Pazarı İskelesi, Balat ayrı tüketim maddelerinin boşaltıldığı iskelelerdi. İstanbul'a Kırım, Tuna ve Karadeniz'den gelen bal, yağ, un ve zahire, bu iskelelerde boşaltılırdı. Gelen erzakın depolanması ve işlenmesiyle uğraşan esnaf da, bu iskelelerin çevresinde faaliyet gösterirdi.

Eminönü'nde, Galata Köprüsü'ne yakın iskeleye, 'Meyyit İskelesi' de denirdi.

Eminönü iskelelerini içine alan 'İstanbul Limanı', 85 hektarlık bir alandır. Batılılar, bu limanı, en ehil, en güvenilir liman olarak belirtirler.

EMİNÖNÜ MEYDANI
Eminönü Meydanı, Yeni Cami çevresinde 1939-1945 yılları arasında kuruldu.

EMİNÖNÜ SEBZE VE MEYVE HALİ ➔ YEMİŞ İSKELESİ

EMİNÖNÜ SEMPOZYUMU
Eminönü Belediyesi tarafından 2006 yılından itibaren düzenlenen sempozyum. 1. Uluslararası Eminönü Sempozyumu'nun konsept danışmanı Prof.Dr.İlber Ortaylı, danışmanları ise Erol Cihangir, Mahmut Çetin ve Azimet Bucak idi. İki defa aynı isimle düzenlenen sempozyumun adı bilahare 'Tarihi Yarımada Sempozyumu' olarak değiştirildi.

EMLAK APARTMANLARI
Saraçhanebaşı'na yeni Belediye Sarayı yapılması ve Atatürk Bulvarı açıldıktan sonra, bu yeni cadde üzerinde, eski konut dokusu tamamen değişti. Cadde üzerine ahşap yapılardan farklı olarak, yeni apartmanlar yapılmaya başlandı. Bunların o dönemde en görkemlisi Pertevniyal Lisesi karşısındaki Emlak Apartmanları'dır. Sonradan, bunları yeni apartmanlar izledi.

ENCÜMEN-İ DANİŞ
Encümen-i Daniş Nizamnamesi Ocak 1851'de hazırlandı. Üye listeleriyle birlikte 15 Nisan 1851'de onaylandı. Açılış töreni, 18 Temmuz 1851 tarihinde Valide Mektebi'nde yapıldı. Bina, günümüzde Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak kullanılmaktadır.

ENCÜMEN-İ ÜLFET
Encümen-i Ülfet yani dostluk kulübü. Kurucular başlangıçta, 'Kulüp' kelimesini pek kullanmaz. Encümen-i Ülfet, İstanbul seçkinlerinin kurduğu ilk kumar kulübüdür. Kulübün asıl kurucusu Maliye Bakanı Mustafa Fazıl Paşa'dır. Mekanı, Çemberlitaş'daki Asım Paşa Konağı'dır.

ENDERUN
Enderun, Topkapı Sarayı'nın Babüssaade denen üçüncü kapısından başlar. Geniş bir avlunun çevresinde koğuşlar, meşkhane, hazine, Hasoda, Fatih Köşkü, cami ile ortada kütüphane ve girişte Arzodası yer almaktadır. Koğuşlar, işlevlerine ve eğitim-hizmet derecelerine göre Büyük Oda, Küçük Oda, Doğancı Koğuşu, Seferli Odası, Kiler Odası, Hazine Odası ve Hasoda adlarını taşımaktaydı.

ENDERUN KİTABEVİ
Enderun Kitabevi, 1968 yılında Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı'nda kuruldu. Şimdi Yumni İş Merkezi'nde. Kurucuları İsmail Özdoğan, İsmail Erünsal, Ertuğrul Düzdağ ve Mehmet Açıkgöz'dür. Kitabevinde cumartesi günleri Ali İhsan Yurd'un da katıldığı kültür sohbetleri olurdu. Enderun Yayınevi'nin kitap yayını da vardır. Bunlardan ilki, Ertuğrul Düzdağ'ın 'Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı' adlı eseridir. Yayınevinin neşrettiği 'Osmanlı Araştırmaları Dergisi' 2009 yılı içerinde 33. sayısını neşretti.

ENSAR VAKFI
Ensar Vakfı, İmam Hatip Liselerini geliştiren, eğitimci ve işadamlarının katkılarıyla kurulmuştur. Türk eğitim sistemine katkıları, bugün de sürüyor. Vakfın merkezi Süleymaniye'de.
Süleymaniye Caddesi No:11 / 0212 5130309

ERDEBİLİ SİNAN DERGAHI
Cankurtaran, Caferiye Sokak'ta yani Ayasofya'nın yan Sokağı'ndadır. Halveti dergahıdır.

ERENLER KIRAATHANESİ ➔ ÇORLULU ALİ PAŞA MEDRESESİ

ERMENİ KİTAPÇILAR
Halit Ziya anlatır: "Babıali Caddesi baştan başa Karabet ve Kaspar'larla, Aleksan'larla sonra hepsinden daha önemli, köşede Arakel'le dolu idi. Bunlar da kitap, gazete, basımevi hayatında ırklarına vergi çalışkanlık, beceriklilik yeteneklerini geliştirmemiş olsalardı. Acaba ne olacaktı?"

ERMENİ PATRİKHANESİ
Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'un fethinden sonra, 1461 yılında, Batı Anadolu'daki Ermeni Episkoposluğu'nu İstanbul Patrikliği'ne dönüştürmüştür. Bu yaklaşım, Türkler'le birlikte Ermeniler'in de İstanbul'a göçüne yol açmıştır. Ermeni Patrikhanesi, bugün dini ve kültürel bir merkez olarak Türkiye'deki Ermeni vatandaşlarımıza hizmet vermektedir. İçinde önemli bir kütüphane olan 'Ormanyan Kütüphanesi' vardır.
Ermeni Patrikhanesi Şarapnel Sokak Kumkapı

ERMENİ PROTESTAN KİLİSESİ
Gedikpaşa'daki Ermeni Protestan Kilisesi'ni, 1914 yılında, Amerikalılar yaptırmıştır.

EROL TAŞ KÜLTÜR MERKEZİ
Cankurtaran Tren İstasyonu'ndan inildiğinde, yol bizi Cankurtaran Meydanı'na çıkarır. Meydanda, 'Erol Taş Kültür Merkezi'ni görürüz. Vefatından önce Türk Sineması'nın önemli isimlerinden Erol Taş'ın işlettiği bir semt kahvehanesiydi. Bugün onun anısına, kültür merkezi olarak varlığını sürdürüyor. Buranın kültür merkezine dönüştürülmesi, Eminönü Belediye Başkanı Ahmet Çetinsaya döneminde olmuştur. Erol Taş Kültür Merkezi'nin açılışını, cumhurbaşkanlığı döneminde Süleyman Demirel yapmıştır.

Bilgi kurumu Hiperlink, Erol Taş Kültür Merkezi'nin komşusuydu. Hiperlink, 2010 yılında Tophane'ye taşındı.

ESAT BEY ECZAHANESİ
Esat Bey Eczahanesi, Divanyolu üzerindeydi.

ESAT EFENDİ KÜTÜPHANESİ
Yerebatan Caddesi üzerindedir. Vakanivüs Mehmet Esat Efendi tarafından yaptırılmış bir kütüphanedir. Kitapları, Süleymaniye Kütüphanesi'ne nakledilmiştir. Uzun süre matbaa olarak kullanılan bina, bugün 'Yörük Halı' mağazası tarafından kullanılmaktadır.

ESKADER

ESKADER
Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği (ESKADER), Cağaloğlu'nda. ESKADER, faaliyetleriyle kısa zamanda kendini duyuran bir kuruluş oldu. Kubbealtı Vakfı Müdürü Mehmet Nuri Yardım başkanlığındaki derneğin yönetiminde Erol Mermer ve Mustafa Nadir Önay da yer alıyor.
www.eskader.net

ESKİ ODALAR KIŞLASI
Fatih Sultan Mehmet, Şehzadebaşı'nda yaptırmıştır. Yeniçerilerin kaldığı kışladır. Yıkılmıştır.

ESKİ SARAY

Fatih Sultan Mehmet'in, şimdiki İstanbul Üniversitesi'nin bulunduğu yerde yaptırdığı ilk saray... Padişahlar burada otururdu. Saray 1550 ve 1715'te yandı ve yeniden yaptırıldı. 1826'da Yeniçeri Ocağı kaldırılınca Eski Saray, önce Seraskerlik sonra da Harbiye Nezareti oldu.

ESKİ ŞARK ESERLERİ MÜZESİ

Arkeoloji Müzelerine bağlıdır. 1917 yılında, Halil Eldem tarafından düzenlenerek, hizmete açılmıştır. Salonlarda sırasıyla; Asur, Sümer, Akat, Babil, Eski Mısır ve İslamiyet öncesi Arap kültürüne ait 15 bin eser ve çivi yazılı belge koleksiyonu sergilenmektedir. Eski Şark Eserleri Müzesi binası, Osman Hamdi Bey tarafından 1883 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi) olarak yaptırılmıştır.

Osman Hamdi Bey Yokuşu Gülhane / 0212 5207741

ESMA SULTAN MEYDAN ÇEŞMESİ

1781 yılında yapılmıştır. Kadırga Cündi Meydanı'ndadır. III.Ahmet'in kızı Esma Sultan yaptırmıştır. Burada ayrıca Esma Sultan adına, bir de namazgah vardır. Esma Sultan'ın Kadırga'da bir de sarayı vardır. Saray ahşaptır. 1755 yılında çıkan Hocapaşa yangınında Paşa Kapısı yanınca, sadaret büroları bir süre burada hizmet vermiştir.

ESMA SULTAN SAHİLSARAYI

Sokollu Mehmet Paşa tarafından, eşi ve II.Selim'in kızı İsmihan (Esma) Sultan için Kadırga'da yaptırılmıştır. Mimar Sinan eseri olan bu yapı, günümüze kalamamıştır.

ESNAF HASTANESİ

İstanbul Esnaf Hastanesi, Türkiye'nin kâr amacı gütmeyen ilk tam teşekküllü özel hastanesidir. Kurucuları arasında İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Ticaret Borsası yer almaktadır. İstanbul Esnaf Cemiyetleri tarafından 1937 yılında dispanser olarak kurulmuştur. İlk genişleme projesini, 30 Ağustos 1938 tarihinde, Cağaloğlu Molla Fenari Sokak'ta açtığı 25 yataklı hastanesiyle gerçekleştirdi. 1939 yılında, Sultanahmet'te bulunan Sağlık Yurdu'na taşındı. Hastane, Balıkçılar Derneği, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası, İstanbul Ticaret Borsası, yardımsever kuruluşlar ve vatandaşların katkılarıyla 1963 yılında Süleymaniye'deki kendine ait binasına taşındı. Burada, tam teşekküllü

hastane olarak, faaliyete geçti. Esnaf Hastanesi, 2006 yılında 'Business Esnaf Hastanesi' ismi verildi. Daha sonra işletme sorunları yaşayan hastane kapandı.

ESVAPÇIBAŞI İLYAS BEY KONAĞI

Adliye binasına giden yolun başında Sultan Abdülhamit'in ikinci katibi Arap İzzet'in konağı vardı. Esvapçıbaşı İlyas Bey'in iki katlı konağı hemen onun yanındaydı. Refet Paşa, İstanbul'un kurtuluşunu halka bu konağın penceresinden müjdelemiştir. Bir ara 'Şark Mahfeli' adlı bir kulüp tarafından kullanılmıştır.

EŞREF NEŞ'ET ECZAHANESİ

Eşref Neş'et Eczahanesi, Sirkeci'de, Ankara Caddesi üzerindeydi.

ET MEYDANI

Et Meydanı; Aksaray'da, Bayrampaşa Deresi ile Sofular semti arasında bulunan meydandır. Bayrampaşa Deresi, şimdi yoktur. Aksaray'dan Yenikapı'ya inen yolda eskiden Bayrampaşa Deresi vardı. Yeniçeri Ocağı kaldırılmadan önce burada, Yeniçerilerin odaları vardı.

Burada Yeniçerilere et dağıtıldığı için, 'Et Meydanı' denilmiştir. Semt, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra 'Ahmediye' olarak da adlandırılmıştır. Bugün Ahmediye ve orta bölüğün mescidi 'Orta Camii' ibadete açıktır. Et Meydanı'nda, bir dönem, dokumacılar ve havlu imalatçıları faaliyet göstermiştir.

ETHEM PERTEV BEY ECZAHANESİ

Ethem Pertev Eczahanesi, 1895 yılında Aksaray'da Aksaray Meydanı No: 188 adresinde kuruldu. Pertev Şurubu (Sirop Pertev) isimli hazır ilacı, eczanenin laboratuvarında yapılıyordu. Ethem Pertev 1924 yılında Pertev Müstahzarat Laboratuvarı'nı Çemberlitaş, Matbaa-i Osmaniye binasının bir bölümünde kurarak, ilaç yapım işini genişletmiştir.

Bu dönemde laboratuvarda 20 kadar tıbbi hazır ilaç ve kozmetik preparat yapılıyordu. Pertev Şurubu, Pertev Kolonyası ve Pertev Kremi halkın beğenisini kazanmış ve 1980 yılına kadar bu ürünlerin yapımına devam edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989, sf.47
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dersaadet'te Liman Nizamnamesi, Prof.Dr.Ali İhsan Gencer, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Devlet-i Aliye'de Hükümet Merkezi Olarak Babıali, Dr. Necati Gültepe, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul 1993, Cilt 1

Ethem Pertev Bey Kolonyaları

• Ece Ajanda'nın 100 Yıllık Tarihi, Milliyet Cadde 26 Kasım 2009
• İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
• İstanbul Nasıl Eğleniyordu?, Refik Ahmet Sevengil, İletişim Y., İstanbul, 1993
• İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
• İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
• İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, Mayıs-Haziran 2005, s.9
• Kapalıçarşı'da 140 Yıl, Figen Akşit, İstanbullu, s.2
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
• Lehçe Turistik Rehberlerde ve Diğer Yayınlarda Eminönü, Doç.Dr. Danuta Chmielowska, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
• Müze Gezme Kültürü Oluşturmada Bir Hareket Olarak Eminönü, Doç.Dr. Ahmet Emre Bilgili, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
• Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
• Saray Günlüğü, Mehmet Ali Beyhan, Doğu Kütüphanesi, İstanbul 2007
• Şehir Mektupları, Ahmet Rasim, Eğitim Yayınları, İstanbul, B. Tarih
• Şöhret, Bir Zamanlar Türkiye, Şemsi Sıklım, Sam Y., İstanbul 2008
• Yaşadıklarım Dinlediklerim, Burhan Oğuz, Simurg Y.; İstanbul 2000

F

FAHRİ KORUTÜRK EVİ
Eski cumhurbaşkanlarımızdan Fahri Korutürk, Soğukçeşme Sokağı'nda doğmuştur. Doğduğu evin üstünde, "Fahri Korutürk'ün doğduğu ev" yazılıdır.

FATİH BELEDİYESİ KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
Tarihi Yarımada'nın kültür organizasyonlarının önemli bir kısmı, Fatih Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yapılıyor. Kültür Müdürü Fuat İnci, Yücel Çakmaklı çalışmasıyla tanıdığımız bir kültür adamı.
www.fatihbelediye.gov.tr / 0212 4440176

FATİH KÖŞKÜ ➔ HAZİNE DAİRESİ

FATİH EVLENDİRME DAİRESİ
Belediye Sarayı'nın çaprazında bulunan Fatih Evlendirme Dairesi, Gençlik ve Spor Konferans Salonu oldu.

FATMA SULTAN SARAYI
Fatma Sultan Sarayı, Cağaloğlu'ndaydı. Defterdarların kullandığı saray, Sultan III. Ahmet'in emriyle kızı Fatma Sultan'a verildi. Yanan sarayın yerinde şimdi Cağaloğlu Hamamı var.

FATMA SULTAN TÜRBESİ
Şehzadebaşı Camii'nin bahçesindedir.

FAYTON TUR
Sultanahmet civarında, 2006 yılında başlatılan fayton turları devam ediyor. Özellikle turistlerin tercih ettiği fayton, şehrin tarihi dokusuyla bütünleşiyor.

FAZLI PAŞA SARAYI
Sultanahmet'te, Binbirdirek Sarnıcı yakınlarında Fazlı Paşa'ya ait bir saray. 18.yüzyılda yıkılmıştır.

FAZİLET NEŞRİYAT
Fazilet Neşriyat, milli kültürümüzün temel eserleri yanında takvim yayıncılığında öne çıkan bir isim olmuştur. Takvimin kapsama alanı, Türkiye ve Avrupa'yı aşmış durumda. Fazilet Neşriyat, Yerebatan Caddesi Muhterem Efendi Sokak'tadır.

FERAH TİYATROSU
Şehzadebaşı'nda Şehzadebaşı Caddesi No: 14-16'da yer alan tiyatro binasıdır. Ferah Sineması, bu çevrenin en büyük sinemasıydı. Burada aynı zamanda tiyatro oynatılır, konser verilir, hatta cambaz gösterileri de yapılırdı. Mesela Hafız Burhan, burada sahne almıştır. Kapının önünde, bir klarnet, bir cümbüş ve bir de davuldan oluşan üç çalgıcı başta İzmir Marşı olmak üze-

Direklerarası'nın özgün mekanlarından biri Ferah Tiyatrosu

re hep canlı havalar çalarak gelip geçeni içeriye çekmeye çalışırlardı.

İlmiye sınıfından Kevakibizadeler'den Kanbur Molla Selahattin tarafından işletilir. Direklerarası'nda önce Ferah Tiyatrosu yandı. Ardından Direklerarası'nda esaslı yıkımlar yapıldı. Direklerarası, altın dönemini, 1924 yılında yaşadı. Muhsin Ertuğrul yönetiminde Darülbedayi'den ayrılan sanatçılar, 'Ferah Sezonu' yaşattılar tiyatro seyircilerine. 1941 yılında yanan binanın yerine, daha sonra 'Şehzade Sineması' inşa edildi.

FERAHABAT KASRI

Ferahabat Kasrı, Cağaloğlu'nda bahçesiyle ünlü bir kasırdır. Sultan III.Ahmet burada dinlenir. Ferahabat, Kağıthane'deki Sadabat'ın muadili bir isimlendirmedir. Bu tür adlandırma, Lale Devri'nin bir özelliğidir.

FERİT PAŞA KONAĞI

19. yüzyılın ortalarında, nazırlardan Ferit Paşa tarafından yaptırıldı. Süleymaniye'de, Timurtaş Mahallesi Hoca Hamza Meydanı üzerinde, Odun Kapısı ile Fetva Yokuşu arasında idi.

FERTEK GAZOZ FABRİKASI

Sirkeci'de kurulu bir gazoz fabrikası... Türkiye'de ilk meyve esanslı gazoz, burada imal edilmiştir.

FESCİLER KAPISI
Kapalıçarşı'nın kapılarından biri.

FESHANE
Feshane, 1829 yılında Kadırga Cündi Meydanı'nda kurulmuştur. Bilahare Eyüp Sultan'daki binasına taşınmıştır.

FETVA YOKUŞU
Süleymaniye'de eski şeyhülislamlık, yeni müftülük binasının bulunduğu yokuş. Durali Yılmaz'ın, 'Fetva Yokuşu' adlı romanı adını buradan alır.

FEVZİYE KIRAATHANESİ
Damat İbrahim Paşa Sebili'nin karşısında, Fevziye Caddesi'nin Şehzadebaşı Caddesi'yle kesiştiği köşede yer alan büyük kıraathane. Kapısı Şehzadebaşı Caddesi'nde, bahçesi ise Fevziye Caddesi üzerindeydi.

1931 yılında, Raşit Rıza Samako, Nurettin Şevkati, Ertuğrul Sadi Tek, Vedat Örfi Bengü ve arkadaşları Fevziye Kıraathanesi'ni kiralayarak temsiller verdiler. Ayrıca Tatyos Efendi ile Vasilaki'nin yönettiği fasıllarıyla da ünlü bir mekandır.

FIRAT KÜLTÜR MERKEZİ
Fırat Kültür Merkezi, Darüşşafaka Osmanbey Sitesi'nin omurgasını oluşturuyor. Alışveriş merkezi, sinema ve dersanesiyle site özellikle gençler için bir merkez niteliğinde. FKM, salonları çeşitli konularda kültürel etkinliklere sahne oluyor. FKM Tiyatrosu, 'Tuna Boyu' ve 'O'nu Beklerken' adlı oyunları sundu seyircilerine.

FIRIN KAPISI
Sarayburnu'nda bir kapı... Burada askeriyeye ait bir fırın olduğu için, bu adla anılmıştır.

FİNCANCILAR YOKUŞU
Mahmutpaşa Yokuşu ile Tahtakale ve Marpuççular çarşıları arasında bulunan yokuş ve çarşı.

FİRUZ AĞA CAMİİ
II.Beyazıt'ın Maliye Bakanı olan Firuz Ağa tarafından inşa ettirilmiştir. Minaresi nedense sağda değil, soldadır.

Firuz Ağa'nın türbesi, caminin bahçesindedir. Külliyenin diğer unsurları, bugüne kalmamıştır. Sultanahmet Tramvay Durağı'nın yanındadır.

Firuz Ağa Camii

FRANSIZ HAPİSANESİ ➔ NECİP FAZIL KÜLTÜR MERKEZİ

FRANSIZ KARAKOLU

Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin yanındaki binalardan biri, İstanbul'un işgali döneminde, Fransız Karakolu olarak kullanılmıştır. Bina bilahare, dönemin kütüphane müdürü Muzaffer Gökman'ın gayretleriyle, Beyazıt Devlet Kütüphanesi'ne katılmıştır.

FUAT BAŞAR ATÖLYESİ

Fuat Başar, Hattat Hamid Aytaç'tan yazı, ebruzen Mustafa Düzgünman'dan ebru icazeti aldı. Kadırga'daki atölyesinde, çalışmalarını sürdürüyor. Başar ayrıca öğrencilerine, bu sanatların eğitimini veriyor. Fuat Başar, dünya çapında bir güzel sanat markasıdır.

Küçükayasofya Caddesi No:86/1 Sultanahmet /
0212 5179123 / www.fuatbasar.com

FUAT PAŞA KONAĞI

Tanzimat döneminin önde gelen devlet adamlarından Keçecizade Fuat Paşa'nın ilk konağı Şehzadebaşı'nda idi. Bu konak, 1864 yılında yandı. Bunun üzerine Paşa, Demirkapı'da başka bir konağa taşındı. Kısa bir süre sonra bu konak da yandı. Bunun üzerine Paşa Beyazıt-Vezneciler'de yeni bir konak yaptırdı. Fuat Paşa Konağı, bilahare Maliye Nezareti oldu. Bugün İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bu binada hizmet veriyor.

FUAT PAŞA TÜRBESİ

Sultanahmet'te, Peykhane Caddesi üzerindedir.

KAYNAKLAR

- Eminönü'nde Osmanlı Dönemi Eserleri, Dr.Ahmet Vefa Çobanoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y., İstanbul 2005
- İlk Devlet Kütüphanemiz 125 yaşında, Milli Gazete 12 Kasım 2009
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Lale Devri, Ahmet Refik, Pınar Yayınevi, 6.Baskı, İstanbul, B.Tarih
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

G

GALATA KÖPRÜSÜ
Karaköy ve Eminönü arasında kara ulaşımını sağlar. 1845 yılında, ahşap malzeme ile dubalar üzerine yapılmıştır. Çeşitli yenilemelerle, 16 Mayıs 1992 tarihinde yeniden açılmıştır.

Galata Köprüsü

GAR LOKANTASI
Sirkeci Garı'ndadır. Eskiden bürokrasinin ve basının merkezi olan Babıali'de, aydınların uğrak yerlerinden biridir.

GAZANFER AĞA MEDRESESİ ➔ KARİKATÜR VE MİZAH ESERLERİ MÜZESİ

GAZETECİLER CEMİYETİ
Gazeteciler Cemiyeti, misyonuna uygun bir şekilde Babıali Yokuşu'nun başında yerini almış. Gazeteler İkitelli'ye taşındığı için, Cemiyet merkezinde şimdi eski yoğunluk yok. Ama basın mensupları, belirli günlerde bu binada bir

araya gelmeyi ihmal etmiyor. Günlük, 'Bizim Gazete'yi yayınlayan cemiyet, Basın Müzesi'ni de yönetiyor. Gazeteciler Cemiyeti'nin şimdiki binası, Burhan Felek döneminde yaptırılmıştır. Cemiyetin eski yeri, şimdiki binanın çaprazında bulunan Ziraat Bankası'nın olduğu binadır.
Türkocağı Caddesi No:1 Cağaloğlu / 0212 5138300
www.tgc.org.tr

GAZETECİLER VE YAZARLAR VAKFI
Alay Köşkü Caddesi'nde, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın kültürel organizasyonları yapılıyordu. 2011 sonlarında kapandı.

GAZİ KÖPRÜSÜ ➔ ATATÜRK KÖPRÜSÜ

GEDİK AHMET PAŞA CAMİİ
Fatih'in son sadrazamı Gedik Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Ayrıca kendi adını taşıyan bir de hamamı vardır. Semte adını vermiştir.

GEDİKPAŞA
Kumkapı ile Beyazıt arasında bulunan semt... Adını Gedik Ahmet Paşa Camii'nden almıştır.

Günümüzde apartmanlaşmış bir semt olan Gedikpaşa, 19. yüzyıl öncesinde bitişik düzende ve az katlı ahşap evlerden meydana gelmekteydi. Klasik dönem Osmanlı İstanbulu'nda iş ve konut bölgeleri genellikle birbirinden ayrıdır. 1970'li yıllardan sonra, Gedikpaşa, adım adım iş alanına dönüşmüştür. Gedikpaşa, yakın zamana kadar ayakkabı sektörünün, İstanbul'daki en önemli merkezi konumundaydı. Gedikpaşa'daki esnaf, şimdi İkitelli Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Ayma-Koop ve Aykosan gibi sitelere taşınıyor. Bugün sınırlı sayıda üretim merkezi var. Daha çok satış ağırlıklı dükkanlar burada. Bölge giderek, turizm odaklı yatırımlara yöneliyor.

Gedikpaşa, bir dönem, İstanbul tiyatrolarına merkezlik etmiştir. Tiyatrolar bilahare, Şehzadebaşı'na taşınır. Çarşıkapı'dan Gedikpaşa'ya uzanan Tiyatro Sokağı, eski günlere bir gönderme niteliğindedir.

Sinema ve tiyatro oyuncusu Metin Akpınar, Gedikpaşa Ortaokulu'nda okudu.

GEDİKPAŞA HAMAMI
Gedikpaşa'da, Gedik Ahmet Paşa'nın yaptırdığı hamam... Paşa, Afyon'daki cami ve medresesini vakıf olarak kurmuştur.

GEDİKPAŞA TİYATROSU
Çağdaş Türk tiyatrosunda önemli adımlardan biri, 1860 yılında, Gedikpaşa Tiyatrosu'nun kurulmasıdır. Bu tiyatroyu kiralayan Güllü Agop, 1868'de 'Osmanlı Tiyatrosu' adlı bir topluluk kurarak, Türk yazarlarına ve Türkçe oyunlara yönelir. Bu yönelişle hem tiyatro yazarlığı, hem de oyunculuk sanatı gelişir. Gedikpaşa Tiyatrosu, 1876'da kapanır. Tiyatro, Gedikpaşa'da Tatlıkuyu Sokağı'ndaydı. Sonradan tiyatronun anısına bu sokağın açıldığı denize doğru giden caddeye Tiyatro Caddesi adı verilmiştir.

GEDİZ HAN
DP'li bakanlardan Mükerrem Sarol'un sahibi olduğu han. Nuruosmaniye civarındadır.

GEMİCİLER KAPISI ➔ ZİNDAN KAPISI

GİRİTLİ RESTAURANT
Girit folkloru ve damak tatları, Türk Dünyası'nın farklı bir çizgisidir. Giritli Restaurant, Cankurtaran'da Girit yemeklerini sunuyor müşterilerine.

GOTLAR SÜTUNU
Gülhane Parkı'nda yer alır. 4.yüzyılda yapıldığı tahmin edilmektedir. İstanbul'un, Roma devrinden kalma bir eserdir. Gotlar'a karşı kazanılan zaferden sonra dikilmiştir. Sütun 15 metre

yüksekliğindedir. 3 basamaklı bir kaide üzerine oturmaktadır. Tek parça olan sütun, kartal kabartması taşıyan bir başlıkla süslüdür.

GÖKSU SİNEMA VE AİLE ÇAY BAHÇESİ
Yenikapı sahilinde, 1957 yılına kadar varlığını sürdüren bir çay bahçesi ve açık hava sinemasıydı.

GÖNÜL ÜLKÜ-GAZANFER ÖZCAN TİYATROSU
Şehir Tiyatroları'ndan ayrılan Gönül Ülkü-Gazanfer Özcan, 1962 yılında Gönül Ülkü-Gazanfer Özcan Tiyatrosu'nu kurdu. Topluluk önce, Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda seyirci karşısına çıktı. Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'ndan sonra, Gedikpaşa Azak Tiyatrosu, Zincirlikuyu Tiyatrosu ve Şişli Ümit Tiyatrosu'nda temsiller veren topluluk, 1974'te Şişli Tiyatrosu'nda perdelerini açtı.

GRİPİN
Eczacı Necip Akar, 1924 yılında İstanbul Eczacı Mektebi'nden diploma aldı. 1927'de ağabeyi Cemil Akar ile ortak olarak diş macunu üretimine başladı. Ürettiği macuna 'Necip Bey Diş Macunu' adını verdi. Bu ismi, 'Radyolin Diş Macunu' olarak değiştirdi. 1935' yılında 'Gripin' adlı ağrı kesici ilacı üretmeye başladı. Necip ve Cemil Akar kardeşlerin, ilaç üretim merkezi olan Radyolin Laboratuarı, Bahçekapı'da Mimar Vedat Caddesi'ndeydi. Necip ve Cemil kardeşlerin ortaklığı, 1950 yılında sona erdi. Cemil Bey Radyolin'i, Necip Bey ise Gripin'i aldı. Necip Akar, Cağaloğlu Cemal Nadir Sokak'ta kurduğu 'Gripin Laboratuvarı'nda bu ilacı üretmeye devam etti. Daha sonra yapım iznini aldığı 'Opon' isimli ilaç da bu laboratuvarda üretildi. Necip Akar ilaç yapımından sonra temizlik malzemeleri üretimine de girdi. 'Puro' sabunu ve 'Fay' temizlik tozunu üretti.

Eczacı Necip Akar

GÜLE GÜLE APARTMANI
Güle Güle Apartmanı, basın tarihimizin önemli mekanlarındandır. Binanın eski sahiplerinden biri, Gazeteciler Cemiyeti başkanlarından Burhan Felek'ti. Daha önce Türkiye gazetesinin yurt haberler ve arşiv servisleri bu binadaydı. Gazete yazarları Ergun Göze, Mustafa Necati Özfatura, Nurettin Çakın ve Gürbüz Azak'ın odaları buradaydı. Bugün Güle Güle Apartmanı'nda Türk Arşivciler Derneği, Tarih ve Düşünce dergisi, Dünya Türkmenleri Eğitim Vakfı ve Tavaslı Yayınları var. Daha önce binada olan Kum Saati ve Zafer Yayınları, buradan taşındı.

GÜLHAN BAYDEMİR ATÖLYESİ
Ressam Gülhan Baydemir, resim çalışmalarını Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı Sanatçılar Pasajı'ndaki atölyesinde sürdürüyor.
Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı Sanatçılar Pasajı Küçükayasofya Caddesi No:80 Sultanahmet / 0212 5176112

GÜLHANE KASRI
Gülhane Meydanı'nda spor ve eğlenceler tertiplenirdi. Sultan III.Ahmet, bu meydanda yapılan etkinlikleri izlemek için Tomak Kasrı'nı inşa ettirdi. II.Mahmut bu kasrı yıktırarak yerine Gülhane Kasrı'nı yaptırdı. Askeri gösteri ve törenler burada yapılırdı. Gülhane Kasrı, Sultan Abdülaziz tarafından demiryolu güzergahını açmak için yıktırıldı.

GÜLHANE MEYDANI
Topkapı Sarayı ahırlarının bir bölümü Sur-ı Sultani'nin Otluk Kapısı dışındaydı. Sinan Paşa Köşkü'nün arkasında cirit oynan ve güreş yapılan Gülhane Meydanı vardı. Bu meydanda Mustafa Reşit Paşa, Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nu okumuştur.

GÜLHANE PARKI

Gülhane Parkı eskiden, Topkapı Sarayı'nın 'Has Bahçe'lerinden biridir. Ulu ağaçlar, güller, laleler, bin bir çiçek bu bahçeyi süslerdi. 1839 yılında Mustafa Reşit Paşa'nın Tanzimat Fermanı'nı Gülhane'de okuması, buraya tarihi bir önem kazandırmıştır. Gülhane Parkı, İstanbul'un en bakımlı ve büyük parkı olarak, halkın yararına sunulmuştur. Parkın bu şekilde ilk düzenlenmesi, 1912-1914 yılları arasında, şehremini Cemil Topuzlu döneminde olmuştur.

GÜLHANE ŞENLİKLERİ

1987'den itibaren Gülhane Parkı'nda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 'Gülhane Şenlikleri' düzendi. Her akşam değişik sanatçılar, halka ücretsiz konser verirdi. Lunapark ve diğer yaz eğlenceleri düzenlenirdi. Bu dönemde Gülhane Müdürü Ahmet Çelik'ti.

GÜLHANE TATBİKAT HASTANESİ

30 Aralık 1898 tarihinde Topkapı Sarayı içinde Gülhane Askeri Tatbikat Okulu ve Hastanesi

olarak kuruldu. Gülhane Hastanesi eski binası, Müzekent projesi kapsamında müze binasına dönüştürülecek.

GÜLLÜŞAH BACI KİTABEVİ
Nuruosmaniye Caddesi'nin Cağaloğlu Meydanı'na bakan noktasında bulunan İş Bankası'nın yerinde, vaktiyle Aşık İhsani ile eşi Güllüşah'ın açtığı 'Güllüşah Bacı Kitabevi' vardı.

GÜMRÜKÖNÜ MESCİDİ
Fatih Sultan Mehmet zamanında yapılmıştır. Galata Köprüsü'ne yakındır. Büyük bir camidir. Altında bir ara tavukçu dükkanı vardır. Gümrükönü istimlakinden sonra, cami yıkılmış, arsası serasker Rıza Paşa tarafından alınmıştır. Yerine yapılan dükkanda İplikçi Selanikli Kani Efendi kiracı olmuştur. Burada daha sonra, 'Selanik Bonmarşesi' açılmıştır. 1935 istimlakinde, o da kaldırılır.

GÜMÜŞHANEVİ DERGAHI
Cağaloğlu'nda bulunan dergahlardan biridir. Hem cami hem tekkedir. Çıkan bir yangında tahrip olan binayı, II.Mahmut, yeniden yaptırmıştır. Nakşibendiliğin Halidiye koluna ait bir dergahtır. Babıali'nin üstünde yer alan Gümüşhanevi Dergahı'nın sokak içerinde büyük kapısı vardı. Şimdi bu eserden tek kalıntı, 'Gümüşhaneli Sokak' adıdır. İstanbul Defterdarlığı, bu dergahın istimlak edilmesiyle oluşan arazi üzerine inşa edilmiştir.

Gümüşhanevi Tekkesi'ni oluşturan Fatma Sultan Camii, daha önce burada mevcut bulunan Piri Ağa Mescidi'nin yerine 1727 yılında Damat İbrahim Paşa'nın eşi Fatma Sultan tarafından yaptırılmıştır. 1826'da çıkan Hocapaşa yangınında harap olan yapı, 1827 yılında yeniden inşa edilmiştir. 1859 yılında Ahmet Ziyaeddin Efendi tarafından Halidi usulünce 'Hatm-i hacegan' icra edilen bir tekkeye dönüştürülmüştür. 1875'te harem ve selamlık daireleri ile derviş hücrelerinin eklenmesiyle son şeklini almıştır. Ahmet Ziyaeddin Efendi, Bülent Ecevit'in annesi ressam Nazlı Ecevit'in teyzesi ile evliydi.

Dergahın duvarında, Mustafa Fevzi'nin şu beyti yazılıydı:
Nakşibendi dergahıdır, bu makam-ı dülküşa
İşte meydan-ı muhabbet gel azizim merhaba.

Gümüşhanevi Dergahı'nda yer alan levhalardan biri de şu idi: "Burada çay yok, çorba yok. Burada ilim var, zikir var." Dergahta bir hadis kitabı olan Ramuzul Hadis kitabı okutulur ve takip edene hediye edilirdi. Son devir Nakşi şeyhlerinden Mehmet Zahit Kotku, Gümüşhanevi Dergahı'nda yetişmiştir. Dergah, 1957 yılında yıktırılmıştır.

GÜNEŞ GAZETESİ
Güneş gazetesi, işadamı ve Trabzonspor Eski Başkanı Mehmet Ali Yılmaz sahipliği ve Güneri Civaoğlu yönetiminde büyük bir hamle yapmıştı. Gazete'nin yönetim yeri, Beyazıt'taydı.

GÜNEŞ SAATİ
Namaz vakitlerinin tespiti için kullanılan yatay veya dikey olarak bir satha işlenen çizgiler, çubuğun gölgesinin düşmesiyle zaman hesaplanırdı. Bu yöntemle, 5 dakikaya kadar kesin tespit mümkündür. Süleymaniye ve Fatih Camii'nin Akdeniz ciheti minaresinin kaidesinde Fatih devri ulemasından matematikçi, astronom Ali Kuşçu'nun 550 sene önce yaptığı güneş saati halen durmaktadır.

GÜNGÖRMEZ MESCİDİ ➤ KAĞNI MESCİDİ

GÜRKAN PEHLİVAN ATÖLYESİ
Hattat Gürkan Pehlivan, Küçükayasofya Sanatçılar Pasajı'nda hat çalışmalarını sürdürüyor. Pehlivan 'Mahfi' mahlasıyla eserlerini üretiyor.

GÜRÜN HAN
Büyük Postane'nin arkasındaki Aşir Efendi Caddesi, bir dönem tekstilcilerin merkeziydi. Gürün Han, 22 Eylül 1975 tarihinde yandı. İçinde, 528 şirket faaliyet gösteriyordu.

GÜZEL KAPI ➔ BAHÇEKAPI

GÜZEL SANATLAR BİRLİĞİ

Ziya Osman Saba, Güzel Sanatlar Birliği Edebiyat Şubesi'nin Alay Köşkü'ndeki ilk toplantısına katılır.

KAYNAKLAR

- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul 1993
- Gedikpaşa ve Çarşıkapı Ayakkabı İmalatçıları-1980, Dr. Yüksel Kırımlı, Geleneksel Ayakkabı Yapımında Organizasyon, Prof.Dr. Taylan Akkayan, Ayakkabı Kitabı, Editör Emine Gürsoy Naskali, Kitabevi, İstanbul 207
- İstanbul Hamamları, M.Nermi Haksan, T.Turing ve Otomobil Kurumu Y., İstanbul 1995
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971, sf.198
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Kentsel Doku Değişimi ve Çöküntü Mahalleri: Gedikpaşa Örneği, Mustafa Çağlayandereli, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Tarih Boyuncu Türk Kültürü ve Sanatı, Ekmel İzdem, İstanbul 1972
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

H

HACI BEKİR

Kastamonu'nun Araç ilçesinden İstanbul'a gelen Bekir Efendi, 1777 yılında Bahçekapı'da küçük bir şekerci dükkanı açtı. Bekir Efendi, bu dükkanda lokum, akide vb. şekerlemeleri bizzat imal edip satıyordu. Önceleri 'Araçlı Şekerci', Hacca gittikten sonra da, 'Hacı Bekir' adıyla anıldı. Bekir Efendi'nin açtığı ilk dükkan, günümüzde Ali Muhiddin Hacı Bekir Şekercilik A.Ş.'nin Bahçekapı'daki satış yeridir. Bu dükkan, İstanbul'da iki asırdan bu yana aynı hizmeti gören tek dükkandır. Dünyada bile benzerine zor rastlanan bu özellik, İstanbul ve hatta ülkemiz için ayrıca zikre değer. Osmanlı-Türk şekercilik zanaatında, 'Hacı Bekir' ismi, bir sembol olarak günümüze kadar devam etmiştir. Ahmet Rasim, Hacı Bekir'in 'acı badem ezmeleri'nin aranıp sorulduğunu söyler.

Kastamonu'nun Araç ilçesinde her yıl, Hacı Bekir Şekerciler, Pastacılar ve Yayla Kültürü Festivali düzenlenmektedir.

Hamidiye Caddesi No:81 Bahçekapı / 0212 5228543
www.hacibekir.com.tr

HACI BEŞİR AĞA KÜLLİYESİ BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ

Alay Köşkü Caddesi, Hükümet Konağı Sokağı ve Hacı Beşir Tekkesi Sokağı'nın sınırladığı arsa üzerinde yer almaktadır. Kızlarağası Beşir Ağa tarafından yaptırılmıştır. İstanbul'un değişik yerlerinde eserler yaptıran Beşir Ağa, 1746'da vefat etti. Camiden ve sebilden başka medresesi, kütüphanesi ve tekkesi vardır. Tekke binası külliyeden ayrı, arkadaki sokaktadır. Melek Efendi'den icazet alan Küçük Hüseyin Efendi'nin dergahıdır.

Bina bugün Batı Trakya Türkleri Derneği tarafından kültürel faaliyetler için kullanılmaktadır.

Hacı Beşir Ağa Tekkesi Sok. No:5 Cağaloğlu / 0212 5276857 www.batitrakyavakfi.com

HACI OSMAN EFENDİ MARANGOZ FABRİKASI

Hacı Osman Efendi Marangoz Fabrikası, Çemberlitaş'ta idi.

HACI ŞAKİR

Hacı Ali Bey, Kırım'da Volga Nehri boyunda, adacıklardan birinin üzerinde sabun ve mum üretmektedir. Fakat bir sel felaketi düzenini bozar. Hacı Ali Bey, ailesini alır, önce Anadolu'ya, oradan da İstanbul'a göç eder. Laleli At Pazarı'nda evinin altında tezgahını yeniden kurar. Bu olay, aynı zamanda Hacı

Şakir markasının da doğuşudur. Şirket, 1927 yılında Tahtakale Kantarcılar'a taşınır. Hacı Ali Bey'den sonra oğlu ve torunları, dört kuşak şirketi yönetirler. İstanbul Sanayi Odası'na '1 nolu' şirket olarak kayıtlı, 'Sabuncuzade M. Şakir ve Mahdumu Müessesatı Ticari ve Sinai Türk Anonim Şirketi', bir yüzyıldan daha uzun bir süre ailenin elinde kalır. Şirket, 1987 yılında Maya Grubu'na satılır.

HADIM HASAN PAŞA MEDRESESİ
İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü karşısındadır. Duvarındaki tuğra dikkat çekmektedir. Metruk bir haldedir. Hadım Hasan Paşa, Cağaloğlu'nda yaptırdığı medresenin yanında medfun iken, yol yapımı çalışmaları sebebiyle kabri Topkapı'ya taşınmıştır. Sokağında Zafer Dağıtım ve Bilge Oğuz Yayınları var. 2010 yılına kadar Final Dağıtım'ın Cağaloğlu bürosu da buradaydı.

HADİKATÜL CEVAMİ
Hadikatül Cevami, İstabul'un camileri, mescitleri ve mimari özellikleri hakkında önemli bir kaynaktır. Hafız Hüseyin Ayvansarayi'nin yazdığı bir eserdir.

HAFIZ MUSTAFA ŞEKERLEMELERİ
İsmail Hakkızade Hafız Mustafa, aslen Çankırı'nın Orta ilçesindendir. Memleketinde sarraflıkla meşguldür. İstanbul'a gelen Hafız Mustafa, 1864 yılında, bir şekerleme dükkanı açar. Türkiye'nin en eski markalarından biri olan Hafız Mustafa Şekerlemeleri Bahçekapı'dadır.

HAFIZ OSMAN EFENDİ TAHTA ÇİVİ FABRİKASI
Hafız Osman Efendi Tahta Çivi Fabrikası, Saraçhane'deydi.

HAKKI TARIK US KÜTÜPHANESİ
Gazeteci-yazar Hakkı Tarık Us'un vasiyetine göre kurulan özel kütüphane... Beyazıt'ta Kapalıçarşı'nın yanındadır. Hakkı Tarık Us Kütüphanesi, 2003 yılında, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devredilerek, Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde hizmete sunulmuştur. Hakkı Tarık Us Kütüphanesi süreli yayınlar koleksiyonu, Tokyo Yabancı Diller Üniversitesi ile birlikte dijitalleştirildi.

Yayınlara, www.beyazitkutup.gov.tr adresindeki 'Hakkı Tarık Us Osmanlıca Süreli Yayınlar' bölümünden erişilebiliyor.

HAL ➔ YEMİŞ İSKELESİ

HALEP ECZANESİ
İlk Türk eczanesini açan Ahmed Hamdi Bey, eczanesinde staj yapan gençlerin eczacı olmalarına yardımcı olmuştur. Bunlardan biri olan 1897 yılı mezunu Beşir Kemal (Pelin), 1898 yılında Bahçekapı'da 'Halep Eczanesi'ni açmıştır. Bir de ortağı vardır: Mahmud Cevad Pelin...

HALI VE KİLİM MÜZESİ
Sultanahmet Camii Hünkar Kasrı'nda bulunan Halı Müzesi'ndeki eserler, vakıflar tarafından çeşitli tarihlerde toplanan eserlerden oluşturulmuştur. Müzedeki en erken tarihli halı XIV. yüzyıldan günümüze gelebilen Beylikler dönemine ait bir örnektir.
Sultanahmet Camisi Avlusu Hünkar Kasrı /0212 5181330

HALİDE EDİP PARKI
Sultanahmet'te, Ayasofya'nın karşısında, Milyon Taşı ve Su Terazisi'nin bulunduğu yerdedir. Halide Edip, İzmir'in işgali üzerine Sultanahmet'te düzenlenen bir mitingde konuşma yapmıştır. Halide Edip Parkı, bu olaya izafeten, onun adını taşır.

HALİDE EDİP'İN EVİ
Halide Edip'in evi, 1900'lü yıllarda, Kadırga Caddesi'nde Marmara Denizi'ne bakan Soğanağa'da idi. Halide Edip'in sonraki evi ise, Laleli'dedir.

HALİL LÜTFÜ DÖRDÜNCÜ HANI
Halil Lütfi Dördüncü, Tanin gazetesine muhabir olarak girer, çeşitli gazetelerde yazarlık yapar. Tan ve Yeni Gazete'nin ortağı ve sahibi olur. Eli sıkı bir patron olarak meşhur olur. 1972 yılında vefat eder. Sirkeci'de adını taşıyan bir işhanı vardır. Tan gazetesi, bu binada yayınlanmıştır.

HALİL RAMİ BEY KONAĞI
Sirkeci İskelesi'nin yakınında, Büyük Demirkapı Caddesi'nde idi. Halil Rami Bey, Giritli Mustafa Naili Paşa'nın mühürdarıdır. Konak ahşap ve nohudi boyalı idi.

HALİT HÜSAMETTİN EFENDİ DÜKKANI
Hattat ve hakkak Halit Hüsamettin Efendi'nin, Cağaloğlu'da bir dükkanı vardı.

HALK KİTAPLARI
Kerem ile Aslı, Emrah ile Selvi, Arzu ile Kamber, Hazreti Ali Kan Kalesi, Gazavat-ı Seyyid Battal Gazı, Ali Baba ve Kırk Haramiler, Nasreddin Hoca, İncili Çavuş, Karagöz, Namaz Hocası, Binbir Hadis, Mevlid-i Nebevi, Rüya Tabirleri, Güzel Mektup Numuneleri vs. Bu kitaplar önce Vezir Hanı ve Çadırcılar Han'da basılmıştır. Satışının en son görüldüğü yerlerden biri, Beyazıt Meydanı'nda Mustafa Reşit Paşa Türbesi'nin meydana bakan tarafındaki seyyar kitapçı idi. Taşbaskı tekniğiyle çoğaltılıp Anadolu'nun her köşesine, özellikle Darendeli seyyar kitapçıların eliyle ulaştırılmıştır.

HALK OZANLARI KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
Eminönü, tarih boyunca aşıklık geleneğinin yoğun olarak yaşandığı bir yer olmuştur. Bölgede bugün geleneği devam ettirenlerin başında, 'İstanbul Halk Ozanları Kültür ve Dayanışma Derneği' vardı. Dernek Başkanı Aşık Ahmet Poyrazoğlu ve arkadaşları, bu kültürü, Eminönü'nde başarı ile temsil etti.

HAMDİ RESTAURANT
Hamdi Arpacı, 1960'lı yılların sonuna doğru İstanbul'a geldi. Eminönü Yeni Camii'nin yanında bulunan otoparkın köşesinde ilk tezgahını açtı. Bir küçük ızgara ve seyyar tezgahı ile 7 yıl müşterilerine kebap çeşitleri sundu. Gün geçtikçe müşteri sayısı artan Hamdi Usta, aynı otoparkın köşesinde Hamdi Et Lokantasını kurdu.

HAMİDİYE İMARETİ
Sultan I.Abdülhamit'in İstanbul'a kazandırdığı eserlerdendir. Bahçekapı-Sirkeci arasında adıyla anılan cadde üzerinde yapılmıştır. Hamidiye İmareti sonradan yıkılıp, yerine Dördüncü Vakıf Hanı yaptırılmıştır.

HAMİDİYE SEBİLİ
Eminönü'nde I. Abdülhamit'in yaptırdığı sebil, 1914 yılında Gülhane Parkı'nın karşısındaki Zeynep Sultan Camii'nin önüne taşındı. Çelik Gülersoy, kültürümüzde sebilin yerini yorumlar: Türk idraki, "İnsanlık tarihine, sebil ve süslü çeşme gibi yepyeni eserleri armağan etti."

HAMLACI ALİ PEHLİVAN'IN ÇADIRI
Bahçekapı'da, köprüye yakın, etçi ve sebzecilerin bulunduğu yerlerde, daha önce Hamlacı Ali Pehlivan'ın Çadırı vardı. Hamlacı Ali Pehlivan burada kahvecilik yapmıştır. Hamlacı, kayıklarda kürek çekenlere denir.

HANDE
Hande, Sedat Simavi'nin çıkardığı haftalık dergi. Babıali Caddesi'nde, Duyunu Umumiye'nin karşısındaki ahşap handa çıkmıştır.

HAREM DAİRESİ
Topkapı Sarayı'nda padişah ve ailesinin, hizmetçilerle birlikte yaşadığı yer... Oryantalistlerin, 'Harem' ismi etrafında oluşturduğu işret ve sefahat alemi, gerçek Harem Dairesi'nde yoktur...

HARBİYE NEZARETİ
İstanbul Üniversitesi'nin bugün bulunduğu yer, daha önce Seraskerlik ve Harbiye Nezareti idi. Bilahare Darülfünun oldu.

HARİK KÖŞKÜ
Eskiden Beyazıt Kulesi'nin yerinde bulunan yangın gözetleme evi. Harik, Arapçada yangın demektir.

HAS BAHÇE
Topkapı Sarayı'nı çevreleyen geniş bahçe... İçine Gülhane Parkı'nı ve Sepetçiler Kasrı'nı da alacak büyüklükte bir bahçedir.

HAS YUNUS PAŞA TÜRBESİ
Kaptan-ı Derya Has Yunus Paşa'ya ait türbe. Süleymaniye, İsmetiye Caddesi'ndedir.

HASAN FERİT CANSEVER MUAYENEHANESİ
Bugünkü Beyazıt Elektrik İdaresi ve Hasan Paşa Medresesi'nin yan tarafında idi. Fethi Tevetoğlu anlatıyor: "1937 yılında, Askeri Tıbbiye Okulu üçüncü sınıf öğrencisiydim. Sabahın erken saatinde kalkar, Beyazıt'taki okulumuzun tramvay caddesine bakan sınıfımızda, anatomi çalışırdım. Okulumuzun tam karşısındaki binada, cadde üzerinde 'Cünbüş Mucidi' diye anılan saz yapıcısı Zeynelabidin Cünbüş'ün musiki aletleri satılan dükkanı vardı. Bunun bitişiğinde, yurtdışında çıkan Türk tarihiyle ilgili eserleri getirtip satan Ermeni Nişanyan'ın kitabevi bulunuyordu. Her sabah saat 05:00-06:00 sularında bu iki dükkanın arasındaki kapı önünde, birinci kata çıkan merdivende yirmi hasta kuyruk olurlardı. Dikkatimi çeken bu ilginç manzara üzerine araştırmış ve sınıfımıza bakan karşı binadaki birinci katın, iç-hastalıkları uzmanı Doktor Hasan Ferit Cansever'in muayenehanesi olduğunu öğrenmiştim."

HASAN PAŞA ÇEŞMESİ
Beyazıt'ta, Helvai Baba Tekkesi karşısındaki metruk çeşme. Kitabesi mevcuttur.

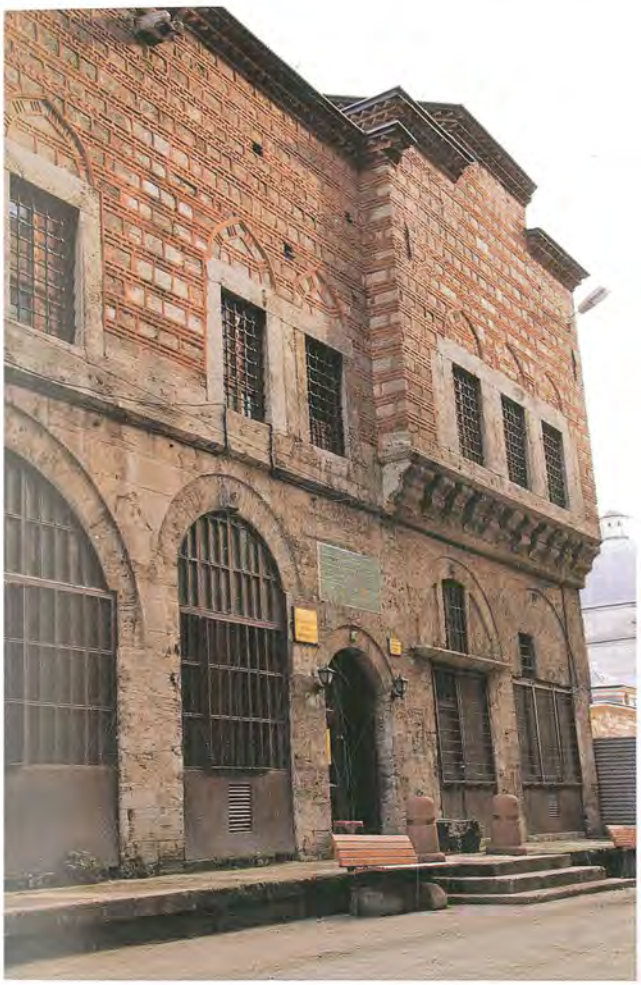
HASAN PAŞA FIRINI
Hasan Paşa Fırını, Koska'da idi. Sadece ekmek değil, çeşitli pasta ve simit türleri de bu fırında imal edilirdi. Bugünkü Büyük Reşit Paşa Caddesi'nde idi.

HASAN PAŞA HANI
SÜPÜRGECİLER HANI
Beyazıt-Laleli arasındaki Ordu Caddesi üzerinde olan bu yapı, 1745 yılında, Sadrazam Seyyit Hasan Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Mimarı Mustafa Çelebi'dir. Hanın kitabesinin bulunduğu kuzey kanadı, 1958 yılında Ordu Caddesi açılırken yıktırılmış olduğundan özgün durumunu kaybetmiştir. Bu tarihten sonra süpürge yapan esnaf hanın geriye kalan mekanlarına yerleşmiş olduğundan 'Süpürgeciler Hanı' olarak adlandırılmıştır. Günümüzde ise süpürgeciler burayı terk etti. Zannediyorum en son 2008 yılında süpürgecileri handa görmüştük. Şimdi handa, süpürgeciler yerine, deri ve giyim eşyaları satan dükkanlar var. 2011 yılında onarım çalışmalarına başlandı.

HASAN PAŞA KONAĞI
SIHHİYE UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Sıhhiye Umum Müdürlüğü, Masraf Nazırı Hasan Paşa'nın Konağı'nda faaliyet gösteriyordu. Hasan Paşa Konağı, Cağaloğlu Kazım İsmail

Gürkan Caddesi No: 9'dadır. Sıhhiye Umum Müdürlüğü, bugün İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü olarak yine bu binada hizmete devam ediyor.

HASAN PAŞA MEDRESESİ
Beyazıt'ta, Edebiyat Fakültesi'nin yanındadır. Sadrazam Hacı Seyyit Hasan Paşa, yaptırmıştır. Medrese, 'Türkiyat Enstitüsü' ve 'İslam Ansiklopedisi' binası olarak kullanılmıştır. 1990 yılında tamir görmüştür. Yapı bugün 'İstanbul Üniversitesi Avrasya Araştırmaları Enstitüsü' olarak faaliyet göstermektedir.

HASAN TAHSİN EFENDİ
Hasan Tahsin Efendi, Sirkeci İskelesi tüccarlarındandır. 1887 yılına kadar Şehremaneti tarafından işletilen Yedikule Gazhanesi'nin imtiyazını, 40 yıllığına Hasan Tahsin Efendi devralır. Eminönü'nün aydınlatması, Yedikule Gazhanesi'ne bağlıydı. İstanbul Gazhanesi, Şehremini Mazhar Paşa döneminde kurulmuştur.

HASEKİ SULTAN HAMAMI ➔ HÜRREM SULTAN HAMAMI

HASIR İSKELESİ
Eminönü'nde Haliç'in başladığı, bugünkü Galata Köprüsü'ndeki Zindan Kapısı'na yakın bir iskeledir. Yurt dışından getirilen özgün taşlar, buradaki taş işçiliği yapan atölyelerde işlenirdi. Hasır İskelesi'nde, tekne ve kürek satıcıları sıralanırdı. Limon ve tuz satan dükkanlar da, Hasır İskelesi'nin yakınlarındaydı.

HASSA MİMARLARI OCAĞI
Bir dönem Sepetçiler Kasrı'nda, sonra Yalı Köşkü'nde, en son Topkapı Sarayı birinci avlusundaki kendi binasında hizmet vermiştir.

HAŞİM İŞCAN GEÇİDİ
'Saraçhanebaşı Geçidi', adıyla hizmete açılan geçide, bilahare 'Haşim İşcan Geçidi' adı verilmiştir.

HATAY İPEK EL DOKUMASI
Hatay'ın Antakya ilçesinde el tezgahlarında ipek dokuması yapıyor... Yılmaz İpekçilik aile şirketi, bir geleneği devam ettiriyor. Büyükaşık ailesi 1900'lerin başından beri koza yetiştiriciliği ve koza ipeği üretimi yapıyor. Aile, 1936'dan bu yana ipek üretimiyle birlikte el dokumacılığını da sürdürmektedir. Yılmaz İpekçilik, yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilen birçok sergi-

ye Antakya'da yapılan bu el sanatını tanıtmak amacıyla katılmıştır. El dokumalarını şirketin İshakpaşa Caddesi'ndeki mekanda görmek mümkündür.

HATİCE TURHAN SULTAN TÜRBESİ
Yeni Cami Külliyesi'ne dahildir. Türbe, külliyenin Mısır Çarşısı yönünde, Hünkar Kasrı'nın karşısındadır. Bu türbe, içinde gömülü beş padişah ve çok sayıda hanedan mensubuyla Osmanlı Hanedanının en büyük kabristanıdır. Türbede Sultan IV. Mehmet ve annesi Hatice Turhan Sultan'ın yanı sıra Sultan III. Osman, Sultan II. Mustafa, Sultan III. Ahmet ve Sultan I. Mahmut'un mezarları yer alır. İçi çini kaplama ve tavan bezemeleriyle süslenmiştir. Türbenin girişinin sağında, Sultan III. Ahmet tarafından yaptırılan bir kütüphane vardır.

Hattat Hamid Aytaç

HATTAT HAMİD YAZI YURDU
1914 yılında Mekteb-i Harbiye Matbaası, daha sonra da Erkan-ı Harbiye Matbaası hattatlığına geçti. Burada yedi yıl çalıştıktan sonra kendi isteğiyle ayrıldı. 1920 yılında Nuruosmaniye Caddesi'nde 'Hattat Hamid Yazı Yurdu' adıyla bir dükkan açtı. Dükkanını altı ay sonra Babıali Caddesi'nde Reşid Efendi Hanı'na taşıdı. Han, Sirkeci'ye inerken soldadır. Hanın girişinde sağda bir iki odalı bir mekandır. Bu yazıhaneye, bir yatak ve masa koymuştur. Orda çalışır, orda yaşardı. 1982 yılında vefat etti. Karacaahmet Mezarlığı'nda Hattatlar Sofası'na defnolundu.

HATTATLAR ÇARŞISI
İstanbul'da matbaa, önceleri sadece gayrimüslimlerin elindeydi... Müslümanların bütün yazı faaliyetlerini, hattatlar yürütürdü. İstanbul'un yazı işleri için, büyük bir hattat ordusu vardı. Hattatlar Çarşısı ve civarında hizmet veren hattatların yanı başında mürekkepçiler, kağıtçılar, divitçiler ve arzuhalciler bulunurdu. Hattatlar Çarşısı, Vezneciler'de Fuat Paşa Konağı'nın yani bugünkü Eczacılık Fakültesi'nin karşısındaydı.

HATTATLAR MEKTEBİ ➔ MEB YAYINLARI

HAVADAN KÜLTÜR GEZİSİ
İstanbul'un tarihi mekanlarını havadan helikopterle görme imkanı var. Gezinin güzergahı, Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet Köprüleri, Beşiktaş, Galata Kulesi, Sultanahmet, Haliç ve Eyüp.
0212 8871187 / www.topair.com

HAVATİN TÜRBESİ
Yeni Camii'nin arkasında, Hatice Turhan Sultan Türbesi'nin arkasındadır. 'Hatunlar Türbesi' demektir. Sultan V.Mehmet Reşat'ın annesi Gülcemal Hatun ve Sultan Abdülmecit'in eşi ve 14 çocuğunun kabri buradadır.

HAVUZ KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı 3. bahçededir. Arz Odası'nın yanındaydı. Şimdi yerinde III.Ahmet Kütüphanesi var.

HAVUZLU LOKANTA
Kapalıçarşı'nın otantik mekanlarından biri Havuzlu Lokanta...
Gani Çelebi Sokak No:3 Kapalıçarşı / 0212 5273346

HAVUZLU TEKKESİ VE MESCİDİ
Nişanca'da, Türkeli Caddesi'nde adını verdiği Havuzlu Mescit Sokağı'ndadır.

HAYALHANE-İ OSMANİ KUMPANYASI
Türk Tuluat Sanatı'nın unutulmaz karakterlerinden Kel Hasan, Şehzadebaşı'nda Hayalhane-i Osmani Kumpanyası adlı bir topluluk kurdu. Topluluğa Külhanyan ve Papazyan gibi oyunculardan sonra kanto için Küçük Eleni'yi de aldı. Kel Hasan, Mardiros Mınakyan'ın o günlerde çok tutulan dramlarına karşılık sürekli tuluat tarzı komedi sahneledi. Abdürrezzak Efendi saraya alınınca, tuluat komikliğinde rakipsiz

kaldı. 1925 yılına kadar sürdürdüğü sahne hayatında, gelişen Batı tarzı tiyatroya rağmen ününü korudu.

HAZİNE DAİRESİ
Topkapı Sarayı 3. bahçededir. Fatih Sultan Mehmet yaptırmıştır. Saray hazinesinin saklandığı dairedir. 'Fatih Köşkü' de denir.

HAZİNE-İ EVRAK BİNASI
Alay Köşkü karşısındaki Babıali'den girince sağ taraftadır. Günümüzde işlevine uygun olarak Başbakanlık Devlet Arşivleri tarafından kullanılmaktadır.

HAZNEDAR HANI
Nuruosmaniye Camii civarındadır...

HAZNEDAR KONAĞI
Haznedar Konağı, Beyazıt'ta idi.

HEKİM ÇELEBİ DERGAHI
Koska'dadır. Kanuni tarafından, Hekim Çelebi Seyyid Mehmed Efendi adına yaptırılmıştır.

HEKİMBAŞI SALİH EFENDİ KONAĞI ➔ **DEMİRKAPI**

HEKİM İSMAİLPAŞAZADE KONAĞI
Hekim İsmail Paşa ailesinin Beşiktaş, Nuruosmaniye ve Kızıltoprak'ta konakları vardı.

HELVA SOHBETLERİ
Lale Devri'nin kış eğlencelerinden biri de, 'Helva Sohbetleri'dir. Damat İbrahim Paşa, Kaptanıderya Mustafa Paşa ve diğer seçkinler, konaklarında görkemli helva sohbetleri düzenler. Bunlardan bazılarına, Sultan III. Ahmet de katılır. Helva Sohbetlerinin davetlileri arasında Damat İbrahim Paşa'nın şairlerin reisliğine atadığı Osmanzade Taib, Seyyid Vehbi, Tarihçi Raşit, Çelebizade Asım, Şair Şakir ve Ahmet Nedim de vardır.

HER GÜN
Mehmet Faruk Gürtunca'nın yayınladığı Her Gün gazetesi, Cemal Nadir Sokak'ta (eski adı Acımusluk Sokağı) çıkardı.

HIFZISSIHHA LABORATUARI
Hıfzıssıhha Laboratuarı, Unkapanı'nda 1952 yılında dönemin Hıfzıssıhha Enstitüsü'ne bağlı olarak kuruldu. Laboratuar, yarım asrı aşkın bir süredir İstanbullulara hizmet veriyor. Hıfzıssıhha Laboratuarı, akreditasyonunun gerçekleşmesiyle, dünya standartlarını yakalamış oldu.

HIRKA-İ SAADET DAİRESİ
Yavuz Sultan Selim, Mukaddes Emanetler'i İstanbul'a getirince, doğrudan doğruya Has Oda'ya koydurmuştur. Has Oda, Topkapı Sarayı'nın en müstesna, en güzel yeridir. 'Mukaddes Emanetler', bilahare hazırlanan Hırka-i Saadet Dairesi'ne konulmuştur. Hırka-i Saadet, adını, Sevgili Peygamberimiz'in şair Kab bin Züheyr'e hediye ettiği hırkadan alır. Bu hırkayı, İslam halifeleri mukaddes emanetler

arasına almıştır. Kab bin Züheyr'in hayatı ve Hırka-ı Şerif'in hikayesi, Mahmut Çetin tarafından 'Hırka' adıyla romanlaştırılmıştır. Bu eser, sinemaya da uyarlanmıştır.

Hafızlar, tarih boyunca olduğu gibi, günümüzde de Hırka-i Saadet Dairesi'nde Kur'an-ı Kerim okumaktadır. Kur'an okuma faaliyeti, mesai saatleri içinde, Hırka-i Saadet Dairesi'nde sürdürülüyor. Mesai saatleri dışında ise sarayda hafızlara ayrılan bölümde devam ediyor. Yani Kur'an okuma faaliyeti, 24 saat sürmektedir.

Hz.Peygamber'in bugüne ulaşan iki hırkası, Topkapı Sarayı'ndaki Hırka-i Saadet Dairesi ve Fatih'teki Hırka-i Şerif Camii'nde olması, olağanüstü anlamlar taşımaktadır.

HIZIR BEY
İstanbul'un ilk şehremini yani belediye başkanıdır. İstanbul'un fethinden sonra göreve geldi. İstanbul'daki pek çok ilkte imzası vardır. Görevi sırasında aldığı kararlar ve uygulamaların bir çoğu, Batı ülkelerinde bile yoktu. 1407 yılında, Eskişehir ilinin Sivrihisar ilçesinde doğdu. 1458 yılında İstanbul'da vefat etti. Kabri, İMÇ Çarşısı 3. Blok'un önündedir. Aynı yerde Katip Çelebi ve şair Necati Bey'in kabri de vardır. Her yıl 30 Mayıs tarihinde kabri başında anılmaktadır. Hızır Bey, büyük Türk bilgesi Nasreddin Hoca'nın torunudur.

HİDAYET CAMİİ
Hidayet Camii civarında, daha önce 'Pirinççiler Çarşısı' vardı. Caminin bulunduğu yerde ise, bekar odaları ve kayıkhaneler vardı. Çevrede yaşayanlar, bunlardan rahatsız olur. Bu yüzden bulundukları yere, 'Melek Girmez Sokağı' denilmiştir. Bölgenin ıslahı için önce II. Mahmut ve ardından da II. Abdülhamit, buraya birer cami yaptırmıştır. Islah düşüncesiyle yapılan camiye, 'Hidayet' adı verilmiştir.

HİLAL MATBAASI ➔ AHRAR FIRKASI

HİLAL SİNEMASI
Direklerarası'ndaki noktalardan biri de Hilal Sineması idi. Bu sinemada, daima 'iki film birden' izlenirdi. Sinemada daha çok kovboy filmleri oynatılırdı. Biletler seansa göre satılmaz, seyirci, ne zaman isterse, bir bilet alıp sinemaya girebilirdi. İster filmin başı olsun, ister ortası, hiç fark etmezdi. Çünkü Hilal Sineması'nda filmler devamlı oynatılırdı.

HİLAL-İ AHMER CEMİYETİ
Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin yani Kızılay'ın merkezi, Mahmudiye Caddesi'ndeydi.

HİLAL-İ AHMER HASTANESİ
Hilal-i Ahmer Hastanesi, Kadırga Meydanı'nda, gayet büyük birkaç binadan oluşur. Bu binalar içinde daha önce, ebe mektebi ve doğumevi vardır.

HİLMİ CEVDET VE LEVİ BİRADERLER VE ŞÜREKASI
Hilmi Cevdet ve Levi Biraderler ve Şürekası Bakır ve Teneke Mamülatı Fabrikası, Mahmutpaşa'da idi.

HİLMİ KİTAPHANESİ
Cağaloğlu'ndan aşağı inerken sağ tarafta Hilmi Kitaphanesi vardı. Kitabevi'nin sahibi, İbrahim Hilmi Çığıraçan'dır. Çığıraçan, genelde kitabevinde bulunur. Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eserlerini o yayınlar. Hilmi Kitabevi'nin adresi, Ankara Caddesi numara 62 İstanbul'dur.

HİNT MUTFAĞI
Dubb İndian, Sultanahmet'te Hint mutfağının damak tatlarını sunuyor.

HİZMET
Hizmet gazetesinin yeri, Nuruosmaniye Caddesi'nde Yeşilay İşhanı'nın yanındaki binanın ikinci katında idi.

HOCA AHMET YESEVİ VAKFI
Küçükayasofya Camii'nin hemen yanında bulunan Hüseyin Ağa Medresesi'nin her bir köşesinden kültür, sanat ve tarih fışkırıyor... Medrese, Aziz Mahmut Hüdayi hazretlerinin yetiştiği medrese olması hasebiyle ayrıca önemlidir. Hoca Ahmet Yesevi Vakfı tarafından yönetilen mekanının Ebru Bölümünde, Ahmet Mahmut Peşteli var. Ebru, ebru-minyatür, ebru-resim tasarımları oldukça ilginç... Minyatür odasında Özcan Özcan var... O ödüllü bir sanatçı... Ney odasında sizi İlyas Çelikoğlu karşılıyor. Ney meraklıları etrafını sarmış, neyin sırrını çözmeğe çalışıyorlar. Çini odasında Ayşe Betül Özey var... Onun çalışmalarını görünce, geleneksel sanatlarımıza ilginiz daha fazla artacak. Ahşap ustası Gürkan Özsan, plastiksiz bir dünyaya yeniden çağırıyor bizi. Yesevi Vakfı'ndan her oda, bir Türk-İslam büyüğünün adıyla adlandırılmış... Abay'dan Evliya Çelebi'ye, Yesevi'den Yunus'a... Vakıf Başkanı Erdoğan Aslıyüce, bitmeyen enerjisiyle hem vakıf faaliyetlerini organize ediyor, hem de Yesevi Yayıncılık markasıyla kitaplar neşrediyor. Yesevi dergisi, vakfın bir diğer etkinliği.
Küçükayasofya Camii Bitişiği Hüseyin Ağa Medresesi Kadırga / 0212 6385012

HOCA HAMZA MESCİDİ ➔ DEVEOĞLU MESCİDİ

HOCAPAŞA CAMİİ
Asıl adı 'Hacı Üveys Camii'dir. İbni Kemal Caddesi ile Hocapaşa Cami Sokağı'nın kesiştiği yerdedir. Hocapaşa semti, ismini buradan alır.

HOCAPAŞA VERGİ DAİRESİ
Özellikle yayıncıların bağlı olduğu, İTO'nun karşısındaki vergi dairesi.

HOCAPAŞA YANGINI
1867 yılında, Hocapaşa ve Babıali civarı, büyük bir yangın felaketine uğradı. Bundan sonra Sadrazam Fuat Paşa, Babıali civarını ve Divanyolu'nu 25 metre genişliğinde açarak yeniden düzenlemek ister. Şehremini Hüseyin Bey buna karşı çıkar. Sonunda Fuat Paşa'nın dediği olur ve yol genişletilir. Hocapaşa Yangını'ndan sonra Tarihi Yarımada'da açılan cadde ve meydanlar şunlardır: Ayasofya Meydanı, Beyazıt Meydanı, Unkapanı Caddesi, şimdiki Ankara Caddesi, Mercan ve Fincancılar yokuşları, Sultanhamam ve Bahçekapı, Azapkapı, Karaköy Caddesi, Beyazıt-Aksaray Caddesi.

HOKKABAZLIK KAHVELERİ
Osmanlı döneminde hokkabazlar gösterilerini; şenliklerde, sünnet düğünlerinde ve ramazan ayında kahvelerde yaparlardı. Vezneciler'de Afitap Kıraathanesi, Aksaray'da İhsan Bey ve Giritli Necati Efendi kahveleri, Nuruosmaniye'de Nuruosmaniye ve Letafet kıraathaneleri, Saraçhane'de Nuri Baba'nın Kıraathanesi, Tarihi Yarımada'da hokkabazlık gösterisi yapılan kahvelerdendi.

HORHOR ANTİKACILAR ÇARŞISI
Türkiye'nin en büyük antikacılar çarşısıdır. Çarşıda obje, antika veya değerli eşya satan 200 dükkan var.
Horhor Caddesi Aksaray / www.horhor.com

HOROZ KAPI ➔ UNKAPANI

HOŞKADEM MEDRESESİ ➔ ANKARAVİ MEHMET EFENDİ MEDRESESİ

HOŞKADEM MESCİDİ
Şehzadebaşı'nda, Belediye Sarayı'nın arkasındaki cami. İstanbul'un fethinden sonra yapılan ilk mescit.

HUBYAR BEY CAMİİ
Büyük Postane'nin arkasındaki cami. 1473 yılında, Hubyar Bey yaptırmıştır.

HUKUK MATBAASI
Hukuk Matbaası, Ebussuut Caddesi'ndeydi.

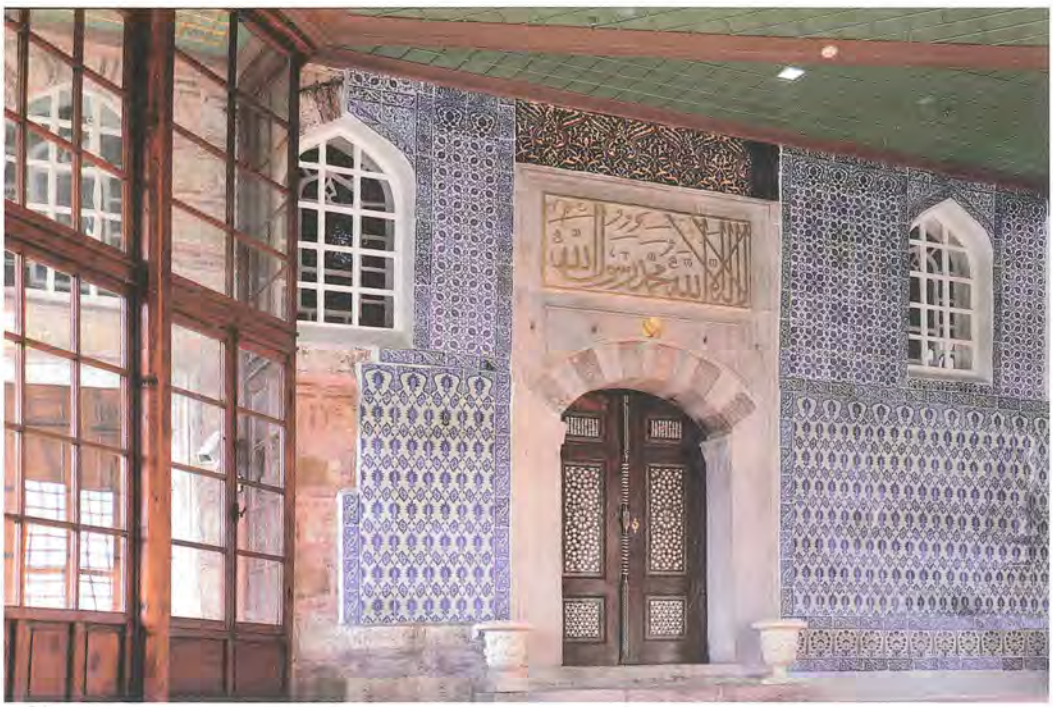

HUKUK MEKTEBİ
1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde, İstanbul'da bir hukuk mektebi açılması kararlaştırıldı. 1874'te Mekatib-i Aliye-i Hukuk Dershanesi'nin adı 1875-1876'da hukuk mektebi olarak değiştirildi. Adalet Nezareti'nin Ayasofya'daki binasının bahçesinde inşa edilen bina, 5 Haziran 1880'de tamamlandı. Mektep, 1892 yılında Cağaloğlu'daki Lisan Mektebi binasına taşındı. 1909'da Zeynep Hanım Konağı'na taşındı. 1918-1922 arasında Jandarma Kumandanlığı Dairesi'nin binasında hizmet verdi.

HURMALI HAN
Balkapanı Hanı, Çuhacı Han ve Hurmalı Han'ın Bizans döneminde de han olarak kullanıldığı sanılmaktadır.

HÜNKAR KASIRLARI
Osmanlı mimarisinde camilerde ve geniş kapsamlı tarikat yapılarında padişahın dinlenmesi ve birtakım şahısları huzuruna kabul etmesi için yapılan bağımsız bölümlere hünkar kasrı denir. Eminönü'ndeki Hünkar kasırlarından ilki, Beyazıt Camii'ndedir. Camii'nin avlusunda bulunan Hünkar Kasrı'nda 2011 yılı şubat ayında yangın çıktı. Eminönü'nde ikinci Hünkar Kasrı, Sultanahmet Camii'ndedir. Müze amaçlı kullanımdadır.

Diğer bir Hünkar Kasrı, Yeni Cami'dedir... Turhan Sultan için yapılan Hünkar Kasrı, klasik Türk evinin bütün özelliklerini taşıyan görkemli bir yapıdır. En güzel İstanbul manzaralarından birini seyredecek şekilde konumlanmıştır. İstanbul Ticaret Odası tarafından restore edilmiştir. Şehzade, Süleymaniye, Nuruosma-

niye ve Laleli camilerinde de hünkar mahfilleri vardır.

HÜNKAR SOFASI
Topkapı Sarayı Harem Dairesi'ndedir. Padişahların günlük hayatlarını geçirdikleri mekandır. Mimar Sinan eseridir.

HÜRREM SULTAN HAMAMI
Mimar Sinan'ın, Hürrem Sultan için yaptığı büyük çifte hamam, Sultanahmet Meydanı'ndadır. Ayasofya Hamamı, Sultan Hamamı, Haseki Sultan Hamamı adlarıyla da anılır. Bina, 1986 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tarihi ve otantik halıları sergilemek için kullanılmaya başlandı. 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü binanın tekrar hamam olmasına karar verdi. Onarımı yapılan bina, Mayıs 2011'de hamam olarak hizmete açıldı.

HÜRREM SULTAN TÜRBESİ
Kanuni Sultan Süleyman'ın eşi, Sultan II. Selim'in annesi olan Hürrem Sultan'ın türbesi, Süleymaniye Külliyesi içindedir. 1558 yılında ölen Hürrem Sultan'ın türbesi, Mimar Sinan tarafından yapılmıştır. Hürrem Sultan dışında, türbede Sultan II.Selim'in oğlu Şehzade Mehmet ve Sultan II.Ahmet'in bir kızının sandukaları vardır.

Hürriyet

Ürdün ve Irak orduları Filistin'e girdi

İnönü'nün Makalesi

Ürdün Kralı Abdullah Arap orduları başkomutanı oldu

Yahudi kıtaları Kudüs şehrinin kapılarına dayandılar

CELÂL BAYAR DİYOR KI:

Mecliste münakaşalar

HÜRRİYET GAZETESİ
Hürriyet gazetesi, uzun yıllar, Ankara Caddesi üzerindeki binasında faaliyet gösterdi. Hürriyet bilahare, İkitelli'ye taşındı. Gazetenin kurulduğu yer ise Cemal Nadir Sokak'ta idi. Sedat Simavi, '7 Gün'ü de burada çıkarmıştı. Gazetenin ikinci binası ise Molla Fenari Sokak'ta idi. Burası şimdi otopark.

HÜRRİYET MEYDANI
Beyazıt Meydanı'nın bugün kullanılmayan eski adı.

HÜSEYİN BEY KONAĞI
Hüseyin Bey, 19 Haziran 1858 - 1 Mayıs 1860 tarihleri arasında, İstanbul belediye başkanlığı yapmıştır. Kadırga'da konağı vardır. Divanyolu ve Vilayet çevresinin bazı kısımları, Hüseyin Bey'in valiliği döneminde genişletilmiştir.

HÜSEYİN AĞA MEDRESESİ ➔ HOCA AHMET YESEVİ VAKFI

HÜSEYİN AĞA TÜRBESİ
Kadırga'da, Küçükayasofya Camii'nin avlusunda bulunan türbe. Babüssaade Ağası, Hadım Hüseyin Ağa'ya aittir.

HÜSEYİN HÜSNÜ BEY ECZAHANESİ
Hüseyin Hüsnü Bey Eczanesi, Küçük-pazar'daydı.

HÜSEYİN HÜSNÜ VE ALİ HAYDAR BEY'LER ECZAHANESİ
Hüseyin Hüsnü ve Ali Haydar Bey'in eczanesi Eminönü'nde, Köprübaşı'nda idi.

HÜSN-Ü HAT VE KİTAP MÜZESİ
Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011 yılı başında yaptığı açıklamada, Gülhane Parkı'nda Telekom'dan devralınan eski binaların, 'Hüsn-ü Hat ve Kitap Müzesi' açılacağını bildirdi.

HÜSN-Ü İNTİHAP ➔ SELANİK BONMARŞESİ

KAYNAKLAR
- Bir Yönetim Modeli: Süleymaniye, Her Dem Güçlü, İbrahim Zeyd Gerçik, Küre Y., İstanbul 2009
- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007

• Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y.,İstanbul 2005
• Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
• Hasan Ferit Cansever'i Nasıl tanıdım?, Fethi Tevetoğlu, Türk Edebiyatı
• Hırka, Mahmut Çetin, Edille Y., İstanbul 1997
• Hocapaşa Camii, Ertan Sangar, Eminönü Bülteni, Mart-Nisan 2005, s.35, sf.24-25
• Hünkar Kasrı Açıldı, Şehr-i İstanbul, 2009, s.23
• İstanbul Hamamları, M.Nermi Haksan, T.Turing ve Otomobil Kurumu Y., İstanbul 1995
• İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
• İstanbul Maceramız-I, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1995
• İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
• İstanbul Nasıl Eğleniyordu?, R.Ahmet Sevengil, İletişim Y., İstanbul, 1993
• İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
• İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
• Lehçe Turistik Rehberlerde ve Diğer Yayınlarda Eminönü, Doç.Dr. Danuta Chmielowska, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
• Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
• Mukaddes Emanetler Dairesi Açıldı, A. Gürsoy, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
• Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
• Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
• Saray'daki Mukaddes Emanetler, Muhittin Nalbantoğlu, Yeniçağ 14 Haziran 2006
• Şöhret, Bir Zamanlar Türkiye, Şemsi Sıklım, Sam Y., İstanbul 2008
• Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

İbrahim Paşa Sarayı

IRGAT PAZARI
Beyazıt'ta Merzifonlu Kara Mustafa Paşa külliyesinin bulunduğu yer, daha önce 'Irgat Pazarı' olarak adlandırılırdı.

İBNÜLEMİN EVİ ➔ SARI KONAK

İBRAHİM ETHEM BEY ECZANESİ
Belediye Sarayı'nı geçince, sağdaki dükkanlardan biri İbrahim Ethem Bey'in eczanesi idi. Malum o zamanlar hazır ilaç yoktur. Doktorların yazdığı reçeteler, eczanenin gerisindeki laboratuarda, eczacı kalfaları tarafından elle hazırlanırdı. Bu eczane, çok ciddi bir müesseseydi. Yaptığı ilaçlar, hiç endişesiz kullanılırdı. İbrahim Ethem Bey'in eczanesi, Direklerarası'na adını veren sıra sıra mermer sütunlarının son noktasındaydı.

İBRAHİM HALİL BEY ECZAHANESİ
İbrahim Halil Bey Eczahanesi, Saraçhanebaşı'ndaydı.

İBRAHİM HAN KONAĞI
Kumkapı'da sur içinde, 'İbrahim Han' adlı bir konak vardı. İbrahim Han, Sokollu Mehmet Paşa'nın kızı İsmihan Sultan'ın, Sultan II. Selim'den olan torunudur. Onun soyu, 'İbrahimhanoğulları' adı ile anılır. Bu konak, onlara ait idi.

İBRAHİM MÜTEFERRİKA MATBAACILIK LİSESİ
Topkapı Sarayı'nın birinci avlusunda idi. Lisenin öğrencileri, 2009 yılı eylül ayında, Küçükçekmece Oktay Duran Matbaa Anadolu Meslek Lisesi'ne gönderildi.

İBRAHİM NAZİF ECZANESİ
İbrahim Nazif Eczanesi, Babıali Caddesi'nde idi.

İBRAHİM PAŞA CAMİİ
Kumkapı'da, Sadrazam Maktul İbrahim Paşa'nın eşi Muhsine Hatun'un yaptırdığı cami.

İBRAHİM PAŞA DERGAHI
Kadırga'da, Saraç İshak Mahallesi İbrahim Paşa Yokuşu'ndadır. Sünbüli dergahıdır.

İBRAHİM PAŞA SARAYI TÜRK İSLAM ESERLERİ MÜZESİ
İlk olarak 1914 yılında Süleymaniye Külliyesi'nin Darüzziyafe'sinde kurulmuştur. Önce 'Evkaf-ı

İslamiye Müzesi' adını almıştır. 1938 yılında ise İbrahim Paşa Sarayı'na taşınmıştır. Türk-İslam sanatı konusunda, dünyanın sayılı müzelerindendir. Bir çok cami, türbe ve kütüphanede bulunan çok değerli eserler, bir araya getirilerek oluşturulmuştur. Müzede Abbasi, Memluk, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait eserler sergilenmektedir. Osmanlı döneminden günümüze kalan, tek padişah dışı saraydır.
İbrahim Paşa Sarayı At Meydanı Sultanahmet / 0212 5181805

İBRET TAŞI
Topkapı Sarayı'nda ilk bahçede yer alır.

İÇTİHAD EVİ
Abdullah Cevdet, tartışmalı görüşlerine rağmen, yaşadığı dönemde, basın hayatımızın önemli isimlerinden biridir... Vaktiyle çıkardığı İçtihad dergisinin binası, bugün konut olarak kullanılıyor. Binanın giriş katında bir bakkal, sazevi, berber ve sahaf var. Sahaf İbrahim, binanın kültürel misyonunu devam ettiriyor. Sahaf İbrahim'in dükkanı, bir çok kültür adamının uğrak yeridir.

İDEFİXE
İnternet kitapçılığının önemli isimlerinden biri olan idefixe.com, kuruluşundan yıllar sonra, 2008 yılında, kitapçılığın merkezi Cağaloğlu'na geldi. İdefixe, 2010 yılında da Yeni Bosna'ya taşındı.

İFFET BEY KONAĞI
Mısır Kethudası Şefik Bey, konağını tiyatroya çevirmiştir. Konak, Beyazıt Çarşıkapı'daki Kaliçeci Hasan Ağa Camii'nin yanındaydı. Bu konakta, Fecr-i Ati edebiyat topluluğu mensupları, 'Çifte Sağırlar' oyununu sahnelemişlerdir. Enis Behiç, Hıfzı Tevfik (Gönensay), Safi, Necip ve ilk jönlerden Salih Fuad oyunda rol alır.

İFTAR ÇADIRI
İstanbul, göçmenlerini yerlileştirebilen bir mahalle hayatına sahipti. İstanbul'da mahallenin çöküşü, toplumsal ahlakın dayanışmacı ruhunu çok yıprattı. İftar çadırı, bu dayanışmacı ahlakın şehrin yeni şartlarında dışa vurulmasıyla ortaya çıktı.

İstanbul'un taşra kökenli yeni zenginleri, yine aynı kültürel çerçeveye mensup dar gelirli kesimle, iftar çadırlarıyla vasıtasıyla iletişim kuruyor.

Ramazan ayında, İstanbul hayatının artık alışılmış mekanları haline gelen iftar çadırları, pratik bir uygulama örneği.

İstanbul'da ve Türkiye'de kurulan ilk iftar çadırı, Eminönü Meydanı'nda açılan iftar çadırıdır. İftar çadırının ilk sponsorlarından biri Orhan Gencebay'dır.

İFTARİYE KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nda, Bağdat Köşkü'nün yanındadır. Sultan İbrahim yaptırmıştır. Etrafı açıktır.

İHSAN KIRAATHANESİ
Vilayet binasının karşısında bulunan İhsan Kıraathanesi, gazete muhabirlerinin merkezi gibiydi. Muhabirler burada toplanıp, haberlerini burada olgunlaştırıp gazetelerine haberleri ulaştırırlardı.

İHLAS VAKFI
İhlas Vakfı, milli kültür çizgisindeki faaliyetlerini, Çatalçeşme Sokak'taki eski Türkiye gazetesi binasında sürdürüyor. Vakfın Türk Dünyası'na yönelik faaliyetleri, ayrıca dikkate değer.

İKBAL KIRAATHANESİ
Nuruosmaniye'deydi... Daha önce Cağaloğ-

lu'nda İçtihat Evi'nin karşısında Güzel Sanatlar Akademisi olan binadadır. Tanpınar, bu kıraathaneyi Yüksek Muallim Mektebi felsefe talebeleri ve özellikle Hasan Ali Yücel'in keşfettiğini söyler. Daha sonra İkbal'e Yahya Kemal, Mükremin Halil Yinanç, Mustafa Nihat Özön, Nurullah Ataç, Yunus Kazım Köni, Osman Cemal Kaygılı ve Abdülhak Şinasi Hisar da gelir. Sultanahmet'te bulunan bir kıraathane daha vardır ki, Hasan Ali Yücel buraya, 'Akademi' ismini vermiştir.

İKBAL KIRAATHANESİ

Direklerarası'nda, Fevziye Caddesi'nin oluşturduğu köşede İkbal Kıraathanesi vardı. Kıraathane, 'okunan yer' anlamına gelir. Bu kıraathanede, bir çay parasına o günün gazetelerini okumak mümkündü. Ciddi bir yerdir İkbal Kıraathanesi. Kıraathanenin müdavimleri, çoğunlukla okumuş emeklilerdi. Buranın müdavimleri, yan yana getirilmiş ince kamışlardan oluşan bir gazeteliğe geçirilen gazeteleri, gazeteliğin sapından tutarak okurlardı. Suriçi İstanbul'unda, seyyar sinema ilk kez, İkbal Kıraathanesi'nde oynatılmıştı.

İKBAL KÜTÜPHANESİ

Büyük Postane'den kıvrılan köşebaşında İkbal Kütüphanesi vardı. Serüven ve tiyatro kitapları yayınlardı. Sahibi Hüseyin Bey'di. Ziya Osman Saba anlatır: "Ebussuut Caddesi'ni bitirip Ankara Caddesi'ne çıkınca, İkbal Kitabevi'nin bol ışıklı camekanı beni kendine çekiyor."

İKDAM YURDU

İkdam gazetesinin kendisine ait altı-yedi katlı binası, 'İkdam Yurdu' adını taşır. "İdare Yeri: İstanbul Bab-ı Ali Caddesi'nde İkdam Yurdu, Telefon: 1797"

İKİ KAPILI ECZANE

Bugün İstanbul'da çalışmakta olan en eski eczane, 1757 yılında Bahçekapı'da açılan 'İki Kapılı Eczane'dir. Bu eczanenin ilk sahibi bilinmemektedir. Eczaneyi 1880 yılında devralan Corci Tülbentciyan'ın torunları, bugün Taksim Şehit Muhtar Caddesi No: 13'te aynı adla eczacılık yapmaktadırlar.

İKTİSADİ VE TİCARİ İLİMLER AKADEMİSİ

Babıali'de Kapalıfırın'da kiralanan İzzet Efendi'nin evinde 28 Ocak 1884 tarihinde 'Hamidiye Ticaret Mekteb-i Alisi' adıyla açıldı. İkinci kez açılışı, Beyazıt'taki Hakkı Bey Konağı'nda 21 Ekim 1893'tedir. Bu açılışta okul müdürlüğüne Gelenbevizade Said Bey atandı. Sultanahmet'teki eski Ziraat Orman ve Maadin Nezareti binasına taşındı. Okulun adı 'Ulum-ı Aliye-i Ticariye Mektebi' oldu.

'Hamidiye Ticaret Mekteb-i Alisi' (1884), 'Ticaret Mekteb-i Alisi' (1909), 'Ulum-ı Aliye-i Ticariye Mektebi' (1925), 'Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu' (1936) ve 'İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi' (1959) adlarını taşıyan okul, 20 Temmuz 1982 tarihinde Marmara Üniversitesi'ne dönüştürüldü.

İL ÖZEL İDARESİ

İstanbul İl Özel İdaresi, yakın bir zamana kadar Yerebatan Caddesi'nde idi. 2010 yılı sonlarında Vatan Caddesi'ndeki yeni binasına taşındı. İstanbul İl Özel İdaresi, tarihi eserlerin onarımı yanında kültürel yayınlarıyla da dikkati çekiyor. İdare'nin İbrahim Yarış'ın koordinasyonunda hazırlattığı 'İstanbul'un Köyleri' adlı eser, önemli bir boşluğu doldurdu.

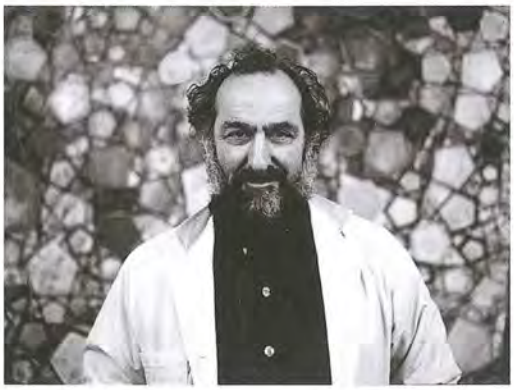
İLESAM

İlim ve Sanat Eserleri Meslek Birliği (İLESAM), 1990'lı yıllarda, Koca Sinan Paşa Külliyesi'nde faaliyet gösterdi.

İLETİŞİM FAKÜLTESİ

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, 'Basın Yayın Yüksek Okulu' adıyla kurulan Türkiye'nin ilk iletişim fakültesidir. Bünyesinde bulunan gazete, dergi, radyo ve haber ajansıyla öğrencilerin pratik yapmasına imkan sağlaması, fakülteyi ayrıcalıklı bir konuma getiriyor.

İLHAMİ ATALAY SANAT GALERİSİ
Ressam İlhami Atalay, eserlerini sergilediği sanat galerisinde yerli ve yabancı resimseverlere, çalışmalarını anlatıyor. Atalay'ın atölyesi, Gülhane Parkı'nın Soğukçeşme girişindeki ahşap binada.
Alemdar Caddesi Hünkar Han No:28/2 Gülhane
0212 5201083 / www.ilhamiatalay.com

İLİM YAYMA YURDU
İlim Yayma Cemiyeti, hayırseverlerin üniversite gençliğinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurduğu bir vakıftır. İlim Yayma Yurdu, Ekmekçizade Medresesi'nde hizmet vermektedir.
Akif Paşa Sokak No:2 Vefa / 0212 5112290
www.iyv.org.tr

İMAM ELİ HAN
Kapalıçarşı yakınlarında eski bir han...

İMAM HANI
Kapalıçarşı'nın batısındadır...

İMAM HATİP OKULU
İmam Hatip Okulu'nun, İstanbul'da açılan ilk binası, Langa'dadır... Daha sonra İlim Yayma Cemiyeti'nin Beyazıt Bakırcılar Caddesi'nde bulunan binasının yerinde olan Zeyrek Ortaokulu, İmam Hatip Mektebi'ne tahsis edilir.

Okul, 1956 yılında Fatih Çarşamba'daki kendi binasına taşınır. Okulun ilk müdürü Celal Ökten, Okul Derneği Başkanı ise avukat Yusuf Türel'dir.

İMARET KASRI ➔ BEYAZIT SULTAN MAHMUT KASRI

İMÇ'de Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun bir duvar çalışması.

İMÇ
İSTANBUL MANİFATURACILAR ÇARŞISI
İMÇ, İstanbul Manifaturacılar Çarşısı'nın kısaltılmışı. Ama İMÇ, müzik piyasasının merkezi olmakla ünlü. Aynı mekanda, hem manifatura esnafı, hem de müzik firmaları faaliyet gösteriyor. Yurtiçi yanında, Türk Müziği'ne dünyanın ilgisini de görmek mümkün İMÇ'de. İMÇ'nin etrafı, eskiden aşık kahveleri ve stüdyolarla çevriliyken, bugün sadece enstrüman satıcıları kalmış. Aşık tarzı edebiyat ve kültür geleneği 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar kahvehane odaklı olarak sözlü kültür ortamında hayatiyetini sürdürür. 19. yüzyılda Cağaloğlu-Babıali'de gelişen yazılı kültür ortamı, 20. yüzyılda 'Unkapanı' İMÇ Müzik Çarşısı ile elektronik kültür ortamına taşınır. İMÇ'de, ülkemizin en geniş yerli popüler kültür kategorisi oluşmuştur.

Doğan Tekeli, Sami Sisa, Metin Hepgüler yapmış İMÇ binalar topluluğunu. Duvarlardaki kabartma resimler ise Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun eserleri... İMÇ'de yüzlerce firma faaliyet gösteriyor. Otantik müzik yayını yapan Kalan, Şölen, Selçuklu, Mega, Emi, Asya ve Folk Center da faaliyetlerini İMÇ'de yürütüyor.

İMKB
Türkiye'de borsa, 1864 yılında bankerlerin kendi arasında örgütlenmesiyle Havyar Han'da Galata Borsası olarak faaliyete geçti. Borsa, 1926'da Eminönü'nde Dördüncü Vakıf Han'a taşındı. 1938'de Ankara'ya taşındı. 1941'de tekrar İstanbul'a getirildi. 1980'lerin ortasına kadar Eminönü Dördüncü Vakıf Han'da faaliyetlerini sürdürdü. 3 Ocak 1986'da Cağaloğlu'nda Ziraat Bankası'na ait bir binada işlemlere başlayan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB), daha sonra Karaköy Rıhtım Caddesi'ne, 1995 mayıs ayında da İstinye'deki binasına taşındı.

İNAS İDADİSİ
1911 yılında Kabasakal'daki Nemlizade Konağı'nda eğitime başladı. 1912'de Türk Ocağı'nın yanındaki bir binaya, 1913'te Aksaray'daki Redif Paşa Konağı'na, 1915'te şu anki binanın önündeki ahşap binaya taşındı. Bu yerinde Bezmialem İnas Sultanisi adını aldı. 1922'de Süleymaniye'deki Meşihat binasına nakledildi ve adı İstanbul Kız Sultanisi olarak değiştirildi. 1923'te adı İstanbul Kız Lisesi oldu. 1926'da Vefa Lisesi'ne taşındı. 1933-1934'te yine Cağaloğlu'ndaki Valide Mektebi binasına nakledildi. 1983-1984'te adı ve statüsü değiştirilerek Cağaloğlu Anadolu Lisesi yapıldı.

İNCİLİ KÖŞK → SİNAN PAŞA KÖŞKÜ

İNKILAP KİTABEVİ
Kitap yayıncılığının en eski markalarından biri olan İnkılap Kitabevi, Ankara Caddesi'nde kurulduğu mekanda, perakende satış faaliyetlerine devam ediyor. İnkılap Kitabevi'nin yayınevi merkezi ise Yenibosna'da.

İRAN HASTANESİ
İran Hastanesi, Binbirdirek'teydi.

İRAN KONSOLOSLUĞU
Cağaloğlu Yokuşu'ndadır. İran Konsolosluğu, Suriçi'ndeki tek konsolosluktur.

İRANLILAR MATBAASI
İranlılar Matbaası, Büyük Valide Hanı'nda idi. İstanbul'da basılan ilk matbu Kur'an-ı Kerim, İranlılar Matbaası'nda basılmıştır.

İRAN MUTFAĞI
Tarihi Yarımada'da İran mutfağı Aksaray'daki Asuman Lokantası'nda sunuluyor.

İRAN OKULU
Sultanahmet'te Cumhuriyet Eğitim Müzesi'nin arkasındadır. Türkiye'de yaşayan İranlıların çocuklarının okuduğu, İran Cumhuriyeti'ne bağlı bir okul. İlk olarak 1882 yılında Yeşildirek'te, Yıldız Hanı'nın bir odasında eğitime başladı. Sonra Binbirdirek'te İran Hastanesi'nin üçüncü katına taşındı.

İSA YUSUF ALPTEKİN PARKI
Doğu Türkistan Davası'nın büyük ismi, İsa Yusuf Alptekin anısına yapılan park, Sultanahmet'ten Kadırga'ya inen yolun sol tarafında bulunuyor. Parkın yanında 'Türkistan Aşevi' var...

İSHAK PAŞA CAMİİ
İshak Paşa, II. Beyazıt döneminin vezirlerindendir. Külliyede cami, mektep ve hamam vardır. Ayasofya ile Ahır Kapı arasındadır.

İSHAKİYE KÖŞKÜ
İshakiye Köşkü, Müzekent Projesi kapsamında, müzeye dönüştürülecek. Topkapı Sarayı'na bağlı hizmet binası olarak hizmet verecek.

İSKENDER BOĞAZI
Gedikpaşa'nın gediklilerinden ayakkabı ustası Ahmet İlhan, ayakkabı imalatının Gedikpaşa'dan önce İskender Boğazı'nda başladığını söyler. İskender Boğazı, bugün sokak ismi olarak varlığını koruyor.

İSKENDER KEBABI
İskender Kebabı, ilk defa Mehmetoğlu İskender Efendi tarafından, Bahçekapı'daki 'Üç Yıldız Lokantası'nda yapılmıştır. İskender Efendi, Bursa'ya göçerek orada sanatını icraya devam etmiştir.

İSKİ BİNASI
Aksaray'daki eski İSKİ binası, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti kapsamında sanat üretim merkezine dönüştürüldü.

İSKİT YAYINEVİ
Servet İskit'in 'İskit Yayınevi', bugün Yeni Zamanlar, İzdüşüm ve Beta Dağıtım'ın olduğu sokaktaydı.

İSLAM BİLİM TEKNOLOJİ TARİHİ MÜZESİ
Dünyanın ilk İslam Bilim Teknoloji Tarihi Müzesi, Gülhane Parkı'nda kuruldu. Müze, İslam medeniyetinin, modern bilimin oluşumuna katkıları hakkında genel bir bakış sunuyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Sur-i Sultani içinde yer alan Has Ahırları, müze olarak kullanılmak üzere, 10 yıl süreyle Kültür Bakanlığı'nın kullanımına verdi. Gülhane Parkı'nda kurulan 'İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi', 3 bina içinde, 3 bin 550 metrekareyi kapsıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın işleteceği müze, TÜBİTAK, TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi), İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Frankfurt Üniversitesi'nden Prof.Dr.Fuat Sezgin'in katkılarıyla oluşturuldu. Müzede ilk etapta 140 eser sergilenecek ve zaman içerisinde bu eserler 800'ü bulacak. Müzenin içerisinde ayrıca, Bilimler Tarihi Kütüphanesi de yer alacak. Müze Müdürü Prof. Dr. Bedri Gencer, özellikle kaynakça konusundaki çalışmalarıyla dikkat çeken bir bilim adamı. Müzenin kuruluş sürecinde Süleyman Faruk Göncüoğlu'nun da katkısı var.
Topkapı Sarayı Has Ahırlar Gülhane Parkı / 0212 5288065

İSLAM MAKARONYA FABRİKASI
'İslam Makaronya Fabrikası', Odun Kapı'da kurulu bir makarna fabrikasıydı.

İSMAİL SAFA BEY ECZAHANESİ
İsmail Safa Bey Eczahanesi, Şehzadebaşı'ndaydı.

İSTANBUL ADLİYESİ ➔ ASLANHANE

İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ
Reşat Ekrem Koçu'nun hazırladığı nevi şahsına münhasır ansiklopedi... Koçu, İstanbul Ansiklopedisi ile şehrin kütüğünü tutmayı hedeflemiştir. Ansiklopedinin yönetim yeri, Vilayet'in alt taraflarında, şimdiki Kültür Bakanlığı'nın satış yerine yakın bir binanın giriş katında büro, depo ve arşivden oluşan iç içe odalardan ibarettir. Fasikül fasikül yayınlanan İstanbul Ansiklopedisi, G harfinin ortalarında yarım kalmıştır.

İSTANBUL DEFTERDARLIĞI
Gümüşhanevi Dergahı'nın arsası üzerinde, şimdi İstanbul Defterdarlığı var. İstanbul Valiliğinin üst kısmındadır...
Ankara Caddesi Cağaloğlu / 0212 4024000

İSTANBUL DEFTERDARLIĞI KÜTÜPHANESİ
İstanbul Defterdarlığı Kütüphanesi, Cağaloğlu hizmet binası içinde.
Ankara Caddesi Cağaloğlu / 0212 5120330

İSTANBUL DERGİSİ
Orhan Okay, Asaf Halet Çelebi ile İstanbul dergisinin Babıali'deki yazıhanesinde birkaç defa karşılaştığını söyler. O dönemde Çelebi, Edebiyat Fakültesi Kütüphanesi'nde memurdur.

İSTANBUL ENSTİTÜSÜ
'İstanbul Enstitüsü', 'İstanbul Fetih Cemiyeti' bünyesinde faaliyet gösteren bir enstitüdür. İstanbul Fetih Derneği, 1952'de enstitüyü kurmaya karar vermiştir. Bu kararda, İstanbul'un fethinin 500. yıldönümü hazırlıkları, etkili olmuştur. Enstitü, Edebiyat ve Şarkiyat, Tarih, Müspet İlimler, Moral İlimler, Şehircilik ve Mimari, Güzel Sanatlar olmak üzere yedi şube şeklinde çalışmaktadır. Enstitü, 'İstanbul Enstitüsü Mecmuası' adlı bir de dergi çıkarmıştır. Ayrıca dernek İstanbul'a, İstanbul'un fethine, fethin yerli ve yabancı şahitlerinin eserlerine, İstanbul'un asırlar içerisindeki günlük hayatına dair kitaplar yayınlamıştır.

İSTANBUL ERKEK LİSESİ
İstanbul Erkek Lisesi, İstanbul Lisesi... Duyunu Umumiye için, 1890'ların sonunda inşa edilmiştir. Yapıda, batı unsurlarıyla Selçuklu ve Osmanlı tarzları bir arada kullanılmıştır. 'Şemsül Mekatip' adıyla, ilk özel okul olarak, 1882 yılında açılmıştır.

Mezunları arasında Fuat Köprülü, Tarık Zafer Tunaya, Necmettin Erbakan ve Münir Özkul da vardır.

İstanbul Erkek Lisesi öğrencilerinden Arif Sami

Toker, buradaki öğrenciliği sırasında besteleriyle meşhur olmuştur. Toker, okul tuvaletine girip, bir teneffüste birden fazla beste yapmaya başlayınca, lakabı 'Hela Bestecisi' kalmıştır.

İSTANBUL FETİH CEMİYETİ

İstanbul Fetih Cemiyeti, 1950 yılında kurulmuştur. Derneğin gayesi, önce her yıl 29 Mayıs'ta yapılan İstanbul'un Fetih kutlamalarına katılmak, eski eser ve abidelerin korunması, İstanbul kültürü, Fatih Sultan Mehmet ve İstanbul'un fethiyle ilgili araştırmalar yapmaktır. İstanbul Fetih Cemiyeti faaliyetlerini, 1954'de kurduğu İstanbul Enstitüsü ve 1959'da kurduğu Yahya Kemal Enstitüsü ve Müzesi gibi iki alt kuruluşu vasıtasıyla gerçekleştirmektedir. Yahya Kemal, İstanbul'un fethini, "Bu vak'a, Türklüğün ve İslam'ın hem en güzel, hem de en büyük merhalesidir" diyerek anlamlandırır.

Yeniçeriler Caddesi Kara Mustafa Paşa Medresesi No:43/ Beyazıt 0212 5174168 / www.istanbulfetihcemiyeti.org.tr

İSTANBUL KİTAPLIĞI

İstanbul Kitaplığı, 1990 yılında, Sultanahmet Soğukçeşme Sokağı'nda açıldı. İstanbul'a ait yazılı ve görüntülü malzemeyi toplamak amacıyla, Çelik Gülersoy Vakfı tarafından kuruldu.

Kitaplıktaki eserler, İstanbul'un çeşitli dönemlerine ve eser türlerine göre, 13 ana başlıkta toplanır. Kitaplığın temelini, Çelik Gülersoy'a ait ilk koleksiyon oluşturur. Bu ilk koleksiyona, daha sonra eski ve yeni eserler ilave edilir. İstanbul Kitaplığı, oldukça zengin gravür, kartpostal ve fotoğraf koleksiyonlarına sahiptir.

Soğukçeşme Sokak Sultanahmet / 0212 5125730

İSTANBUL LİSESİ

İstanbul Lisesi, Türbe'nin yan köşesindeki binada hizmet verir. Bir ara Belediye Zabıta Müdürlüğü olarak kullanılmıştır. Hüseyin Cahit Yalçın anlatıyor: "Artık İstanbul Lisesi'ne gündüzlü öğrenci olarak gidiyordum. Okulumuz, Türbe'de sonradan Maarif Nazareti olarak kullanılmış yapıdaydı."

İSTANBUL MAARİF KİTAPHANESİ ➔ SAATLİ MAARİF TAKVİMİ

Osman Nuri Ergin

İSTANBUL MEKTUPÇUSU

Kültür adamı Osman Nuri Ergin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürlüğü yapmıştır. Resmi görevinden dolayı, 'İstanbul Mektupçusu' olarak adlandırılır. 1927 nüfus sayımı ve 1934 basımlı 'İstanbul Şehir Rehberi' dolayısıyla, İstanbul'daki sokak isimlerinin yeniden düzenlenmesi gerekmiştir. Sokak adlarının yeniden tabelalara yazılması, yeni sokaklara ad verilmesi, çift sokak isimlerinin değiştirilmesi gibi zor bir işi Osman Nuri Ergin yönetmiştir. Araştırmacı Laurance S. Moore, İstanbul sokaklarını şöyle yorumlar: "İstanbul'un çoğu sokağı dardır... Alışkın olmayanlar için İstanbul adresleri karmaşa yaratabilir; bu adreslerde sokak adı olabilir ya da özellikle Suriçi bölgesindeki gibi çoğunlukla olmadığı durumdu, bir adreste sadece mahalle adı veya han adı yer alabilir; 'han' sözcüğü Amerikan iş terimi 'bina' sözcüğüne karşılık gelmektedir. 'Singer Binası' gibi. Sokakların ve ticaret bölgelerinin karmaşıklığı, herhangi bir posta hizmetini umutsuzluğa düşürecek kadar yıldırıcı olabilmektedir."

İSTANBUL MÜFTÜLÜĞÜ

Osmanlı döneminde Meşihat yani Şeyhülislamlık makamı olan bina, bugün İstanbul Müftülüğü olarak kullanılmaktadır. Geçmişten günümüze dini hizmetler, bu binada sevk ve idare edilmiştir.

İSTANBUL REKLAM

İstanbul Reklam'ın binası, Ankara Caddesi'nde, Hürriyet'in eski binasının yanındaydı. Süheyl Gürbaşkan'ın sahibi olduğu bina yapılırken, Mahmut Nedim Paşa'nın türbesi muhafaza edilmiştir.

İSTANBUL SOKAKLARI'NDA
Sesli çekilen ilk Türk filmi, 'İstanbul Sokakları'nda'dır.

İSTANBUL ŞEHİR KÜTÜPHANESİ DERNEĞİ
İstanbul Şehir Kütüphanesi Kurma ve Yaşatma Derneği, 1900 yılında kurulur. Derneğin 7 üyesi vardır. İdare yeri Ordu Caddesi No:33'tür.

İSTANBUL ŞEHİR MÜZESİ ➔ ŞEHİR MÜZESİ

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
Bilim ve Sanat Vakfı, bir yandan çağdaş dünyanın ana dinamiklerini anlamaya, diğer yandan Türk toplumunun tarihi köklerini bulmaya, bu kökler üzerinde sağlıklı bir geleceğin inşasına katkıda bulunmaya çalışan bir araştırma kurumudur. 1986 yılında kurulan Bilim ve Sanat Vakfı, üç yıllık kuruluş çalışmalarının ardından 1989 yılından itibaren burs ve seminer çalışmalarını başlatmıştır. 2001 yılında Vefa'daki merkez binasına taşındıktan sonra seminer ve araştırma çalışmaları daha sistemli bir yapıya bürünmüştür. İstanbul Şehir Üniversitesi, bu birikim üzerine kurulmuştur. Üniversitenin ana yerleşkesi Altunizade semtinde, kütüphane ve diğer birimler Vefa'da.

İSTANBUL TASARIM MERKEZİ ➔ ÖZBEKLER TEKKESİ VE MESCİDİ

İSTANBUL TİCARET BORSASI
Zahire ve canlı hayvan borsası, 'İstanbul Ticaret Borsası' adıyla 1925 yılında kurulmuştur. Borsa, 1926 yılından beri, Hamidiye Medresesi'nde faaliyet gösteriyor. Hamidiye Medresesi, 1781 yılında I.Abdülhamit tarafından inşaat edilmiştir.
Zahire Borsası Sokak No:7 Bahçekapı / 0212 5118440

İSTANBUL TİCARET ODASI
DERSAADET TICARET ODASI
1879 yılında Sadrazam Mehmet Sait Paşa, ticaret, sanayi ve ziraat odalarının kuruluşu için

İSTANBUL TİCARET ODASI

gerekli süreci başlattı. Bakanlar Kurulu'nun İstanbul'da bir Ticaret Odası kurulmasını onaylayan kararı, 19 Ocak 1880 tarihinde Sultan II.Abdülhamit Han tarafından tasdik edildi.
İstanbul Ticaret Odası (İTO), 'Dersaadet Ticaret Odası' adıyla, 14 Ocak 1882 tarihinde Mehmet Ali Paşa Hanı'nda sade bir törenle açıldı. Açılışta, Ticaret ve Ziraat Nazırı Raif Efendi hazır bulundu. Oda, 1891 yılında Lorando Hanı'na, 1917 yılında İkinci Vakıf Han'a, 1970 yılında Haliç kıyısındaki hizmet binasına taşındı. 2000 yılında Eminönü'ndeki yeni hizmet binasına geçti.İTO, Türkiye'nin en büyük ve dünyanın sayılı ticaret odasından biridir.
www.ito.org.tr

İSTANBUL TİCARET GAZETESİ
İstanbul Ticaret Odası Gazetesi, 1958 yılında yayınlanmaya başladı. 'İstanbul Ticaret' adıyla haftalık olarak yayınını sürdürüyor. Prof.Dr. Erdoğan Alkin, Dr. Veysi Seviğ, Prof. Dr. Kerem Alkin, Dr. Can Gürlesel, İbrahim Yarış, Mürsel Sönmez, Ertuğ Yaşar, Mehmet İşçi ve Suat Sarı gibi yazarların görüşleriyle ekonomiyi yorumluyor.

İSTANBUL TİCARET ODASI BİLGİ MERKEZİ (KÜTÜPHANESİ)
1983 yılında kurulmuştur. İş dünyasına yönelik bir kütüphanedir. Ülke etütleri, sektör araştırmaları ve ticari istatistikler burada araştırıcılara sunulur.
Reşadiye Caddesi Eminönü / 0212 4556000

İSTANBUL TİCARET ODASI SANAT GALERİSİ
İstanbul Ticaret Odası (İTO), İstanbul kentinin kültürel hayatına destek olmak amacıyla, yeni binasında, İTO Sanat Galerisi'ni açmıştır. Galeri, 2001 yılında faaliyete başladı.
Reşadiye Caddesi Eminönü / 0212 4556000

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
İstanbul Ticaret Odası Eğitim ve Sosyal Hizmetler Vakfı tarafından kuruldu. Ülkemizin ekonomisine, ticaret ve sanayi hayatına katkı sağlamak ve nitelikli insan sermayesi yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. 2001 yılında eğitime başladı...
Ragıp Gümüşpala Caddesi No:84 Eminönü / 0212 5114150
www.iticu.edu.tr

İstanbul Ticaret Odası Kronolojisi

1876 - Meclis-i Ticaret ve Ziraat kuruldu.

1880 - Dersaadet Ticaret Odası kuruldu / Sanayi ve Ziraat Odası kuruldu.

1882 - 14 Ocak'ta Dersaadet Ticaret Odası Galata'da Mehmet Ali Paşa Hanı'nda ilk toplantısını yaparak faaliyete başladı.

1884 - Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi yayınlanmaya başladı.

1889 - 11 Mart 1889'dan itibaren Ticaret Odaları, Ticaret, Ziraat ve Sanayi Odaları haline dönüştürüldü. Böylece Ziraat ve Sanayi Odası işlevlerini de kazanan Dersaadet Ticaret Odası 1910'a kadar faaliyetlerini Dersaadet Ticaret, Ziraat ve Sanayi Odası adı altında sürdürdü.

1910 - 13 Haziran 1910'da yapılan bir nizamname ile Odalar, Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ziraat Odaları yeniden ayrıldı. / İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası kuruldu.

1911 - Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi "Dersaadet Ticaret ve Sanayi Gazetesi" adı ile yayınlanmaya başladı.

1922 - Milli Türk Ticaret Birliği Kuruldu.

1923 - İzmir İktisat Kongresine katılındı./ İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası millileştirildi.

1924 - İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası Mecmuası Osmanlıca ve Fransızca olarak yayınlanmaya başladı.

1925 - Ticaret ve Sanayi Odaları Nizamnamesi yürürlüğe girdi. Odalara tüzel kişilik hakkı sağlandı ve Odalara üye olunması zorunlu hale geldi./ İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası 4. Vakıf Han'a taşındı./ İstanbul Ticaret Borsası kuruldu. Borsa bülteni yayınlanmaya başlandı.

1926 - İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasının ilk Meclis seçimi yapıldı.

1927 - Milletlerarası Ticaret Odasına üye olundu. / Oda Mecmuası Türkçe ve Fransızca harflerle basılmaya başlandı.

1928 - Birleşmiş Milletler yayınları arasına da giren Fiyat indeksleri yayınlanmaya başlandı.

1937 - Esnaf Dispanseri kuruldu.

1943 - Ticaret ve Sanayi Odaları, Esnaf Odaları ve Ticaret Borsaları Kanunu yürürlüğe girdi.

1950 - Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları Kanunu yürürlüğe girdi.

1952 - İstanbul Sanayi Odası kuruldu.

1958 - İstanbul Ticaret Odası Gazetesi yayımlanmaya başlandı.

1963 - İstanbul Ticaret Odası ve İstanbul sanayi Odası'nın ortak girişimleriyle İktisadi Kalkınma Vakfı kuruldu.

1968 - Başarılı İhracatçıların ödüllendirilmesi çalışmalarına başlandı.

1970 - Eminönü Haliç kıyısındaki binaya taşınıldı.

1977 - İTO Vergi Ödülü uygulaması başladı.

1980 - Dünya Ticaret Merkezleri Birliği'ne üye olundu. / İTO Bünyesinde Tüketici Şikayetleri masası kuruldu.

1981 - 5590 Sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu yürürlüğe girdi. / Ekonomik Rapor'un ilk sayısı yayınlandı.

1982 - "İstanbul Chamber of Commerce - ICOC" olarak İngilizce Dergi yayımlanmaya başlandı. / İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş. kuruldu. / İstanbul Deniz Ticaret Odası kuruldu.

1990 - İstanbul Ticaret Odası Yan Sanayi Borsası kuruldu.

1993 - Akdeniz Ticaret ve Sanayi Odaları Birliğine üye olundu.

1994 - İstanbul Ticaret Odası Eğitim ve Sosyal

Hizmetler Vakfı kuruldu. / Kadıköy Bölge Temsilciliği açıldı. / Sesli Yanıt sistemimiz hizmete girdi.

1996 - İstanbul Ticaret Sicili Müdürlüğü, İstanbul Ticaret Odasına verildi.

1999 - **İSO-9001** Kalite Güvence Belgesi alınarak Toplam Kalite Yönetimine geçildi. / Eminönü'ndeki yeni hizmet binasında faaliyete başlandı. / Yenibosna bölge temsilciği açıldı.

2001 - **İstanbul Ticaret Üniversitesi** eğitim vermeye başladı. / İTO Sanat Galerisi açıldı.

2002 - İstanbul Ticaret Odası Avrupa Odalar Birliği **EuroChambers** önderliğindeki Akreditasyon projesi kapsamında Avrupa'nın En İyi Odası olarak akredite edildi.

2003 - **Formula 1** İstanbul A.Ş. Kuruldu. / İTO Vizyon Dergisi yayınlanmaya başlandı. / İstanbul Ticaret Odası Mesleki Eğitim Merkezi (İTOMEM) faaliyete geçti. / İstanbul Ticaret Odası Yan Sanayi Borsası'na "Dünya Ticaret Odaları Federasyonu Küçük İşletmelere Yönelik En İyi Hizmet Ödülü" verildi.

2004 - 5590 Sayılı **TOBB** Kanunu 5174 sayılı Kanunla yenilendi. Daha sonra çağrı merkezine (0212 - 444 0 486) dönüşen İTO Bilgi Hattı hizmete girdi. Bilgi Edinme Birimi Kuruldu. / Açıkhava Sanat Merkezi yapıldı. İstanbul Resimleri Sergisi açıldı. İTO Nadir Eserler Sergisi açıldı.

2005 - Formula 1 Türkiye Grand Prix ilk kez İstanbul'da yapıldı. / İhracata İlk Adım Programı başlatıldı.

2006 - En Başarılı KOBİ Yarışması düzenlendi.

2007 - İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Murat Yalçıntaş** Akdeniz Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği **ASCAME** Başkanlığına seçildi. / Mesleki ve Teknik Eğitim Kursları Projesi ÖZIMEK uygulaması başlatıldı.

2008 - İstanbul Ticaret Odası'nın hem danışma hem de yönetim kurulu asil üyesi olarak yer aldığı 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı kuruldu. / İTO Meslek Komiteleri, Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) sistemine göre yeniden oluşturuldu. / Üyeliği 50 yılı aşan firmalar ödüllendirildi.

2009 - İTO-SSM Teknopark'ı niyet mektubu imzalandı. / İTO Yönetim Kurulu Başkanı Murat Yalçıntaş Akdeniz Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği Başkanlığına ikinci kez seçildi.

2010 - İstanbul Ticaret Odası AB Bilgi Merkezi açıldı. / Teknopark İstanbul'un ortaklık sözleşmesi imzalandı.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ

Üniversitenin Eminönü, Üsküdar ve Küçükyalı kampüslerinde yer alan üç kütüphanede 35 bine yakın basılı kitap, 33 bin elektronik kitap, 514 süreli yayın, 1.300'ü aşkın materyal var.
Ragıp Gümüşpala Caddesi No:84 Eminönü /
0212 5114188

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

İstanbul Üniversitesi, Beyazıt Meydanı ile Süleymaniye Camii arasında yer alan ve etrafı yüksek duvarlarla çevrili bahçenin içerisindedir. Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra, bütün bakanlıklar Ankara'ya taşınmış, Harbiye Nezareti binası da Darülfünun'a verilmiştir. 1933 yılında, Darülfünun, İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür. İstanbul Üniversitesi'nde 60 bin öğrenciye eğitim verilmektedir. Üniversite bünyesinde Tıp, Hukuk, Edebiyat, Fen, İktisat, Orman, Eczacılık, Diş Hekimliği, Mühendislik, İşletme, Veteriner, Siyasal Bilgiler ve İletişim Fakülteleri ile 10 enstitü, 47 araştırma merkezi ve 7 yüksek okul vardır. 2009 yılında, İstanbul Üniversitesi'nin büyüklüğü sebebiyle bölünmesi gündeme gelmiştir.

Fetihten sonra Fatih'in yaptırdığı ilk devlet sarayı, burada idi.
www.istanbul.edu.tr

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ MERKEZ KÜTÜPHANESİ

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlıdır. Türkiye'nin ilk üniversite kütüphanesi olarak, 1924 yılında 'Darülfünun-ı Umumi Kütüphanesi' adıyla açıldı. Yıldız Sarayı Kütüphanesi'nde bulunan koleksiyon, kitap dolapları ve yazı masaları ile Edebiyat, Fen ve Hukuk Fakültelerinden toplanan kitaplarla ilk kütüphane oluşturuldu. Halis Efendi, Rıza Paşa ve Sahip Molla kütüphanelerindeki kitaplarla gelişti. Bağışlanan ve satın alınanların yanı sıra, çeşitli kişilere ve İttihat ve Terakki'ye ait kitaplarla zenginleşen kütüphane, 1985'te Beyazıt'taki bugünkü binasına taşındı. Eski binada ise Nadir Eserler

Bölümü ve müze oluşturuldu. 1934'te Derleme Kanunu kapsamına alınmasıyla, Türkiye'de çıkan tüm yayınların bulunabileceği bir kütüphane oldu.
Ordu Caddesi Beyazıt / 0212 5111219

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER VE MÜZE KÜTÜPHANESİ
İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler ve Müze Kütüphanesi, rektörlük binasında hizmet veriyor.
İstanbul Üniversitesi Rektörlük Binası Besim Ömer Paşa Caddesi No:15 Beyazıt / 0212 5222180

İSTANBUL'UN ORTASI
Edirnekapı, Eminönü, Haliç ve Kumkapı'nın kesişme noktasıdır. Şehzade Camii'nin avlu duvarıyla Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Külliyesi'nin kesiştiği yer, sur içi İstanbulu'nun ortası kabul edilir. Malik Aksel'in Kültür Bakanlığı tarafından neşredilen 'İstanbul'un Orta Yeri' adlı kitabı, bu tarihi noktadan adını alır. Şehzadebaşı Camii'nin kıble duvarının köşesindeki yeşil somaki mermer sütun, İstanbul'un ortasını simgeler. Bu mermer vaktiyle dönüyordu. İstanbul Büyükşehir Belediye binasının, tam çaprazındadır. Bu tarihi mite ilgi gösterilmesi, şehirle insan arasında bir bağ kurulmasına ve şehrin anlamlandırılmasına katkı sağlar.

İSTİKAMET ECZAHANESİ
Hasan Rauf Görgülü 1900 yılında Divanyolu Caddesi'nde, II. Mahmut Türbesi karşısında, No: 127 bulunan Haçik Emirzeyan'ın 'Numune Eczahanesi'ni devraldı. Eczanenin ismini, 'İstikamet Eczahanesi' olarak değiştirdi. Yangın ve yıkım nedeniyle eczanenin yeri birkaç defa değişti. 'İstikamet Eczahanesi' sonunda Çemberlitaş'ta Osmanbey Sitesi'nin alt katındaki geniş bir yere taşındı. 1962 yılında eczanenin bulunduğu binanın yıkılması üzerine, eczane aynı semtte Peykhane Sokak No: 5'teki dükkana taşındı.

İŞ BANKASI MÜZESİ
Türkiye İş Bankası Müzesi, bir bankacılık ve kurum tarihi müzesi. 14 Kasım 2007 tarihinde, İş Bankası'nın tarihi Yenicami Şube binasında hizmete açıldı. Türkiye İş Bankası Müzesi'nde, bankanın tarihi birikimi bir araya getirilerek, topluma sunulmuş.
Hobyar Mahallesi Bankacılar Caddesi No:2 Bahçekapı Eminönü / 0212 5111331

İŞ BANKASI YAYINLARI
İş Bankası Yayınları'nın eski yeri, Sirkeci Aşir Efendi Caddesi'nde idi. Şimdi Nuruosmaniye Caddesi'nde.

İTFAİYE MÜZESİ
İtfaiye Müzesi, Saraçhanebaşı'nda İtfaiye Caddesi'ndedir.

İZOLLU VAKFI
İzollu Kültür Dayanışma ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı, yılda 300 öğrenciye burs vermekte-

dir. Vakıf binası yakınlarında cadde üzerinde, 'İzollu Pazarı' da geleneksel tarım ürünlerinin satışını yapıyor. Pestil, kuru kayısı, ceviz vs.
Atatürk Bulvarı Lale Apartmanı No:166/5 Aksaray
0212 5207555 / www.izolluvakfi.org

JAMANAK GAZETESİ VE MATBAASI

Jamanak gazetesi önce Cağaloğlu'nda kendi matbaasında basılmıştır. Şubat 1935'ten sonra, birkaç ay 'Jamanak-Turkiya' adıyla Ankara Caddesi'ndeki Orhan Bey Hanı'nda yayınlanmıştır. Yönetim yeri bilahare Beyoğlu'ndaki Narmanlı Yurdu'na taşınmıştır.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
- Borsasız İstanbul olmaz, İstanbul LIFE Ağustos 1998,s.27
- Büyük Valide Hanı, Aynur Gürsoy, Şehr-i İstanbul, 2009
- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dersaadet Ticaret Odası, Proje Koordinatörü Şefik Memiş, İstanbul ticaret Odası Y., İstanbul 2009
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Edebiyat Anıları, Hüseyin Cahit Yalçın, Sadeleştiren Rauf Mutluay, T.İş Bankası Kültür Y., İstanbul 1975
- Eminönü Merkezli Aşık Edebiyatı, Prof.Dr. Özkul Çobanoğlu, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eminönü'nde Eğitim Kurumları ve Türkiye'de İlk Türkçe Öğretim Yapan Model Okul Vefa Lisesi, Dr.Süleyman Doğan, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eminönü'nde Osmanlı Dönemi Eserleri, Dr.Ahmet Vefa Çobanoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İst. 2006
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Fotoğraflarla İstanbul Kütüphaneleri, Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi Y., Hasan S. Keseroğlu, R.Tuba Çavdar, Neslihan Uraz, İstanbul 1995
- Gerçekleşmeyen Hayal: İstanbul Şehir Müzesi, Sevengül Sönmez, Cogito, Yeni İstanbul, s.35, Bahar 2003
- İbrahim Paşa Sarayı, Nurdan Atasoy, İ.Ü. Ed.Fakülte Basımevi, İstanbul 1972
- İftar Çadırları, Ekrem Işın, Cogito, Yeni İstanbul, s.35, Bahar 2003
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Kültür Kurumları Rehberi, İsmail Cengiz, İstanbul 2010 Kültür Başkenti Y., İstanbul 2010
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, 2007
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kahvenin Öyküsü, Taha Toros, İletişim Y., İstanbul 1998
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Matbaa Baskısı, Şefik Dinç, Haber Türk İstanbul 9 Ekim 2009
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Sanat Yenikapı'ya Taşındı, Şehr-i İstanbul, 2009, s.23
- Sanayi Yaşamının Bazı Yönleri, Laurence S. Moore, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
- Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009
- Şöhret, Bir Zamanlar Türkiye, Şemsi Sıklım, Sam Y., İstanbul 2008
- Tarih Boyuncu Türk Kültürü ve Sanatı, Ekmel İzdem, İstanbul 1972
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

K

KABALCI YAYINEVİ
Kabalcı Yayınevi, Ankara Caddesi'nde, Valiliğin karşısında kitap satış yeri ve yayınevi faaliyetini sürdürüyordu. Bu binada daha önce 'Birleşik Dağıtım' ve 'İhlas Organizasyon' faaliyet göstermişti. Yayınevi merkezi, 2011 yılında Mecidiyeköy'e taşındı. Yayınevi sahibi Sabri Bey'in, Türk kültürünün temel kaynaklarının neşrine başlaması sevindirici...

KABASAKAL MEDRESESİ
İSTANBUL EL SANATLARI ÇARŞISI
Şeyhülislam Mehmet Efendi, 18. yüzyılda yaptırmıştır. Medrese, 1987 yılında restore edilerek, İstanbul Sanatları Çarşısı adıyla hizmete açıldı.

KADI HÜSAMETTİN CAMİİ
Şehzadebaşı'ndadır... 'Çamaşırcı Camii' olarak da söylenir.

KADILAR MEDRESESİ
ŞARKİYAT ENSTİTÜSÜ
Kadılar Medresesi yani Medresetü'l Kudat, Beyazıt'ta, Takvimhane Caddesi'ndedir... İstanbul Üniversitesi eski kütüphanesinin bulunduğu bina. Şarkiyat Enstitüsü, burada hizmet vermektedir. 1938 yılında Şarkiyat Enstitüsü adıyla kurulmuştur. Çalışma sahasının ana hatlarını, Arap, Fars ve Urdu Dili ve Edebiyatlarının klasik ve modern devreleriyle ilgili araştırmalar yapmak, Arapça, Farsça ve Urduca kaynaklardaki Türk tarih ve kültürüne ait bilgileri derleyip incelemek teşkil eder. Kurum ismi, Şarkiyat Araştırmaları Merkezi olarak değiştirilmiştir.
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 0212 4555700 dahili 15946

KADINLAR CEMİYETİ DİKİŞ YURDU
➔ KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA MEDRESESİ

KADIRGA
Esma Sultan'ın Kadırga'da bir saray yaptırdığı söylenirse de bugün bunun işaretlerini sadece yer adlarında görebiliyoruz. **Eskiden Kadırga Hamamı'nın arka kısmına 'Sarayiçi' denirdi**. Bu sarayın Cündi Meydanı'nda olduğunu iddia eden araştırmacılar da vardır. Kadırga'daki tarihi eserler iki tarihi hamam, bir çeşme, **Eczacı ve Dişçi Mektepleri**, Sokollu Mehmet Paşa Külliyesi olarak sıralanabilir. Kadırga Meydanı, İstanbul'un geleneksel mesire yerlerinden biridir. Ahmet Hamdi Tanpınar, 'Beş Şehir' adlı şaheserinde, eski tarz atlıkarıncayı, en son bu meydanda gördüğünü söyler. Ayrıca **İstanbul'un son meddahlarından Meddah Aşki de, Kadırga'da oturmuştur**.

Kadırga'da bir sokak

İstanbul'daki ilk Ermeni olayı 30 Eylül 1895 tarihinde Kadırga'da ortaya çıkmıştır. Patrik İzmirliyan'ın silahlandırdığı Ermeni militanlar, Kadırga semtinde üç gün eylem yaptılar. Sultanahmet'e kadar gösteri yapıp, terör estirdiler. 21 Temmuz 1905 tarihinde doğrudan Sultan Abdülhamit Han'a suikast düzenlediler.

KADIRGA BOTANİK BAHÇESİ
1892 yılında Mekteb-i Tıbbiye, Kadırga semtindeki Menemenli Mustafa Paşa Konağı'na taşındı. Dönemin nebatat (bitki) hocası Dr. Esat Şerafeddin Köprülü, burada bir botanik bahçe-

si kurdu. Bu bahçeden, okulun Haydarpaşa'ya taşınmasına kadar, tıp ve eczacılık öğrencilerinin eğitimi için yararlanıldı. 1909 yılından itibaren bahçeyle, bu binada öğretime devam eden Eczacı ve Dişçi mektepleri nebatat hocası Dr.Şerefeddin Tevfik Tertemiz ilgilendi. 1926'da Eczacı ve Dişçi mekteplerinin Beyazıt Meydanı'ndaki yeni binaya geçmeleri üzerine bahçe terk edildi.

KADIRGA DOĞUM KLİNİĞİ ➔ KADIRGA VİLADETHANESİ

KADIRGA KÜLTÜR MERKEZİ

Kadırga Limanı Caddesi'ndeki binanın tarihi çok eskilere gitmez. **Yapının yerinde, 1980'li yıllarda, bir yazlık sinema vardı.** 2000 yılında, Kadırga Kültür Merkezi burada hizmete açıldı. Bugün zeminde oto parkı olan iki katlı bir yapıdır. Binanın birinci katında, Fatih Belediyesi'nin hizmet verdiği Sağlık Merkezi, ikinci katında ise Kadırga Kültür Merkezi mevcuttur. Sağlık Merkezinde, her gün yüzlerce vatandaşa sağlık hizmeti veriliyor. Kültür merkezinde ise Türkiye'nin tanınmış simaları konferanslar vermekte, düğünler, toplantılar yapılmakta ve kurslar düzenlenmektedir. 750 kişilik salonda, bir çok sosyal ve kültürel etkinlik gerçekleştiriliyor. 2010 Avrupa Kültür Başkenti etkinliklerinin bir kısmı burada yapıldı.

Kadırga Limanı Caddesi No:82 Kadırga / 0212 5173499

KADIRGA LİMANI

Kadırga'da eskiden liman vardı. Ve bu limanın Bizans dönemindeki adı, Ayasofya'ya izafeten 'Sofya Limanı' idi. Kadırga Limanı, **16. yüzyıla kadar kullanıldı.** Kadırga Limanı'nda aynı zamanda, mesire yerleri vardı.

KADIRGA ÖĞRENCİ YURDU

Her kuşaktan üniversite öğrencisinin anılarında, Kadırga Öğrenci Yurdu'nun yeri vardır. Kadırga Öğrenci Yurdu, bugün de üniversite öğrencilerinin hizmetinde. Şair Enver Gökçe, bir dönem Kadırga Öğrenci Yurdu'nda memur olarak çalışmıştır.

Şehsüvarbey Mahallesi Cömertler Sokak No:6 Kumkapı

KADIRGA VİLADETHANESİ

Viladethane, kadın doğum hastanesidir. Ebe ve tıp fakültesi öğrencileri burada eğitim yapardı. Viladethane, özellikle fakir kadınların sağlık sorunlarıyla ilgilenirdi. Kadırga Viladethanesi, 1892 yılında, Topkapı Sarayı bahçesinde bulunan Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin arkasındaki bir binada kuruldu. 1909 yılında Kadırga'da bulunan Mekteb-i Tıbbıye-i Mülkiye binasına taşındı.

1909 yılında Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (Sivil Tıbbiye) ile Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin (Askeri Tıbbiye) Haydarpaşa'da kurulan Tıp Fakültesi'nde birleştirildi. Ömer Besim Paşa, Tıp Fakültesi'ne bağlı olarak Kadırga'da ikinci bir doğum kliniği ve ebe okulu açtı. Bu klinik ve okul, 1928 yılında Haydarpaşa'ya taşındı.

KAFKAS BİRAHANESİ ➔ PARİS OTELİ

KAFKASEVİ

Kafkas kültürüne ve Kafkasya gündemine, yerli bakış açısıyla yaklaşan bir vakıf... Vakıf müdürü tecrübeli gazeteci Erol Karayel. Kafkasevi internet sitesi, Türkçe ve Rusça güncel yayın yapıyor. 2010 yılı sonunda Cağaloğlu Çatalçeşme Sokak'tan Mecidiyeköy'e taşındı.

www.kafkasevi.com

KAĞITÇILAR ÇARŞISI

Ciltçiler, Abdülaziz dönemine kadar Beyazıt'taki Kağıtçılar Çarşısı'nda faaliyet gösterirdi.

KAHVEHANE

Tarihçi Peçevi'ye göre, **İstanbul'da ilk iki kahvehaneyi, Halepli Hakem ve Şamlı Şems adlı kişiler Tahtakale'de açmıştır.** Tarih, 1554'dür.

KAĞNI MESCİDİ
Sultanahmet'te, Tavukhane Sokak'tadır. Fatih Sultan Mehmet'in Kağnıcıbaşı yaptırmıştır. 'Güngörmez Mescidi' de denir. Tanpınar, bu tür küçük tarihi eserlerin, İstanbul için önemini şöyle işaret eder: "**İstanbul büyük eserlerin olduğu kadar küçük köşelerin, sürpriz peysajların da şehridir**. Hatta iç İstanbul'u onlarda aramalıdır. Büyük eserler ona uzaktan görülen yüzü verirler; ikinciler ise onu çizgi çizgi işleyerek portrenin içini dolduran, **büyük tecridin kurduğu çerçeveyi, bin türlü psikolojik hal ile, yaşanmış hayat izleriyle tamamlayan eserlerdir**."

KALAYCIOĞLU VE YAĞCIOĞLU TAHİN FABRİKASI
Tahin fabrikasıdır. Alacahamam'da kurulmuştur.

KALCILAR HAN
Kalcılar Han, Kapalıcarşı'nın Mahmutpaşa Kapısı'nın hemen bitişiğindedir. Eskiden Anadolu'dan Kapalıçarşı'ya alışverişe gelenler, hanın alt katına atlarını bağlar, üst katındaki **odalarda kalırlarmış**.

Bunun için hanın ismi 'Kalıcılar Hanı' kalmış, bilahare bu isim 'Kalcılar Hanı'na dönüşmüştür. Bugün gümüş işçiliği ve kakma sanatının icra edildiği atölyelerle anılıyor.

KALENDERHANE CAMİİ
Şehzadebaşı'nda, Bozdoğan Kemeri'nin ucunda Bozdoğan Kemeri'nin Onaltımart Mart Şehitleri Caddesi'ni kestiği köşededir. Restorasyonunda, Osmanlı unsurları silindi.

Kalenderhane Camii

KALİÇECİ HASAN MESCİDİ
Beyazıt Çarşıkapı'dadır. Kaliçeçi (halıcı) Hasan Ağa yaptırmıştır.

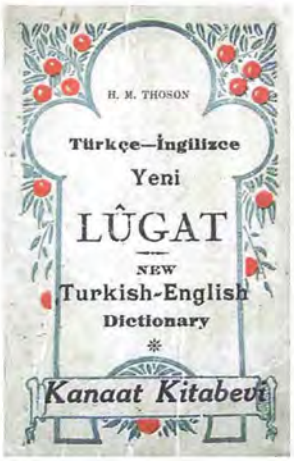
KALPAKÇILAR ÇARŞISI
Nuruosmaniye ile Beyazıt arasında bir çarşı.

KAMBER AĞA'NIN DÜKKANI
Azeri kitapçı Kamber Ağa'nın dükkanı hat

talebelerinin uğrak yeriydi. Askeri Tıbbiye kapısının yanındaydı.

KAMİL NAZİK ATÖLYESİ

Hattat Kamil Nazik, hat çalışmalarını Sanatçılar Pasajı'ndaki atölyesinde devam ettiriyor. Nazik, hat meraklısı gençlere de sanatı tanıtıyor, öğretiyor.

KANAAT KİTABEVİ

Cağaloğlu Yokuşu'nda eskiden inerken sol kolda yanyana duran kitapevleri vardı. Bunlardan biri de Kanaat Kitabevi ya da 'Kanaat Kitaphanesi' idi. Kanat Kitabevi'nin yerinde, şimdi bir gözlükçü var. Kanat Kitabevi'nin sahibi İlyas Bayer'di. Kanaat daha çok sözlük ve dünya tarihinden çevrili eserler yayınlardı.

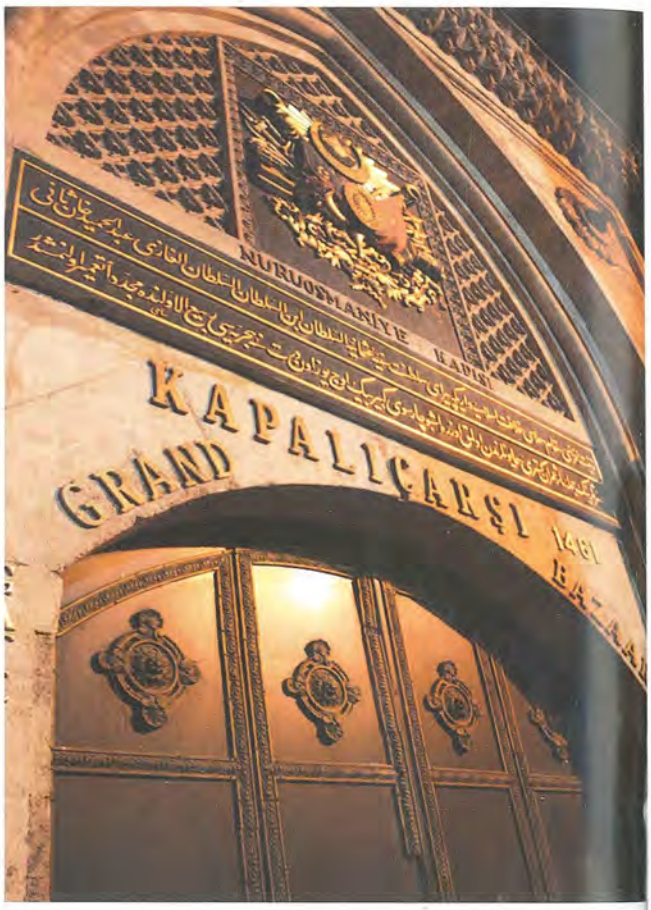
KANLIFIRIN MESCİDİ

Eminönü'ndeki Hoca Ahi Çelebi Cami'nin karşısında idi. Caminin arazisi, 1900'lü yıllarda Domuzcuoğlu namında birinin büyük arazisi olmuştur.

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN TÜRBESİ

Kanuni Sultan Süleyman'ın türbesi, Süleymaniye Camii Külliyesi içindedir. 1566 yılında, Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir. Yapı sekizgen, dış yüzü ayna ve mermer süslemeli, kubbeli, duvarları çinilerle kaplı zarif bir eserdir.

KAPALIÇARŞI

Çarşı geleneği, dünyanın her yanında vardır. Fakat kapalı çarşı geleneği her yerde yoktur. **Kapalıçarşı, Selçuklular döneminden itibaren geliştirilen bir sistemdir.**

İstanbul'un en eski çarşılarından biri olan Kapalıçarşı, Nuruosmaniye ile Beyazıt Camileri arasındaki geniş alana kurulmuştur. Eskiden 'Çarşı-yı Kebir' de denirdi. **Çarşının nüvesi**, Fatih Sultan Mehmet tarafından fetihten hemen sonra inşa edilmiş olan, **Cevahir ve Sandal Bedesteni'dir**. Kapalıçarşı, daha sonra yapılan ilavelerle genişlemiştir. 30 hektardan fazla bir alanı kaplamakta ve 61 sokaktan oluşmaktadır. Yaklaşık 1500 metrekarelik bir alana kurulu olun İç Bedesten ile 1300 metrekarelik bir yer kaplayan Sandal Bedesteni çarşının yarı müstakil bölümleridir.

8 girişi vardır. Binlerce dükkanın bulunduğu Kapalıçarşı içindeki 61 sokak ve caddenin çoğu, Fesçiler, Serpuşçular, Tuğcular, Feraceciler, Perdahçılar, Terlikçiler, Kuyumcular, Aynacılar, Kalpakçılar gibi, mesleklere veya onların loncalarına göre isimlendirilmiştir. Çarşının çevresi, yine çarşının birer parçasını oluşturan hanlarla çevrilidir. **Kapalıçarşı**, çevresinde kendisine eklemlenen hanlarla birlikte, **Osmanlı cihan hakimiyetinin bir göstergesi olarak, 'dünyadaki en büyük ticari mallar toplamını oluşturuyordu.'**

Kapalıçarşı bugün, aynı zamanda bir finans merkezi işlevi görmektedir.

Kapalıçarşı'yı, Kuyumcular Odası Başkanı Alaaddin Kameroğlu'nun ağzından dinliyoruz: "Kapalıçarşı'da üç binin üzerinde işyeri var. **Burada çalışan insan sayısı 40 bin civarında**, herhalde gelen geçenle 200-300 bini bulmakta. Kapalıçarşı'da, üç bin ticarethanenin yaklaşık iki binini, kuyumcular oluşturmaktadır.

Kapalıçarşı'nın ilginç yüzlerinden biri de şair Edip Cansever'di. Cansever, uzun yıllar Kapalıçarşı'da antikacılık yapmıştır.

Kapalıçarşı

KAPTAN İBRAHİM PAŞA KÜLLİYESİ

Beyazıt'ta Takvimhane Caddesi'ndedir. Kaptanıderya Hacı İbrahim Paşa yaptırmıştır. Uzun zaman **İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nin deposu** idi. Külliyenin hamamı, II.Mahmut döneminde **Takvimhane Matbaası** olarak kullanıldı.

KAPTAN PAŞA KONAĞI
Beyazıt'ta Kaptan İbrahim Paşa Külliyesi'nin karşısındaydı. Sadrazam, 'Orsa Boca' Hoca İbrahim Paşa tarafından, 18.yüzyıl başlarında yaptırıldı.

KARA FAZLI PAŞA SARAYI
Vezir Kara Fazlı Paşa Sarayı, Binbirdirek'te idi.

KARA SÜLEYMAN MESCİDİ
Süleymaniye'de Bozdoğan Kemeri yakınlarındadır.

KARAAĞALAR MESCİDİ
Topkapı Sarayı Harem Dairesi'ndedir...

KARABABA DERGAHI
Yeniçeriler Caddesi'nde eski adı Karababa, yeni adı Dönem Sokak olan sokaktadır. Rufai dergahıdır.

KARADENİZ SAHAF
Karadeniz Sahaf, Beyazıt'ta Özdemir Marmara Çarşısı'nın üst katında.

KARAGÖZCÜ KAHVEHANESİ
Karagöz sanatçılarının toplandığı kahvehanelerin ilki, Çelebi Alaeddin Mahallesi'ndeki kahvehanedir. Bu kahveye, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'na kadar karagözcüler devam etmiştir. Eminönü'nde Mısır Çarşısı civarında bulunan Bahçeli Karagözcü Kahvehanesi ile Beyazıt'ta Simkeşhane içindeki bir diğer kahvehane de, bu sanatı icra edenlerin toplandıkları yerlerdir.

KARAKOL CEMİYETİ
Karakol Cemiyeti, Mütareke döneminde kurulan bir direniş örgütüdür. Talat Paşa'nın Kara Kemal'e verdiği talimatla, 13 Kasım 1918 tarihinde kuruldu. Adını Kara Kemal ve Kara Vasıf beylerin lakaplarından alır.

Cemiyetin merkezi, Baha Said Bey'in **Babıali Caddesi'ndeki Resne Fotoğrafhanesi'ndeki yazıhanesiydi**.

KAREKİN BAĞDADLIYAN MATBAASI
Karekin Bağdadlıyan, matbaacılık mesleğini Canik Aramyan'dan öğrendi. 1880 yılında **Sultanhamam'da açtığı matbaada** 40'a yakın kitap bastı.

KÂRHANE-İ AMİRE
İstanbul'da 16. yüzyılın ortalarında devlete ait dokuma atölyeleri kurulmuştur. Kârhane-i Amire veya Kârhane-i Hassa adını taşıyan bu atölyeler, Çarşıkapı'dadır. Tavuk Pazarı'ndaki bazı sipahi binaları da bilahare dokuma atölyesine dönüştürülmüştür.

KARİKATÜR VE MİZAH ESERLERİ MÜZESİ GAZANFER AĞA MEDRESESİ
1975 yılında Karikatürcüler Derneği'nin girişimleri ile Tepebaşı'nda açılan Karikatür Müzesi, 1980 yılında kapatılmıştır.

1989 yılında yine derneğin girişimleri ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Gazanfer Ağa Medresesi'ni onararak, 'Karikatür ve Mizah Eserleri Müzesi' olarak hizmete açmıştır. Müze, 2011 yılında bu tarihi mekandan taşınmıştır.

Karikatür sanatına ait çeşitli belge ve özgün eserler, **Türkiye ve dünyada yayınlanan karikatür ve mizah dergilerinden seçmeler, müzenin koleksiyonları arasında bulunmaktadır.**
Atatürk Bulvarı Kovacılar Sokak No:12 Fatih /
0212 5211264

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
Karikatürcüler Derneği'nin galerisi, Sultanahmet Yerebatan Sarnıcı çıkışında.
Alemdar Caddesi, Yerebatan Sarnıcı Çıkışı, Sultanahmet
0212 5136061

KASAP MEHMED AĞA KONAĞI
Kasap Mehmed Ağa Konağı, Bahçekapı'da idi.

Kaspar Matbaası'nda basılan Telefon kitabı

KASPAR MATBAASI
Kaspar Matbaası Türk yayıncılığına önemli hizmetler yaptı. Matbaa Babıali Caddesi No:25 adresinde idi.

KAŞIKÇI HANI
Mahmutpaşa'dadır... Mahmut Paşa Yokuşu ile Tarakçılar Sokağı'nın kesiştiği köşede yer alır. Doğusunda Kalcılar Hanı vardır.

KATIR HAN
Kumkapı'da daha önce, şehzadelerin kaldığı bir saray vardır. **Katır Han, saray katırlarının bakıldığı yerdir**.

KATİP SİNAN MESCİDİ
Laleli'de, Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi'ne yakındır. Katip Sinan yaptırmıştır. 'Daltaban Mescidi' de denir.

KATİP ŞEMSETTİN KASIM MESCİDİ
Süleymaniye'de, Ayakapı yakınlarındadır. Yıkılmış bir cami. 'Cankurtaran Mescidi' de denir.

KAYGUSUZ TEKKESİ
Vaktiyle Bolulu Kaygusuz İbrahim Baba'nın sohbet ettiği tekke... İncili Çavuş Sokağındadır.

KAYIKHANE OCAĞI
Topkapı Sarayı'ndaki görevlilerin ve padişahların kayıklarının bulunduğu Kayıkhane Ocağı, Sepetçiler Köşkü'nün bitişiğinde idi.

KAYSERİLİ AHMET PAŞA KONAĞI
Beyazıt'la Süleymaniye arasındadır. 19. yüzyılda yaptırılmıştır. Günümüze ulaşmış bir yapıdır.

KAZANCILAR CAMİSİ
Unkapanı'ndadır.... Fatih Sultan Mehmet'in hocası Hayrettin yaptırmıştır.

KAZGANCI CAMİİ
Kumkapı'da, Cerrah İshak'ın yaptırdığı cami. Kazgancı (Kazancı) Kulu Yusuf onarttığı için bu ismi almıştır. 'Nakilbend Camii' de denir.

KAZIM İSMAİL GÜRKAN MUAYENEHANESİ
Yerebatan Caddesi'nde bir zamanların efsane doktoru Kazım İsmail Gürkan'ın muayenehanesi vardı.

KAZİLAS İSTİMATYOS MAKARONYA FABRİKASI
'Kazilas İstimatyos Makaronya Fabrikası', Odun Kapı'da kurulu bir makarna fabrikasıdır. Kuruluş tarihi 1856 yılıdır.

KEBECİ HAN
Kebeci Han, adını, çoban kepeneği yani abasından alır. Kapalıçarşı yakınlarındadır.

KEÇECİZADE FUAT PAŞA CAMİİ VE TÜRBESİ
Sultanahmet ile Çemberlitaş arasındaki bağlantıyı sağlayan, **Peykhane Sokak'tadır**. Keçecizade Fuat Paşa Camii, 1869 yılında yaptırılmıştır. Keçecizade Fuat Paşa Türbesi de buradadır. Cami ile başlayan sokak, Piyer

Loti Caddesi'ni keserek Yeniçeriler Caddesi'nde Köprülü Mehmet Paşa Camii ile sonlanıyor.

KEÇECİZADE KONAĞI
Keçecizadelerin konağı, Başmuhasip Sokak'ta idi.

KELKİT DÖNERİ
Kelkit, Gümüşhane'nin şirin ilçesi... Çarşıkapı'nın 3-5 yıllık yeni renklerinden biri Kelkit Döneri...
Makascılar Caddesi No:8 Beyazıt

KEMAL BEY SİNEMASI
İstanbul'un en eski sinema salonlarından biriydi. 1918 yılında açılmıştı. Sirkeci Demirkapı Caddesi'ndeydi. **Sahipleri, Şakir ve Kemal Seden kardeşlerdir.** Semtin kabuk değiştirmesiyle berduşların mekanı haline gelmiş, 'Bitli Sinema' olarak anılmaya başlanmıştır. 1960'lı yıllarda yıkılmıştır.

KEMAL PAŞA CAMİİ
Şehzadebaşı'nda, Belediye Sarayı'nın arkasındadır.

KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA MEDRESESİ
Beyazıt otobüs duraklarının bulunduğu yer, Kemankeş Kara Mustafa Paşa Medresesi idi. 1918 yılında 'Kadınlar Cemiyeti Dikiş Yurdu' oldu. Medresenin tamamı, 1950'li yıllarda yol açma çalışmaları sırasında kaldırılmıştır.

KENGER LOKANTASI
Kenger'in bir adı devedikeni, diğer adı yabani enginar... Kalbe de karaciğere de iyi geliyor, sakızını çiğneyen yüz felci geçirmiyor. Sultanahmet'teki Kenger Lokantası, bu az bilinir; ama çok faydalı bitkiden çeşit çeşit yemekler sunuyor. Bu özgün projeyi Sefer Erim Usta gerçekleştirmiş. Sefer Usta, Sultanahmet'te açtığı 'Kenger Lokantası'yla İstanbul'da az bilinen kengere marka bilinciyle yaklaşmış. Mesleğe bir Fransız restoranında başlayıp Hilton gibi Swiss gibi beş yıldızlı otellerde kariyer yapmış. Ama emekliliğin ardından, 'Kenger Lokantası' özgün projesiyle kalıcı bir işe yönelmiş. 'Kenger Lokantası' Cağaloğlu'nda Türkiye Yazarlar Birliği'nin karşısında.
Divanyolu Caddesi Hoca Rüstem Sokak Sultanahmet

KESKİN COLOR
Naci Keskin'in 1960'lı yıllarda çektiği siyah-beyaz İstanbul manzaralarını turistlere satarak başlattığı yolculuk, bugün Keskin Color'u özgün bir marka haline getirdi. Sirkeci'de merkezi olan Keskin Color, diğer birimlerini İstoç'a taşıdı.

KEŞFİ OSMAN EFENDİ HANKAHI
Kalenderhane Mahallesi Onatlı Mart Şehitleri Caddesi Hallacı Mansur Sokağı'ndadır. Bugün metruk haldedir.

KEVORK EFENDİ'NİN KAHVESİ
Kevork Efendi'nin kahvesi, Yenikapı'daydı. Üç tarafı camla çevriliydi.

KILIÇHANE ➔ SULTANAHMET MESLEK LİSESİ

KIRK ANBAR MATBAASI
Ahmet Mithat Efendi'nin başyazarı olduğu **Tercüman-ı Hakikat gazetesi, Kırk Anbar Matbaası'nda basılır.** Matbaa, Babıali Caddesi Ebussuut Sokağı 40 numaradadır. Babıali'de ilk basımevini Ahmet Mithat Efendi açmıştır. Bağdat dönüşünde Tahtakale'de oturduğu evde açtığı matbaayı kısa bir süre sonra Asmaaltı'nda Camlı Han'da tuttuğu daireye taşıdı. Böylece Babıali Caddesi'nde ilk basımevini Ahmet Mithat Efendi açmış oldu.

KIRPA HANIM'IN EVİ
Arpacılar Camii'nin altındaki çıkmaz sokakta, Kırpa Hanım'ın evi vardı.

KIRMIZI KONAK
İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yönetim binası, 'Kırmızı Konak' olarak adlandırılır. Bina, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nden sonra Cumhuriyet gazetesi tarafından kullanıldı. İstanbul'un işgali yıllarında, İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanlığı, bu binada faaliyetlerini sürdürdü.

KIYAFETHANE-İ ATİKİ ➔ ASKERİ MÜZE

KIZIL HAN
Rüstem Paşa Külliyesi yakınında, Hasırcılar Caddesi ile Kalçın Sokağı köşesindedir.

KIZILELMA LOKANTASI
Divanyolu'nda, Damat Şerif Paşa'nın konağının yanında, büyükçe iki mağazadan biriydi. Kızılelma Lokantası'nın sahibi Selanikli Hasan Efendi'dir.

KIZLARAĞASI MEDRESESİ YAZARLAR BİRLİĞİ
Kızlarağası Medresesi, Mimar Sinan'ın eseridir. Bina 1918'de Kadın Yurdu olarak hizmet verdi. 1986'ya kadar Çocuk Esirgeme Kurumu olarak kullanıldı. Kızlarağası Medresesi, 1989 yılından beri Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şubesi olarak hizmet veriyor.
Hoca Rüstem Sokak No:6 Sultanahmet / 0212 5277517

KİGORKYAN HURUFAT DÖKÜMHANESİ
Kigorkyan Hurufat Dökümhanesi, Babıali'de idi.

KİLİSE CAMİİ ➔ MOLLA GÜRANİ CAMİİ

KİRAZ HAN
Rüstem Paşa Camii'nin yanındadır...

KİREÇ İSKELESİ CAMİİ
Kireç İskelesi Camii eskiden Bahçekapı'da idi. Kireç İskelesi hizmetkarları ve kireççi esnafına ait bir mescitti. Yerine, Mimar Vedat Tek tarafından, Mes'adet Han yapılmıştır.

KİRKOR KİTAPHANESİ
Ahmet Rasim anlatıyor: "Bu senelerde her izin cuması, sabahleyin **Beyazıt'a gider, orada Tavukçular içine sıkışmış bir kitapçı dükkanına uğrardım**. Burası tuvalete yakınlık belasıyla kokardı. Kitapçı kocaman kafalı, esmer, benim gibi bodur, şişmanca, Kirkor isminde biri idi. **Kirkor Kitaphanesi daha sonra 'Asır' ismini almıştır**."

KİTABEVİ
Kitabevi, Çatalçeşme Sokak'taki iki katlı dükkanında, kültürel yayınların satışını yapıyor. Kitabevi'nin sahibi **Mehmet Varış, tarih ve Türkoloji merkezli bir yayıncılık çizgisini başarıyla sürdürüyor**. Kitabevi, aynı zamanda üniversite hocalarının da buluşma mekanlarından biri... Mehmet Genç'ten Ahmet Kavas'a, Tahir Yücel'den Beşir Ayvazoğlu'na, Ali Ayağ'dan Abdullah Uçman'a bir çok kültür adamına burada rastlamak mümkündür.

KİTAP HASTANESİ
Serra Güney, Küçükayasofya'daki atölyesinde, geleneksel cilt sanatımızı yaşatıyor. **Ciltle birlikte, kitap tedavisi yani restorasyonu da yapıyor**. Bazı restorasyon uygulamalarına Mimar Sinan Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İslam Seçen de katılıyor.

KİTAP SARAYI
Kitap Sarayı, kitap satışı yanında 'Sosyal Yayınları' adıyla yayıncılık da yapıyor. **Enver Aytekin'in kurduğu müessese, kızı Zeynep Aytekin vasıtasıyla devam ediyor**. Kitap Sarayı'nın internet satış sitesi www.kitapnet.com adıyla hizmet veriyor. Ankara Caddesi'nde, Türk Ocağı'nın karşısında.

KİTAPÇI AHMET
Kitapçı Ahmet Tekin'in Süleymaniye'deki kitapçı dükkanı, öğrencilerin, akademisyenlerin ve kültür adamlarının uğrak yeri. Eskader Kurucu Başkanı Mehmet Nuri Yardım'ın Kitapçı Ahmet'i anlattığı bir yazısı şöyle: "Efendim, Kitapçı Ahmet adında bir dostum vardır. Yıllarca aynı gazetede çalıştık. **Gazetecilik yaptığı yıllarda bile, gönlü Beyazıt'ta Sahaflar Çarşısı'ndaydı**. Yıllar yılı Beyazıt Meydanı'nda sergi açtı. Ve bir gün Süleymaniye'de bir dükkan sahibi oldu. Ben de zaman zaman ziyaret ederim Kitapçı Ahmet'i. Bazı uğrayışlarımda, bilge tarihçi Ziya Nur'un dostu Refik Ağabey'e (Teşkilat Refik) de rastlarım."

KİTAPYURDU
İnternet kitapçılığının ilk kuruluşlarından www.kitapyurdu.com, Güzel Sanatlar Sokak'tan Türkiye'ye ve dünyaya kitap yetiştiriyor. Kitapyurdu'nun, Türk kültürü için asıl önemi, kitap satışı yanında, **Türkçe'nin en büyük veri tabanına sahip olmasıdır**. Veri tabanını, geçerli kılan ise sürekli olarak güncellemesi.

KLODFARER CADDESİ
Cağaloğlu'nda, valilikten Sirkeci'ye varmak istediğimizde kullandığımız cadde... **Cadde ismini, Türk dostu Fransız yazar Klod Farer (Claude Farrere)'den alır**. Asıl adı Charles Bargone Frederic olan yazar, 1876 ile 1957 yılları arasında yaşamıştır. İstanbul'a ilk olarak, 1902 yılında, Piyer Loti'nin kaptanı olduğu bir gemiyle gelir. Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde, 11 defa Türkiye'yi ziyaret eder. II.Meşrutiyet döneminde, İstanbul'dadır. 1910 yılında **Mecidiye Nişanı ile ödüllendirilir**. Yazdığı kitaplardan en önemlisi, **'Türklerin Manevi Gücü'** ismini taşır. 1922 yılında, Atatürk'le görüşmüştür.

KOCA RAGIP PAŞA KONAĞI
Koca Ragıp Paşa'nın konağının yerine, sonradan Eczacı ve Dişçi Ali (Yüksek) Mektepleri yapılmıştır.

KOCA SİNAN PAŞA KÜLLİYESİ BALKAN TÜRKLERİ DAYANIŞMA VE KÜLTÜR DERNEĞİ
Koca Sinan Paşa, Yemen ve Tunus fatihi olarak bilinir. Külliyede medrese ve sebil yanında Paşa'nın türbesi de var. Külliye haziresinde yer alan, mezar taşları önemlidir. Daha önce İlesam tarafından kullanılan mekan, sonra Balkan Türkleri Dayanışma ve Kültür Derneği Genel Merkezi oldu...

Külliyede şimdi Hizmet Vakfı var. İlesam'ın faaliyet gösterdiği dönemde **Hilmi Oflaz başta olmak üzere, bir çok güzel insanın sohbet mekanı oldu**. Külliyede resim sergileri ve kültürel etkinlikler yapılıyordu.

Külliyenin mimarı, Davut Ağa... Kültürümüz onun ismini öne çıkaramamış. Yahya Kemal, Mimar Sinan dışında Türk mimarlarının hatırlanmamasını şöyle yorumlar; "Bir mimari edebiyat ve tarihimiz olmadığı için eski Sinan, Ayas, Hayreddin, Kemaleddin gibi şerefli mimarlarımızı, karışık rivayetler yüzünden, hayal meyal biliyoruz. **Cedlerimiz yalnız mimaride değil, her şeyde, dahiyane yapmasını bilmişler, lakın yazmasını unutmuşlar**. Bu bizim feci bir talihsizliğimiz."

Koca Sinan Paşa Külliyesi

KOCAV KÜLTÜR OCAĞI VAKFI
Kocav, üniversite öğrencileri ile aydınların buluştuğu bir mekan... Kocav'daki etkinlikler, gençlere adeta ikinci bir üniversite eğitimi imkanı veriyor.
Ayşe Kadın Hamamı Sokak No:26 Süleymaniye
0212 5199970 / www.kocav.org.tr

KOMÜNİZMLE MÜCADELE DERNEĞİ
Derneğin merkezi Beyazıt'ta Çarşıkapı'da idi.

KONDÜKTÖR MEKTEBİ-İ ÂLİSİ ➔ ORDU SİNEMA VE FİLİM MERKEZİ BİNASI

KONSERVATUAR ➔ ŞEHİR TİYATROLARI

KONYALI
Sirkeci Garı'nın karşısındaki dükkanlar dizisi içindedir. 1897 yılında, Hacı Ahmet Doyuran tarafından kurulmuştur. **100 yılı aşan bir tarihi olması hasebiyle, özellikle önemlidir.** Geleneksel Türk yemeklerinin bir çoğunu müşterilerine sunmaktadır. Özel yemekleri arasında börek, avcı kebabı, portakallı baklava ve etli ekmek başta gelmektedir.
Mimar Kemaleddin Caddesi 5. Vakıf Han No: 1 Sirkeci / 0212 5139611

KORE MUTFAĞI
Tarihi Yarımada'da Kore mutfağı Cankur-taran'daki Han Sarang lokantasında sunuluyor.

KOSKA
Beyazıt ve Laleli arasındaki semt. Yazar Necmettin Halil Onan, Koska'da mahalle mektebinde okumuştur.

KOSKA HELVACISI

Beyazıt ve Laleli arasındaki Koska semtinden ismini alıyor. Koska Helvacısı'nın geçmişi, Hacı Emin Bey'in, 1900'lü yılların başında Denizli'de faaliyet gösterdiği helvacı dükkanına kadar uzanmaktadır. Baba mesleğini sürdüren Halil İbrahim Adil Dindar, 1931 yılında oğulları ile birlikte İstanbul'a gelerek, önce Sirkeci'de, sonra Koska semtinde bir dükkan açar. Zamanla ürettikleri helva ve tatlıların lezzetiyle ünlenir. **Bulundukları semtten dolayı 'Koska Helvacısı' olarak anılmaya başlarlar.** Şimdi Koska'da Tayyare Apartmanları giriş katında faaliyetlerini sürdürüyor. Ayrıca başta Beyazıt olmak üzere, İstanbul'un değişik semtlerinde şubeleri vardır.

KÖPRÜLÜ HAN
Büyük Demirkapı Caddesi'nde, Halil Rami Bey'in Konağı'nın karşısında, Köprülü Han inşa edilmişti. Köprülü Han'dan önce burada Musa Safveti Paşa'nın bahçesi vardı. Bahçede çeşitli meyve ağaçları vardı.

KÖPRÜLÜ KÜLLİYESİ
Köprülü Külliyesi, cami, medrese, türbe ve kütüphaneden oluşur. Çemberlitaş'tadır. **Köprülü ailesinin evleri, bu bölgededir.** Fuad Köprülü'nün oğlu Orhan Köprülü'nün adresi şöyle; Kupacılar Sokak No: 11 Sultanahmet...

KÖPRÜLÜ KÜTÜPHANESİ

Çemberlitaş'ta Divanyolu üzerinde, Sultan II. Mahmut türbesinin karşısındadır. 1667 yılında, Köprülü Fazıl Ahmet Paşa tarafından kurulmuştur. Kütüphane, Köprülü Mehmet Paşa Külliyesi'ne dahil yapılardan biridir. **İstanbul'da kütüphane olarak tasarlanan ilk yapıdır.** Köprülü ailesi tarafından bağışlanan koleksiyonlarla zenginleşen kütüphanede bugün Türkçe, Farsça ve Arapça dillerinde çok sayıda değerli basma ve yazma eserler ile **su yolları haritaları bulunmaktadır.** Profesör Ramazan Şeşen ve arkadaşları, Köprülü Kütüphanesi kataloğunu 3 cilt halinde yayınladı.

IRCICA tarafından neşredildi.
Divanyolu Caddesi No:29 Çemberlitaş / 0212 5168313

KÖPRÜLÜ MEDRESESİ KUBBEALTI VAKFI

Köprülü Medresesi, 1662 yılında, Sadrazam Köprülü Mehmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Medrese odaları, revaklı bir avlunun etrafında, L şeklinde sıralanmıştır. 1984 yılında Kubbealtı'na tahsis edilmiş olan medrese, harap vaziyetinden kurtarılmıştır. Bugün Köprülü Medresesi'nde faaliyet gösteren Kubbealtı Vakfı, 'Kubbealtı Cemiyeti' adıyla **İstanbul'da 1970 yılında kurulmuştur**. Cemiyet, 1978 yılında vakfa dönüştürülmüştür. Kubbealtı Vakfı bünyesinde Tezhip Kursu, Türkçeyi Doğru ve Güzel Konuşma Kursu, Osmanlı Türkçesi, Türk Musikisi Kursu (enstrüman, nazariyat, koro), Yazı Atölyesi faaliyetleri yürütülmektedir. Aziz İstanbul Gezileri ise gençlerin öncülüğünde yapılıyor. Vakfın etkinlikleri arasında, Kubbealtı dergisi ve yayınları da var.
Köprülü Medresesi, Peykhane Sokak No:3 Çemberlitaş
0212 5189209 / www@kubbealti.org.tr

KÖR AGOP'UN MEYHANESİ

Kumkapı'nın meşhur meyhanelerinden biri. Kör Agop ve karısı Marta'dan sonra oğlu Daniel ve gelini Silva, meyhane geleneğini devam ettiriyor. Kör Agop kuşağından diğer bir meyhane ise 'Minas Usta'nın Meyhanesi idi.

KRESPİ RABENO VE MOİZ SAÇAK PÜSKÜL FABRİKASI

Krespi Rabeno ve Moiz Saçak Püskül Fabrikası, Fincancılar Yokuşu'ndaydı.

KUBBEALTI

Topkapı Sarayı 2. bahçededir... Vezirlerin toplantı yaptığı kubbeli yer. Bugünkü anlamda, bakanlar kurulu toplantı salonudur...

KUBBEALTI FOTOKOPİ

'Kubbealtı Fotokopi'nin sahibi Hanefi Kayan, sıradan bir fotokopici değil... Kubbealtı Fotokopi'de, piyasada bulunmayan yüzlerce kitabın fotokopisini temin etmek mümkün. Bu yönüyle Kubbealtı, araştırmacıların Cağaloğlu'ndaki uğrak yerlerinden biri. Hayri Ataş, Ufuk Ötesi gazetesinde, Hanefi Bey için şunları yazar: "1980'li yılların ortalarına kadar sahaflık yapan Hanefi Ağabey, eline geçen bazı nadir kitapları ayırmış böylece bir arşiv oluşturmuş. 80'lerin ortalarında da fotokopi işine girmiş ve **Kapalıçarşı'da kubbeli bir yer açmış. İsmi de sanırım oradan geliyor**. Kendisine fotokopi için getirilen kitaplardan, sahibinin izniyle bir nüsha da kendisine çoğaltmış. Böylece Hanefi Ağabey'in arşivi, bilhassa **dil, edebiyat, tarih konularında geniş bir kütüphane halini almış**."

KUBBEALTI VAKFI ➔ KÖPRÜLÜ MEDRESESİ

KUDUZ HASTANESİ

İlk olarak Demirkapı'da Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin bulunduğu yerde Askeri Kimyahane karşısında faaliyete geçti. 1903 sonlarında Selimiye'de bir binaya taşındı. 1908 yılında **Sultanahmet'te Mülkiye Baytar Mektebi'nin yanına getirildi**. 1920'de tekrar Demirkapı'ya taşındı. 1923'ten sonra Beyoğlu'nda Sıraselviler'de Olivo Apartmanı'na nakledildi. 1926'da Çapa'da tütün deposu olarak kullanılan Gureba Hastanesi'nin pavyon-

Kumkapı

larından birine yerleştirildi. Yakın zamanlarda Sultanahmet'teki Sağlık Müzesi binasının bir bölümünde Kuduz Tedavi Merkezi adıyla faaliyetini sürdürdü.

KUMKAPI

Marmara Denizi kıyısında bulunan semt... Burada daha önce şehzadelerin ikamet ettiği bir saray vardır. Bu saray, III.Selim'in emriyle yıktırılarak, arazisi satılır. Ermeni Patrikhanesi buradadır. Bazı Ermeni zenginlerinin konakları da Kumkapı'daydı. Bugün meyhaneleri ile turistlerin ilgisini çekiyor. **İstanbul'un ilk deniz hamamlarından biri Kumkapı'da açılmıştı.**

Yahya Kemal, Kumkapı'yı, eski İstanbul'un en yerli semtlerinden biri olarak nitelendirir. "Zaman geçti... **Buraya Türkler yerleştiler... Bu yeni halk, farkına varmadan bu sahile bu çeşniyi vermeğe başladı.** Bu son dört asır içinde, Cibali'den ta Kumkapı'ya kadar, kaç ve kaç büyük yangın bu manzarayı kaç defa ortadan kaldırdı. Lakin oturan halk, tekrar o manzarayı tekrar ihya ediverdi."

KURUKAHVECİ MEHMET EFENDİ

19. yüzyıl sonlarına kadar Türk Kahvesi, çiğ çekirdek olarak satılıyor ve evlerdeki

kahve tavalarında kavrulduktan sonra el değirmenlerinde çekilerek içilebiliyordu. Bu durum, Hasan Efendi'nin işlettiği baharat ve çiğ kahve satan dükkanın, oğlu Mehmet Efendi tarafından devralınmasına kadar sürdü. **1871 yılında işin başına geçen Mehmet Efendi, çiğ kahveyi kavurup dibeklerde öğüterek, müşterilerine hazır olarak satmaya başladı.** Böylece İstanbul Tahmis Sokak'ta taze kavrulmuş, mis gibi kahvenin kokusu çevreye yayıldı. Kahveyi öğüterek, **ilk kez hazır olarak kahveseverlere sundu.**

Mehmet Efendi, bu yenilikle, kısa sürede tanındı ve 'Kurukahveci Mehmet Efendi' diye anılmaya başlandı.

Tahmis Sokak No:66 Eminönü
0212 5114262 / www.mehmetefendi.com

KURUKAHVECİOĞLU İHSAN
Kahveye yıllarını veren İhsan Kurukahvecioğlu Halefleri, 1871 yılından beri Türk kahvesini sevenleriyle buluşturuyor. Türk kahvesinin çekirdekleri odun ateşinde kavruluyor, incecik çekilip paketleniyor.
Tahmis Caddesi No:74/B Eminönü / 0212 5220425

KUŞHANE ➔ AHIRKAPI

KUŞHANE KAPISI
Topkapı Sarayı'nın Harem bölümünü, sarayın iç avlusuna bağlayan kapı.

Küçükayasofya Camii

KUŞLAR EVİ
İstanbul'un en eski ahşap binalarından biri, Beyazıt İmareti' idi. **Beyazıt İmareti'nde Hacı Ali Efendi adlı bir hayırsever vardı.** Hacı Ali Efendi, 110 yaşına kadar, kuşlara yiyecek verdi. Burası bu yüzden 'Kuşlar Evi' olarak anıldı. Zamanla Kuşlar Evi, bakımsızlıktan çöktü. Enkaz haline gelen bina, daha sonra Beyazıt Kütüphanesi'ne dahil edildi.

KUYUCU MURAT PAŞA MEDRESESİ
Edebiyat Fakültesi'nin bahçesindedir. Kuyucu Murat Paşa Külliyesi'nde, medrese dışında sebil, sıbyan mektebi ve türbe vardır.

KUYUMCULAR ODASI
Kapalıçarşı'nın etrafındaki bir çok atölyede, altın ve gümüş işlemeciliği yapılır. Zamanla bu atölyeler azaldı. Bugün kuyumculuğun üretim safhasından ziyade, özellikle satış kısmının en önemli adresi hala Eminönü. Kuyumcular Odası'nın Eminönü sınırları içinde olması da bu yüzden tabii bir durum.
Piyerloti Caddesi Dostlukyurdu Sokak No:3 Çemberlitaş / 0212 5184904 / www.iko.org.tr

KUZEY KAFKAS DERNEĞİ
Kuzey Kafkasya Derneği, Çemberlitaş'ta idi. Milliyetçiler Derneği'nin bazı toplantıları, burada yapılırdı.

KÜÇÜK AYASOFYA CAMİİ
Cankurtaran ile Kadırga arasında, Küçükayasofya Caddesi'nin sonundadır... Kiliseden çevrilme camilerdendir. 527 yılında, Bizans İmparatoru I. Jüstinyen zamanında yapılmıştır. Adı 'Sergiyos ve Bakhos Kilisesi' idi. **Sultan II.Beyazıt zamanında Darüssaade Ağası Hadım Hüseyin Ağa tarafından bir minare eklenerek camiye çevrilmiştir.** Muhtelif zamanlarda tamir görmüştür. Tuğladan dört köşe yapılmış bir binadır. Sağda yükselen minaresi tek şerefelidir. **Sol taraftaki bahçesinde, Hüseyin Ağa'nın türbesi bulunmaktadır.** Tarihi cami, Hoca Ahmet Yesevi Vakfı, Küçükayasofya Sanatçılar Çarşısı ve Necip Fazıl Kültür Merkezi'ni etrafında toplamış ve burada bir kültür muhiti oluşturmuştur.

KÜÇÜK AYASOFYA DERGAHI
Cankurtaran ile Kadırga semtleri arasında, İshak Paşa Mahallesi, Medrese Sokak'tadır. Celveti dergahıdır.

KÜÇÜKAYASOFYA EL SANATLARI ŞENLİĞİ
Küçükayasofya Camii yanında düzenlenen şenlik, Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı, Necip Fazıl Kültür Merkezi ve Hoca Ahmet Yesevi Vakfı'nın çevrelediği bir kültür muhitinde yapılıyor. 2-11 Temmuz 2011 tarihleri arasında yapılan şenlik, tarihi dokuyla bütünleşen bir oluşum.

KÜÇÜKPAZAR
Unkapanı ile Vefa arasında uzanan semt... Bölge genel olarak Unkapanı adıyla tanınmaktadır. Burada kurulan 'Küçükpazar Trikotajcılar Derneği', bir dönem sosyal faaliyetleriyle dikkat çeker.

KÜLLÜK

Sözlü kültür damarı, toplumumuz için bugün de varlığını sürdürmektedir. Küllük, bu manada Türk aydınının sohbet, istişare ve münazara yerlerinden biridir. Nevzat Kösoğlu Küllük'ü şöyle anlatır: "**Küllük: Beyazıt Camii'nin Marmara'ya bakan duvarının altı idi**. Orası şimdiki gibi meyilli değildi. Bahçeydi; Yahya Kemaller'in devam ettiği Küllük orası. Sonra caminin Beyazıt Kütüphanesi'ne bakan tarafı, o ağaçlı çınarların altı oturma yeri oldu."

Tanpınar, Küllük'ün bu misyonunun henüz teşekkül etmediği bir dönemin tanıdığıdır: "Beyazıt'taki setli kahveler, camiin bahçesindeki Küllük o devirde bizi pek çekmezdi. **Zaten Küllük'ün müşterileri o günlerde pek karışıktı. Ve henüz o latif adı almamıştı**. Buna mukabil bazı ramazan ve kış mevsiminde Cuma geceleri fasıl musikisi yapılan Beyazıt-Aksaray yolunun başında bir zaman bakkaliye olan oldukça güzel bir kahveye sık sık giderdik. Bu kahveyi bize Yahya Kemal tanıtmıştı."

Oktay Akbal, Küllük'ün şekillendiği dönemin tanığıdır. Şair ve sinema oyuncusu Orhan Arıburnu'nun buraya takılanlar arasında olduğunu söyler. Sıdkı Akozan'ın, Küllük'le ilgili olarak yazdığı '**Küllükname**'si, bir döneme tanıklık eder. Küllük, 'Öğretmenler Bahçesi' ve 'Akademi' olarak da adlandırılmıştır.

KÜLTÜR BAKANLIĞI DÖSİM

Kültür Bakanlığı Dösim (Döner Sermaye İşletmeleri) Müdürlüğü'ne bağlı satış mağazası, Cağaloğlu'nda kitapseverlere hizmet veriyor. Dösim'in diğer birimi ise Bahçekapı'da, Kültür Bakanlığı'nın İstanbul hizmet birimlerinin yanında.

Ankara Caddesi No:46 Cağaloğlu / 0212 5191883

KÜLTÜR DERGİ DAĞITIM

Dergi dağıtımı gibi zor bir işe talip olan kuruluş. Zaman gazetesi eski yöneticilerinden Halit Esendir yönetiminde... O da Cağaloğlu'nda, yerini almış.

KÜLTÜR INFORMASYON

Sultanahmet Meydanı'nda, Tramvay yoluna yakın, turizm danışma merkezi.

KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ

Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, İstanbul'daki bir çok kültür ve sanat organizasyonunu, Sultanahmet'teki merkezinde organize eder.

At Meydanı No:31 Sultanahmet / 0212 5181279

KÜRKÇÜ HAN

İstanbul'un en eski hanı Kürkçü Han, fetihten sonra yapılan ilk eserlerdendir. Mahmut Paşa Camii'nin kuzeyinde yer alır. Fatih'in sadrazamı Mahmut Paşa tarafından, yaptırdığı camiye gelir olmak üzere inşa edilmiştir. Mimarı Atik Sinan'dır.

KÜRT ENSTİTÜSÜ

Kürt Enstitüsü, Kırmançca, Soranice ve Zazaca gibi birbirinden farklı diller ve bunlara bağlı lehçelerin ortaya koyduğu kültür birikimi üzerine etkinlikler yapıyor. Enstitü'nün, modernleşme, küreselleşme ve köyden şehre göç gibi ağır süreçler yaşayan bu kültürün, sözel birikimlerini derlemeye öncelik vermesi gerekiyor. Ancak yaşanan siyasi süreçle enstitü, bu görevi pek yerine getiremiyor. Daha önce Mesihpaşa Mahallesi Ordu Caddesi Hadi Han No:305 Kat:5 Laleli adresinde faaliyet gösteren enstitü, 2010 yılında İMÇ'nin karşısına taşındı.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989, sf.43
- Bab-ı Ali kitapçıları, Burhan Arpad, Milliyet Sanat Dergisi 15 Eylül 1993, s.320, sf.12-14
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989, sf.178
- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009, sf.84
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994,
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003, sf.138
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009, sf.182
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul 1993
- Edebiyatçılar Alemi, Mehmet Behçet Yazar, Yayına Haz. Mustafa Everdi, Derleyen Ali Birinci, 21.Yüzyıl Y., Ankara 1999, sf.235

• Eminönü Esnaf Loncaları, Prof.Dr. Ahmet Kala, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006, sf.357
• Eminönü Mesleklerinin Yeni Süreçlere Katılımı, Alaaddin Kameroğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006, sf.49
• Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y.,İstanbul 2005, sf.119
• Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005 sf.112
• Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009, sf.19
• Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008, sf.87
• İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971, sf.216
• İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004, sf.67
• İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004, sf.12
• İstanbul Kültür Kurumları Rehberi, İsmail Cengiz, İstanbul 2010 Kültür Başkenti Y., İstanbul 2010
• İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977, sf.66
• Kalcılar Han'da kira 400YTL, modern işyerinde 5 bin dolar, Güngör Uras, Milliyet 29 Temmuz 2007
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
• Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980, sf.71
• Osmanlı'da Gündelik Yaşam, Raphaela Lewis, Çev. Adile Runa Orhunsoy, Alter Y., Ankara 2009, sf.73
• Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006, sf.8
• Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
• Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006, sf.318
• Şair Dostlarım, Oktay Akbal, Elif Yayınları, İstanbul 1964, sf.92
• Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009, sf.188
• Sofia Limanı'ndan, Sema Temizkan, Sultanahmet Gazetesi, Şubat 2009,s.43, sf.10
• Tarihsel Görünüm, Fred Field Goodsell, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007, sf.45
• Tek başına bir kütüphane: Hanefi Ağabey ve Kubbealtı Fotokopi, Hayri Ataş, Ufuk Ötesi, Kasım 2008, s.79
• Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006, sf.192

L

LAHANA ANITI

Merzifon, lahanasıyla meşhur bir bölgemizdir. **Merzifon'dan gelen askerler, Yeniçerilerin Lahana Ocağı'na alınmış ve bu askerlere 'Lahanacı' denilmiştir**. Lahana Anıtı, Topkapı Sarayı'nın Marmara Denizi'ne bakan tarafında yer alan nişan taşıdır. III. Selim'in 434 adımdan tüfekle nişan alıp vurduğu yerde dikilmiştir. III. Selim, Yeniçerilerin Lahana Ocağı'na mensup olduğu için, nişan alıp vurduğu noktaya, 'Lahana Anıtı' dikilmiştir.

LALA HAYRETTİN MESCİDİ

Sultanahmet'te Arpa Emini Lala Hayrettin'in yaptırdığı cami... Eski adı, 'Acem Ağa Mescidi'dir.

LALE İKRAM ÇAY BAHÇESİ

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin, Süleymaniye'deki ikinci adresi...

LALELİ

Laleli adını, bu semtte oturan Derviş Lale Dede'den alır... Server Paşa'nın şehreminliği döneminde Eski Hasan Paşa Karakolu'nun bulunduğu binadan Laleli Camii'ne bir cadde açılmıştır.

Bugün Laleli ve Aksaray'da, otel ve araba alım satımıyla ilgili müesseseler vardır. Bunun yanında 'Laleli Piyasası', özellikle eski Doğu Bloku ülkelerinin yoğun ticaret yaptığı bir semttir. Bu minvalde ortaya çıkan ticaret tarzlarından en yaygın olanı, bavul ticaretidir. Bavul ticaretine, 'Bavul Turizmi' de denilmiştir.

Prof. Dr. Metin And, geçmişte Laleli'de yaşayanlardandır. "**Ben çocukluk ve gençlik yıllarımda İstanbul'da Laleli'de oturdum. Mahallenin yoğurtçusu sokağımızdan her gün geçer, son heceyi çok uzatarak 'Yoğurtçuuu!' diye bağırırdı... Aradan 60-65 yıl geçmesine karşın, yoğurtçunun sesi hala kulağımdadır. Tıpkı eskici, bileyci, mani söyleyen macuncu gibi.**"

Vaktiyle Laleli'de evi olan birkaç ünlü:
Mustafa Necati Sepetcioğlu: Koska Cad. No:9/4 Laleli
Halide Edip Adıvar: Haznedar Sokak No:17 Soğanağa/ Laleli
Rıfat Ilgaz: Yeşil Tulumba Sokak Işık Apt. D.1/ Laleli
Doğan Hızlan: Mesih Paşa Caddesi.

LALELİ KÜLLİYESİ

Laleli Külliyesi, Laleli semtinde, Ordu Caddesi ile Fethi Bey Caddesi'nin kesiştiği köşede yer alır. Sultan III. Mustafa tarafından 1760-1763 arasında inşa ettirilmiştir. Külliyenin mimarının, Mehmet Tahir Ağa veya Hacı Ahmet Ağa olduğu zannedilmektedir. Külliye, bir cami, bir imaret, çeşme, sebil, türbe, han ve medreseden oluşmaktadır. Cami, külliyenin merkezini teşkil etmektedir. 18. yüzyıl Osmanlı mimarisinin en özgün eserlerinden biridir. Özellikle minarelerin külahları çok değişiktir. Laleli Camii'nde çini kullanılmamıştır. **Caminin renkli tezyinatı için, Bandırma'dan renkli taşlar getirilmiştir**. Camide Tahirül Mevlevi tarafından, 'Mesnevi Dersleri' verilmiştir. Bu dersler daha önce de Süleymaniye Camii'nde

Laleli Camii

verilmiştir. Külliyenin türbeleri ve sebili, Ordu Caddesi üzerinde Aksaray yönündeki köşesindedir. **Öndeki türbede, Sultan III. Mustafa ve Sultan III. Selim gömülüdür**. Bunun yanında ise Haseki Sultanlar Türbesi vardır. Padişah mezarlarının yanında, Vakıflar'ın zeytin, sabun ve zeytinyağı satışları sürüyor!

Külliyenin hanı, Fethi Bey Caddesi üzerinde, caminin kuzey yönündedir ve hala çarşı olarak kullanılmaktadır. Külliyenin medresesi, günümüze ulaşamamıştır. Medresenin yerinde Tayyare Apartmanları vardır.

LEKECİ

Belediye Sarayı'nın önünden Vezneciler yönüne doğru yürümeye başladığınızda Direklerarası'nın ikinci dükkanı, Tunuslu Fesçi'den sonra lekeci gelirdi. Buraya lekelenen elbiseler verilip bir güzel temizlettirilirdi. O zamanlar günümüzdeki gibi, her türden lekeyi kökünden söküp atan kimyevi ilaçlar nerede? O günlerin imkanlarıyla ancak yağ lekeleri çıkartılabilirdi. Lekeci, lekenin üstüne bir tür çamur sürer ve kurumaya bırakırdı. Bu kil kuruyunca fırçalanarak çıkartılır ve lekenin çıktığı görülürdü.

LEON J. FRİDMAN MARANGOZ FABRİKASI

Leon J. Fridman Marangoz Fabrikası, Sultanhamam'da idi.

LETAFET APARTMANI

Suriçi'nde ilk apartman, Serasker Rıza Paşa'nın Şehzadebaşı'ndaki konağıdır. Apartman, Paşa'nın hanımından ismini almış ve bu yüzden Letafet Apartmanı olarak anılmıştır. Dört katlı olup en üst ahşaptı. Köşesinde yuvarlak bir cumbası vardı. **Letafet Apartmanı, 1960'lı yılların başlarında yıkılarak ortadan kaldırıldı**. Bugün yerinde İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Zooloji Anabilim Dalı binası vardır.

LİMAN HANI

Sirkeci Yalı Köşkü Caddesi'nde Mimar Vedat Tek'in yaptığı handır.

LİMON İSKELESİ

Unkapanı'nda idi.

LİSAN OKULU

Çatalçeşme, Hoca Rüstem Mektebi ve Molla Fenari sokakları arasında yapılmıştır. Bina, günümüzde Anadolu Moda Tasarım Meslek Lisesi'dir.

LOKMAN HEKİM

Lokman Hekim sıfatını kullanan bir doktorun muayenehanesi, Sultanahmet Köftecisi'nin sırasındaydı. Aynı **doktor 'Lokman Hekim' dergisini de yayınlardı.**

KAYNAKLAR

- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul, İnsan ve Mekan, Erol Tümertekin, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009

M

MAARİF KİTAPHANESİ ➔ SAATLİ MAARİF TAKVİMİ

MABEYİNCİ İZZET BEY KONAĞI
Edhem Paşa Konağı, sonradan Mercan İdadisi olmuştur... Bu binaya bitişik Kepenkçi Sinan Camii'nden şeyhülislam kapısına çıkarken, Mabeyinci İzzet Bey'in büyük konağı vardı. **Konak yıkılarak arsası, mahalle meydanı haline getirilmiştir**.

MACİD MEHMED KARAKAŞ KUŞAK FABRİKASI
Macid Mehmed Karakaş Kuşak Fabrikası, 1915'li yıllarda, Sirkeci'de kurulmuştu. Fabrika, İstanbul'da yün iplik üretimi ve yün dokumacılığı ile uğraşan kuruluşlar arasındaydı.

MAGNAURA SARAYI
Sarayburnu'nda, Bizans Kralı Konstantin'in, elçileri kabul edip, toplantılar düzenlediği saraydı...

MAHMUDİYE CADDESİ ➔ BABIALİ CADDESİ

MAHMUT BEY MATBAASI
Mahmut Bey Matbaası, Ebussuut Caddesi'nde idi.

MAHMUT NEDİM PAŞA TÜRBESİ
Cağaloğlu'nda, Ankara Caddesi'ndedir... **İstanbul Reklam'ın eski binasının yanında**, yol kenarında. Mahmut Nedim Paşa, sadrazamlığı döneminde, 'Rus yanlısı' olarak nitelenmiştir.

MAHMUT PAŞA KÜLLİYESİ
Mahmut Paşa Külliyesi, aslında cami, türbe, hamam, han, medrese, imaret ve sıbyan mektebinden oluşmaktaydı. Fakat günümüze ancak cami, türbe, han ve hamam ulaşabilmiştir. **Bu yapı bütünü, ilk büyük vezir külliyesidir**. Külliye, Sadrazam Mahmut Paşa tarafından, Mimar Atik Sinan'a yaptırılmıştır. Haziresinde Mahmut Paşa'nın türbesi vardır. Çıkan bir yangında büyük zarar gören cami, 1755 yılında, Sultan III. Osman tarafından, tamir ettirilmiştir.

Cami, 1766 yılı depreminde tahrip olmuş, 1785 yılında tamir görmüştür. 1827 yılı yangınından sonra, 1829 yılında, tekrar tamir edilmiştir. **Mahmut Paşa Türbesi, İstanbul'da dışı çinili tek türbedir**.

Yeşildirek, Mercan, Sultanhamam ve Tahtakale bölgelerini içine alan Mahmutpaşa semti, gü-

nümüzde **İstanbul'un önemli ticaret merkezlerinden biridir**. Mahmutpaşa semti, yakın bir zamana kadar Anadolu'ya mal sevk eden toptan ticaretin merkezi durumundaydı. Bu durum, giderek değişikliğe uğramaktadır. Merkezi burada bulunan bir çok şirket, şimdi deposunu şehrin sevkiyat merkezlerine yönlendirmiş durumda.

MAHMUT II TÜRBESİ ➔ TÜRBE

MAHYA
İstanbul'da ilk mahya, 1614 yılında, Fatih Camii müezzinlerinden hattat Hafız Ahmet Kefevi tarafından yapılır. Bunun **ilk profesyonel uygulaması ise 1617 yılında inşaatı tamamlanan Sultanahmet Camii'nde yapılır**. Mahyanın ikincisi 1683 yılında, Süleymaniye Camii ile Yeni Valide Camii'nde, üçüncüsü ise 1755 yılında, Atik Valide Camii'nde uygulanmıştır.

MAKASÇILAR MESCİDİ
Çarşıkapı'dadır...

MAKSİM GAZİNOSU
Aksaray, Yenikapı ve Kumkapı, Tarihi Yarımada'nın eğlence merkezleridir. Yenikapı Çakıl ve Aksaray Luna Park gazinoları da ünlü mekanlardır. Taksim'deki Maksim Gazinosu'nun adı Tarihi Yarımada'da 'Kumkapı Maksim' olarak devam eder.

MALATYA PAZARI
Malatya Pazarı, 1870 yılında Mısır Çarşısı'nda kurulmuştur. Şimdi Büyükçekmece ve Zeytinburnu'ndaki fabrikalarında, üretime devam etmektedir.

MALATYALILAR DERNEĞİ
İstanbul Malatyalılar Derneği, Sultanahmet'in arkasında Kadırga yolunda idi. Şimdi Aksaray'da.
Mustafa Kemalpaşa Caddesi No:56/6 Aksaray / 0212 5182223

MARİFET YAYINLARI
Milli kültür çizgisindeki eserleriyle tanıdığımız Marifet Yayınları, Çatalçeşme Sokak Defne Han'da... Yayınevi sahibi Ömer Ziya Belviranlı, yayıncılıkla birlikte kültür ve sohbet adamlığını da sürdürüyor. Yunus Emre'nin söyleyişiyle, 'gönüller yapmaya' devam ediyor.

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ
Marmara Bölgesi, Türkiye'nin ekonomik ve kültürel merkezidir. Bölge, ülke ekonomisinin % 60'ını temsil eder.

Nüfus yoğunluğu, ülke ortalamasının üzerinde olan Marmara Bölgesi, aynı zamanda sanayi tesisleri, enerji tüketimi, turizm gelirleri, ulaşım ağı genişliği gibi birçok açıdan Türkiye'nin en gelişmiş bölgesidir. Bölgedeki belediye hizmetlerini yönlendirmeyi hedefleyen Marmara Belediyeler Birliği, 25 Nisan 1975 tarihinde kuruldu. Birliğin yaklaşık 230 üyesi var. 11 ilde faaliyet gösteren **birliğin merkezi, Eminönü'nde**...
Ragıp Gümüşpala Caddesi No:4/1 Eminönü / 0212 5141000
www.marmara.gov.tr

MARMARA KIRAATHANESİ
Mekan olarak sıradan bir kahvehane olan Marmara Kıraathanesi, öğretim üyesi, siyasetçi ve yazarların toplandığı bir çeşit serbest akademidir. 27 Mayıs 1960'tan sonraki dönemde, Sahaflar Şeyhi Muzaffer Ozak'ın dostlarından Sefer Efendi tarafından işletilir. **Marmara Kıraathanesi'nin ön tarafında oturanlara, 'Marmaratör' denir**. Tarihçi-ressam Ziya Nur Aksun, marmaratörlerin en önemli isimlerinden biridir. Hilmi Oflaz da Marmara müdavimlerindendir. Ahmet Güner Elgin'in 'Marmara Kitabeleri' ve Mehmet Niyazi Özdemir'in 'Dahiler ve Deliler' kitapları marmaratörleri değişik yönleriyle ele alır.

Nevzat Kösoğlu anlatır; **"Ali İhsan Yurt'un mekanı Marmara idi. Oraya çok sık gelirdi**. Benim de artık Marmara'ya ayağım alışmıştı. Ben ya Hukuk Fakültesi'nin kantininde veya Marmara Kıraathanesi'nde yahut evde olurdum. Şayet bu üç yerden birinde değilsem, sinemaya gitmişimdir. **O da Çemberlitaş Sineması veya Marmara Sineması'dır**."

Ayrıca Marmara'nın altında bir salon vardır. Dündar Taşer burada konferans vermiştir. 29 Mayıs 1968 tarihinde, ülkücü gençler Marmara'da, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin katıldığı bir 'Türk Günü' düzenlemişlerdir. Burada İstanbul Ülkü Ocakları'nın düzenlediği bir başka etkinlik, Profesör Sabahattin Zaim'in konuşmacı olarak katıldığı, 'Ortak Pazar'a Hayır' toplantısıdır.

MARMARA KİTAPÇILAR ÇARŞISI ➔ ÖZDEMİR KİTAPÇILAR ÇARŞISI

MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ ➔ CUMHURİYET MÜZESİ

MATBAA-İ AMİRE
Sultan Abdülhamit döneminde önemli eserlerin basıldığı devlet matbaasıdır. Yakın bir zamana kadar, 'Milli Eğitim Basımevi' idi. Topkapı Sarayı civarında bulunan bazı tarihi yapılar, Müzekent projesi kapsamında, yeni müzelere dönüştürülecek. Bu binalardan biri de Matbaa-i Amire binasıdır.

MATBAA-İ ATİKA
Matbaa-i Atika, Beyazıt'ta İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nin yerinde idi.

MATBAA-İ HAYRİYE
Matbaa-i Hayriye Matbaası, Cağaloğlu'nda idi.

MATBAA-İ OSMANİYE
Matbaacı Osman Zeki Bey, Elçi Han'ın yerine yeni bir han yaptırarak, devrin en gelişmiş matbaalarından birini 'Matbaa-i Osmaniye' adıyla burada kurmuştur. Bu matbaada Kur'an-ı Kerim basılmasına da izin verilmiştir. Çok zenginleşen Osman Zeki Bey, Şişli'de kendisine ve çocuklarına köşkler yaptırır. Şimdiki 'Osmanbey' semti, adını buradan alır.

MAYERS MAĞAZASI
Bahçekapı'da idi. **Daha önce bu mağazanın yerinde, karakol binası ve çeşme vardı.** Firmanın mağazalarından biri de Tünel'de idi. Mayers mağazası sahiplerinden, Georg Mayer'in dönemle ilgili bilgiler içeren kitabı, Türkçe'ye çevrilmiştir.

MEB YAYINLARI
Milli Eğitim Bakanlığı satış mağazası, ders kitabı yanında, sınırlı sayıda kültür kitabı satıyor. Ankara Caddesi üzerinde hizmet veriyor. **Bina daha önce, Tersane Emini Yusuf Ağa Mektebi idi**. Bundan sonra 'Hattatlar Mektebi' oldu.

MECİDİYE KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nda 4. bahçededir...

MECLİS-İ MEBUSAN BİNASI
Meclis-i Mebusan'ın açılış oturumu, 18 Mart 1877 tarihinde Dolmabahçe Sarayı'nda yapıldı. Meclis sonraki çalışmalarını, Sultanahmet Meydanı'ndaki Darülfünun binasında sürdürdü. Bu binanın yerine daha sonra 'Adliye Sarayı' yapıldı.

MEDYA ETİK KONSEYİ
Dördüncü kuvvet medyanın etik değerler etrafında hareket etmesini esas alan dernek, Cağaloğlu'da Alayköşkü Caddesi'nde...
www.medyaetikkonseyi.com / 0212 5271605

MEHMET AKİF ERSOY PARKI
Sultanahmet Meydanı'nın Tramvay Durağı'nın ve Firuz Ağa Camii'nin yanındaki park... Gazeteciler Cemiyeti'nin 'Babıali Şenliği' burada yapılıyor.

MEHMET AĞA MEDRESESİ VE CAMİİ
Yerebatan Caddesi'ndedir. Cami, 'Yerebatan Camii' olarak adlandırılır.

MEHMET BEY KAHVEHANESİ
Seçkin kişilerin devam ettiği kahvehanelerden biri olan Mehmet Bey Kahvehanesi, Aksaray'da idi.

MEHMET HİLMİ EFENDİ'NİN DÜKKANI
Mehmet Hilmi Efendi'nin, Babıali Caddesi'nde bir dükkanı vardı. Fes, ıtriyat, sabun, gömlek ve çorap gibi şeyler satıyor, fes kaplıyordu.

MEHMET KAZIM BEY ECZAHANESİ
Mehmet Kazım Bey Eczanesi, Bahçekapı'da, Tramvay Caddesi'ndeydi.

MEHMET PAŞA CAMİİ
Süleymaniye'dedir. Hoca Gıyasettin Mehmet yaptırmıştır.

MEKTEB-İ MÜLKİYE
12 Şubat 1859 tarihinde Ticarethane binasında faaliyete geçti. 1863'te Divanyolu'ndaki Nuri Efendi Konağı'na, 1864 yılında bu binanın yanmasıyla Vefa'daki Saib Paşa Konağı'na taşındı. 1877'den itibaren Cağaloğlu'ndaki Valide Mektebi'ne nakledildi. Okulun bünyesinde 1883'te Lisan Mektebi, 1897'de Aşiret Mektebi açıldı. Hasan Paşa Konağı'na taşındı. 1918 Yıldız Sarayı Yaveran Dairesi'ne, 1919'da Kabataş'taki Edhem Paşa Konağı'na, 1922'de Soğuk Çeşme Askeri Rüştiyesi'ne, 1923'te Redif Paşa Konağı'na, kısa bir süre yine Yıldız Sarayı'na nakledildi. 1935 yılında adı Siyasal Bilgiler Okulu oldu ve Ankara'ya nakledildi.

MEKTEB-İ SANAYİ
Şimdiki Sanat Okulu'nun arazisinin yerinde eskiden Mekteb-i Sanayi vardır.

MEKTEB-İ TIBBIYE-İ MÜLKİYE
1867 yılında, sivil hekim yetiştirmek üzere Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane bünyesinde açıldı. 1873 yılında Ahırkapı'ya, 1894'de Kadırga'daki Menemenli Mustafa Paşa Konağı'na nakledildi. 1909'da Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane ile birleştirilerek Haydarpaşa'ya taşındı.

MEKTEB-İ TIBBIYE-İ ŞAHANE
Tıbbiye Mektebi, Sarayburnu, Demirkapı Salkımsöğüt yönünde idi.

MELEK GİRMEZ MEYDANI
Eminönü'nde, Hidayet Camii'nin olduğu yerde idi. İstanbul'un yakacak ihtiyacı için getirilen odunlar, burada istif edilirdi.

MENEKŞE EBRU EVİ
Menekşe Ebru Evi'nin sahibi Yılmaz Eneş... Küçükayasofya'daki iki katlı binanın üst katında bulunan atölyelerde, öğrencileriyle çalışmalarını sürdürüyor.

MENEMENLİ MUSTAFA PAŞA KONAĞI ➔ ECZACI MEKTEBİ

MENGENE SOKAK
Nermin Bezmen'in 'Mengene Göçmenleri' ismindeki romanı, Kırım ve Kafkas göçmenlerinin Mengene Sokak'taki hayatlarını anlatır: **"Mahmutpaşa'nın Çiftesaraylar Caddesi'nde bir göçmen mahallesi.** Bizanslılar'dan kalma surların çevirdiği altmış hanelik küçük bir dünya."

MERCAN
Beyazıt Kulesi ile Çakmakçılar arasında bulunan bir semt ve yokuş... **Mercan ismini, buradaki mercan işli terlik dükkanlarından alır**. Osmanlı döneminde burada ayakkabı ve terlik imalathaneleri vardı.

MERCAN AĞA HANI VE CAMİİ
Kapalıçarşı'da Tığcılar Sokak'tadır...

MERCAN İDADİSİ
Nafia Nazırı Edhem Paşa'nın konağı, bilahare Mercan İdadisi olmuştur. Konak daha önce, Hibbetullah Hanım Sultan'ın kızı Fatma

Hanım'ın kocası Çorlulu Ali Paşa'nın sarayıdır. **Bina, şeyhülislamlık binası olarak da kullanılmıştır**. Yazar Fahri Celalettin Göktulga, Kenan Hulusi, Fuat Köprülü, Orhan Seyfi Orhun ve Falih Rıfkı Atay, Mercan İdadisi'nde okumuşlardır. Hüseyin Cahit Yalçın, Mercan İdadisi müdürlüğü yapmıştır.

MERDİVENLİ CAMİ
Kapalıçarşı'da, Yorgancılar Çarşısı'ndadır...

MERKEZ KIRAATHANESİ
Merkez Kıraathanesi, Beyazıt Meydanı'nda, Belediye Kütüphanesi ile Laleli'ye giden yol arasındaydı.

MERZİFONLU KARAMUSTAFA PAŞA MEDRESESİ ➔ İSTANBUL FETİH CEMİYETİ YAHYA KEMAL ENSTİTÜSÜ

MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA MESCİDİ
Hüdavendigar-Salkımsöğüt Caddesi'nin Sirkeci İstasyonu yönünde sokak içerisindedir. Vaktiyle yıkılıp yerine, 'Anadolu Saz Evi' yapılmıştı. Cami orijinal planına göre yeniden inşa edildi. Daha önce bitişiğinde 'Bahr-ı Sefid Oteli' vardı.

MES'ADET HAN ➔ KİREÇ İSKELESİ CAMİİ

MESERRET KIRAATHANESİ VE OTELİ
Ebussuut Caddesi'nin Ankara Caddesi'yle kesiştiği köşededir. Binayı, Abud Kardeşler yaptırmıştır. **Tarihi Babıali Baskını'nda, İttihatçıların eylem karargahı idi**. Meserret Oteli'nin yerinde eskiden bir bakkal dükkanı vardır. Sahibi Rum'dur.

Tatar aydınlarından Fatih Kerimi, 'İstanbul Mektupları' adlı hatıratında, Eminönü gümrüğünden başlayarak, Meserret Oteli'ne giderken, gözlemlerini anlatır: "**Vapurdan inip iskeleye çıktığımızda, İstanbul'un manzarası tamamıyla bizim düşündüğümüzün tersine çıktı**. Şöyle ki, İstanbul gümrüğünden çıkıp Sirkeci ve Babıali caddeleri boyunca yürüyerek Meserret Oteli'ne giderken, caddenin iki yanında sayısız kahvehanelerde, o kadar çok insan oturmakta idi ki, hiç birinde ayak basacak yer yok. Kahvehanelerin sadece içi değil, önleri de dolu. Kaldırımlara iskemleler koyup oturmuşlar, adeta geçilemiyor."

1930'lu yıllara kadar, İstanbul Suriçi'nin diğer otelleri: Afitap, Afyon, Alemdar, Akdeniz, Amasya, Anadolu, Ankara, Antalya, Aydın, Bahr-ı Sefid, Balıkesir, Bolu, Bolvadin, Büyük Eskişehir, Büyük İstiklal, Büyük Karadeniz, Cihan, Çorum, Ferah, Filibe, Gülistan, Güzel İzmir, Halep, Hüdavendigar, Hürriyet, İkbal, İskenderiye, İzmir, Karadeniz, Kavala, Karasi, Konya, Mahmudiye, Malatya El'aziz, Meriç, Merkez, Mersin, Mes'udiye, Meşrutiyet, Millet, Mudanya, Musul, Osmaniye, Paris, Pazarcık, Reşadiye, Rumeli, Samsun, Selamet, Silivri, Suhulet, Şahin Paşa, Şark, Şeref, Tahirpaşa, Tuna, Türk, Uzunköprü, Viyana, Yeni Hendek, Yeni Meserret, Yeni Türkiye, Yeni Aydın.

Ahmet Rasim, Meserret Apartmanı'nın önceki hali hakkında bilgi verir bize: "Şimdi **Meserret Apartımanı denilen yer, o zaman kömürcü dükkanı olarak kullanılan harap bir arsa idi**."

MESİH PAŞA CAMİİ
Eski bir Bizans kilisesi olup, cami olarak kurucusu Mesih Paşa'nın adıyla anılır. **Cami, 'Bodrum Camii' olarak da adlandırılır**. Böyle anılmasının sebebi, burada büyük bir su sarnıcı olması yüzündendir.

MEŞİHAT ARŞİVİ
İstanbul Müftülüğü'nün bahçesine girince, hemen sol tarafta bulunmaktadır. Üst katı kütüphane, alt katı da Meşihat Arşivi'dir.

Müftülük Kütüphanesi'nde yazma ve matbu fetva kitapları başta olmak üzere, **zengin bir fıkıh eserleri koleksiyonu bulunmaktadır**. Binanın alt katında, Meşihat Arşivi yer almaktadır.

MEYVEHOŞ ➔ YEMİŞ İSKELESİ

MEYYİT İSKELESİ ➔ EMİNÖNÜ İSKELELERİ

MISIR ÇARŞISI
Yeni Cami'nin arkasında ve Çiçek Pazarı'nın yanındadır. İstanbul'un en eski kapalı çarşılarındandır. 1660 yılında, Turhan Sultan tarafından yaptırılmıştır. **Mimarı Kazım Ağa'dır**. Çarşı son olarak 1940 -1943 yılları arasında, İstanbul Belediyesi tarafından onarılmıştır. **Aktarlarıyla meşhur** bu çarşıda halen tabii ilaçlar, baharat, çiçek tohumları, nadir bitki kök ve

Mısır Çarşısı önünde asker sevkiyatı

kabukları gibi, çarşının eski geleneğine uygun ürünlerin yanısıra, kuruyemiş, şarküteri ürünleri, değişik gıda maddeleri de satılmaktadır.

Yaramaz bir çocuk olan Ahmet Mithat Efendi, uslanması için babası tarafından Mısır Çarşısı'nda bir aktarın yanına çırak olarak verilmiştir.

MİHENK SANAT ATÖLYESİ
Hattat Levent Karaduman ile tezhip ve minyatür sanatçısı Aysun Ercan, çalışmalarını, Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı'ndaki Mihenk Sanat Atölyesi'nde sürdürüyor.

MİLLET BAHÇESİ
Millet Bahçesi, Türk Edebiyatı Vakfı'nın tam karşısında Şehremaneti tarafından yaptırılan küçük parkın adıdır. Bugün Sultanahmet Meydanı'nın bir parçasıdır.

MİLLET TİYATROSU
Şehzadebaşı'nda, Direklerarası'nın meşhur tiyatrolarından biri de, Millet Tiyatrosu idi. Burada Burhanettin Tepsi'nin Dram Kumpanyası 'Neron' adlı oyunlarını sergilemiştir.

MİLLİ EĞİTİM BASIMEVİ
Eski Matbaa-i Amire... Ziya Osman Saba ve Oktay Akbal, Cağaloğlu'da Milli Eğitim Basımevi'nde birlikte çalışırlar. Akbal anlatır: "Birkaç yıl o basımevinde yakın dostluk ettik. Öğleleri Sultanahmet Parkı'nda veya Gülhane'de dolaştık, Cağaloğlu sokaklarında avarelik ettik."

MİLLİ EĞİTİM İSTANBUL İL MÜDÜRLÜĞÜ
Ankara Caddesi'ndedir... Binanın yerinde eskiden ahşap bir konak vardı. Şimdiki bina, Rauf Paşa tarafından yaptırıldı. 'Rauf Paşa Konağı' olarak adlandırılan bina, 1932 yılına kadar Nafia Vekaleti (Bayındırlık Bakanlığı) olarak kullanıldı. 1983 yılından beri Milli Eğitim İstanbul İl Müdürlüğü olarak kullanılmaktadır.

MİLLİ GAZETE
Milli Gazete, 1973 yılında Üretmen Han'da yayın hayatına başladı.

MİLLİ REASÜANS HANI
Sirkeci'de Aşir Efendi Caddesi'ndedir. Bugünkü adı 'Türkive Hanı'dır.

MİLLİ SİNEMA
İstanbul'da ilk Türk sinema salonu, Direklerarası'ndaki Feyziye Kıraathanesi'nin yerinde açılan Milli Sinema'dır. Milli Sinema, Direklerarası'nın en kaliteli filmlerini oynatan, kibar sinemasıdır. Cenani ailesinindir. Hilal Sineması'nın aksine, burada seans başına bilet kesilir, film başladıktan sonra içeriye kimse alınmazdı. Filmin sonunda da salon boşaltılırdı. Arkadaki birkaç sıra koltuk kadife kaplı olup, ötekilerden daha geniş ve daha rahattı. Tabii ki, bu koltukların bileti, öteki koltuklara kıyasla biraz daha pahalıydı.

MİLLİYET GAZETESİ
Milliyet gazetesi, Bağcılar'daki şimdiki binasına taşınmadan önce, Nuruosmaniye Caddesi'nde idi. Gazete ve matbaası, bundan önce de Babıali Caddesi'nde idi. Sonra burada Tan Matbaası faaliyet gösterdi.

MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ
Derneğin merkezi, Çemberlitaş'ta tek odalı bir yazıhanedir. **Demokrat Parti iktidarı, bu dernekten pek hoşlanmaz**. 'Milliyetçiler

Derneği'nden önce 'Türk Milliyetçiler Derneği' vardır. Bu dernek, DP tarafından kapatılınca, 'Milliyetçiler Derneği' kurulur.

Bu derneklerin evvelinde, 'Türk Kültür Ocağı' vardır. Derneğin her yıl düzenlediği etkinliklerin başında, Mehmet Akif'i Anma toplantıları vardır. Rahmi Eray ve Nurettin Topçu, gençlere öncülük etmektedir.

1950'li yıllarda, "Isparta'yı mecliste temsil edenlerden İrfan Aksu, Sait Bilgiç ve Tahsin Tula, 'Milliyetçiler Derneği'nin reisi ve ileri gelenleri. Menderes bu kişileri sevmedi. Dernekleri de kapatıldı, kendileri de DP'den atıldılar."

MİLYON TAŞI
Avrupa'ya giden yolun sıfır noktası... **Milyon Taşı, Bizans döneminde dünyanın merkezi kabul ediliyordu**. Bizans'a uzaklık buraya göre ölçülürdü. İstanbul dünyanın merkezi, bu nokta da merkezin merkeziydi. **Adını uzunluk ölçüsü 'mil'den alıyor**. Şimdi burada gördüğümüz sütun, ilk anıtın küçük bir parçasıdır. Ayasofya'nın karşısında Halide Edip Parkı'ndadır.

MİMAR HAYRETTİN CAMİİ
Divanyolu üzerindeki küçük cami... Yeniçeriler ve Tiyatro Caddeleri ile Ahmet Çelebi Mahallesi arasında uzanan mahalleye ismini verir.

MİMAR MEHMET AĞA CAMİİ
Vefa'da, Katip Çelebi Caddesi'ndedir...

MİMAR SİNAN TÜRBESİ
Süleymaniye Camii'nin eski ağalar kapısının karşı köşesinde, yol ayrımında üçgen bir alandadır. Önde som mermerden yapılmış bir sebil görülmektedir. Sebilin arkasındaki ufak mezarlıkta, 6 sütunlu, üstü örtülü ve etrafı açık türbede, **Mimar Sinan'ın mezarı bulunmaktadır. Türbesini, ölümünden az önce kendisi yapmıştır**. 1933 yılında, Mimar Vasfi Egeli tarafından restore edilmiştir. Sandukanın uçları ile üzerindeki burma kavuk, mermerdendir. Sokağa bakan demir parmaklıklı bir pencereden türbe görünür. **Mimar Sinan'ın evi de, Süleymaniye semtindeydi**.

MİNNETOĞLU YAYINEVİ
İbrahim Minnetoğlu'nun sahibi olduğu 'Minnetoğlu Yayınevi', Cağaloğlu Meydanı'nın Nuruosmaniye tarafındaki köşesindeydi. Yayınevinin yeri, önce halıcı şimdi mücevher mağazası Favori oldu.

MİTHAT PAŞA KONAĞI
Mithat Paşa'nın konağı, Şehzadebaşı'nda idi. Sultan Abdülaziz'in kayınbiraderi Çerkes Ha-

san Bey, buradaki toplantıyı bastı ve Hüseyin Avni Paşa'yı öldürdü.

MOLLA FENARİ CAMİİ
Şeyhülislam Molla Fenari tarafından yaptırılmıştır. Cağaloğlu'nda Molla Fenari Sokak'tadır.

MOLLA GÜRANİ CAMİİ
Unkapanı ile Vefa arasındadır... Şeyhülislam Molla Gürani'nin, kiliseden çevirdiği cami.

MOLLA HÜSREV CAMİİ
Şeyhülislam Molla Hüsrev tarafından yaptırılmıştır. Vefa Lisesi'nin karşısındadır.

MOZAİK MÜZESİ ➔ BÜYÜK SARAY MOZAİKLERİ MÜZESİ

MTTB BİNASI
Bir dönem üniversite gençliğinin kitle örgütlerinden olan MTTB'nin binası, Babıali Caddesi üzerindedir. Eski Halkevi binası. Önündeki 6 direğin, 6 Ok'u simgelediği söylenir.

umhurbaşkanı Abdullah Gül, öğrencik döneminde MTTB yöneticileriyle.

MUDANYALIZADE DERGAHI
Cankurtaran, Soğukçeşme Sokağı'ndadır. Değişik kayıtlara göre değişik dergah isimleriyle anılır. Malatyalı İsmail Ağa Naziki Dergahı, Mudanyalızade Dergahı ve Şeyh Hulusi Kadiri Dergahı olarak zikredilir.

MUHSİNZADE KONAĞI ➔ ABDULLAH PAŞA KONAĞI

MUHTESİP İSKELESİ ➔ ÇARDAK İSKELESİ

MUKADDES EMANETLER ➔ HIRKA-İ SAADET DAİRESİ

MURAT III KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nda Harem Dairesi'ndedir...

MUSA AĞA KONAĞI ➔ TAKVİM-İ VEKAYİ

MUSALLA MEDRESESİ
'Ferhat Paşa Medresesi' de denir. Kumkapı tarafındadır. Musalla Medresesi'nin 172 cilt tutan kitapları, Yahya Tevfik Medresesi ve Yeni Medrese'nin kitaplarıyla birlikte Ragıp Paşa Kütüphanesi'ne aktarılmıştır.

MUSTAFA BEY ECZAHANESİ
Ali Rıza Bin Mustafa Bey'in eczahanesi, Sirkeci'de, Hüdavendigar Caddesi'ndeydi.

MUSTAFA I TÜRBESİ ➔ AYASOFYA TÜRBELERİ

MUSTAFA NAİLİ PAŞA KONAĞI ➔ DEMİRKAPI

MUSTAFA PAŞA KASRI
Mustafa Paşa Kasrı, **Topkapı Sarayı içinde bulunan lale bahçesinde idi.** Padişah bayramlaşma törenlerinden sonra, Mustafa Paşa Kasrı'nın merdivenlerinden inerek, Topkapı Sarayı'nın Sarayburnu'na bakan kapısının önüne gelirdi.

MUSTAFA REŞİT PAŞA TÜRBESİ
Tanzimat'ın mimarı Mustafa Reşit Paşa'nın türbesi, Beyazıt Camii bahçesindedir.

Türbelerin kapatılmasından sonra, **İstanbul'da açılan ilk türbe, Mustafa Reşit Paşa türbesidir**.

MUŞ VAKFI
Muş Eğitim ve Kalkındırma Vakfı (MUŞVAKFI), Tarihi Vefa Bozacısı'nın sokağında faaliyetini sürdürüyor.
Vefa Caddesi No:43 Vefa / 0212 5132660
www.musvakfi.org

MUVAKKİTHANE
Zamanı tayin eden muvakkitler, Şehzadebaşı Camii'nin bahçe girişinin sağ kenarında, caminin Muvakkithanesi'nde bulunurdu. **Burası zaman tayininin yapıldığı ve halkın saat-**

lerinin ayarlandığı bir yerdi. Bu bilginin aksine Tanpınar, İstanbul'da saatlerin ayarlandığı nokta olarak Beyazıt Camii'ni işaret etmektedir. Beyazıt Camii'nin görevi, bilahare buraya yönlendirilmiş olabilir. Araştırılması gereken bir bilgidir. Şehzadebaşı Muvakkithanesi'nde muvakkit denen görevliler, aynı zamanda pek çok meslektaşları gibi, usta birer saat tamircisidir. İçerde her zaman ya ayarlanmayı ya da tamir edilmeyi bekleyen bir çok saat bulunurdu.

MÜCADELE BİRLİĞİ

Aykut Edibali liderliğindeki Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin kitle örgütü **Mücadele Birliği, Babıali Yokuşu'nda Vilayet Han'ın çatı katında idi.** Mücadele Birliği, Türk kültür ve sanat hayatına değerli insanlar yetiştirmiş bir siyaset akademisi idi. Mücadele Birliği'nin yayın organı Yeniden Milli Mücadele dergisinin sahibi Ömer Ziya Belviranlı, yazı işleri müdürü Necmettin Turiay'dı.

MÜNHEDİM PAÇAVRACI HANI

Kapalıçarşı'nın kuzeyindedir...

MÜZE KENT

'Müze Kent' İstanbul projesiyle tren yolu, Sirkeci'den Yenikapı'ya taşınacak. Sirkeci Garı'ndan itibaren yol kalkacak, denizle müze alanın bağlantısı kurulacak.

Gar bir sanat galerisine dönüştürülecek. **Gülhane Parkı**, Topkapı Sarayı'nın dış bahçesi haline getirilecek. Alay Köşkü, arkeoloji müzeleri, Darphane binaları, Milli Eğitim Basımevi, Zührevi Hastalıklar Hastanesi de dahil Ahırkapı Feneri'ne kadar olan bölüm komple bir müze adası olacak.

Topkapı Sarayı'nın girişi, Zührevi Hastalıklar Hastanesi'nden yapılacak. Milli Eğitim Basımevi'nin önündeki hangarlar da konservasyon merkezi haline getirilecek.

Gülhane Parkı

KAYNAKLAR

- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Edebiyat Anıları, Hüseyin Cahit Yalçın, Sadeleştiren Rauf Mutluay, T.İş Bankası Kültür Y., İstanbul 1975
- Edebiyatçılar Alemi, Mehmet Behçet Yazar, Yayına Haz. Mustafa Everdi, Derleyen Ali Birinci, 21.Yüzyıl Y., Ankara 1999
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y.,İstanbul 2005
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İhtilal, İhtiras ve İdeal, 68 Kuşağı Hakkında, Erol Kılınç, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Kültür Kurumları Rehberi, İsmail Cengiz, İstanbul 2010 Kültür Başkenti Y., İstanbul 2010
- İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1982
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
- İstanbul'un İlkleri ve Enleri, Süleyman Faruk Göncüoğlu, Ötüken N., İstanbul 2010
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kahvenin Öyküsü, Taha Toros, İletişim Y., İstanbul 1998
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Mahmut Paşa Camii ve Bilinmeyenleri, İsmail Büyükseçgin, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Mengene Göçmenleri, Nermin Bezmen, İstanbul 1994

Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980

- Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Şair Dostlarım, Oktay Akbal, Elif Yayınları, İstanbul 1964
- Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009
- Şöhret, Bir Zamanlar Türkiye, Şemsi Sıklım, Sam Y., İstanbul 2008
- Türk Çarşısı, Şark'ta Ticaretin Püf Noktaları, Georg Mayer, Çev.Yusuf Öztel, Kitabevi Y., İstanbul 2008
- Türk Mimarları, Ahmed Refik, Hilmi Kitaphanesi, İstanbul 1936
- Yaşadıklarım Dinlediklerim, Burhan Oğuz, Simurg Y., İstanbul 2000
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

N

NAFİA VEKALETİ ➔ MİLLİ EĞİTİM İSTANBUL İL MÜDÜRLÜĞÜ

NAKİLBEND CAMİİ ➔ KAZGANCI CAMİİ

NAKKAŞHANE ➔ ASLANHANE

NALINCI MEMİ DEDE TÜRBESİ
Unkapanı'nda, Yeşil Tulumba'da, Haraççı Kara Mehmet Mescidi karşısındadır.

NALLI MESCİT ➔ VİLAYET CAMİİ

NAMER ÇELBON SİGARA KAĞIDI FABRİKASI
Namer Çelbon Sigara Kağıdı Fabrikası, Fincacılar'da idi.

NAMLI PASTIRMA
Namlı Pastırma, salam, sosis, pastırma ve sucuk üreten bir marka... Eminönü'nün bilinen dükkanlarından biri. 1923 yılında kurulmuş. 1923'ten beri Eminönü'nde Mısır Çarşı'sının Hasırcılar Kapısı'nın tam karşısındaki sokaktalar. Namlı Pastırma, birkaç yıl önce bir değişikliğe gitti. Artık yaptıkları işi, 'gurme mağazacılık' diye tanımlıyorlar.

NARLIKAPI
Vaktiyle burada bulunan nar ağaçlarının çokluğundan dolayı, bu şekilde adlandırılmıştır. Buradan Kadıköy ve Fener Bahçesi de görülür. Ağa Çayırı ve Zühürt Çayırı gibi mesire yerleri, Narlıkapı'dadır.

NAŞİT TİYATROSU
'Naşit Tiyatrosu', temsillerini, uzun yıllar Direklerarası'daki 'Turan Sineması'nda sürdürdü.

NEBİOĞLU YAYINLARI
1970'li yılların önde gelen yayınevlerindendir. Özellikle ansiklopedi yayıncılığı ile dikkat çekmişti.

NECATİ AHMET BEY ECZAHANESİ
Necati Ahmet Bey'in eczanesi, Cibali Kapısı'nda idi.

NECİP BEY DİŞ MACUNU ➔ GRİPİN

NECİP EFENDİ KONAĞI
1839 yılında, Dahiliye Dairesi ahırlarında çıkan yangından sonra, memurlar Necip Efendi Konağı'na taşınmıştır.

NECİP FAZIL KISAKÜREK KÜLTÜR MERKEZİ
Yapı, 1850-1900 yıllar arasında, Fransız Hapishanesi olarak kullanıldı. 1914 yılında, Osmanlı Devleti, kapitülasyonları kaldırdı. Bundan sonra, yabancılara ait bu tür binalara, el konuldu.

Fransız Mahkemesi binası, Eminönü Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi işbirliğiyle restore edildi. **Bina, Haziran 2002'de, kültür merkezi olarak İstanbulluların hizmetine sunuldu.** Kültür Merkezi yaklaşık 120-150'şer kişilik iki toplantı salonu, bir sergi salonu, kültürel kursların verildiği dersaneler, iç avlu, oto-

Küçükayasofya Camii ve Necip Fazıl Kültür Merkezi

park, hamam ve eşsiz manzarası ile İstanbulluların hizmetinde...

Sahil Kennedy Caddesi Küçükayasofya Cami Yanı / 0212 4586184

NEVZAT YALÇINTAŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Nevzat Yalçıntaş Araştırma Merkezi (NEZAM), İstanbul İktisatçılar Derneği bünyesinde kuruldu... Süleymaniye'de hizmet veriyor.

Hoca Gıyaseddin Mahallesi Şifahane Sokak No: 18 Süleymaniye / 0212 5116987

NİMET ABLA GİŞESİ

İstanbul'daki Milli Piyango satış gişelerinin meşhurlarındandır. Buradan alınan biletlere, piyango çıkma ihtimalinin fazla olduğuna, inanlar vardır. **Bu yüzden, yılbaşından önce, Nimet Abla Gişesi önünde kuyruk oluşur.** Buraya ismini veren Nimet Abla, **Şişli'de kendi ismini taşıyan bir cami yaptırmıştır.** Nimet Abla Gişesi, Sirkeci'dedir. Bölgenin eski piyango satıcılarından biri de, 'Tek Kollu Cemal'dir. Onun müessesesi, bugün devam etmiyor.

NİŞANCA

İstanbul'da üç tane Nişanca semti vardır. Biri Fatih'te, ikincisi Eyüpsultan'da, üçüncüsü ise Kumkapı'dadır. Üçüncü Nişanca, Kumkapı ile Laleli arasında Mimar Kemalettin ve Saraç İshak mahalleleri arasında uzanan mahalledir. Semtin Nişanca adıyla anılması, Sadrazam Karamani Mehmet Paşa'nın burada bir cami yaptırmasından dolayıdır. **Paşa, camiyi yaptırdığı sırada, 'nişancı' olduğu için, cami ve semt böyle adlandırılmaktadır.**

NİŞANCI DÜKKANI

Direklerarası'ndaki dükkanlardan biri de Nişancı dükkanıdır. Bu nişancı dükkanı, ilgi çekici bir yerdir. Burada, çok az bir para karşılığında, tüfekle hedeflere atış yapılırdı. Burada bazı aletler vardı. Mesela elinde çekiç tutan, teneke bir adam gibi... Bunun nişan yerine isabet kaydedildiği zaman, o teneke adam harekete geçer, elindeki çekici "Tak! Tak! Tak!" diye önündeki örse vurmaya başlardı!

Nuruosmaniye Camii

NİŞANYAN KİTABEVİ
Beyazıt'ta cadde üzerinde bir kitabevi idi. Yurtdışında çıkan Türk tarihiyle ilgili eserleri satardı.

NUMUNE ECZANESİ
'Numune Eczahanesi'ni, Haçik Emirzeyan kurdu. Numune Eczanesi, Divanyolu Caddesi'nde, II. Mahmut Türbesi karşısında, No: 127'de idi.

NURİ EFENDİ KONAĞI ➤ MEKTEB-İ MÜLKİYE

NURİ PAŞA KONAĞI
Divanyolu'nda yanan binalardan biridir. Bir ara Darülfünun olarak hizmet vermiştir.

NURUOSMANİYE CAMİİ VE KÜLLİYESİ
Kapalıçarşı girişindedir... Külliyenin yapımına,

Sultan I. Mahmut döneminde, 1749 yılında başlanmıştır. Onun ölümünden bir yıl sonra, 1755'de tamamlanabilmiştir. **Külliyenin mimarı, Sinan Kalfa'dır**. Külliye barok mimariyle yapılmış bir camii, medrese, imalathane, kütüphane, türbe, çeşme ve sebilden oluşur. Ayrıca çevresini saran bir kaç dükkan da külliyeye dahildir.

Nuruosmaniye Camii, Osmanlı camii mimarisinde, çok farklı bir yerdedir. **Yahya Kemal, bu camiinin mimarisini, bir 'üslup şuursuzluğu' olarak yorumlar**: "Hem yanlış hem manasız Nuruosmaniye unvanını alan cami, üslupta milli şuursuzluğun bir numunesidir. **Kendi milli mimarimizden, ne mikyasta ayrıldığımızı gösterir**."

NURUOSMANİYE KÜTÜPHANESİ

Nuruosmaniye Külliyesi'nin bir parçası olan Nuruosmaniye Kütüphanesi, 1755 yılında, hizmete açılmıştır. Nuruosmaniye Camii'nin iç avlusunda bulunur. Kütüphanede, **Nuruosmaniye Bölümü, Sultan I. Mahmut ve Sultan III.Osman'ın kitaplarını içerir**. Bayrampaşa Bölümü'nde ise yazma eserler ağırlıktadır. Ayrıca yeni eserlerden oluşan, farklı birimler vardır.

Nuruosmaniye Kütüphanesi / 0212 5272004

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Devlet-i Aliye'de Hükümet Merkezi Olarak Babıali, Dr.Necati Gültepe, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İst. 2006
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y.,İstanbul 2005
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

O

ODUN KAPISI
Eminönü'nde, Zindankapı yakınlarındadır. Sahil boyunda eskiden ahşap malzemeler satan dükkanlar vardı. **Tahtakale, bunun devamı niteliğindedir**. Odun Kapı Mescidi de buradadır.

OHANNES FERİD'İN DÜKKANI
Kitapçı Ohannes Ferid'in kitapçı dükkanı, Babıali Caddesi'nde idi.

OKÇULARBAŞI
Mustafa Reşit Paşa'nın türbesi, Beyazıt Camii bahçesindedir. **Türbenin karşısında bulunan dükkanların olduğu yere, 'Okçularbaşı' denir**. Bu dükkanlarda, okçular ok ve yay yapıp satarlar. İstanbul tarihçisi Mehmet Ziya Bey, bu okçuların en eskilerinden biri olan Okçu Şükrü'nün, yaşlı ve asık suratlı biri olduğunu söyler. **Okçu Şükrü, Okçular Ocağı'nın son temsilcisidir**.

OKÇULARBAŞI KAHVEHANESİ ➔ UZUN KAHVE

ONALTI MART ŞEHİTLERİ
16 Mart 1920 tarihinde, işgalci İngiliz askerleri, Şehzadebaşı Karakolu'nu basarak, orada bulunan Mehmetçikleri şehit ederler. 16 Mart Şehitleri, her yıl aynı yerde anılmaktadır. Şehitlerin kabri, Edirnekapı Şehitliği karşısında bulunan Sakızağacı Şehitliği'ndedir. Gazeteci Velid Ebüzziya, şehit edilen askerlerin fotoğraflarını çektiği için tutuklanarak Malta'ya sürüldü.

ONSEKİZ SEKBANLAR
İstanbul'un fethinde şehit düşen 18 sekbanın kabri, İstanbul Belediye Sarayı'nın yakınındaki Evlendirme Memurluğu'nun yanındadır. "29 Mayıs (1453) Salı gününden sonra, şehrin içinde harp devam etmiştir. **Şehzadebaşı'nda, tenha bir sokakta, Onsekiz Sekbanlar Mezarlığı vardır**. Şehrin içinde dövüşerek oraya kadar ilerleyen, orada şehit düşen on sekiz seymen, yazısız mezar taşları altında, orada yatmaktadırlar; yalnız **Seymenler başı Hamza bin Rüstem'in adını, yazılı olan mezar taşından biliyoruz**."

ORDU SİNEMA VE FİLİM MERKEZİ BİNASI
Sultanahmet Tramvay Durağı'nın yanındaki bina, önemli ilklere ev sahipliği yapmıştır. 1875 yılında yanan ahşap konak yerine, Defter-i Hakani Senedat Müdürü Salih Efendi tarafından yaptırılmıştır. Kagir konağın alt katında, yedi dükkan bulunmaktaydı. Dükkanlardan biri, 'Büyük Kahve' adıyla bilinen bir kahvehane idi. Diğer dükkanlarda, İstanbul halkına leziz içme suyu satılmaktaydı. **Salih Efendi'nin oğlu ile evlenen ünlü kadın şair Nigar Hanım, bu**

konakta ikamet etmişti. Salih Efendi'nin evi ne zaman elden çıkardığı bilinmiyor.

Enver Paşa, Harbiye Nazırlığı sırasında sinemaya özel bir önem vermiştir. Enver Paşa bu amaçla, Ordu Sinema ve Film Merkezi'ni kurmuştur. İlk Türk Sinemacısı Fuat Uzkınay da, bu çalışmalar sırasında öne çıkmıştır. **Konak bu dönemde, Ordu Film Merkezi olarak kullanıldı**.

Binanın, Milli Müdafaa Cemiyeti tarafından kullanıldığı biliniyor. Bina, 1911-1914 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi'nin çekirdeğini oluşturan **Kondüktör Mekteb-i Âlisi'ne hizmet vermişti**. 1920-1921 yılları arasında, **Sanayi-i Nefise Mektebi'ne ev sahipliği yapmıştı**. Bina, **Sağlık Müzesi** olarak da kullanıldı.

Sultanahmet Tramvay Durağı yanındaki bina, bugün Sağlık Bakanlığı birimleri tarafından kullanılmaktadır. **Bir ara binada, Kuduz Tedavi Merkezi vardı**.

ORHAN DARYAL

Ressam Orhan Daryal, Cağaloğlu Fetih İşhanı'ndaki atölyesinde resim çalışmalarını devam ettiriyor. Daryal, daha önce Necip Fazıl Kültür Merkezi'nde resim dersleri de verdi.

ORHAN KEMAL İL HALK KÜTÜPHANESİ
➔ SİMKEŞHANE

ORIENT EKSPRES

Her yıl eylül ayının ilk haftasında Orient Ekspres, Sirkeci İstasyonu'ndan hareket ederek bir Avrupa turu gerçekleştirir. 1889 yılında başlayan tur hala devam ediyor.

ORMANYAN KÜTÜPHANESİ

Ormanyan Kütüphanesi, Türkiye Ermenileri Patrikhanesi bünyesinde faaliyet gösteriyor. 25 bin kitap ve 112 çeşit süreli yayının bulunduğu kütüphanede tasnif çalışmaları devam ediyor. Randevu alarak özel izinle faydalanılabiliyor.

Türkiye Ermenileri Patrikhanesi Sevgi Sokak No:20 Kumkapı / 0212 5170970 -181

OSMAN BABA TÜRBESİ

Ahmet Rasim, Osman Baba Türbesi'nden, bir yol tarifi verirken, 'Şehir Mektupları'nda bahseder: "Arabacı, Osman Baba Türbesi'ni geç, Şehzade Camii kapısı önünden dön!" Türbe, yol yapımı vesilesiyle yerinden taşınır.

OSMANİYE OTELİ
➔ SAĞIR AHMED BEY KONAĞI

OSMANLI ARAŞTIRMALARI VAKFI

Osmanlı Araştırmaları Vakfı, Zeynep Sultan Camii yanında araştırmacılara hizmet veriyor. Vakfın başkanı Ahmet Akgündüz...

Zeynep Sultan Camii Sokak No:29 Gülhane / 0212 5134033 / www.osmanli.org.tr

Osmanlı Eczacılar Cemiyeti'nin ilk kongresi

OSMANLI ECZACILAR CEMİYETİ
Cemiyetin kuruluşu için Eczacı Hamdi Bey'in teşvik ve teşebbüsüyle Eczacı Ethem Pertev, Mehmet Kazım, Beşir Kemal ve Hasan Rauf beylerin iştiraki ile Haliç Fener Gazinosu'nda 1908 yılında toplanılmıştır. Ancak bu toplantıdan sonra cemiyetin kuruluşu gerçekleşmemiştir. 'Osmanlı Eczacılar Cemiyeti'nin kuruluşu, 1909 yılında Babıali Caddesi'nde bulunan Duble Lokantası'nda yapılan bir toplantıyla gerçekleştirilmiştir. Başkanlığa kimyager Aleksandr Vasilyadis, ikinci başkanlığa Nail Halit Bey seçilmiştir.

OSMANLI TİYATROSU
İlk mekanı, Gedikpaşa Tiyatrosu'dur. Sonra Vezneciler'e, Direklerarası'na taşınmıştır. Gedikpaşa'da genelde kış aylarında temsiller verirdi. Ermenice ve Türkçe temsiller oynamıştır. Tiyatronun ilk adı, Vartovyan Tiyatrosu idi. Bu ad, yönetmeni Güllü Agop'tan yani Agop Vartovyan'dan geliyordu. Sonra 'Tiyatro-i Osmani', Osmanlı Tiyatrosu adını aldı.

OTAĞ KIRTASİYE
Adını, Milli Mücadele Hareketi'nin yayın kuruluşu Otağ Yayınları'ndan alan Otağ Kırtasiye, Yerebatan Caddesi'nde.

OTAĞ MÜZİK MERKEZİ
Tümata'ya bağlı Türk Müziği merkezi Otağ Müzik, 2009 yılında Alayköşkü Caddesi'nde açıldı.
Alayköşkü Caddesi 20/B Cağaloğlu / 0212 5111538 / www.tumata.com

OTLUK KAPISI
Ahırkapı'da, şimdi demiryolunun geçtiği Marmara Denizi tarafındadır. 1874 yılında Sirkeci'ye ulaşan demiryolu yapıldı. Sur-ı Sultani'nin bir bölümü, demiryolu yapımı sırasında kaldırıldı. Ahır Kapısı'nın doğusunda Topkapı Sarayı'nın Otluk Kapısı vardı. Has ahırlar için ot ve saman bu kapıdan saraya girerdi. Bu kapıdan daha doğuda, Balıkhane Kapısı vardı. Bu kapının dışında Balıkçıbaşı Köşkü vardı.

OTOGAR
Aksaray-Laleli ve Sirkeci, İstanbul'un gayrı resmi otogar yerleriydi. Sirkeci'deki otogar, Sirkeci Tren İstasyonu'nun yanındaydı. Bugün

İstasyon Arkası Caddesi'nin olduğu yer, yazıhanelerin bulunduğu yerdi. Otogar buradan Topkapı'ya, bilahare de Bayrampaşa'ya taşındı.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y., İstanbul 2005
- Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'un İlkleri ve Enleri, Süleyman Faruk Göncüoğlu, Ötüken N., İstanbul 2010
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
- Şehir Mektupları, Ahmet Rasim, Eğitim Yayınları, İstanbul, B. Tarih

Ö

ÖĞRETMENLER BAHÇESİ ➔ KÜLLÜK

ÖLMEZ ESERLER YAYINEVİ

Kısa bir süre faaliyette bulunan Ölmez Eserler Yayınevi, Türk kitapçılığında editörlüğün ve kitap satıcılığının ileri bir anlayışla ilk uygulandığı yerlerden biridir. Babıali Caddesi'nde idi. Sahibi Avukat Etem Derviş Deriş'tir.

ÖMER AĞA'NIN BİNASI ➔ EĞLENCEHANE-İ OSMANİ KUMPANYASI

ÖNER MÜZİK ALETLERİ

İskender Kutmani, 'Udcu Şamlı İskender' diye bilinen bir müzik adamıdır. Vezneciler'deki dükkanında çalgı yapımcılığının yanında, müzik aletleri ile tel, yay ve anahtar gibi aksesuarlar da satar. Bu işi, 1996 yılında ölümüne kadar sürdürdü. Oğlu Ferit Kutmani'den sonra mağaza, Haçik Öner ve oğlu Dikran Öner'in yönetimine geçti. Torun Haçik Öner, Vezneciler'de Öner Müzik Aletleri adı altında faaliyet göstermektedir.

ÖRME SÜTUN

Sultanahmet Meydanı'ndadır... 4. veya 5. yüzyılda yapılmıştır. 944 tarihinde, onartılmıştır. Yontma taşlardan yapılan sütun, **20,68 metre yüksekliğindedir**. 1.60 metre yüksekliğinde bir kaide üzerine oturtulmuştur.

ÖRNEK KLİŞE ATÖLYESİ

'Örnek Klişe Atölyesi', **Babıali'nin eski klişe ustalarından Vartan Melikyan'ın atölyesi**. Şimdi plaket ve şilt klişesi yapıyor.

ÖTÜKEN NEŞRİYAT

Ötüken Neşriyat, Cağaloğlu'dan Taksim'e taşınan yayınevlerinden biridir. Ötüken, daha önce Cağaloğlu'nda Klodferar Caddesi'nde idi. Şimdi aynı yerde İrfan Yayınları var. İrfan Yayınları, Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun bütün eserlerini neşrediyor.

ÖZBEKLER TEKKESİ VE MESCİDİ İSTANBUL TASARIM MERKEZİ

Buhara Özbekler Tekkesi, Osmanlı ile Türkistan arasında kültür, sosyal, siyasi ve diplomatik sahalarda bir köprü vazifesi görmüştür. Cumhuriyet döneminde ise Türkistanlı talebeler ve yoksullar için bir mekan olmuştur. Tekke, 1925 yılında Tekkeler ve Zaviyeler Kanunu gereğince kapatılan tekkelerin bir istisnası oldu. Özbekler Tekkesi ayrıca Cumhuriyet döneminde **Atatürk'ün emriyle 'Türkistan**

Buhara Özbekler Tekkesi

İSTANBUL TASARIM MERKEZİ ISTANBUL DESIGN CENTER

360° İTM'Yİ GEZİN SANAL TUR İSTANBUL TASARIM PORTALI ISTANBUL DESIGN PORTAL DESIGNEI INTERNATIONAL DESIGN PORTAL

Türk Gençler Birliği' merkezi olarak kullanılmıştır. 'Türkistan Türk Gençler Birliği', İstanbul'da Türkistan ve Türk Dünyası ile ilgili önemli faaliyetlerde bulunur. Bilhassa Buhara Eski Cumhurbaşkanı Osman Kocaoğlu, Zeki Velidi Togan ve Cafer Seydamet Kırımer gibi aydınlar bu faaliyetlere katılır.

Buhara Özbekler Tekkesi, 2006-2008 yıllarında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edildi. Onarılan bina, İstanbul Tasarım Merkezi adıyla kullanıma açıldı.

Binbirdirek Mahallesi Şehitmehmetpaşa Yokuşu Sokak No:40 Sokullu Mehmetpaşa Camii Karşısı / Sultanahmet
0212 4586161 / www.istanbultasarimmerkezi.org

ÖZDEMİR KİTAPÇILAR ÇARŞISI MARMARA KİTAPÇILAR ÇARŞISI

Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı, otel ve alış-veriş merkezine dönüştürüldü. Buradaki bazı kitapçılar, Şehzadebaşı'ndaki Yümni Kültür Merkezi'ne taşındı. Kitapçıların bir kısmı, Özdemir ve Marmara çarşılarında kitapçılık faaliyetini yürütüyor.

KAYNAKLAR

- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Eminönü'nde Eğitim Kurumları ve Türkiye'de İlk Türkçe Öğretim Yapan Model Okul Vefa Lisesi, Dr.Süleyman Doğan, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eminönü'nde Özbekler Tekkesi, Çağatay Koçer, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003

P

PANDELİ RESTAURANT
Adını, kurucusu Pandeli Çobanoğlu'ndan alır. 1901 yılında kurulan lokanta, Türk Mutfağının özgün yemeklerini müşterilerine sunuyor. Özel yemekleri arasında levrek, kağıtta beğendili kebap; tatlı olarak da sarıburma, vişne ekmeği, kazandibi, güllaç, tulumba, kurabiye sayılabilir. Pandeli Retaurant Mısır Çarşısı'ndadır.

PARİS OTELİ
Sirkeci'deydi... Altında 'Kafkas Birahanesi' vardı.

PASTIRMACI HANI VE MESCİDİ
Beyazıt'ta, Kapalıçarşı yakınlarındadır...

PAŞAKAPISI
1703'ten sonra, Divan-ı Hümayun memurları, sadrazam konağına taşındı. **'Paşakapısı', hükümet karşılığı kullanıldı**. 1807'ye kadar hükümet konağı ve sadrazam konağı, Babıali bina silsilesi içindeydi. Bu tarihten sonra ayrıldı. Bu tarihten sonra, Paşakapısı'nda yalnız devlet hizmetleri görülür oldu. **Babıali ve Bab-ı Asafi, Paşakapısı'nın sonraki adlarıdır.**

PATRONA HAMAMI ➔ BEYAZIT HAMAMI

PAYZEN YUSUF PAŞA KONAĞI
Payzen Yusuf Paşa Konağı, Kırkçeşme'dedir.

PEDAGOJİ CEMİYETİ
1960'lı yıllarda, **İstanbul Milli Eğitim İl Müdürlüğü'nün arkasında bir yerdedir**. Peyami Safa, burada bir konferans vermiştir.

PERİ BABA
Çatladıkapı civarında kabri vardı.

PERTEV ŞURUBU ➔ ETHEM PERTEV BEY ECZAHANESİ

PEYKHANE
Peykhane, Osmanlı Padişahları'nın peykleri yani hizmetçilerinin yaşadığı kışlanın bulunduğu semttir. **Çemberlitaş'daki Peykhane Sokağı, adını buradan alır.**

PİRİNÇCİLER ÇARŞISI ➔ HİDAYET CAMİİ

PİYALE PAŞA KONAĞI ➔ BÜYÜK VALİDE HANI

PİYER LOTİ EVİ
Piyer Loti'nin İstanbul'da kaldığı evlerden biri, Çemberlitaş'ta, diğeri ise Eyüp sırtlarındaki İdris Köşkü tepesindedir. İki yer de, Piyer Loti'nin adını taşıyor.

Piyer Loti'nin Çemberlitaş'ta oturduğu ev...

Eskiden Cağaloğlu'da, Piyer Loti civarında oturan ünlülerden bir kaçı:
Sadi Irmak: Piyer Loti Caddesi No:21 /Cağaloğlu
Ord. Prof.Dr. Besim Turhan: Pierre Loti Caddesi No:15/2 Cağaloğlu
Cenap Şehabettin'in oğlu avukat İsmet Rasin Tümtürk: Pierre Loti Caddesi No:7 Türbe

POLAT KİTAPÇILIK

Polat Kitapçılık, İstanbul'un eski kitapçılarından biridir. Ankara Caddesi'ndedir.

POLONYA PAZARI

Beyazıt'ta, İstanbul Üniversitesi'nin yanından Mercan'a doğru inerken, kat otoparkı civarında kurulan turist pazarı. Doğu Bloku ülkelerinden gelen turistlerin, memleketlerinden getirdikleri eşyaları sattıkları bir yerdi. 2006 yılında kaldırıldı. Polonya Pazarı, bavul ticareti yöntemiyle birlikte düşünülmelidir.

PÖTÜRGELİ İŞADAMLARI DERNEĞİ

Eminönü, Pötürgelilerin yoğun olarak yaşadığı ve çalıştığı bir semttir. Burada yaşayan Pötürgeli işadamları, şimdi derneğini de kurmuş. Dernek merkezi Saraçhane'dedir. Pütürgeli İşadamları Derneği, örnek bir karar alarak, Malatya'nın Pütürge ilçesindeki 86 ilköğretim okulunu onartıyor.

PRİZRENLİLER KÜLTÜR VE YARDIMLAŞMA DERNEĞİ

Kosova Prizrenliler Kültür ve Yardımlaşma Derneği, 1967 yılında kuruldu. Derneğin amacı, Prizren'den Türkiye'ye göç eden hemşeriler arasında dayanışmayı temin etmek. Dernek merkezi, Aksaray'da.

Atatürk Bulvarı Lale Apartmanı No:166/2 Aksaray
0 212 5224515 / www.prizrenliler.org

PTT MÜZESİ

PTT Müzesi, Sirkeci'de, Büyük Postane'nin içinde. Büyük Postane, yüz yıl önce Posta ve Telgraf Bakanlığı binası olarak inşa edilen dört katlı bir yapı. PTT Müzesi, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin iletişim tarihine ışık tutuyor.

PTT MÜZESİ (Büyük Postane) Avrupa Yakası PTT Başmüdürlüğü Sirkeci / 0212 5191999

KAYNAKLAR

- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y., İstanbul 2005
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Tarih Boyuncu Türk Kültürü ve Sanatı, Ekmel İzdem, İstanbul 1972

R

RABİA HANI
Beyazıt'ta, Kapalıçarşı yakınlarındadır...

RADYOEVİ ➔ BÜYÜK POSTANE

RAGIP PAŞA KÜTÜPHANESİ
Kütüphane, Koca Ragıp Paşa tarafından 1762'de kurulmuş, **ölümünden sonra 1763 yılında hizmete açılmıştır**. Kütüphanede İslami ilimler başta olmak üzere tarih, edebiyat ve diğer bilimlerle ilgili eserler yer almaktadır. Kitapların bin 274'ü yazma, bin 704'ü eski harfli basma ve 9 bin adedi de yeni derlemedir. Kütüphane, Süleymaniye Kütüphanesine bağlıdır. **Okuma salonu, çinilerle kaplıdır**. Koca Ragıp Paşa'nın türbesi kütüphanenin bahçesindedir. Orijinal birkaç kütüphane binasından biridir. 2011 yılı itibariyle onarımı yapılıyor.
Ordu Caddesi No:225 Laleli / 0212 5187679

RAHVANCIZADELER KONAĞI
Rahvancızadeler Konağı, Beyazıt Soğanağa'da idi.

RAUF PAŞA KONAĞI ➔ MİLLİ EĞİTİM İSTANBUL İL MÜDÜRLÜĞÜ

RECAİ EFENDİ SIBYAN MEKTEBİ
RECAİ EFENDİ ÇOCUK KÜTÜPHANESİ
Vefa Kovacılar Caddesi'ndedir. Sultan III. Mustafa dönemi reisülküttaplarından Recai Mehmet Efendi tarafından 1775 yılında yaptırılmıştır. Giriş kapısı üzerinde ve sebildeki yazılar, devrin ünlü hattatı Yesari Mahmud Efendi'ye aittir. Bina bugün kuruluş amacına uygun bir şekilde çocuk kütüphanesi olarak kullanılıyor.
Kalenderhane Mah. Kovacılar Caddesi No:16 Vefa

RECEP PEKER EVİ
KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ
Recep Peker'in evi, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü binası olarak kullanılıyor.
At Meydanı No:31 Sultanahmet

REHA FOTOKOPİ
Süleymaniye Kütüphanesi'nin arkasında, Suffe Vakfı'nın yanındadır. Sahibi Kamil Küçükkuru'dur. Küçükkuru, oğlu Reha'nın ismini işyerine vermiştir. Nadir eserlerin fotokopisi yanında, Osmanlıca, edebiyat ve tarih kitapları da bulunmaktadır.

REMZİ KİTABEVİ
Remzi Kitabevi, 1927 yılında, Remzi Bengi tarafından kuruldu. Önce Beyazıt'ta açtığı bir kitapçı dükkanıyla faaliyete başladı. **Yayınevi olarak yayınladığı ilk kitap, Ömer Seyfettin'in 'Yüksek Ökçeler' adlı eseridir.** 1929 sonlarında, Ankara Caddesi 93 numaradaki Babıali şubesine geçti. Bir çok yazarın ilk kitabı, Remzi Kitabevi tarafından yayınlandı. Remzi Kitabevi, kuruluşundan bu yana, yaklaşık 4 bin çeşit kitap yayınlamıştır.

Burhan Arpad anlatır: "Remzi Bengi'yi, Remzi Kitabevi kurulmadan ve Bengi soyadı kullanılmadığı yıllarda tanımıştım. **Beyazıt'tan Vezneciler'e giden yolun solunda** daracık bir dükkanda daha çok eski kitap alır satardı. İlk bastığı kitap: 'Rudolf Valantino'nun Aşk Maceraları' adını ve yayıncı olarak **Ümit Kitabevi**: M.Remzi firmasını taşır."

RESİMLİ MECMUA
Resimli Mecmua'nın satış yeri Babıali Caddesi'ndeydi.

RESNE FOTOĞRAFHANESİ
1900'lü yılların İstanbul'unu anlatan Fatih Kerimi, Rense Fotoğrafhanesi'ni şöyle anlatır; "Rense Fotoğrafhanesi, pek güzel yapılmış. Sahibi Rahmizade Bahattin Bey, açık fikirli, çalışkan, müteşebbis ve nazik tabiyatlı bir adamdır. Giritli bir müslüman olduğunu öğrendim. **Buraya geleli daha üç yıl olmuş. 'İş çok iyi yürüyor, lakin fotoğrafçılıkta çalıştıracak müslüman eleman bulunmuyor' diyor.**" Resne Fotoğrafhanesi, İstanbul'da sahibi Müslüman olan ilk fotoğrafhanedir.

REŞAT NURİ SAHNESİ
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları'na ait salon, 1960'lı yıllarda yapılmış... Tarihsel dokuyla bütünleşen **Reşat Nuri Sahnesi, bölgenin Direklerarası'ndan devraldığı kültürel mirasın devamı niteliğindedir.**
Bozdoğan Kemeri Yanı Unkapanı / 0212 5265380

REŞİT EFENDİ HANI
Cağaloğlu'ndan Sirkeci'ye inerken solda, şimdi 'Ece Ajandaları'nın bitişiğinde, içinde serinlik esen avlu girişi vardır. İçeri girdiğinizde, dört yanı çift katlı kocaman bir avluyla karşılaşırsınız. Burası Reşit Efendi Hanı'dır. **Eskiden Cağaloğlu'nun matbaacılar sitesi hükmündedir**. 40 matbaa ve mücellit, burada iş yapardı. Bugün geçmişin bir nişanesi olarak Artin Usta var. Avluya girerken hemen solda kemerli kapıdan geçip, eski bir matbaaya girersiniz. Burası, 1950'den beri çalışan Artin Karakaş'ın matbaasıdır. Meşhur hattatımız Hamid Aytaç'ın mekanı da buradaydı.

REVAN KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nda 4.bahçededir. IV.Murat'ın, İran'a yaptığı, Revan Seferi hatırasına yapılmıştır.

RİSALE-İ NUR ENSTİTÜSÜ

Risale-i Nur Enstitüsü, Süleymaniye'de ahşap bir konakta hizmet veriyor.

Vefa Cemal Yener Tosyalı Caddesi No:117 Süleymaniye 0212 5131110 / www.risaleinurenstitusu.org

ROBERT KOLEJ

Robert Kolej'in kız bölümü, 1871 yılında Yenikapı'da kiralık bir evde açıldı.

RUPEN KÜRKÇÜYAN MATBAASI

Rupen Kürkçüyan Fincancılar Yokuşu'nda ve Galata'da iki matbaa kurdu.

RUMELİ BALKAN FEDERASYONU

Balkan Türklerinin dayanışma amacıyla kurdukları derneklerin bir araya gelmesiyle oluşturulmuş bir federasyon.

Büyükpostane Cad. Hekim Çıkmazı No: 11 Ara Han Kat:2 203 Sirkeci / 0212 5270787

RÜSTEM PAŞA CAMİİ

Tahtakale'dedir. İstanbul'un tarihi yapılarından biridir. Yüksek bir platform üzerine oturtulmuştur. Kıyı siluetine egemen bir konumdadır. Caminin bulunduğu yer, Roma döneminden bugüne şehrin en işlek mekanlarındandır. **Banisi olan Rüstem Paşa, dönemin sadrazamı ve Kanuni Sultan Süleyman'ın damadıdır**. Cami, Rüstem Paşa'nın ölümünden sonra, 1561 yılında, eşi Hürrem Sultan tarafından tamamlanmıştır. **Rüstem Paşa Camii, olağanüstü güzellikteki çini kaplamalarıyla meşhurdur**. Türkiye'nin en zengin çini koleksiyonu, bu caminin duvarlarında yer alır. Bu çiniler, İznik duvar çinilerinin teknik ve desen açısından en mükemmel örnekleridir. Mimar Sinan'ın, önemli eserlerindendir. Gözde Ramazanoğlu'nun yorumuyla Mimar Sinan, **"Bu eseriyle, bir cami kılıfı içinde bir çini müzesi kurmuş gibidir."**

Rüstem Paşa Camii

Çelik Gülersoy, Rüstem Paşa Camii'nin çevresini yorumlar: "Rüstem Paşa Camii çevresinde bu doku var. Özellikle küçümencik dükkanlardaki tüm el sanatları ürünleri, **o hevenkle asılı ipler, urganlar, parlak saçtan soba boruları, ne kadar insancıl ve sempatik bir hava veriyor çevreye**. Ama onların dışındaki her şey kötü. Özellikle iki katın daha yükseği binalar. Buradaki geleneksel doku, bir dükkan ile üstünde bir oda düzenidir. Fazlasının hepsini kesmek gerek!"

RÜSTEM PAŞA MEDRESESİ

Cağaloğlu'nda Sadrazam Rüstem Paşa'nın Mimar Sinan'a yaptırdığı medresedir. Türk Ocağı Caddesi'nde, Sultan Mektebi Sokağı'ndadır. 1980 öncesi, MTTB yönetici kadrosunun kaldığı yurt buradadır. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, bir öğrenci lideri olarak, burada kalmıştır. Medrese, bilahare 'Türk 2000 Vakfı' tarafından kullanıldı.

KAYNAKLAR

- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1982
- İstanbul Maceramız-I, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1995
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Tahtakale'de Rüstem Paşa Camii, Yrd.Doç.Dr. Gözde Ramazanoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İst. 2006

S

SAATLİ MAARİF TAKVİMİ
İSTANBUL MAARİF KİTAPHANESİ
1860 yılında, Hacı Kasım Efendi, İstanbul Maarif Kitaphanesi'ni kurmuş ve Saatli Maarif Takvimi'ni yayınlamaya başlamıştır. Hacı Kasım Efendi'nin oğlu Naci Kasım, Harf Devrimi'nden sonra Atatürk için yazılan ilk kitabı yayınlamıştır... Bu kitabın adı, 'Atatürk'ün Altın Kitabı'dır.

Saatli Maarif Takvimi, 1931 yılından bu yana latin harfleriyle basılıyor. Bugün kurumun başında, Naci Kasım'ın küçük kızı Aydın Geylani bulunuyor. Aydın Geylani, eşi Muhsin Geylani ve oğulları Ahmet Geylani ile Saatli Maarif Takvimi'nin yayınını sürdürüyor. Maarif Kitaphanesi, takvim dışında halk hikayeleri de yayınlardı.
Cağaloğlu Yokuşu No:38 Eminönü / 0212 5190041

SABAH GAZETESİ
1900'lü yıllarda, Sabah gazetesinin sahibi, ermeni kökenli Mihran Efendi'dir. Sabah gazetesi ve matbaasının yeri, Babıali Caddesi'nde, Meserret Oteli'nin alt tarafındaydı.

SABAHATTİN ZAİM ARAŞTIRMA MERKEZİ
Sabahattin Zaim Araştırma Merkezi (SEZAM), İstanbul İktisatçılar Derneği bünyesinde kurulan bir merkezdir. Süleymaniye'de hizmet veriyor. Dernek bünyesinde faaliyete geçecek bir başka merkez de 'Nevzat Yalçıntaş Araştırma Merkezi' (NEZAM)...
Hoca Gıyaseddin Mahallesi Şifahane Sokak No: 18 Süleymaniye / 0212 5116987

SADARET BİNASI ➔ BABIALİ

SADARET KONAĞI
Sadaret Konağı, Fuat Paşa Türbesi'nin karşısındaydı.

SADETTİN PAŞA KONAĞI
Çemberlitaş Evkaf Sokak'tadır. Abdülhamit dönemi nazırlarından Sadettin Paşa tarafından yaptırılmıştır. Günümüzde Çemberlitaş Kız Lisesi tarafından kullanılmaktadır.

SADULLAH PAŞA KONAĞI
II. Abdülhamit dönemi Merkez Komutanı Sadullah **Paşa'nın konağı, Çemberlitaş'ta idi.** Konak bilahare, Vakıflar Müdürlüğü olarak kullanılmıştır. Ahmet Rasim, gençliğinde bu konakta genç kızlara musiki dersi vermiştir. Bu kızlar arasında olan Nigar isimli genç kız, veremden ölür. Ahmet Rasim, bu kız için, "**Ben böyle gönüller yakıcı bestenigarım**" diye başlayan güftesini yazar.

SAFVETİ PAŞA DERGAHI
Safveti Paşa Dergahı, Hocapaşa'da, Ebussuut Caddesi'ndedir. Nakşibendi dergahıdır.

SAFRAN HANI
Kapalıçarşı'nın Beyazıt tarafındadır...

SAĞIR AHMED BEY KONAĞI
Köprülü Han'ın karşısında, Necip Paşa'nın büyük oğlu Sağır Ahmed Paşa'nın konağı vardı. **Sonradan 'Osmaniye Oteli' olmuştur.**

SAĞLIK MÜZESİ
Daha önce Sağlık Müzesi olarak kullanılan bina, şimdi Sağlık Bakanlığı'nın idari işleriyle ilgili hizmet veriyor. Sultanahmet Tramvay Durağı'nın yanında...

SAHAF İBRAHİM
Sahaf İbrahim Sofuoğlu, Tarihi Yarımada'nın son sahaflarından biri. İçtihadevi'nin altında mekana uygun bir işlevi yerine getiriyor. Sahaf İbrahim'in www.nadirkitap.com'daki dükkanı-

nın adı, Nefi'nin bir şiirden ilham alarak "dukkance-i sahaf" olmuş.

SAHAFİUM
www.sahafium.com, kültür kitapçılığı yapan MTV yayıncılığın internet üzerinden kitap satışı gerçekleştiren sitesi. Sahafium, Çatalçeşme Sokak'tadır.

SAHAFLAR ÇARŞISI
Beyazıt Camii ile Kapalıçarşı'nın Fesciler Kapısı arasında yer alan Sahaflar Çarşısı, 1460'da Kapalıçarşı ile beraber kuruldu. Bugünkü görünümünü, 1952 yılında aldı. Bir zamanlar en değerli yazmaların, nadir basılı kitapların el değiştirdiği, kültür hayatımıza zenginlik katan bu mekanda, artık çok az eski kitap bulunabilmektedir. **Yeni hali daha çok, bir kitapçılar çarşısı görünümündedir**. Ders kitaplarından yabancı yayınlara kadar, bir çok kitap satılmaktadır. **Çarşının, Beyazıt Camii tarafındaki girişinde bulunan camekanlı bölümlerde, eski matbaalardan kalma taşbaskısı malzemeler sergilenmektedir.** Çarşının ortasında, İbrahim Müteferrika büstü bulunmaktadır. Çarşı esnafının kurduğu bir de Sahaflar Derneği var. Dernek başkanı Adil Sarmusak. Geçmişten günümüze, Sahaflar Çarşısı'nın ünlüleri ise şöyle: Muzaffer Ozak, Arslan Kaynardağ, Şemsettin Yeşil, Ali Ertem, İsmail Özçaylı, İbrahim Der, Ekrem Karadeniz, Mehmet Tezcanlı, İbrahim Manav.

SAİB PAŞA KONAĞI ➤ MEKTEB-İ MÜLKİYE

SAKALAR ÇEŞMESİ
Sakalar Çeşmesi, Ayasofya Camii'nin Şekerci Kapısı denilen kapısının karşısında bulunurdu.

SALİH NECATİ BEY ECZAHANESİ
Salih Necati Bey Eczahanesi, Eminönü, Tramvay Caddesi'nde idi.

SALTO SİGARA KAĞIDI FABRİKASI
Salto Sigara Kağıdı Fabrikası, Tahtakale'de idi.

SANAYİ MEKTEBİ
1868 yılında Sultanahmet Külliyesi'nin kiler bölümünde eğitimi başlandı. Bina genişletilme çalışmaları sebebiyle bir süre Saffeti Paşa Konağı'nda eğitim yapıldı. 31 Ağustos 1899 tarihinde yeniden açıldı. Bina Sanayi Mektebi, Yeniçeri Müzesi, Ziraat, Maadin ve Orman Nezareti tarafından ortak kullanıldı. 1925 yılında İstanbul Ticaret Mektebi buraya nakledildi. Okul, 1959 yılında İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi adını aldı. 1982 yılında Marmara Üniversitesi'ne devredildi.

Sanayi Mektebi binasında şimdi Cumhuriyet Eğitim Müzesi var.

SANAYİ-İ NEFİSE BİRLİĞİ
Sanayi-i Nefise Birliği (Güzel Sanatlar Derneği)'nin Edebiyat Şubesi'ni kurmak için bir çok edebiyatçı bir araya gelir. Toplantıya katılanlar arasında Halid Ziya Uşaklıgil, Halid Fahri Ozansoy, Orhan Seyfi Orhon, Suad Derviş, Ziya Osman Saba, Vala Nurettin, Necip Fazıl Kısakürek, Faik Ali Ozansoy, Peyami Safa ve Florinalı Nazım'a kadar pek çok meşhur sima, **Gülhane'nin girişindeki Alay Köşkü'nde toplanır**. Tarih, 1928 yılı Temmuz ayıdır.

SANAYİ NEFİSE MEKTEBİ
CAĞALOĞLU ANADOLU MODA TASARIM MESLEK LİSESİ
1874 yılında, Babıali hariciye katipleri için dil okulu olarak inşa edilmiştir. Daha sonra Hukuk ve Mülkiye Mektebi, Darülfünun Fizik-Kimya Laboratuarı, 1909-1921 arasında Darülmuallimin, 1922-1925 arasında Sanayi Nefise Mekte-

bi (Güzel Sanatlar Akademisi) olarak kullanılmıştır. **Bu okulda İbrahim Çallı öğretmen olarak görev alırken, Mahmut Cuda ve Elif Naci de öğrencisi olmuştur**. Okul bugün, Anadolu Moda Tasarım Meslek Lisesi olarak kullanılmaktadır. Karşısında Hanefi Kayan'ın yönettiği, Kubbealtı Fotokopi vardır.

SANDIKBURNU

Marmara Denizi kıyısının Yenikapı taraflarındadır... Sandıkburnu, eskiden akşamcıların, rintlerin eğlence mekanı idi.

Sermet Muhtar Alus, 'Eski Meyhane Alemleri' başlıklı yazısında, Sandıkburnu'ndan haberler vermektedir: "Yenikapı'daki Sandıkburnu ile Langa'daki Maksud'un meyhanesini unutmak kabil midir? Sandıkburnu **o vakitler devrin kibarlarının rakı içtikleri yegane yerdir**. Yazın mehtaplı gecelerde yüzelli metre kadar denize doğru uzanan salaş gazinolar hıncahınç dolar oturacak yer bulunamazdı. Bunların içinde **Artin'in Gazinosu** mezelerin nefaseti itibariyle en mükemmellerinden ve en çok müşterisi olanlardandı. **Hele damadı Aris'in yaptığı fasulye pilakisi ile ciğer tavasının emsali yok**. Seyyar mezecilerden Onnik de, buranın maruf simalarındandır."

SANSARYAN HAN

II.Abdülhamit Han zamanında yapılmıştır... Uzun yıllar İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından kullanıldı. 1944 yılında, aralarında Alparslan Türkeş'in de bulunduğu milliyetçi aydınlar, burada gözaltında kaldı. Sirkeci'de, Hamidiye Caddesi'ndedir.

SARAÇ İSHAK CAMİİ VE DERGAHI

İbrahim Paşa Yokuşu'nda Uysal Sokak'tadır.

SARAÇHANE

Saraç at, eşek, katır gibi binek hayvanlarına, eğer, kayış, semer ve yular gibi koşum malzemeleri üreten sanatkar demektir. **Saraçlar, bir nevi bugünün otomotiv yedek parçacıları hükmündedir**. Saraçhane'nin ilk olarak Fatih tarafından yaptırıldığı ve vakfedildiği bilinmektedir. 1908 yılında çıkan Fatih yangını, Saraçhane'yi tamamen yakmıştır. Ama semt hala 'Saraçhane' adıyla bilinmektedir. 'Saraçhane'deki en görkemli bina, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet verdiği Belediye Sarayı'dır. Belediye Sarayı arkasındaki Ankaravi Medresesi, tarihi öneme sahip. Medresede Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı hizmet veriyor. Fatih külliyesinin sınırları buradan başlardı. Günümüze Saraçhane'den sınırlı sayıda dükkan kalmıştır. Asıl niteliği bozulan üç dükkan, Dülgerzade Camii kıblesinin karşısındadır. Burada şimdi çiğ köfte satılıyor.

Tanpınar, Saraçhane'yle birlikte eski yer adlarından bir kısmını şöyle yorumlar: "Bugün **Saraçhane, Okçular, Sedefçiler, Çadırcılar** gibi sadece bir semti gösteren adlar, bundan yetmiş seksen yıl önce bile arı kovanı gibi intizamla işleyen, şehrin hayatında, refahında mühim bir yer tutan, titiz işleriyle gündelik eşyaya bir sanat çeşnisi veren **bir yığın küçük sanatın hususi çarşı ve atölyeleriydi**."

SARAFİM KIRAATHANESİ

Sarafim Efendi, Beyazıt Okçularbaşı'ndaki kıraathanesinde, kitap ve gazete dağıtımı yapar. Sarafim Efendi ayrıca, gazete koleksiyonculuğu yaparak, kalem ehline, bir nevi arşiv hizmeti de sunmuştur. Onun, faydalı bir müessese kurduğunu söyleyen Ahmet Rasim, Sarafim Efendi'yi şöyle anlatır: "Sarafim uzuna yakın boylu, az tıknazca, benim gördüğüm zamanlar kıranta yüzlü biriydi. **Eski müvezzilerden Tömbekici Celil ve Hasan, bu müessesenin gösterdiği faaliyetten dolayı ehemmiyetlerini kaybetmişlerdi**. Sahaflar, Kaşıkçılarbaşı kitapçıları daimi bir ataletle mahkum olduklarından meşhur kitapçı Arakel ile Karabet, Ohannes ve Kasbar, **gazete müvezziliğini, yeni sistem kitapçılığa yükseltmiş bulunuyorlardı**."

SARAYBURNU

Topkapı Sarayı'ndan bakınca, her tarafa nazır olan Sarayburnu, her yönden gelip geçenlerin rahatça görülebildiği bir yerdir. Burası daha

önce bir mesire yeri olup, **'Mübaşir' denilen bir çeşme ve denize yakın bir namazgah var idi.**

Ressam Edmondo de Amicis, 1874 yılında Sarayburnu'dan İstanbul'a girişini şöyle anlatır: **"Sarayburnu'dan geçiyoruz... Son derece büyük, ışık içinde bir saha, sonsuz şeyler ve renkler görür gibiyim...** Burnu geçtik... İşte İstanbul! Muhteşem, muazzam, ulu İstanbul! Yaradan'a hamd olsun, yaratılmışa şan. Böyle bir güzelliği rüyamda bile görmemiştim!"

Sarayburnu, Topkapı Sarayı'nın deniz tarafı olmak hasebiyle Osmanlı hanedan ailesinin düğün ve eğlencelerinin de mekanıdır. Buradaki düğünlere, Veysi surname yazmış, Levni minyatür çizmiş, Behzad da tezhiple süslemiştir.

SARAYBURNU ATATÜRK HEYKELİ

İstanbul'daki ilk Atatürk heykeli, 1925 yılında heykeltraş Heinrich Krippel tarafından yapılan **Sarayburnu Atatürk Heykeli'dir.** 1924-1928 yılları arısında İstanbul belediye başkanlığı yapan Emin Bey, heykelin yapılış gerekçesini şöyle anlatır: "Medeni dünyada mebzulen cari olan abide inşası, heykel rekzi gibi şehirlere ziynet, tarihe hizmet temin eden, sanat zevkini arttıran güzelliklerin İstanbul'da bulunmadığını hatırlayarak, **vatan sathında ilk defa** olarak Kripel adında bir heykeltraşa Atatürk heykelini yaptırdım. Sarayburnu'nda kaidesini de inşa ettirerek heykeli de Sarayburnu'na naklettirdim. İstifam dolayısıyla açılış töreni halefim Üstündağ tarafından yapıldı. **Bunu takiben memleketin muhtelif şehir ve kasabalarında bir çok heykeller rekzedildi."**

SARAYBURNU-SALACAK BOĞAZ KÖPRÜSÜ

İşadamı Nuri Demirağ, Sarayburnu-Salacak arasında bir boğaz köprüsü projesi hazırlatmıştır.

SARI KONAK

Türkiye'nin sayılı biyografi yazarından biri olan İbnülemin Mahmut Kemal **İnal'ın evi, bir tür akademi ya da sanat tarihi müzesi idi.** İbnülemin, Türkiye'nin önde gelen sanatçılarının hat yazıları, tabloları, dünyada tek nüsha olan el yazması kitaplarla dolu bu konakta, ömrünü geçirmiştir. **Süleyman Nazif'in 'Darül Kemal' adını verdiği ev, 'Sarı Konak' diye meşhurdur.** Evin ziyaretçileri arasında Ahmet Hamdi Tanpınar, Hasan Ali Yücel ve Yusuf Ziya Ortaç gibi ünlüler vardır. Bunların dışında **konak, iki büyük felakete uğramıştır.** Bunların birincisi yangın, ikincisi ise **Fransız İşgal Kuvvetleri'nin evde ikamet etmesidir.** İbnülemin'i ve Sarı Konak'ın işlevini, tarihçi-yazar Dursun Gürlek'ten dinlemek lazımdır.

SARIM KARABET CİNCİYAN EFENDİ ECZAHANESİ

Sarım Karabet Cinciyan Efendi Eczanesi, Yenikapı, İstasyon Caddesi'ndeydi.

SEDEFÇİLER ÇARŞISI

Çemberlitaş'ta, Atik Ali Paşa Camii ile Sinan Paşa Türbesi sırasında bulunan 'Arapzadeler Haziresi' arasındaki dükkanlarda, **eskiden sedef eşyalar, rahleler, el aynaları ve kaplar yapılırdı.** Buraya bu yüzden Sedefçiler Çarşısı denilmiştir.

SEFEROĞLU SİGARA KAĞIDI FABRİKASI

Seferoğlu Sigara Kağıdı Fabrikası, Marpuççular'daydı.

SELANİK BONMARŞESİ

Selanik Bonmarşesi, Gümrükönü Mescidi'nin yerine yapılan dükkanda faaliyet gösterdi. 1920'lerin sonuna kadar 20 yıldan fazla faaliyetini devam ettirdi. Sahibi, Selanikli İpekçi ailesiydi. Aile bundan önce de 1898 yılında Eminönü'nde 'Hüsn-ü İntihap" adıyla büyük bir mağaza açmıştı.

SELANİKLİ MENASE VE ŞUREKASI SİGARA KAĞIDI FABRİKASI

Selanikli Menase Sigara Kağıdı Fabrikası, Çakmakçılar'da idi.

SELİM II TÜRBESİ ➔ AYASOFYA TÜRBELERİ

SEMİH LÜTFİ KİTABEVİ

Semih Lütfi Erciyes'in sahibi olduğu kitabevi, Cağaloğlu Yokuşu'nda idi.

SENİRKENT EĞİTİM KÜLTÜR VE DAYANIŞMA VAKFI

Isparta'nın Senirkent ilçesi, Türk demokrasi tarihinin unutulmaz noktalarından biridir. 1946 seçimlerinde, oy sayım çalışmaları sırasında çıkan olaylarla, Senirkent tarihe geçmiştir. Se-

nirkent ilçesinin hemşehri vakfı, Aksaray'da...
Atatürk Bulvarı Kiper Han No:122 Kat:1 Aksaray / 0212 5128545

SEPETÇİ HANI
Kapalıçarşı'nın Beyazıt tarafındadır...

SEPETÇİLER KASRI
ULUSLARARASI BASIN MERKEZİ
Eminönü'nde, Sarayburnu'nda yer alır. Yapıldığı dönemde Topkapı Sarayı sınırları içinde kalan yapı, 1643'de **Sultan İbrahim tarafından inşa ettirilmiştir.** 1739 yılında, Sultan I.Mahmut döneminde yenilenmiştir. Bu kasrın yanında bulunan kayıkhane, aynı zamanda, padişahlara ait saltanat kayıkların bağlandığı bir yerdi. Ayrıca **padişahlar donanmanın sefere çıkışını ve dönüşünü buradan izlerlerdi.** Cumhuriyet döneminde **askeri ecza deposu** olarak kullanılan kasır, restorasyondan önce tümüyle kendi haline terk edilmişti. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan 1980 yılındaki onarımdan sonra Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün **Uluslararası Basın Merkezi** olarak kullanılmaktadır.
Kennedy Caddesi No:3 Sarayburnu
0212 5191817 www.sepetcilerkasri.com

SERDAP KÖŞKÜ
Serdap Köşkü, üç cepheli idi... Ortasında bir şadırvan, büyük kapıdan girilince sağda ve solda birer oda vardı. Odalarda gayet büyük ve sanatlı aynaların önünde, **adeta bir tiyatro sahnesini temsil eden saatler konulmuştu**. Her saat başında, kuklalar sahnede oynardı.

SERGİ-İ UMUMİ OSMANİ
1 Aralık 1862 tarihinde Sultanahmet ve Ayasofya camilerinin arasında bulunan meydanda sergi binasının inşasına başlandı. Bina, Osmanlı Devleti mahsul ve mamullerini sergilemek amacıyla yapıldı. 27 Şubat 1863 tarihinde Sultan Abdülaziz, Cuma namazını Ayasofya'da kıldıktan sonra sergiyi hizmete açtı. Sergi-i Umumi Osmani binasının mimarı Fransız mimar Bourgeois'tir.

Sultanahmet Meydanı'nda Sergi-i Umumi Osmani Binası

SERHEND KİTABEVİ
İhlas Vakfı, Türkiye'de yabancı dille kitaplar neşredip yurt dışına gönderen bir kuruluş. Vakıf, Türk kültürünü tanıtmayı şiar edinmiş. Bugün interlandımızdaki dost diller yanında, Afrika ve Uzak Doğu dillerinde de kitap yayını yapılması sevindirici. Adını, İmamı Rabbani'nin yaşadığı Serhend şehrinden alan Serhend Kitabevi, Cağaloğlu'da, İhlas Vakfı'nın kitaplarını satıyor.
Ankara Caddesi No:97 Cağaloğlu / 0212 5225027

SEYYAH EREN DERGAHI ➔ ARASTA TEKKESİ

SIHHİYE UMUM MÜDÜRLÜĞÜ ➔ HASAN PAŞA KONAĞI

SIRÇA SARAY ➔ ÇİNİLİ KÖŞK

SIRRI RASİM BEY ECZAHANESİ
Sırrı Rasim Bey Eczahanesi, Çemberlitaş'ta idi.

SITKI HAKKI BEY ECZAHANESİ
Sıtkı Hakkı Bey Eczahanesi, Laleli'de Tayyare Apartmanları karşısında idi.

SİLAHTAR MUSTAFA PAŞA SARAYI
Bu sarayın, At Meydanı yani Sultanahmet Meydanı'nda olduğu söylenmektedir.

SİMKEŞ HANI
Beyazıt'ta, Sultan II. Mustafa'nın annesi Gülnuş Emetullah Sultan'ın yaptırdığı bir han...

SİMKEŞHANE
ORHAN KEMAL İL HALK KÜTÜPHANESİ
YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ
Simkeşhane, gümüş ve altın teller çeken esnafın bulunduğu yere verilen addır. Önceleri Çorlulu Ali Paşa Camii ve medresesinin yerindeyken sonradan Beyazıt'tan Aksaray'a giden cadde üzerindeki binaya nakledilmiştir. **İlk İstanbul darphanesi, Simkeşhane'nin içindedir**. Bir dönem, gümüş Osmanlı paraları da burada basılmıştır. Simkeşhane Çarşısı olarak bilinen bina, 1707 yılında Sultan III. Ahmet'in başkadını Ümmetullah Hatun tarafından sebil, çeşme ve mektep ilavesiyle **'Simkeşhane-i Amire' olarak inşa edilmiştir**. Bina günümüzde, 'İstanbul Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi' ve 'Yazma Eserler Kütüphanesi' olarak kullanılmaktadır.
Ordu Caddesi No:33 Beyazıt / 0212 5181047
www.orhankemalkutup.gov.tr

SİNAN PAŞA KÖŞKÜ
Sadrazam Sinan Paşa, III. Murat'a hediye olarak yaptırmıştır. 'İncili Köşk' de denir. 1721'lere kadar bulunduğu meydana ismini vermiştir. **'İncili Köşk Meydanı' olarak bilinen meydana, daha sonraları 'Gülhane Meydanı' denmiştir**. Köşk'ün mimarı Davut Ağa'dır. Topkapı Sarayı eteklerinde, Marmara kıyılarında Yalı Köşkü'nün bitişiğinde yapılmıştır.

SİPAHİ ÇARŞISI ➤ ARASTA ÇARŞISI

SİRKECİ FLORYA SAHİL YOLU
25 Aralık 1958-27 Mayıs 1960 tarihleri arasında İstanbul Belediye Başkanlığı yapan Kemal Aygün döneminde önemli yol çalışmaları yapıldı. Dolmabahçe-Tophane, Yıldız-Beşiktaş, Millet Caddesi-Beyazıt, Sirkeci-Florya sahil yolunun bir kısmı beton asfalt olarak bitirildi.

SİRKECİ GARI
Sirkeci'de Rumeli Demiryolu'nun başlangıç noktasındaki tren istasyonudur. Sultan Abdülaziz, demiryolunun Topkapı Sarayı'nın bahçesinden geçmesine izin istenildiğinde, "**memleketime demiryolu yapılsın da isterse sırtımdan geçsin, razıyım**" diyerek, bu konuya verdiği önemi belirtmişti.

Sirkeci Gar binası, 1890 yılında, **Sultan II. Abdülhamit zamanında, demiryolu şirketi tarafından yapıldı**. Binanın Selçuklu dönemi taç kapılarını andıran bir girişi vardır.

SİRKECİ-HALKALI BANLİYÖ HATTI
Sirkeci-Halkalı Banliyö Hattı, 1888 yılında işletmeye açıldı. Yapım imtiyazı Baron Hirsch'de olan Şark Demiryolları bütünlüğü içinde yer alıyordu. 1937 yılında millileştirildi. Hat boyunca 1955'ten itibaren elektrikli trenler işlemektedir. Bu demiryolu üzerindeki istasyonlar, Sirkeci, Cankurtaran, Kumkapı, Yenikapı, Kocamustafapaşa, Yedikule, Kazlıçeşme, Zeytinburnu, Yenimahalle, Bakırköy, Yeşilyurt, Yeşilköy, Florya, Menekşe, Küçükçekmece, Kanarya, Soğuksu ve Halkalı'dır.

SİRKECİ İSKELESİ

Vezir İskelesi de denirdi.

SIYASAL VAKFI
ŞEHZADE SIBYAN MEKTEBİ
Şehzade Sıbyan Mektebi, **1548 yılında Kanuni Sultan Süleyman** tarafından yaptırılmıştır. Mektep, **Mimar Sinan** eseridir. Osmanlı döneminde Sıbyan Mektebi olarak kullanılan yapı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilkokul olarak hizmet vermiştir. Şehzade Sıbyan Mektebi, onarılarak vakıf etkinliklerine tahsis edildi. SBF mezunlarının kurduğu Siyasal Vakfı, Dr. Fahri Solak başkanlığında faaliyetlerini bu tarihi binada sürdürüyor.

Kalanderhane Mahallesi Darülelhan Sokak No:8 Vezneciler / 0212 5113220 www.siyasalvakfi.org

SİYAVUŞ PAŞA MEDRESESİ
Süleymaniye'de sadrazam Kanijeli Siyavuş Paşa'nın yaptırdığı bir eser.

SİYAVUŞ PAŞA SARAYI
Vefa civarındadır. Süleymaniye'nin kuzeyinde Haliç'e nazır bir konumda yapılmıştı. Mimar Sinan eseriydi. Günümüze kalamamıştır.

SOFA CAMİİ
Topkapı Sarayı'nda 4. bahçede, Sultan Abdülmecit'in yaptırdığı küçük cami.

SOFA KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı, 4. bahçededir.

SOFU MEHMET PAŞA KONAĞI
Sofu Mehmet Paşa Konağı, Şehzade-başı'ndaydı.

SOĞANAĞA CAMİİ
M.Şevket Eygi'nin verdiği bilgiye göre, Soğanağa Camii'nde, İmamı Gazali'nin İhya kitabının okumaları yapılırdı.

SOĞANCILAR MESCİDİ
Eminönü'nde, Soğancı esnafının mescidi idi. Günümüze kalamadı.

SOĞUK SARNIÇ
Sultanahmet Anadolu Meslek Lisesi'nin altındadır.

SOĞUKÇEŞME ASKERÎ RÜŞDİYESİ
ÇOCUK MAHKEMELERİ
Gülhane Parkı'nın üst giriş kapısının karşısındaki 19. yüzyıl yapısı bina, 'Soğukçeşme Askerî Rüştiyesi' olarak yapılmıştır. 1980'lerde, '**Devlet Güvenlik Mahkemesi**' olarak kullanıldı. Şimdi '**Çocuk Mahkemeleri**' oldu. Binanın mahkemeden önceki görevi ise '**Adli Tıp Kurumu**'dur.

SOĞUKÇEŞME SOKAĞI

Topkapı Sarayı'ndan Gülhane'ye inen sokak... Turing Eski Başkanı Çelik Gülersoy'un gayretleriyle bu sokaktaki evler, orijinal şekillerine göre restore edildi. **Bu sokakta,** eski cumhurbaşkanlarımızdan **Fahri Korutürk'un doğduğu ev ve İstanbul Kitaplığı önemlidir**. Ayrıca Gülhane'nin bu sokakla bitişen kapısına da, 'Soğukçeşme Kapısı' veya 'Soğuksu Kapısı' da denir.

SOKAK FENERLERİ
1900'lü yıllarda, Beyazıt ve Fatih sokaklarını aydınlatmak için Yedikule Gazhanesi vasıtasıyla **4 bin adet sokak feneri yakılmaktaydı**.

SOKOLLU KÜLLİYESİ
Sultanahmet ile Kadırga arasındadır... Sadrazam Sokollu Mehmet Paşa'nın yaptırdığı çini-

lerle süslü cami, külliyenin merkezidir. 1571 yılında yapılmıştır. Külliyede cami, medrese, kütüphane vardır. **Cami'de Kabe'deki Hacerül Esvet taşından dört parça bulunmaktadır**. Külliye içinde ayrıca bir tekke de vardır.

SOKOLLU SARAYI
Sultanahmet Camii'nin yerinde eskiden Sokollu Mehmet Paşa'nın sarayı vardı. 'Yeni Saray' ve 'Ayasofya Sarayı' diye de söylenirdi. Cami yapılırken yıktırıldı.

SON SAAT
Basın Müzesi'nin tam karşısındaki binanın bir bölümü, Son Saat gazetesinin binasıdır. Bu binada uzun yıllar, 'Murat Dersanesi' faaliyet gösterdi. Şimdi sürücü kursu var. Son Saat, Necip Fazıl'ın günlük yazılar yazdığı gazetelerden biridir.

SORUN YAYINLARI
Sosyalist solun özgün yayınevlerinden biri. Akbıyık Değirmeni Sokak No:33/A Sultanahmet adresindedir.

SÖNMEZ NEŞRİYAT
Kurulmasına **İlim Yayma Cemiyeti'nin öncülük ettiği** bir yayınevi ve kitabevi... Sultanahmet Camii'nin girişindedir. Daha önce Cağaloğlu Şeref Efendi Sokak'ta idi. **Kültür adamı Ali İhsan Yurt**, burada bir dönem yöneticilik yapmıştır.

SÖZLER NEŞRİYAT
Sadece Said Nursi'nin Risale-i Nur Külliyatı'nı yayınlayan bir yayınevidir. Cağaloğlu Meydanı'nda, Ankara Caddesi'nin, Nuruosmaniye Caddesi ile kesiştiği köşede. Burası 2010 yılında yayınevinin Cağaloğlu irtibat noktası oldu. Yayınevi merkezi, İkitelli'de Aykosan Sanayi Sitesi'nde.

STAR TV
Türkiye'nin ilk özel televizyonu Star Tv, Türbe Sokak'ta Uzanlar'a ait bir binada yayına başladı. Ahmet Özal'la Cem Uzan'ın ortak olduğu bu televizyon kanalının kurucu genel müdürü, Tunca Toskay'dı.

SU SATAN ÇOCUK
Eski İstanbul'a özgü en yaygın görüntülerden biri de, su satan çocuklardır. Su satıcısı çocuk, elinde birkaç bardakla, çeşmeden doldurduğu bir testi suyu satmaktadır.

SU TERAZİSİ

Su dağıtım şebekeleri üzerinde basıncı ayarlayan su terazilerine İstanbul'un pek çok semtinde rastlanır. Su terazisi, önce Roma döneminde kullanıldı. Osmanlı döneminde, daha da geliştirildi. Su seviyesi, basıncı, debi ölçümleri ve dağıtım gibi özelliklerle donatıldı. Sultanahmet'teki Su Terazisi, Ayasofya'nın karşısında, Halide Edip Parkı'nda, Milyon Taşı'nın yanındadır. **İstanbul'daki anıt ağaçların en büyüklerinden biri olan erguvan ağacı da, 1.65 cm'lik çapıyla buradadır**.

SU VAKFI
Su Vakfı, suyun insan hayatındaki önemini vurgulamak amacıyla kurulmuştur. Vakıf, İstanbul'un her tarafını süsleyen çeşme ve sebillerimizin envanterini çıkartmış. Bugüne kadar 900'e yakın çeşmenin isim tespiti yapılmış, inşa tarihleri ve yaptıranları belirlenmiş, mimari özellikleri incelenmiş, fotoğrafları çekilmiş, bugünkü durumları tespit edilmiş, adresleri cadde ve sokak olarak belirtilmiştir.
Atatürk Bulvarı No: 148/16 Aksaray / 0212 5223570

SUCU KOSTİ'NİN DÜKKANI
Bugünkü Adliye'den, Babıali Caddesi'ne (Ankara Caddesi) gelirken, **Babıali Caddesi'ne köşeyi dönünce, İkbal Kütüphanesi'nin üstünde Sucu Kosti'nin Dükkanı vardı.** Sucu Kosti'nin dükkanı şairler, yazarlar ve gazeteciler için önemli bir mahfildi. Dönemin basın hayatıyla bu dükkan kadar ilgili yer pek az yer vardı.

SUCU YORGİ'NİN DÜKKANI

1900'lü yılların başında, Sucu Yorgi'nin dükkanı, Babıali Caddesi'nde, Meserret Apartımanı karşısındaydı.

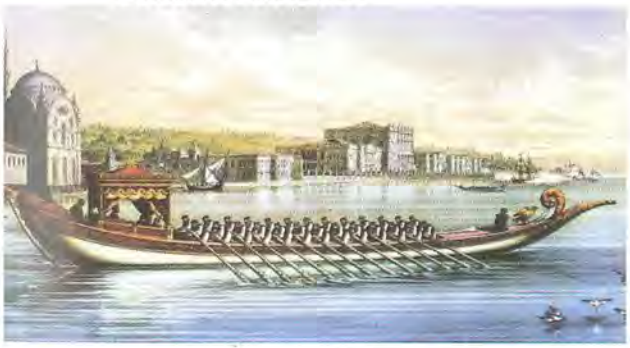
SUDİ KÜTÜPHANESİ ➔ AHMET HALİT KİTABEVİ

SUHULET
Suhulet, kolaylık demektir. Suhulet, Kadıköy'le Sirkeci arasında sefer yapan ilk araba vapurudur. 26 numaralıdır. Suhulet'i 27 numara ile Sahilbent araba vapuru takip etmiştir. 2007 yılında devreye sokulan yeni bir araba vapuruna da Suhulet ismi verilmiştir.

SULTAN III. AHMET SEBİLİ VE ÇEŞMESİ
Ayasofya Camii'nin sağ yanında ve Topkapı Sarayı'nın 'Padişah Kapısı' önünde yer alır. 1729 yılında inşa edilmiştir. **Duvarları bezemelerle ve ondört kıtalık bir kasidenin yazılı olduğu hatla süslenmiştir.** Çeşmenin oval köşelerinde sebil vardır.

SULTAN HAMAMI
Yeni Cami ile Büyük Postane arasındaki hamam...

SULTAN KAYIKLARI

Tarihi Yarımada'nın kültürel hayatı tekrar tekrar keşfedilmeye muhtaç. Bu amaçla, sultan kayıkları iyi bir vesile olabilir. Sultan kayıkları ile İstanbul'u denizden gezmek mümkün.

SULTAN II. MAHMUT TÜRBESİ ➔ TÜRBE

SULTAN II. MAHMUT SEBİLİ
Divanyolu Caddesi üzerinde bulunan Sultan II.Mahmut'a ait **türbenin caddeye bakan cephesi üzerinde yer alır**. Türbeyle birlikte yapımı, 1840 yılında tamamlanmıştır. Bütünüyle mermerle kaplı ve üzeri kubbe ile örtülüdür.

SULTANAHMET İŞKEMBECİSİ
Eski İstanbul'un meşhur mekanlarından, **lezzet duraklarından biri de Sultanahmet İşkembecisi** idi.

SULTANAHMET ADLİYESİ
İstanbul'da adliyeler çoğalmadan önce, **çok önemli davalar burada görülürdü**. Bu yönüyle Sultanahmet Adliyesi, basın ve siyasi tarihimizle yakından ilgili bir binadır. 1911 yılına kadar Meclis-i Mebusan, daha sonra adliye olarak hizmet veren bina, 3 Aralık 1933 tarihinde yandı. Sultanahmet Adliye binası, 1950'li yıllarda da bir yangın geçirdi. Bunun üzerine Sirkeci'deki **'Büyük Postane'nin üst katı adliye olarak kullanıldı**.

Cağaloğlu'nun mütemmim cüzlerinden biri de, avukat yazıhaneleridir. Avukat yazıhaneleri, çoğunlukla Adliye civarındaki işhanlarındaydı.

Sultanahmet Adliyesi, Temmuz 2011 tarihi itibariyle Çağlayan'da yeni yapılan İstanbul Adliye Sarayı'na taşındı.

SULTANAHMET CEZAEVİ

FOUR SEASONS HOTEL
Eski Sultanahmet Cezaevi, şimdi otel olarak kullanılıyor. Otele, Four Seasons Hotel adı verilmiş. Yapı, Milli Mimari akımının ürünlerinden biri. **Sultanahmet Camii ve Ayasofya'ya komşu**... Hapisanenin eski giriş kapısı, Küçükayasofya'da, Hoca Ahmet Yesevi Vakfı'nın bahçesinde teşhir ediliyor. Four

Seasons Hotel'in arkasında, Bizans Büyük Sarayı'nın kalıntıları var.

SULTANAHMET GAZETESİ

Sultanahmet Gazetesi, aylık olarak yayınlanıyor. Tarihi Yarımada'nın hem tarihi hem güncel boyutuna katkı sağlayan bir yayın. Erdem Yücel ve Hüseyin Emiroğlu'nun yazıları ilgiyle takip edilebilir.

SULTANAHMET KÖFTECİSİ

1920 yılında kurulmuştur. Lokanta, çok özel bir köfte olan, 'Sultanahmet Köftesi'ni sunuyor müşterilerine...

SULTANAHMET KÜLLİYESİ

Sultanahmet Camii

At Meydanı'nda, Ayasofya Camii'nin karşısındadır. **Sultan I. Ahmet tarafından, mimar Sedefkar Mehmet Ağa'ya yaptırılmıştır.** Külliyenin yapımına 1609 yılında büyük bir törenle başlanmıştır. Bu törende Şeyhülislam Mehmet Efendi, **Aziz Mahmut Hüdayi**, Sadrazam Davut Paşa ve diğer devlet ekranının yanı sıra bizzat padişah da temel kazma işinde çalışmışlardır. 'Evliya Çelebi, caminin yıktırılan başvezir sarayının yerine yaptırıldığını söyler.' Bu saray, Sokollu Mehmet Paşa Sarayı'dır. Sultanahmet Külliyesi'nin inşaatı, uzun sürmüştür. 1617 yılında cami, 1619 yılında ise külliyenin geri kalan kısımları tamamlanmıştır.

Tanpınar Sultanahmet Camii'ni, şöyle yorumlar; "**Sultanahmet'in içi bütün bir mavi bahar rüyasıdır**. Pek az mimari, ışığı bu kadar lezzetle dokur... Gerçekten Sultanahmet Camii'nin içi, **tıpkı çocukluğumda düşündüğüm gibi bir cennet bahçesidir**."

Çelik Gülersoy, Sultanahmet Camii'ni şu satırlarla anlatır: "Namaz kıl denilse, onun için Ayasofya'yı değil, karşıki Mavi Camii (Sultanahmet) tercih ederim. Çünkü **bir İstanbul çocuğunun zihninde İslamlık deyince, çinilerin asil renkleri ile bir ışık bolluğu ve aydınlık uyanır**. Bu duygularım, Ayasofya'ya saygıma ve bağlılığıma hiç engel değil."

İstanbul'daki en büyük yapı komplekslerinden biri olan külliye, bir cami, medreseler, hünkar kasrı, arasta, dükkanlar, hamam, çeşme, sebiller, türbe, darüşşifa, sıbyan mektebi, imarethane ve kiralık odalardan oluşmaktadır. Bu yapıların bir kısmı günümüze ulaşamamıştır.

Yahya Kemal, Süleymaniye ve Sultanahmet camilerinin, '**İstanbul'a kesin şeklini veren**' eserler olduğunu söyler. Bestekar **Sadettin Kaynak, Sultanahmet Camii'nin başmüezzinliğini yapmıştır**. Bu görevdeyken plak doldurmuş ve bilahare film müzikleri yapmaya başlamıştır.

SULTANAHMET MESLEK LİSESİ

Sultanahmet Meydanı'nın deniz tarafında, Cumhuriyet Eğitim Müzesi'nin arka tarafındadır. Kılıçhane'nin yerine kurulmuştur. Kılıçhane, 15. yüzyıldan 1868'e kadar İstanbul'da faaliyet gösteren sanayi okulu ve imalathanedir. 'Dımışkıhane' olarak da bilinir. Günümüzde aynı yerde Sultanahmet Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ve önünde Cumhuriyet Eğitim Müzesi var.

SULTANAHMET MEYDANI ➔ AT MEYDANI

SULTANAHMET MİTİNGİ

İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine, Sultanahmet Meydanı'nda yapılan tarihi mi-

ting... 23 Mayıs 1919 tarihinde yapılan mitinge 200 bin kişi katıldı. Miting konuşmacılarından Halide Edip, dinleyicileri coşturan bir konuşma yapmıştı. Konuşma kürsüsünün konulduğu yer, bugün Halide Edip Parkı olarak adlandırılmıştır.

SULTANAHMET SİMİT FESTİVALİ
Fatih Belediyesi, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Simit Sarayı'nın birlikte düzenlediği 'Sultanahmet Simit Festivali', İstanbul simidini tüm yönleriyle tanıtmak, kültürel bir ürün olduğunu vurgulamak amacıyla düzenleniyor. Sultanahmet Simit Festivali, her yıl eylül ayında yapılıyor. Festivalin temel etkinlik alanı, Sultanahmet Meydanı, Mehmet Akif Ersoy Parkı ve Amfi Tiyatro Sahnesi.

SULTANAHMET ŞENLİĞİ
Sultanahmet Şenliği, Eminönü ve bilahare Fatih Belediyesi tarafından her yıl Ramazan ayında düzenlenmekteydi. İstanbullular, Ramazan coşkusunu burada yaşardı. Geleneksel damak tatları ve eğlenceleri burada sergilenirdi. **Bir anlamda eski Direklerarası'nın misyonu Sultanahmet Şenliği'nde yaşama imkanı bulurdu**. Sultanahmet Meydanı'nda düzenlenen şenliğin 'Dini Yayınlar ve Kültür Fuarı'yla aynı dönemde düzenlenmesi, Eminönü'nde çok büyük bir hareketliliğe yol açmaktaydı. **Eski İstanbul'dan kalan bir kısım kültürel unsurların Sultanahmet, Feshane, Eyüp Sultan ve Sarıyer'de sergilenmesi, şehrin yeni sakinlerinin bunlarla tanışması olumlu idi**. 2010 yılı itibariyle Dini Yayınlar Fuarı Beyazıt Meydanı'na yönlendirildi. Sultanahmet Şenliği de böylece tarihe karıştı.

Tanpınar, İstanbul halkının eskiden de Beyazıt ile Sultanahmet arasında gezintiler yaptığını nakleder. Bu geziler özellikle ramazan ayında artar. Akşam gezilerinin, Şehzadebaşı'ndan Fatih'e, Edirnekapı'ya uzanan güzergahları da vardır.

SULTANAHMET TÜRBESİ
Sultanahmet Camii'nin bahçesine bitişik, Alman Çeşmesi'nin karşısındadır. 1617 yılında, 28 yaşında ölen Sultan I. Ahmet için yapılan türbe, 1620 yılında Sultan II. Osman döneminde tamamlanmıştır. I. Ahmet, Aziz Mahmut Hüdayi'nin bağlısı bir devlet başkanı idi. İçi, çepeçevre duvarları dolaşan ayetler ve çini panolarla süslüdür. Pencere araları renkli çinilerle bezenmiştir. Türbede, Osmanlı padişahları **I. Ahmet, IV. Murat ve II. Osman'ın sandukaları vardır**. Burada hanedan ailesine mensup, toplam 36 sanduka bulunmaktadır.

SULTANHAMAM
Mahmutpaşa, Mercan ve Yeşildirek'te, konfeksiyon sanayine ait işyerleri kurulmuştur. Üretim ve satış yerlerinin burada kurulmasının sebebi, merkezi iş sahasına yakın oluşudur. **Bu alana, 'Sultanhamam Piyasası' denir**. Bugün üretimden ziyade satış ağırlıklı bir merkez niteliğinde...

SUR-İ SULTANİ
Suru Sultan, Suru Sultani veya Sur-i Sultani... **Topkapı Sarayı'nın çevresini kuşatan surlar,** Tarihi Yarımada veya 'Sur-i Sultani' olarak adlandırılır.

SURİYE KIRAATHANESİ ➔ DİVANYOLU KIRAATHANELERİ

SÜHEYL ÜNVER MUAYENEHANESİ
1930'lu yıllarda Süheyl Ünver, iki doktor arkadaşıyla birlikte Esvapçıbaşı İlyas Bey Konağı'nda muayenehane açmıştı.

SÜHEYL VE CEMİL BEY'LER ECZAHANESİ
Süheyl ve Cemil Bey'ler Eczahanesi, Beyazıt Tramvay Durağı'ndaydı.

SÜLEYMAN PAŞA HANI
Divanyolu'ndadır. 1894 depreminde yıkılmıştır.

SÜLEYMANİYE CAMİİ VE KÜLLİYESİ
Süleymaniye Camii, Kanuni Sultan Süleyman tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. **Caminin yapımına, 1550 yılında başlanmış** ve 1557'de tamamlanmıştır. Süleymaniye Külliyesi, merkezden bir cami, medreseler, tabhane, darüşşifa, bimarhane, türbeler, hamam, çarşılar ve sıbyan mektebinden müteşekkildir. Süleymaniye Camii, Osmanlı Devleti'nin en ihtişamlı günlerini yaşadığı çağın, en görkemli eseridir. **İstanbul siluetinin en önemli öğelerinden olan cami**, sadece bir ibadethane değil etrafındaki külliye ve yerleşim yeri olarak **sosyal ve kültürel bir merkezdir**. Burada ibadet yanında, toplumsal kesimlerin buluşması da sağlanmıştır. **Süleymaniye Külliyesi**, yalnızca bir mimari şaheser değil, aynı zamanda **bir kurumsallaşma simgesidir**. Yahya Kemal'e

Süleymaniye Camii

göre **Süleymaniye, "milliyetimizin en büyük abidesidir."** Nitekim Yahya Kemal, Türkçe'nin en büyük abidelerinden biri olan 'Süleymaniye'de Bayram Sabahı'nı da bu şaheserden hareketle yazmıştır.

İstanbul'un mutena mahallerinin ilki Divanyolu boyunca uzanan konak ve evlerden oluşuyordu. İkincisi **Süleymaniye-Vefa-Beyazıt çevresinde** yer alıyordu. Burada özellikle medrese hocalarının evleri vardı. Medreseler kapatılınca, hocalar burayı terk etti. Hanlar bölgesinin hamalları buraya yerleşmeye başladı. Kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında, bölgeye yeniden eski misyonu kazandırılmak isteniyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ambleminde yer alan cami figürü, **Süleymaniye Camii'dir**. Şehir plancısı Prost'un projesiyle Süleymaniye, şehrin ana ekseni ışında bırakılmıştır.

SÜLEYMANİYE HAZİRESİ

Süleymaniye Haziresi'nde Kanuni ve Hürrem Sultan'ın türbeleri vardır. Hazirede ayrıca **ilmiye sınıfından Darülkurra mensupları** ve Osmanlı yöneticilerine ait mezarlar vardır. Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevi ve Mehmed Zahid Kotku'nun kabirleri buradadır.

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ

Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Süleymaniye Külliyesi içinde bulunmaktadır. Değerli yazma ve basma eser koleksiyonlarının yer aldığı, çok önemli **bir uzmanlık kütüphanesidir**. Kuruluş yılı olan 1918'den itibaren padişahların, valide sultanların, bilim ve din adamlarının **değerli kitap koleksiyonları,** tekkeler ve Anadolu'nun çeşitli yerlerinden gelen koleksiyonlar, **bu kütüphanede toplanmıştır**. Bu koleksiyonların sayısı 150'ye yakındır. Kütüphanede toplam 115 bin kitap bulunmaktadır. Bunların 67 bini elyazmasıdır. Ayrıca iki okuma salonu, mikrofilm servisi ile cilt ve patoloji servisi de vardır. Yazar Nihal Atsız, bir dönem burada görev yapmıştır. Yazmalar, CD formatında okuyucuya sunuluyor. Kütüphane, saat 23:00'e kadar açık.

Ayşekadın Hamamı Sokak No:35 Süleymaniye / 0212 5206460 / www.suleymaniye.gov.tr

SÜLEYMANİYE MEDRESELERİ

Batı yönünde Evvel Medresesi, Sani Medresesi, Sıbyan Mektebi ve Tıp Medresesi, doğu yönünde ise Rabi Medresesi ve Salis Medresesi yer alır. Darülhadis Medresesi ise caminin kıble yönünde ve **İstanbul Üniversitesi bahçe duvarında, paralel olarak uzanır**. Rabi Medresesi ile Darülhadis Medresesi'nin kesiştikleri kavşağın karşısında ise külliyenin hamamı vardır.

SÜLEYMANİYE TÜRBELERİ

Süleymaniye Camii'nin kıble yönündeki haziresinde, çok sayıda mezar vardır. Bu bölümde, ayrıca **Kanuni Sultan Süleyman ve eşi Hürrem Sultan**'a ait iki türbenin yanısıra bir türbedar odası yer almaktadır. **Kanuni'ye ait türbede, Sultan II. Ahmet, eşi Rabia Sultan, kızı Mihrimah Sultan ve Asiye Sultan, Sultan II.Süleyman ve annesi Saliha Dilaşub Sultan da gömülüdür**.

SÜLEYMANİYE VAKFI

Süleymaniye'de hizmet veren vakıflardan biri de Süleymaniye Vakfı...

Hoca Gıyasettin Mahallesi Şifahane Sokak No:14 Süleymaniye / 212 5130093 / www.suleymaniyevakfi.org

SÜPÜRGECİLER HANI ➔ HASAN PAŞA HANI

SÜRYANİ YEMEKLERİ

Otantik Süryani yemekleri sunan restoran, Sokullu Mehmet Paşa Oteli'nde hizmet veriyor... Nar ekşili salata, Matfuniye (Süryani Güveci), Kutle (İçli köfte), Süryani Köftesi, Guveyto Mıkaleyto (Peynir Kızartması), Haşo (Süryani Perdesi), Halave (İrmik Helvası) ve Ballı Kabak Tatlısı, özgün yemeklerden bazıları. Süryani yemekleri burda, **binlerce yıldır değişmeyen tarifleriyle yapılıyor.**

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
- Bir Yönetim Modeli: Süleymaniye, Her Dem Güçlü, İbrahim Zeyd Gerçik, Küre Y., İstanbul 2009
- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dört Mevsimlik Koruma, Aksel Tibet, İstanbul, Ocak 2008, s.62
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Eminönü'nde Eğitim Kurumları ve Türkiye'de İlk Türkçe Öğretim Yapan Model Okul Vefa Lisesi, Dr.Süleyman Doğan, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y., İstanbul 2005
- Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005
- Gündelik Hayatından Renklerle Eski İstanbul, Mehmet Mazak, Kitabevi, İstanbul 2009
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İstanbul Bir Rüya, İskender Pala, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı Y., İstanbul , B. Tarih
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Maceramız-I, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1995
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul Meyhaneleri 2, Kahraman Sivri, www.buyukkeyif.com
- İstanbul Nasıl Eğleniyordu?, Refik Ahmet Sevengil, İletişim Y., İst. 1993
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004

• İstanbul, İnsan ve Mekan, Erol Tümertekin, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
• İstanbul Kültür Kurumları Rehberi, İsmail Cengiz, İstanbul 2010 Kültür Başkenti Y., İstanbul 2010
• İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
• İstanbul'un Unutulmayan Gemileri, Eser Tutel, Kitabevi Y., İstanbul 2005
• Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
• Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
• Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
• Roma İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Eminönü'nün İktisadi ve Sosyal Önemi, Prof.Dr. Ahmet Tabakoğlu, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
• Sanayi Yaşamının Bazı Yönleri, Laurence S. Moore, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007
• Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009
• Soğukçeşme Sokağı, Çelik Gülersoy, T.Turing ve Otomobil Kurumu Y., İstanbul 2001
• Şöhret, Bir Zamanlar Türkiye, Şemsi Sıklım, Sam Y., İstanbul 2008
• Türk Mimarları, Ahmed Refik, Hilmi Kitaphanesi, İstanbul 1936

Ş

ŞAFAK SİNEMASI
Eminönü'nde eskiden Alemdar, Kemal Bey, Ali Efendi, Azeri sinemaları vardı. Bugün Çemberlitaş Şafak Movieplex Sineması, en meşhur sinema salonu.

ŞAHİN PAŞA OTELİ
Polis Müdüriyeti, Sirkeci'de Şahin Paşa Oteli'ndeydi.

ŞAMİL YAYINEVİ
Duran Kömürcü'nün kurduğu Şamil Yayınevi'ni, bugün torunu Şamil Kömürcü yönetiyor... Şamil Yayınevi, temel kaynak yayıncılığı dışında, Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı'yla da kültürümüze geniş ufuklu bir katkı sağlıyor. Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı'nda hat, tezhip, minyatür ve ebru sanatçıları özgün eserler üretiyor.

ŞARK TİYATROSU
Şehzadebaşı'nda, Direklerarası'nda bulunan tiyatrolarından biri de, Şark Tiyatrosu'ydu.

ŞARK MAHFELİ ➔ ESVAPÇIBAŞI İLYAS BEY KONAĞI

ŞARKÖYLÜ MEYHANESİ
Yenikapı'daki bu meyhane, deniz üzerindeki dubaların üstünde 50 masaya sahipti.

ŞEBSEFA HATUN CAMİİ
Zeyrek'te, Atatürk Bulvarı'ndadır... Sultan I. Abdülhamit'in eşi Fatma Şebsafa Hatun tarafından, ölen oğlu Şehzade Mehmet için, 1787 yılında yaptırılmıştır. Caminin yanında Sıbyan Mektebi vardır. Banisi Şebsafa Hatun'un mezarı, caminin haziresindedir. İMÇ'nin alt kısmındadır.

ŞEHİR MÜZESİ
Şehir Müzesi, Osmanlı dönemi İstanbul sosyal hayatını aksettiren materyalleri kapsamaktadır. 1988 yılında Yıldız Sarayı bünyesindeki Kimyahane binasındadır. İlk olarak 1939 yılında **Beyazıt'taki Belediye Kütüphanesi'nde** sergilenmeye başlanmış, buradan 1945 yılında Gazanfer Ağa Külliyesi'ne taşınarak 'Belediye Müzesi' adıyla bir süre burada sergilenmiştir.

Ömrünün neredeyse tamamını İstanbul halkbilim araştırmalarına adamış olan Mehmet Halit Bayrı, 'İstanbul Şehremaneti Mecmuası'nın Ağustos 1927 tarihli 36. sayısında yazdığı, 'Şehir Müzesi' başlıklı yazıda; İstanbul'da kurulmasını hayal ettiği müzeyi şöyle anlatıyor: "Şehir müzesi, her hangi bir seyyaha şehrin mazideki haliyle bugünkü vaziyetine ve teesüsünden itibaren maruz kaldığı tahavvüllere, vasıl olduğu tekamül merhalelerine dair kolayca, kısa bir zamanda toplu bir fikir, şehrinin mazisi hakkında esaslı malumat istihsaline fırsat ve imkan bulamayan şehirlilere yaşadıkları beldenin tarihini birkaç ziyarette tanıtacak, öğretecek, nihayet şehrin müstakbel hayat ve devirlerinde idaresiyle iştigal edeceklere bir rehber olacaktır."

Bayrı'nın Şehir Müzesi yazısında altını çizdiği en önemli yaklaşımlardan biri, tarihi olmayan fakat şehir hayatı ile doğrudan ilgili eserler sıralanmaktadır. Resmi ve özel kuruluşlar, ulaşım araçları, sanat kurumları, sağlık kurumlarının plan ve krokileri, nüfus bilgileri ve şehrin coğrafi özelliklerini gösteren maketler, tarihi kıyafetler, şehir yemeklerinden örnekler sunan mutfak ve İstanbul'a ait dokümanlar.
Barbaros Bulvarı Yıldız Sarayı Güzel Sanatlar Binası Beşiktaş / 0212 2585344

ŞEHİR TİYATROLARI

Şehir Tiyatroları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı bir sanat kurumudur. İstanbul Şehremini, Operatör Doktor Cemil Topuzlu, batılı anlamda bir müzik ve tiyatro konservatuarı açmak ister. Bunun için, Paris Konservatuarı'ndan Andre Antoine adlı hocayı, İstanbul'a davet eder. Sonradan Şehir Tiyatroları adını alacak olan Dar'ülbedayi kuruluşunu, 13 Ocak 1914 tarihinde Letafet Apartmanı'nda yapmıştır. **Konservatuar'ın, tiyatro şubesi olarak kurulmuştur**. Burası 1914 Haziran'ından 1917 sonuna kadar, tatbikat sahnesi olarak kullanılmıştır.

www.sehirtiyatrolari.com

ŞEHİT ALİ PAŞA KÜTÜPHANESİ

Sadrazam Şehit Ali Paşa yaptırmıştır. Vefa Lisesi'nin bahçesindedir. Kitapları, Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir. Yahya Kemal ve Babanzade Ahmet Naim bu kütüphane çevresinde karşılaştıklarında helalleşirler. Ahmet Naim, daha önce tartıştıkları bir meselede, Yahya Kemal'in haklı olduğunu burada söyler.

ŞEHİT KAPISI

İstanbul'un fethinde çok fazla şehit verildiği için, Yeni Cami civarında bulunan kapıya, 'Şehit Kapısı' denilmiştir. Daha sonra buraya, musevi Karaim Türkleri yerleştirilmiştir. Bu yüzden Yahudi kapısı anlamına gelen, 'Çıfıt Kapısı' da denilmiştir.

ŞEHREMANETİ BİNASI

İstanbul Şehremaneti yani İstanbul Belediye Başkanlığı binası, daha önce merkez kumandanı Arif Paşa'nın konağıdır. **Konak, II. Abdülhamit Han türbesinin karşısındadır**. Şehremaneti binası, İstanbul işgal edilince, **Fransız İşgal Kuvvetleri'nin karargahı olmuştur**. Bundan önceki Şehremaneti binası ise Eminönü Meydanı'ndadır.

ŞEHZADE MEHMED CAMİİ VE KÜLLİYESİ

Şehzade Külliyesi, Kanuni Sultan Süleyman'ın **şehzadesi Mehmet'in hatırasına** yapılan görkemli bir külliyedir. Bir cami, medrese,

tabhane, mektep, imaret ve türbelerden oluşmaktadır. **Cami, külliyenin merkezinde yer almaktadır**. Şehzade Camii'nin iki şerefeli iki minaresi, özellikle dış yüzey bezemeleriyle benzersizdir. **İstanbul'da bu tarzda bezenmiş, başka bir minare yoktur**. Mimar Sinan'a yaptırılmıştır.

Yahya Kemal 'Aziz İstanbul'da, Şehzadebaşı'nı şöyle yorumlar: **Mimar Sinan'ın**, "1548'de bina ettiği Şehzade Camii ise **ilk büyük kubbe eseridir**. Üstatlığının belirdiğini gösteren, heybetli olduğu kadar zarif olan bu cami ve etrafındaki manzumesi ise ancak ondan sonra azametli eserlerin karşısında sönük kalmıştır; camiin yanı başında Şehzade Mehmed Türbesi ayrı bir şaheseridir."

Tanpınar ise Şehzadebaşı Camii'ni yorumlarken, Mimar Sinan'ın bu eserde zıtların bileşimini başardığına dikkat çeker: "Onun kemer, sütun, galeri ve pencerelerle yaptığı terkipler

variyasyonu gerçekten şaşılacak şeydir. **Zaten büyük ile zarifi, organik ile süsü bu kadar birbirinde bulan deha azdır. Ritmi nasıl kırar, nasıl yeniden ona döner?**"

ŞEHZADE MEHMET MEDRESESİ
ŞEHZADE MEHMET SOFRASI
Şehzade Mehmet Medresesi, külliyenin bir parçasıdır. Bugün ilim binası bu yapıda, **geleneksel Türk Mutfağının damak tatları yaşatılmaktadır**. Otağ minderli, şömineli geleneksel bir atmosfer... Her akşam Türk Sanat Müziği icra ediliyor.

ŞEHZADE MAHMUT TÜRBESİ
Şehzadebaşı Camii'nin avlusundadır... Sultan III. Mehmet'in oğlu Şehzade Mahmut, burada metfundur.

ŞEHZADE SIBYAN MEKTEBİ ➔ SİYASAL VAKFI

ŞEHZADE SİNEMASI ➔ FERAH TİYATROSU

ŞEHZADEBAŞI
İçinde Direklerarası'nı barındıran, eski İstanbul semtlerinden biridir. Oktay Akbal, Şehzadebaşı'nı özlemle anlatır: "Derken **ben de çocukluğumun semtlerini**, Şehzadebaşı, Laleli, Fatih, Beyazıt, Erenköy'ü **gözümün önünde yaşatıyorum**. Bunlar artık hep çocukluğumun olarak kaldılar. **Bu yerler şimdi yeryüzünden silinmiş de yerlerine, gene aynı adı taşıyan başkaları gelip yerleşmiş**."

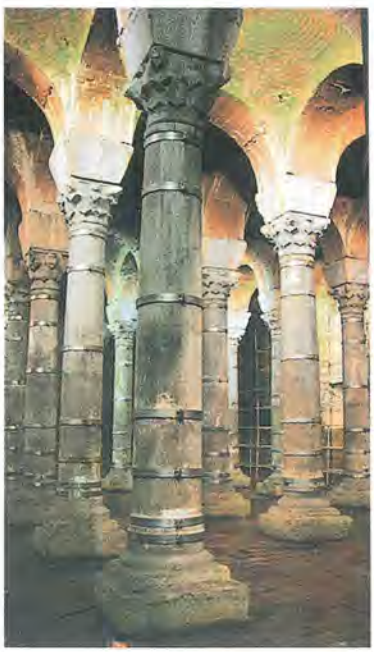
Ercüment Behzat Lav, Şehzadebaşı'nda doğmuştur. Ordinaryüs Profesör Ali Nihad Tarlan: "Harikzedeler Sokak No:35 Şehzadebaşı" adresinde oturur. Ahmet Rasim'in evi de Şehzadebaşı'ndadır.

ŞEKERCİ İBRAHİM EFENDİ
Ahmet Cemalettin Saraçoğlu, Eski İstanbul'un özelliklerini sayarken, Sultanahmet'te bulunan **Şekerci İbrahim Efendi'nin badem ezmesi ve sakızlı lokumunun da, Vefa Bozası gibi meşhur olduğunu söyler**.

ŞEMS KAHVEHANESİ
Kalburüstü kişilerin devam ettiği kahvehanelerden biriydi. Şehzadebaşı'ndaydı.

ŞENGÜL HAMAMI
Alayköşkü Caddesi üzerinde, Beşir Ağa Külliyesi'nin yakınındadır. 1962 yılında, '**Köşk Hamamı**' adını almıştır.

ŞEREFİYE SARNICI
Eski Eminönü Belediye binasının altındadır... 'Theodosios Sarnıcı' da denir.

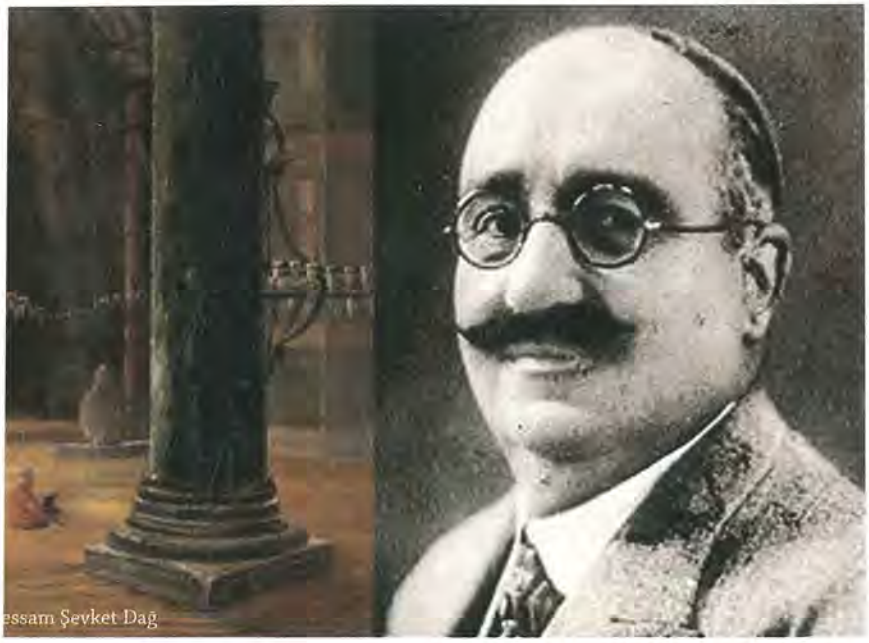

ŞERİYE SİCİLLERİ ARŞİVLERİ
Şeriyye Sicilleri, Osmanlı döneminde mahkemelerde kadıların verdiği kararların yazılı olduğu defterlerdir. **Süleymaniye'deki müftülük arşivinde, İstanbul'daki 27 mahkemeye ait karar defterleri vardır**. Burada toplam 9872 defter vardır. **Şer'iye Sicillerinde, 1483 yılından 1924 yılına kadar alınan kararlar bulunmaktadır**. Arşiv, 1860 yılında kurulmuştur. Bu arşivin önemli bir kısmı, 2010 Avrupa Kültür Başkenti projesi vesilesiyle kitap olarak yayınlandı.

Şeri Sicilleri Arşivi'nin sağ tarafında, tünelvari kapalı bir alan bulunmaktadır. Burada; **taşlar üzerine yazılmış (litografya) Kur'an-ı Ke-**

Şehzadebaşı

rim parçaları bulunmaktadır.
İstanbul Müftülüğü Süleymaniye / 0212 5122320

essam Şevket Dağ

ŞEVKET DAĞ
Şevket Dağ, resimlerinde çoğunlukla İstanbul camilerini çizmiştir. Ayasofya ve Rüstem Paşa Camii, çizdiği camilerin başındadır. İstanbul'la ilgili eserlerinden en tanınmışları 'Topkapı Sarayı'nda Kızlar Ağası Dairesi', 'Topkapı Sarayı'nda Veliaht Dairesi', 'Rüstem Paşa Camii', 'Zindankapı'da Sokak', 'Ayasofya Camii İçi' ve 'Ayasofya Kapısı'dır.

ŞEVKETİYE KÖŞKÜ
Şevketiye Köşkü, Müzekent Projesi kapsamında, müze olarak kullanılacak anıtsal yapılardan biridir. Şevketiye Köşkü, **Topkapı Sarayı'na bağlı olarak faaliyet gösterecek.**

ŞEVKİ BEY TAHTA ÇİVİ FABRİKASI
Şevki Bey Tahta Çivi Fabrikası, Ahırkapı'da idi.

ŞEYH AZİZ EFENDİ ŞEYHLER DERGAHI
İshak Paşa Mahallesi Küçükayasofya Caddesi, Aksakal Sokağı'ndadır. Rufai dergahıdır.

ŞEYH HELVAİ DERGAHI
Kalenderhane Mahallesi, Kemeraltı Caddesi'nde bir yere alındı. 'Helvai Baba' diye tanınan Şeyh Yakup Efendi'nin dergahıdır.

ŞEYH MEHMED GEYLANİ TEKKESİ
Eminönü'nde Arpacılar Caddesi'ndedir. **Burası aslen 'Bursa Tekkesi'dir.** Şeyh Mehmed Geylani, Fetihten sonra İstanbul'a yerleşenlerdendir. İstanbul'un kuşatmasına katılan Şeyh Mehmed Geylani ile kardeşi Şeyh Ali Geylani tarafından fetihten az sonra bir mescit-zaviye olarak kurulmuştur.

ŞEYHÜLMUHARRİRİN
Babıali'de üstatların üstadı anlamına gelen 'Şeyhülmuharririn' sıfatı, ilk defa gazeteci Mahmut Sadık'a verildi. En yaşlı gazeteci olduğu için bu sıfat ona verildi. Milliyet gazetesi eski başyazarı ve Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Burhan Felek de bu sıfatı taşımıştır.

ŞULE KAHVEHANESİ
Kalburüstü kişilerin devam ettiği kahvehanelerden biri olan Şule Kahvehanesi, Aksaray'daydı.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Edebiyatçılar Alemi, Mehmet Behçet Yazar, Yayına Haz. Mustafa Everdi, Derleyen Ali Birinci, 21.Yüzyıl Y., Ankara 1999
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'a 8 Müze Daha, Şehr-i İstanbul, 2007, s.18
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kahvenin Öyküsü, Taha Toros, İletişim Y., İstanbul 1998
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Şair Dostlarım, Oktay Akbal, Elif Yayınları, İstanbul 1964
- Yetişkinlerde Suç, Charles Trowbridge Riggs, İstanbul 1920, Editör Clarence Richard Johnson M.A., Çeviren Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 2007

T

TABHANE
Tabhane, misafirhane demektir. Tab, farsça kuvvet demektir. **Süleymaniye İmareti'nin bitişiğindeki Tabhane, İstanbul'daki tabhanelerin en büyüğü idi**. Tabhane'nin hizmetleri beş görevliden oluşan bir kadro ile gerçekleştirilirdi. Konuklara üç gün ücretsiz konaklama ve yemek verilirdi. Tabhane, günümüzde Başbakanlık arşiv deposu olarak kullanılmaktadır.

TAHTAKALE
Taht el-kale... Sözlük anlamı 'kale altı'dır... Eskiden Süleymaniye'nin alt kısımlarında sur kalıntıları vardı. Bu kalıntılar, eski kale yapısına aitti. Taht el-kale yani 'kale altı' buradan geliyor. Taht el-kale, sonradan Tahtakale'ye dönüşmüştür.

Tahtakale eskiden, depolama ve alışveriş gibi limana bağımlı faaliyetlerin, en çok yoğunlaştığı yerdi. Tahtakale'de, bugünkü anlamda **prefabrik diyebileceğimiz ahşap ev parçaları** kapı, pencere, balkon, tavan, yüklük, sergen vs. hazırlanmış olarak satılırdı.

Tahtakale, ticaretin kalbinin attığı bir semtti. Ulaşım, üretim, depolama ve satış... Bu semt ve civarında yoğun olarak yaşanıyordu. Yeniçeriler, Tahtakale'nin üst taraflarında, Süleymaniye'de yaşarlardı. Onların mekanını, sonra ilmiye sınıfı aldı.

Tahtakale hep yoğundu, insan kaynıyordu. İşte kahvehanenin burada ortaya çıkması da, bu insan yoğunluğu ile ilgilidir. **Evet 1535 yılında, İstanbul'da ilk kahvehanenin açıldığı yer Tahtakale'dir**. Tahtakale hem bir ticari çevre, hem de askeri kışlalara yakın bir mekandır. Her iki hayat alanının, insanı sosyalleşmeye götüren tarafları vardır. Tahtakale ayrıca 17. yüzyılda aşık tarzı edebiyat ve kültür geleneğinin de mekanı olmuş, buradaki bir çok aşık kahvesi, aşıkların merkezi olmuştur.

TAKVİM-İ RAGIP CEP AJANDASI
Takvim-i Ragıp Cep Ajandası'nı, 1920'li yıllarda, **Ragıp Uluğ yayınlamaya başlamıştır**. Oğlu Turgut, onun oğlu İlyas, onun oğulları Yakup ve Aslan yayını devam ettirmiş. Aile, Takvim-i Ragıp yayınını sürdürüyor.

TAKVİM-İ VEKAYİ
Osmanlı Devleti'nin ilk resmi gazetesi olan Takvim-i Vekayi'nin merkezi, Beyazıt'ta bulunan Musa Ağa Konağı idi.

TAKVİMHANE MATBAASI ➔ KAPTAN İBRAHİM PAŞA KÜLLİYESİ

TALAS HAN
Bir çok yayıncının yıllarca faaliyet gösterdiği handır.

TALAT PAŞA KONAĞI
İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin üç önemli isminden biri olan sadrazam Talat Paşa'nın konağıdır. Onarımı, 1987 yılında, mimar Cengiz Bektaş tarafından yapıldı. Uzun yıllar Milli

Olimpiyat Komitesi tarafından kullanılan binada, şimdi 'Dünya Belediyeler Birliği' hizmet veriyor.

TAN

Büyük Şefimiz İsmet İnönü Dünya Milletlerine Hitap ve Teşekkür Etti

"Kemalist Türkiye, Gayretlerini; Size Bildirdiğim Prensipler Yolunda Sarfetmekle Devam Edecek,,

TAN GAZETESİ

Serteller'in çıkardığı Tan gazetesi, bugün Halil Lütfü Dördüncü İş Merkezi olan binada yayınlanmıştır.

TANİN MATBAASI

Tanin Matbaası, Nuruosmaniye'de idi.

TANZİMAT MÜZESİ

1952 yılında Ihlamur Kasrı'nda açılmış olan müze, 1969 yılında Yıldız Parkı içinde bulunan Çadır Köşkü'ne, 1983 yılında ise **Gülhane Parkı içinde**ki binasına taşınmıştır. 1839-1876 yılları arasındaki, Batılılaşma hareketlerine ait, belge ve eşyalar sergilenmektedir.

Gülhane Parkı Sirkeci / 0212 5126384

TAPU KADASTRO BİNASI

Sultanahmet Meydanı'nda, Atmeydanı'nda yer alan kurumlardan biri de Tapu Kadastro İstanbul İl Müdürlüğü binasıdır. **Osmanlı Devleti'nin tapu kayıtları, burada tutulmuştur**. Kurumun önceki adı 'Defter-i Hakani Nezareti'dir. Binayı, mimar Vedat Tek yapmıştır. İçinde Server Dede Türbesi vardır. Kadastro Vakfı Misafirhanesi ise Yerebatan Caddesi'ndedir.

Atmeydanı Sokak No:42 Sultanahmet / 0212 5181704

TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI

Vakıf, tarihi araştırmalar ve dokümantasyon merkezi kurma ve geliştirme amacıyla kurulmuş. Vakıf bünyesinde gelişmiş bir kütüphane de mevcut.

Ankara Caddesi Ankara Han Kat:2 Cağaloğlu

TARİH VAKFI BİLGİ BELGE MERKEZİ

Kısa adı Tarih Vakfı olan 'Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı'nın iki birimi Eminönü sınırları içinde... Birincisi 'Tarih Vakfı Bilgi Belge Merkezi', İstanbul Ticaret Üniversitesi yanında faaliyet gösteriyor. İkincisi ise Topkapı Sarayı içerinde bulunan Darphane'de faaliyet gösteriyordu. Tarihçi Murat Bardakçı, Darphane'nin Süleyman Demirel döneminde Tarih Vakfı'na verilmesini büyük bir yanlış olarak nitelendirir. Topkapı Sarayı yöneticilerinin, Darphane'nin, Topkapı Sarayı'na iadesi mücadelesi devam ediyor.

Zindankapı Değirmen Sokak No:15 Eminönü / 0212 5135235

TARİH VE DÜŞÜNCE DERGİSİ

Tarih ve Düşünce dergisi, popüler **tarih dergiciliğinde önemli markalardan biri** olmuştur. Dergi Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Fatih Can, kitap yayıncılığı ve kültürel projelerle de milli kültürümüze katkılar sağlıyor. Ticarethane Sokak Güle Güle Apartmanı'nda hizmet veriyor.

TARİHİ ÇEMBERLİTAŞ BAHARATÇISI

Tarihi Çemberlitaş Baharatçısı, 1956 yılında kuruldu. Dükkanda dededen toruna bir gelenek devam ettiriliyor. Her türlü şifalı bitkinin bulunabileceği bir dükkan...

TARİHİ ÇEMBERLİTAŞ MUHALLEBİCİSİ

Tarihi Çemberlitaş Muhallebicisi, Çemberlitaş Tramvay Durağı'nın yanındaki FKM-Darüşşafaka Sitesi'nde. Aynı blokta, Şafak Sineması da var.

TARİHİ SUBAŞI LOKANTASI
İstanbul'da esnaf lokantası denince akla ilk gelen isimlerden biridir. 1959'den beri, aynı yerde hizmet veriyor. **Lokanta şöhretini, 'esnaf lokantası' geleneğini yaşatmasına borçlu.** Esnaf lokantası denince akla ilk önce ev yemeğini aratmayan, lezzetli ve ucuz yemekler sunan yerler gelir. Bu lokantaların müşterileri genellikle çevredeki esnaftır. Yemekler, tencerelerde ve az miktarda yapıldığından, daima tazedir. Tarihi Subaşı Lokantası, bu geleneği iyi yansıtan örneklerden biri. Saat 11:OO'den sonra dolmaya başlayan lokanta, 16:30'a kadar açık.

Osmanlı döneminde aşeviydi

Subaşı Lokantası, Nuruosmaniye Camii külliyesinin yapılarından birinde yer alıyor. Burası, Osmanlı döneminde de, aşevi olarak kullanılıyormuş. 1959 yılına kadar İbrahim Karagöz tarafından lokanta olarak çalıştırılmış. 1959 yılında, Veysel Görür devralmış. Halen Görür ailesinin üçüncü kuşağı Teoman Görür, işin başında.

Gazeteci Güngör Uras, Subaşı lokantasını şöyle anlatıyor: "Mahmutpaşa'ya kadar gelmişken Subaşı'nda yemek yememek olur mu? **İstanbul'un en eski esnaf lokantası olan Subaşı'nda Kapalıçarşı esnafıyla paylaştığım masada sohbeti katık ederek nohutlu pilav, cacık ve musakkayla karnımı doyurdum."**

TARZIKADİM EBRU
Daha önce Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı'nda iki katlı atölyesinde 'Menekşe Ebru Evi' adıyla faaliyet gösteren Yılmaz Eneş, şimdi bir üst sokağa, 23 Nisan Parkı'nın karşısına taşınmış. Atölyenin ismi de değişmiş, 'Tarz-ı Kadim Ebru' olmuş. Yılmaz Eneş, müstakil binasında ebru sanatını geleneksel formlarıyla devam ettiriyor.

TASVİR-İ EFKAR MATBAASI
Tasvir-i Efkar Matbaası, Nuruosmaniye'de idi.

TAŞ HAN
Laleli'de Fethi Bey Caddesi'ndedir... Laleli Camii'nin vakfı olarak, Sultan III. Mustafa tarafından, sipahilerin kalması için yaptırılmıştır. **Askeri hüviyetli tek handır.**

TAŞ KONAK
Karababa Tekkesi Sokağı'nda idi.

TATLICI HACI'NIN DÜKKANI
Letafet Apartmanı'nın altında, Tatlıcı Hacı'nın dükkanı vardı. Bu tatlıcının, en meşhur tatlısı, bir tür şam fıstıklı tatlı olan 'Berazik' idi.

TAVAŞİ SÜLEYMAN AĞA CAMİİ
Kumkapı'da Babayiğit Sokağı'nda bulunan camiin banisi Tavaşi Süleyman Ağa'dır. Tavaşi Süleyman Ağa burada metfundur. Cami, 17. yüzyıl başlarında yapılmıştır.

TAVŞAN TAŞI YOKUŞU
Beyazıt'tan denize inen sırta, 'Tavşan Taşı Yokuşu' denirdi. Şimdi sokak adı olarak yaşıyor.

TAVUKHANE OCAĞI
Tavukhane Ocağı, Topkapı Sarayı mutfağı için kümes hayvanları tedarik ederdi. Saraya hizmetle yükümlü dış ocaklardan olan Tavukhane Ocağı, Atmeydanı yakınlarında idi.

TAVUKPAZARI
Çemberlitaş'ta bulunan Tavukpazarı'ndaki kahvehaneler, eskiden şiir meraklılarının uğrak yerlerindendir. **Ahmet Rasim, Tavukpazarı'ndaki kahvelerde, 'şair seyredenler'den bahseder.** Buradaki şiir okunan kahvelerden biri 'Askılı Kahve'dir. Malik Aksel, Tavukpazarı'nda okuması olmayan

Taş Han

Alem-i Musiki isimli kitapçığın kapağında Aşıklar Kahvesi.

şairlerin, okumuş tahsil görmüşlerden daha rahat şiir söylediğini anlatır. Aksel'in okuması olmayan şairlerden kastı, halk şairleri olmalı.

Aşık kahveleri önce Tahtakale'deyken, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra Tavukpazarı'na nakledilmiştir. Burada aşıkların, **'Tavukpazarı Aşıklar Kahvehanesi ve Aşıklar Cemiyeti'** adı altında tüzel kişilik kazandığını görmekteyiz. Aşıklar, burada, lonca disiplini içinde teşkilatlanmışlardır.

TAYYAR BABA'NIN BALIKÇI MEYHANESİ

Kumkapı'nın meşhur meyhanelerinden biriydi.

Tayyare Apartmanları'nın inşaa edildiği dönem.

TAYYARE APARTMANLARI

Laleli'de 'Tayyare Apartmanları' olarak bilinen binaların daha önceki adı, 'Harikzedegan Apartmanları'dır. 1918'de İstanbul, en büyük yangınlardan biri çıkmış Cibali, Altımermer ve Fatih'teki birçok ev bu yangında kül olmuştur. İstanbulluların bağışlarıyla, harikzedeganın (yani yangınzedelerin) hiç olmazsa bir kısmına, ev yapılması planlanmış. Bir yardım toplama kurulu oluşturulmuştur. Kampanyaya en önemi yardımı yapanlardan biri Azeri işadamı Tagizade olmuştur. Samiha Ayverdi, Tagizade Türkiye'ye kaçmak zorunda kalınca, kendisine buradan bir yer verilmediğini söyler.

Evkaf Nezareti, arsa olarak, 1911 yılında yanan Koska Medresesi'nin yerini vermiş. Devrin mimarlarından Kemalettin Bey, bu arsaya, altışar katlı dört bloktan, 124 daire tasarlamış. **İstanbul'daki ilk betonarme inşaat, ilk toplu konuttur. Ayrıca şehir şebeke suyu, ilk defa musluktan bu apartmanda akmıştır.** İnşaat, 1922 yılında bitirilmiş. Ancak Harikzedegan Apartmanları, vaat edildiği gibi yangınzedelere verilmemiş, Türk Hava Kurumu (THK)'na devredilmiş. Bu devirden sonra adı değişmiş, 'Tayyare Apartmanları' olmuş. O zamanlar, halk bu evlere imrenirmiş. Halide Edip'in kız kardeşi Belkıs Hanım ve İbrahim Alaattin Gövsa, Tayyare Apartmanı'nda oturmuşlardır.

1985 yılına kadar apartman düzeni sürmüş. 1985'te özel bir anlaşmayla yirmi yıllığına otel olarak restore edilmek üzere, içinde Net Turizm'in de olduğu bir gruba devredilmiştir. Şimdi otel olarak kullanılmaktadır. Bir ara 'Merit Antique Otel' adıyla hizmet verdi. Otelin sahibi Liberal Parti Genel Başkanı işadamı Besim Tibuk idi.

TEALİ-İ NİSVAN CEMİYETİ HASTANESİ

Kadın derneklerinden olan 'Teali-i Nisvan Cemiyeti', Birinci Dünya Savaşı sırasında yaralı askerleri tedavi etmek amacıyla bir hastane açmıştır. Hastane, **Cağaloğlu Himaye-i Etfal Sokak'ta** cemiyet üyelerinden Mihri Hanım'ın (Pektaş) ailesine ait evde 30 yatakla hizmet vermiştir. **Halide Edip, burada hastabakıcılık yapmıştır**.

TEFEYYÜZ KİTAPHANESİ

1900'lü yıllarda Tefeyyüz, Şafak, Zaman, Gayret, Kanaat, Cemiyet kitaphaneleri, Babıali Caddesi üzerindedir. Bu yayınevlerinin çoğu, o zamanki Türk okullarına ders kitapları hazırlamaktadır. Bu kitapçıların çoğu Ermeni ve Yahudi kökenli esnaflardır.

TEK KOLLU CEMAL

Tek Kollu Cemal, Eminönü'nün meşhur piyango bileti bayilerindendi.

TEKEL SANAT GALERİSİ

Tekel Sanat Galerisi, Unkapanı'ndaki Tekel Genel Müdürlüğü binasında hizmet veriyordu. 2010-2011 yılları arasında, bina onarımı yapıldı. Bina özel bir üniversiteye devredildi.

TEKEL KÜTÜPHANESİ
Tekel Kütüphanesi, Unkapanı'ndaki Tekel Genel Müdürlüğü binasındaydı. 2011 yılında taşındı.

TEKELİ KÖŞK
Önceleri Yeniçeri Ağası'nın kış mevsiminde sadrazama yani başbakana bilgi sunduğu yerdir. II. Mahmut'un Yeniçeri Ocağı'nı lağvetmesinden sonra, yerine kurulan Asakir-i Mansure-i Muhammediyye kumandanlarının ve şeyhülislamın, **padişaha sunum yaptığı bir yer haline gelmiştir**. Onun için buraya, 'Arz Odası' denilmiştir. 1999-2000 yıllarında yenilenerek, İstanbul Müftülüğü'nün toplantı salonu olmuştur.

TEKİN YAYINLARI
Sol kültürün önemli yayınevlerinden biridir. Ankara Caddesi'nde, Valiliğin karşısında. Uğur Mumcu ve Yalçın Küçük'ün kitapları, bir dönem Tekin Yayınları tarafından neşredilmiştir.

TEKNECİLER MESCİDİ
Günümüzde mevcut olmayan Eminönü camilerinden biridir. Surların dışında, tekneci esnafı ile alakalı bir mescit idi.

TELGRAFHANE-İ AMİRE BİNASI
1855 yılında Alay Köşkü ile Soğukçeşme Kapısı yanındaki burç arasına ve surun dışına bitişik olarak ilk Telgrafhane-i Amire binası yapıldı. Bina bugün PTT tarafından kullanılıyor.

TEMEL YAYINLARI
Osman Selim Kocahanoğlu, **yakın tarihe ilişkin** araştırma ve hatıraları, Temel Yayınları vasıtasıyla neşrediyor. Kocahanoğlu, Piyer Loti'deki merkezinde önemli kaynak eserleri kültürümüze kazandırıyor.

TERCÜMAN GAZETESİ
Kemal Ilıcak'ın sahip olduğu Tercüman gazetesi, Nuruosmaniye civarındaki Gediz Han'ın bir katında çıkmaktaydı. Tercüman sonra Topkapı Cevizlibağ'a taşındı.

TERCÜMAN-I AHVAL
Ahmet Rasim anlatıyor: "Bir gün Karagöz sahibi Fuat Bey ile **Şekerci Hacı Bekir'in dükkanı önünden geçerken bana karşı tarafı gösterdi dedi ki**;
- Burada eskiden kim vardı bilir misin?
- Tömbekici Hasan Ağa.
- Evet. O da vardı. Fakat gazetelerden?
- Bilmiyorum..
- Tercüman-ı Ahval ilk defa olarak şu binanın üstünde dizilip basılmıştır. Sahibi Agah Efendi idi.
Bütün üst kat matbaa idi. Beş oda kadar vardı. Odaların birinde el tezgahı, birinde mürettipler, diğerlerinde de muharrirler bulunuyordu."

TERCÜMAN-I HAKİKAT
Halit Ziya anlatır: "Ahmet Mithat Efendi Tercüman-ı Hakikat gazetesini, Ebussuut Caddesi'nin dar merdivenli, pis duvarlı, yoksul, düşkün, küçük bir bezirganın iflasa yaklaşmış yazıhanesi kadar olsun bir gösterişi olmayan bu harap, sanki bırakılmış basımevinde çıkarıyordu." Tercüman-i Hakikat'ın Tarih Dairesi, Ebussuut Caddesinin sağ tarafındadır.

TERSANE EMİNİ YUSUF AĞA MEKTEBİ ➔ MEB YAYINLARI

TERSANE KAPISI ➔ BAHÇEKAPI

TEVFİK BEY ECZAHANESİ
Hasan Hulusi bin Tevfik Bey'in eczanesi, Unkapanı'nda Azaplar Caddesi'ndeydi.

TEVFİK KUŞOĞLU İŞHANI
Kitap yayıncılarının toplu olarak bulunduğu hanlardan biridir. Cağaloğlu Ticarethane Sokak'tadır. Bu handa, Doğu Kütüphanesi, Gündoğan, İhvan, İks, Kayıhan, Kitsan, Konak, Selenge ve Uyanış yayınevleri hizmet veriyor. Biyografi Net ve Gönüldaş Yayınları da bir dönem buradaydı. Biyografi Net, bu handa Biyografi Analiz dergisini yayınladı.

Tevfik Kuşoğlu İşhanı, geleneksel Cağaloğlu atmosferinin yaşandığı, sohbet geleneğinin devam ettiği işhanlarındandır. Handaki yayınevlerinden Doğu Kütüphanesi, Turan dergisini neşrediyor. Gündoğan yayınevi, akademik yayınlarıyla dikkat çekiyor.

İşhanında ayrıca, avukat, halıcı ve tasarımcı ajanslar da faaliyet gösteriyor. 2005'e kadar binanın girişinde, Alfa Dağıtım vardı. Alfa aynı sokaktaki müstakil binasına taşındı. Şimdi aynı yerde, 'Khrosani' Lokantası var.

TEVFİK PAŞA KONAĞI
Kadırga'ya inerken Sokollu Mehmet Paşa Camii'ne yakın bir yerde, sadrazamlık müste-

şarı, ayandan Tevfik Paşa'nın konağı vardı.

TEZVEREN DEDE
Tezveren Dede, İstanbul'un fethine katılan askerlerdendir... Divanyolu Türbedar Sokak'tadır. II.Mahmut Türbesi'nin yan giriş kapısının karşısındadır.

TGRT
TGRT'nin kuruluş çalışmaları, Yeşilay İşhanı'nda yapılmıştır. TGRT ilk kadrosu Ümit İsmailoğlu, Hüseyin Aydemir, Erol Mermer, İslam Gemici, Ragıp Karadayı, Nazif Tunç, Abdurrahman Çapar, Mahmut Çetin, Sırrı Er, Veysel Karani Önen, İsmail Güneş, Niyazi Hancı ve Adnan Taşgit bu burada senaryo çalışmaları yaptı.

THEODOSİOS SARNICI ➔ ŞEREFİYE SARNICI

THEODOSIUS SARAYI
Şimdiki Beyazıt Meydanı'nda, Theodosius tarafından büyük bir saray yaptırılmıştır. Yabancı devlet elçilerinin kabul töreni burada yapılırmış. Kalıntılarından bir kısmı, İl Halk Kütüphanesi önünde sergilenmektedir. Kalıntılar, Bizans Zafer Takı'na aittir.

TIP MEKTEBİ
Kadırga'da idi. Tıp Mektebi'nin bulunduğu yerde, daha önce Bostancıbaşı Dairesi ve Hasekiler Koğuşu vardı.

TİCARET MÜZESİ
Türkiye'de ilk Ticaret Müzesi, 1890 yılında, İstanbul Ticaret Odası tarafından Fırıncılar Yokuşu'nda açılmıştı.

TİCARET VE ZİRAAT NEZARETİ ➔ CUMHURİYET MÜZESİ

Timaş Kitap Kahve'de bir ESKADER etkinliği

TİMAŞ KİTAP KAHVE
Timaş'ın Cağaloğlu'ndaki binasının girişinde bulunan Timaş Kitap Kahve, kitapseverlerin kitaplara göz attığı, sohbet ettiği bir mekan... Timaş Kitap Kahve'de ayrıca ESKADER tarafından 'Babıali Sohbetleri' düzenleniyor.

TİRYAKİ ÇARŞISI
Tiryaki Çarşısı, Süleymaniye Külliyesi içindeki Evvel ve Sani medreselerinin önünde yer alan kemerli bir çarşıdır. Külliye'ye gelir sağlamak amacıyla yapılmıştır. Adını, 19. yüzyılın sonlarına kadar burada üretilen tiryak macunundan almıştır. **Tiryak macunu, doğal bileşimlerden oluşan, doktorların sıkça başvurdukları bir panzehirdir.**

TİRYAKİHANE
Tiryakihane, Nuruosmaniye Camii'nin yakınlarında idi. Burada satılan tiryak, ağdalı şuruplarla ve baharatlı meyve sularıyla karıştırılıp kaşıkla yenilirdi.

TMTF
Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nun binası, Cezeri Kasım Paşa Camisi'nin üstünde bugün Milli Eğitim İl Müdürlüğü'nün olduğu yerdi.

TOKATLIYAN
Mıgırdıç Tokatlıyan ustanın, Beyoğlu'na taşınmadan önce, Çarşıkapı'da küçük bir lokantası vardır.

TOMAK KASRI ➔ GÜLHANE KASRI

TOMRUK İDARESİ
Osmanlı sadrazamı, nazırların bir kısmı ve bürokrasi, şimdi valiliğin olduğu yönetim merkezindeydi. Bürokratik merkezin Divanyolu'na kadar uzayan birimlerine, burada bulunan Tomruk yani hapishaneden dolayı genel olarak Tomruk denirdi.

Tomruk iki kısımdan oluşuyordu. Doğu kısmında sadrazamın harem dairesi ve diğeri de batı kısmında mutfak, kışla ve karakollar vardı. Ağır suçluların kapatıldığı hapishanelere de Tomruk denirdi... Ahmet Rasim, Tomruk İdaresi'nin bir kısmının Divanyolu'na kadar uzandığını söyler.

TOPKAPI
Padişahın huzurundan geçen donanmayı selamlamak için, töre gereği top atılırdı. Topkapı adını buradan alır.

Topkapı, Topkapı Sarayı'nın, Anadolu sahiline açılan kapıların ikincisidir. Bu kapının bulunduğu yer, Sarayburnu'nda **Hünkar İskelesi'nin Marmara'ya doğru biraz sağındaydı**. Burada daha önce Serdap Köşkü'nün var olduğu söylenir.

Topkapı Sarayı'nın dört tarafındaki has kapılar şöyle sıralanabilir: Kireççibaşı Kapısı, Yalıkapı, Topkapı, Uğrakkapı, Balıkhane Kapısı, İçahır

Kapısı, Beyazıt Han Kapısı, ondan sonra güneye bakan Bab-ı Hümayun Kapısı, Servi Kapısı, Sultan İbrahim Kapısı (Soğukçeşme dibinde), Sokollu Mehmet Paşa Kapısı (Alay Köşkü dibinde), Süleyman Han Kapısı (Makbul İbrahim Paşa için açılmıştı) ve bostancılarla musahiplere ait Demirkapı.

TOPKAPI SARAYI MÜZESİ

Topkapı Sarayı'nın yapımına, 1460'lı yıllarda başlanmıştır. Saray, belirli bir plana göre **bir kerede inşa edilmiş ve bitirilmiş bir yapı değildir**. Yeni ihtiyaçlara göre değişmiştir. Sarayda padişahların ikameti için yapılmış köşklerle Harem Dairesi dışında, sarayı muhafaza eden askerler için koğuşlar, mutfak, saray çalışanlarının barınacağı yatakhaneler, **Divan toplantılarının yapıldığı Kubbealtı**, Hz. Peygamber ve Dört Büyük Halife başta olmak üzere diğer İslam halifelerine ait eşyaların saklandığı Hırka-i Saadet Dairesi, Gülhane Hastanesi, Sultan III. Ahmet Kütüphanesi, Enderun Mektebi, Hazine Dairesi, padişahın atları için bir ahır, bir dönem silah deposu olarak da kullanılan Aya İrini gibi bir çok yapı yer alır.

Topkapı Sarayı, 19. yüzyılın ortalarına doğru, devletin merkezi olma işlevini yitirmiştir. 1870 yılında, dış bahçesinden demiryolu geçirilmiş, **1924 yılında müzeye dönüştürülmüştür**. Günümüzde Hazine Dairesi binasında, saray koleksiyonuna ait silahlar sergilenmektedir. Fatih Köşkü'nde ise Osmanlı hazinesi teşhir edilmektedir. Sergilenen parçalar arasında **Kaşıkçı Elması, Topkapı Hançeri ve 4 taht en önemlileridir**. Padişahlara ait günlük ve tören elbiseleri de Seferli Koğuşu'nda ziyarete açılmıştır. Ayrıca Harem ile padişahlara ait köşkler de müzenin görülmesi gereken diğer kısımlarıdır.

Yahya Kemal, Topkapı Sarayı'nı şöyle yorumlar: **"Bazı yerler vardır ki, ruh eser, derler. Topkapı Sarayı'nda bir gün geçiren insan, bu sözün kuvvetini derinden derine duyar."**

Topkapı Sarayı Sultanahmet / www.topkapisarayi.gov.tr

Kaşıkçı Elması

TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ
Topkapı Sarayı'nın, 1924 yılında, müzeye dönüştürülmesinden sonra, üçüncü avludaki Ağalar Camii onarıma alındı. **Camii, 1928 yılında kütüphaneye dönüştürüldü**. Sarayın çeşitli bölümlerinden toplanan kitaplar, daha önce bulundukları yerlerin adlarına göre düzenlendi. Emanet Hazinesi, Hazine, Revan Köşkü, Bağdat Köşkü, Hırka-i Saadet, Mehmet Reşat ve Tiryal Hanım, Medine, Koğuşlar, İsfendiyaroğulları, Halil Han Arda, III.Ahmet ve Gayri İslami Yazmalar bölümleri oluşturuldu. Sarayda bulunan III.Ahmet Kütüphanesi'ndeki kitaplar, 1966 yılında bu yeni kütüphaneye taşındı. Kütüphanede kitaplar dışında, **ünlü Osmanlı hattatlarına ait hat örnekleri**, bu sanatla ilgili kamış kalem, kalemdar, kalem çekmecesi, makas, kalemtraş gibi araçlar, ahşap Kur'an muhafazaları, rahle, **mühür ve haritalar** da bulunmaktadır.
Topkapı Sarayı, Sultanahmet / 0212 5120480

TOPRAK DERGİSİ VE MATBAASI
İlhan Darendelioğlu, Komünizmle Mücadele Derneği Genel Başkanıdır. Darendelioğlu'nun yönettiği matbaa, yayınevi ve dergi, Çarşıkapı'dadır. Darendelioğlu, 19 Kasım 1979 tarihinde teröristler tarafından şehit edildi. Darendelioğlu'nun evi de, "İkinci Azakzedeler Apartmanı D.26 Beyazıt" adresindedir.

TOPUZLUOĞLU İBRAHİM PAŞA KONAĞI
Vefa'da büyük bir konaktı.

TÖMBEKİCİ CELAL
Ahmet Rasim, Tömbekici Celal'i şöyle anlatır: "Asrın meşhurlarının, basılmış eserlerini satar. Sabit gazete dağıtıcılarındandır. **Burada bulunamayan kitap, başka yerde bulunmaz**. Çemberlitaş'tadır. Benzer bir satıcı da, Bahçekapısı'ndaki Hasan Ağa'dır."

TRİKOTAJ ESNAF VE SANATKARLAR ODASI
İstanbul Trikotaj ve Benzerleri Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Cağaloğlu'nda Ticarethane Sokak'ta faaliyet gösteriyor. Özellikle Yeşildirek ve Mercan'da önemli sayıda üyesi var. Güle Güle Apartmanı'nda merkezin bulunduğu daire, odanın kendi mülkü.
Ticarethane Sok. Güle Güle Apt. No:14 K:3 D:8 / 0212 5117121

TROLEYBÜS SEFERİ
Eminönü-Topkapı arasında ilk troleybüs seferi, 1961 senesi mayıs ayında başlamıştır.

TULUMBACIBAŞI KONAĞI ➔ CERRAHHANE-İ AMİRE

TUNUSLU FESÇİ
Mimar Hamit Sözer anlatıyor: "**Belediye Sarayı'nın önünden Vezneciler yönüne doğru yürümeye başladığınızda Direklerarası'nın ilk dükkanı, bir fesçiydi. Tunusluydu bu fesçi**... Camının arkasında kalıplı, kalıpsız, püsküllü, püskülsüz fesler bulunurdu... Burada fes de satılırdı, feslerin temizliği de yapılırdı."

TUNUSLU MAHMUT PAŞA KONAĞI ➔ BAYTAR MEKTEBİ

TUSED
2008 yılının Ocak ayında 'Vakfıkebirli Üniversiteliler Platformu' adı altında kuruldu. 2009 yılı Temmuz ayında, bütün Trabzonlu üniversitelileri kapsayacak şekilde 'Trabzonlu Üniversiteliler Sosyal Yardımlaşma ve Eğitim Derneği' (TUSED) kuruldu. Derneğin genel merkezi İstanbul Belediye Sarayı yakınlarında.
Atatürk Bulvarı, Lale Apartmanı No:166 Kat:1 Daire:1 Aksaray 0212 5205555 / www.tused.org.tr

TURAN EMEKSİZ BÜSTÜ
Eski MTTB, yeni Halk Eğitim Merkezi'nin arkasında, 'Turan Emeksiz Büstü' vardır. 27 Mayıs 1960 öncesi **öğrenci gösterileri sırasında ölen** Turan Emeksiz için dikilmiştir.

TURAN SEVGİLİ ATÖLYESİ
Hattat-ressam Turan Sevgili, çalışmalarını, Küçükayasofya El Sanatları Çarşısı Sanatçılar Pasajı'nda sürdürüyor.

TURAN SİNEMASI
Turan Sineması, 'Naşit'in Tiyatrosu' diye bilinirdi. Aslında bu salon Fıstıkçı Rasim'indi. Bu kişi başlangıçta sinema ve tiyatrolarda fıstık satarak hayata atılmış, sonra işi ilerleterek bu salonun, daha sonra da yıllarca Beyoğlu'nda Dormen Tiyatrosu'nun oynadığı Halep Pasajı'ndaki tiyatro binasının sahibi olmuştu.

Naşit, yalnız kendi döneminin değil, Geleneksel Türk Tiyatrosu'nun eşine zor rastlanan büyük yeteneklerindendi. Büyük bir taklit usta-

sıydı. Naşit'in Turan Sineması'ndaki temsillerine, halktan kimseler de gelirdi, okumuşlar da.

TÜFENKHANE

Unkapanı'nın biraz ilerisinde surun önünde, sahilde Tüfenkhane vardı. Burada, tüfek imal edilmekte idi. Bugün buraya yakın, Tahtakale taraflarında, av malzemeleri ve tüfek satış yerleri var.

TÜMATA

TÜMATA Müzik Merkezi, 1976 yılında kuruldu. Türk Musikisi'nin doğuşunu, gelişmesini, tedavi değerini, repertuar ve enstrüman zenginliğini araştırmak amacıyla, Dr. Rahmi Oruç Güvenç tarafından organize ediliyor. 1991-1995 tarihleri arasında, 'İstanbul Üniversitesi Etnomüzikoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne bağlı olarak faaliyet gösterdi. Aralık 1995'den itibaren Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Tanıtma Birimi olarak kabul edildi. Tümata'nın **terapi çalışmaları**, yoğun bir katılımla devam ediyor. Bu çalışmaların **klinik bağlantıları**, 1993 yılında başladı. 1995 yılında, Viyana'da Meidling Klinik'te nöroloji dalında başlayan proje, halen sürmektedir. Bunun dışında kardiyoloji ve onkoloji çalışmaları da yapılmaktadır.

Alemdar Caddesi No:18/2-3 Sultanahmet /
0212 5111538 / www.tumata.com

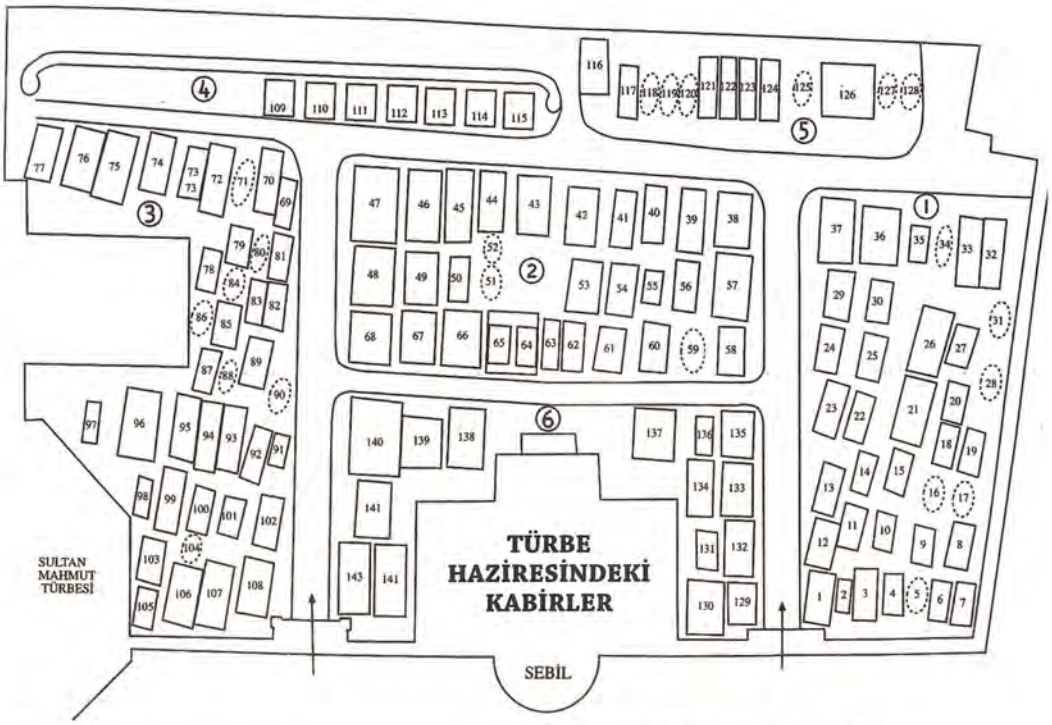
TÜRBE
TÜRK OCAĞI İSTANBUL ŞUBESİ

Divanyolu Caddesi ile Babıali Caddesi'nin kesiştiği köşede yer alır... 1840 yılında yapılmıştır. Sultan II. Mahmut Türbesi'ne, daha sonra Sultan Abdülaziz ve Sultan II.Abdülhamit de gömülmüştür. Sekizgen, Batı mimarisinden etkilenmiş, sade bir yapıdır. Türbe yapısı içinde sebil ve mezarlık da yer almaktadır. **Türbe, Cağaloğlu'nun merkezi noktalarından biridir**. II.Mahmut tarafından yaptırılmıştır. **Türbe haziresinde**, Sait Halim Paşa'dan, Ziya Gökalp'e kadar **bir çok ünlü kişinin mezarı vardır**. Cumhuriyet'ten sonrası ölen Osmanlı Hanedanı mensuplarından bazıları, buraya gömülmüştür. Beşir Ayvazoğlu, 'Divanyolu' adlı eserinde bu mekanı teferruatlı olarak anlatmaktadır. Türbe müştemilatı içindeki yapılar, **Türk Ocağı İstanbul Şubesi** tarafından kültür ve sanat faaliyetlerinde kullanılmaktadır. 12 Eylül 1980 öncesinde, **'Mefkureci Öğretmenler Derneği'** lokalidir.

Türk Ocağı, 1911 yılında Firuz Ağa Camii sırasında, bir ara Sağlık Müzesi kullanılan konağın karşısında, muhtemelen Arif'in Kıraathanesi'nin üst katında iki odalı merkezinde kurulmuştu. Ocak, daha sonra Beyazıt Soğanağa'da Rahvancızadeler'in Konağı'na taşındı.

Divanyolu Caddesi Sultan II. Mahmut Türbesi Yanı No:86
Cağaloğlu / 0212 5117515 www.istanbul-turkocagi.org.tr

I.ADA

1.Ömer Lütfi Oğlu Ahmet Faik
2.Darüssaade Ağası Talha Ağa
3.Yaver Ekrem Hüseyin Hüsnü
4.Alyanak Mustafa Paşa
5.Bilinmiyor
6.Şerif Mehmet Sadık Paşa
7.Evrenoszade Şerif Osman Ali Bey
8.Bereketzade Rifat Efendi
9.Muallim Naci
10.Atina Sefiri Agah Efendi
11.İntihab-ı Memurin Komisyonu Reisi Ahmet Celal Paşa
12.Hariciye Nazırı Said Paşa'nın babası Süleymaniyeli Hüseyin Paşa
13.Şura-yı Devlet Azası Hüseyin Paşa
14.Kerbela Mutasarrıfı Bağdatlı Yusuf Mazhar Paşa
15.Darüssaade Ağası Mehmet Cevher Ağa
16.Bilinmiyor
17.Bilinmiyor
18.Bahriye Nazırı Moralı İbrahim Paşa'nın oğlu Mehmet Ali
19.Damad-ı Şehriyari Moralızade Selahaddin Ali Bey
20.Siverekli Bucak Aşireti Reisi Hacı Halil Efendi / Siverek Mebusu Cudi Paşa
21.Kaptan İbrahim Paşa
22.Rüsumat Emini İbrahim Edib Efendi
23.Viyana Büyükelçisi Sadullah Paşa
24.Hazinedar Ustası Kiryalfer Usta
25.Maliye Müfettişi Mehmet Muhiddin Rumi Paşa
26.Şehremini Ahmet Mazhar Paşa
27.Siverekli Osman Hulusi Paşa
28.Bilinmiyor
29.Erkan-ı Harbiye Reisi Ali Nizami Bey
30.Hazine Kahyası Ahmed Eşref Bey
31.Bilinmiyor
32.Ahmet Fahir Bey
33.Mustafa Fevzi Bey
34.Doktor İshak Sükuti
35.Diyarbekirli Mehmet Arif Bey
36.Müşir Genç Ağazade Mahmud Nedim Paşa
37.Hicaz Valisi, Ticaret, Ziraat, Orman ve Maden Nazırı İsmail Hakkı Paşa

II. ADA

38.Damat Hasan Hüsnü Paşa
39.Ataullah Paşa
40.Serasker Dairesi Reisi Mehmet Şerafeddin Efendi
41.Şeyhülvüzera Mehmet Tevfik Paşa
42.Teşrifatçı Mehmet Ferruh Efendi
43.Müşir Recep Paşa
44.Ömer Kamil Paşa
45.Konya Valisi Mehmet Sait Paşa
46.Eyüp Halit Paşa
47.Rumeli Fevkalade Kumandanı Lofçalı İbrahim Derviş
48.Mabeyn Başkatibi Süreyya Paşa
49.Paris Sefiri Esat Paşa
50.Giritli Sırrı Paşa
51.Sadrazam Said Halim Paşa
52.Cemiyet-İ Umumiye Azasından Abdullah Paşazade Muhiddin Bey
53.Nakibüleşraf Mustafa Tevfik Paşa
54.Mekteb-i Tıbbiye Dahiliye Müdürü Miralay

İhsan Bey
55.Kıbrıslı Süleyman Paşa
56.İkinci Ordu Müşiri Mahmut Hamdi Paşa
57.Doktor İbrahim Paşa
58.Sultan Aziz'in Serkarini Hüsameddin Bey
59.Hasan Zühtü Paşa'nın oğlu Amiral İsmail Hakkı
60.Şura-yı Devlet Azası İbrahim Bey
61.Divan Tercümanı Teşrifat Nazırı Mahmut Münir Paşa
62.Cavit Bey
63.Fazıl Paşa
64.Matbaa-i Osmaniye Sahibi Ali Cevat
65.Hattat Hafız Osman Zeki Kansı Fatmetüzzehra Hanım
66.Hidiv Mehmet Ali Paşa Oğlu Halim Paşa
67.Ali Saib Paşa
68.Kazasker Mehmet Necip Efendi

III. ADA
69.Ahmet Edib Bey
70.Sadi Paşa
71.Hasan Fehmi Bey
72.Abdurrauf Refet Efendi
73.Malatya Mebusu Ahmed Hamit Bey
74.Ferik Yusuf Paşa
75.Namık Kemalzade Ali Ekrem Bey'in Oğlu Cezmi
76.Bağdatlı Süleyman Bey
77.Şeyh Bedreddin
78.Veli Rıza Paşa
79.Adliye Nazırı Mahmut Server Paşa
80.Bilinmiyor
81.Harem-i Hümayun Nazırı Ahmed Raşit Zeynel
82.Edhem Paşa'nın altı yaşındaki oğlu Muhammed Ali
83.Ayan Azası Ethem Paşa
84.Bilinmiyor
85.Yesarizade Ahmet Necip Paşa
86.Bilinmiyor
87.Hariciye Tercüme Kalemi Müdürü Hüseyin Agah
88.Mabeyn Başkatibi Süreyya Paşa'nın Oğlu
89.Hamdi Paşa
90.Hamdi Paşa Kızı Hatice Behice
91.Abdüllatif Suphi Paşa
92.Sefir Mısırlı Halil Şerif Paşa
93.Hekimbaşı Şehremini İsmail Paşa
94.Rüsumat Emini Mehmet Sabri Paşa
95.Hikmet Hocası Mehmet Emin Derviş Paşa
96.Şehremini Mehmet Arif Paşa
97.Kayserili Ahmed Paşa Karısı Hace Mahvisal Hanım
98.Abdurrahman Şadan
99.Hazine-i Hassa Nazırı Abdülhamit Ferit Paşa
100.Hasan Rıza Paşa
101.Zaptiye Nazırı Ahmet Emin Paşa
102.Sadrazam Mehmet Esat Safvet Paşa
103.Abdurrahman Sami Paşa
104.Kastamonu Valisi ve Halk Fırkası Mutemedi Hüsnü Bey'in iki küçük çocuğu.
105.Müşir Ahmet Eyüp Paşa
106.Abdülhak Efendi
107.Tophane Müşiri Ahmet Fethi Paşa
108.Sadrazam Kıbrıslı Mehmet Paşa

IV. ADA
109.Süleyman Numan Paşa
110.Ziya Gökalp
111.İstanbul İş Bankası Müdürü Haydar Şekib
112.V.Sultan Murat'ın torunu Emine Atiye Sultan
113.Emine Atiye Sultan'ın kocası Damat Osman Hami Bey
114.Şehzade Seyfeddin'in kızı Bestekar Fatma Gevheri Osmanoğlu
115.Yusuf İzzeddin Efendi'nin kızı Mihriban Mihrişah Osmanoğlu

V. ADA
116.Mısırlı Fatma Şirin
117.Harbiye Nazırı Şakir Paşa
118.Bilinmiyor
119.Süleyman Numan Paşa
120.Bilinmiyor
121.Muhammedü'l-Eclani
122.Gazeteci Ahmet Samim
123.Emine Hanım
124.Mehmet Tevfik Bey
125.Bilinmiyor
126.Mustafa Sadreddin Paşa
127-128 Mütareke'de Erenköy taraflarında bir gece baskını esnasında Rum eşkıyalar tarafından vurulan biri asker, diğeri sivil iki kardeş.

VI. ADA
129.Şura-yı Devlet Reisi Mehmet Sait Paşa
130.Şerif Ali Paşa
131.Şerif Abdullah Paşa oğlu Mehmet Bey
132.Evkaf Nazırı Abdullah Galip Paşa
133.Abdülfettah Efendi
134.Şerif Abdullah Paşa kızı Fahrülmuhadderat Hatun
135.İbrahim Şükrü Paşa
136.Müverrih Ata Bey
137.Berlin Sefiri Ahmet Tevfik Paşa, eşi Nuriye Hanım ve kız kardeşi Pervin Hanım
138.Hariciye Tahrirat Müdürü Ömer Vasfi
139.Eser Kalfa Kadın
140.Hattat Hafız Osman Zeki Bey
141.Hazinedar Ustası Revnak Kadın
142.Hazinedar Ustası Şevknihal Kadın
143.Hazinedar Ustası Ferahnüma Kadın
144.Hicaz Valisi ve Ticaret, Ziraat, Orman ve Maden Nazırı İsmail Hakkı Paşa

TÜRDAV KİTAP KATALOĞU
Türdav, yayınevleri ile diyaloğa girerek, **piyasada mevcut olan kitapları, bir katalogda toplamayı başarıyor**. Katalog, aylık ve iki aylık sürelerle güncellenerek aksamadan yayınlanıyor. Resmi kurumların bugünkü bürokratik mantıkla başarması imkansız bir iş, sessiz sedasız yapılıyor. Bağcılar'a taşınan Türdav'ın önceki yeri, Alayköşkü Caddesi'ndeydi.

TÜRK ALMAN DOSTLUK YURDU
Malik Aksel'in '**Alman İstihbarat Salonu**' olarak adlandırdığı mekan, 'Türk Alman Dostluk Yurdu' olmalı. Aksel, burayı şöyle anlatır: "Divanyolu'nda, Damat Şerif Paşa'nın konağının yanında, büyükçe bir mağazadır. Duvarlarında Birinci Dünya Savaşı'na dair dergiler ve resimler asılıdır."

TÜRK ARŞİVCİLER DERNEĞİ
Başbakanlık Devlet Arşivleri'nde çalışan arşiv personelinin kurduğu dernek, Güle Güle Apartmanı'nda faaliyet gösteriyor. Arşiv sorunları üzerinde çalışmalar yapan derneğin, düzenlediği **Osmanlıca Seminerleri** önemli.
Ticarethane Sokak Güle Güle Apartmanı No:46/2 Sultanahmet / 0212 5120684

TÜRK BASIN BİRLİĞİ
Türk Basın Birliği, Narlıbahçe Sokak'ta, Dünya gazetesinin eski binasının yanında.
Narlıbahçe Sokak No:13 Cağaloğlu / 0212 5138700 / www.turkbasinbirligi.org

TÜRK CUMHURİYETLERİ BİRLİĞİ
Türk Cumhuriyetleri Birliği Koordinasyon Merkezi, Eminönü Meydanı'nda hizmet ediyor.
Eminönü Meydanı Kalçın Sokak No:15 Eminönü / 0212 5149700 / www.turkcumhuriyetleribirligi.com

TÜRK DÜNYASI AKRABA TOPLULUKLARI
Türk Dünyasından gelen öğrencilerin sorunları, İstanbul Valiliği bünyesinde Türk Dünyası Akraba Toplulukları Bölümü vasıtasıyla çözümleniyor.
İstanbul Vilayeti Cağaloğlu / 0212 4555978
www.turkdunyasi.istanbul.gov.tr

TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI VAKFI ➔ ANKARAVİ MEHMET EFENDİ MEDRESESİ

TÜRK EDEBİYATI VAKFI ➔ CEVRİ KALFA MEKTEBİ

TÜRK İNŞAAT VE SANAT ESERLERİ MÜZESİ
Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi, **Şehzadebaşı'nda** farklı fonksiyonlu yapılardan oluşan bir külliye içindedir. Bugün müzede; taş kitabeler, mezar taşları, çiniler, ahşap eserler, ölçü aletleri, aydınlatma araçları, dekoratif inşaat malzemeleri, mimari elemanlar, tuğralar, tavan süslemeleri, (ahşap ve alçı) rahleler, sedef ve bağa kullanılan, ahşap işçiliğinin ince üslubunu yansıtan eserler, madeni eserler (gülabdan, buhurdan, şamdan, sancak ve alemler, ibrikler, mangallar) mevcuttur.
Saraçhane Sokak No: 1 / 0212 5251294

TÜRK İSLAM ESERLERİ MÜZESİ ➔ İBRAHİM PAŞA SARAYI

TÜRK KÜLTÜR OCAĞI ➔ MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ

TÜRK KÜLTÜRÜNE HİZMET VAKFI ➔ CAFERAĞA MEDRESESİ

TÜRK MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ ➔ MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ

TÜRK OCAĞI İSTANBUL ŞUBESİ ➔ TÜRBE

TÜRK SESİ
Türk Sesi gazetesi, 1950'li yıllarda Çatalçeşme Sokak'tadır. Demokrat Partili bakan Mükerrem Sarol'un sahipliğinde çıkmıştır. Gazete, Babıali'ye taşınmadan önce Vezneciler'de bahçe içinde bir konakta çıkarılmıştır.

TÜRK SPOR AJANSI
Günlük spor haberleri yayınlayan Türk Spor Ajansı, **25 yılını, 2007 yılında doldurdu**. Türk Spor Ajansı Genel Yayın Müdürü Erdoğan Arıpınar, 25. yıl vesilesiyle yayınladığı bildiride, "Türkiye'de hiçbir günlük spor ajansının ulaşamadığı yaşa ulaştığımız için mutluyuz. Tanrı'ya hamd ediyoruz. Bizi bu yıllara getiren medyadaki arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz" ifadelerini kullandı.
Ankara Cadddesi No:31/26 Cağaloğlu / 0212 5140189
www.turksporajansi.com

TÜRK VAKIF HAT SANATLARI MÜZESİ

Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi, Beyazıt Meydanı'ndaki **Beyazıt Medresesi**'ndedir. Müze ilk olarak, 1968 yılında Sultan Selim Medresesi'nde 'Türk Yazı Sanatları Müzesi' ismiyle açılmıştır. Bugünkü binasına, 1984 yılında taşınmıştır. Birçok ünlü hattat ve **hattat padişaha ait hatlar, levhalar**, tuğralar ve mushaflar türlerine göre tasnif edilmiş olarak medresede sergilenmektedir.

Beyazıt Medresesi Beyazıt Meydanı / 0212 5275851

TÜRKİSTAN AŞEVİ

İsa Yusuf Alptekin Parkı yanında bulunan Türkistan Aşevi'nde, otantik Türkistan yemekleri sunuluyor ziyaretçilere.

Tavukhane Sokak No:36 Sultanahmet / 0212 5386525

TÜRKİYAT ENSTİTÜSÜ

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 12 Kasım 1924 tarihinde, **Atatürk'ün direktifleriyle** ve Bakanlar Kurulu kararıyla kuruldu. Enstitü, Fuat Köprülü öncülüğünde yapılandı. Enstitü binası, Edebiyat Fakültesi'nin yanındaki Hasan Paşa Medresesi'dir. Enstitü bugün Horhor'da İstanbul Üniversitesi Rektörlük kısmına taşınmıştır. Aynı yerde, 1940'lı yıllarda, Adnan Adıvar tarafından yönetilen '**İslam Ansiklopedisi**' de hazırlanmıştır. Binada bugün, İstanbul Üniversitesi'ne bağlı 'Avrasya Enstitüsü' hizmet veriyor.

TÜRKİYE DOĞAL HAYATI KORUMA VAKFI

Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin korunması ve doğal kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla kurulmuş. Doğal Hayatı Koruma Vakfı, 1996'da Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD)'nin öncülüğünde kurulmuş ve 2001'de dünyanın etkin doğa koruma kuruluşlarından biri olan WWF International'ın Türkiye Ulusal Örgütü olarak WWF-Türkiye unvanını almış. Doğal Hayatı Koruma Derneği de aynı çatı altında çalışmalarını sürdürüyor.

Büyük Postane Caddesi No:43-45 K.5-6 Bahçekapı Eminönü 0212 5282030

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU

Türkiye Futbol Federasyonu, 1923 yılında, Yusuf Ziya Bey Öniş tarafından Letafet Apartmanı'nda kurulmuştu. Federasyonun o zamanki adı, 'Futbol Hey'et Müttehidesi'dir.

TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI

Türkiye Gazetesiler Sendikası, basın sektörünün eski sendikası... Bugün sektörde sendikanın adı telaffuz edilmez oldu.

Türk Ocağı Caddesi Basın Sarayı Kat:2 Cağaloğlu 0212 5140691 / www.tgs.org.tr

TÜRKİYE GAZETESİ

Türkiye gazetesi, uzun yıllar Çatalçeşme Sokak'ta hizmet verdi. 1990'lı yılların ortalarında, gazetelerin İkitelli'ye taşınma sürecinde, Türkiye gazetesi de Yeni Bosna'daki binasına taşındı. Gazetenin Cağaloğlu'ndaki temel hizmet binası, Çatalçeşme Sokak'ta İçtihad'ın karşısındaki binadır. Bugün binada İhlas Vakfı hizmet veriyor.

TÜRKİYE HANI ➔ MİLLİ REASÜANS HANI

TÜRKİYE MİLLİ KÜLTÜR VAKFI

Türkiye Milli Kültür Vakfı, eğitime muhtaç gençlere katkı sağlayan bir kuruluş. Vakıf eskiden kültür ödülleri de tertip ederdi.

Cemil Bilsel Caddesi Odunkapı Sokak Yeni Kozluca Han Kat:6 Eminönü / 0212 5190364 / wwwtmkv.org.tr

TÜRKİYE YAYINCILAR BİRLİĞİ

Türkiye Yayıncılar Birliği, yayıncılık mesleğini geliştirmek, mesleki sorunlara çözümler üretmek için kurulmuş bir dernek...

Prof.Kazım İsmail Gürkan Caddesi Ortaklar Han No:12/1 Cağaloğlu / 0212 5125602

TÜRKİYE YAYINEVİ

Tahsin Demiray'ın sahibi olduğu 'Türkiye Yayınevi', Vilayet binasının köşesindeki 'Nallı Mescit'ten inerken sağ başta idi. Türkiye Yayınevi, İsmail Hami Danişmend, Nihal Atsız, Kemalettin Tuğcu ve Abdullah Ziya Kozanoğlu'nun yayıncısıydı. Emekli Albay Kamil Dinçel, burada çalışıyordu.

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Bir Yönetim Modeli: Süleymaniye, Her Dem Güçlü, İbrahim Zeyd Gerçik, Küre Y., İstanbul 2009
- Divanyolu, Beşir Ayvazoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2003
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Eminönü Merkezli Aşık Edebiyatı, Prof.Dr. Özkul Çobanoğlu, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
- Eski İstanbul Otelleri, Vefa Zat, Bilge Karınca Y.,İstanbul 2005
- Eski İstanbul'dan Hatıralar, Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu, Haz. İsmail Dervişoğlu, Kitabevi Y., İstanbul 2005
- Fotoğraflarla İstanbul Kütüphaneleri, Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi Y., Hasan S. Keseroğlu, R.Tuba Çavdar, Neslihan Uraz, İstanbul 1995
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul ve Boğaziçi-2, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul Kültür Kurumları Rehberi, İsmail Cengiz, İstanbul 2010 Kültür Başkenti Y., İstanbul 2010
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kalcılar Han'da kira 400 YTL, modern işyerinde 5 bin dolar, Güngör Uras, Milliyet 29 Temmuz 2007
- Kart Kurt Sesleri, Mahmut Çetin, İstanbul 2005
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Kültür Başkenti'ne Yaraşır Sosyal Sorumluluk Projeleri, İstanbul Ticaret 25 Aralık 2009
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Mührün Gücü, Necati Gültepe, Ötüken N., İstanbul 2009
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
- Payitaht-ı Zemin Eminönü I-II, İlber Ortaylı, Vahdettin Engin, Erhan Afyoncu, Eminönü Belediyesi, İstanbul 2008
- Sarayın asıl derdi askeri depolar değil, Darphane binalarının geleceğidir, Murat Bardakçı, Haber Türk 2 Aralık 2009
- Şehir Mektupları, Ahmet Rasim, Eğitim Yayınları, İstanbul, B. Tarih
- Silik Fotoğraflar, Orhan Okay, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

U

Saraçhane - Unkapanı

UĞUR KİTABEVİ
Cağaloğlu Yokuşu'ndan inerken solda Muhittin Nalbantoğlu'nun işlettiği Uğur Kitabevi vardı.

ULUSLARARASI BASIN MERKEZİ ➔ SEPETÇİLER KASRI

ULUSLARARASI YEREL YÖNETİMLER BİRLİĞİ
Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Yerebatan Caddesi'nin başında Talat Paşa Konağı'nda faaliyet gösteriyor.
0212 5111010 / www.uclg-mewa.org

UNKAPANI
Kapan, arapçada 'terazi' demektir. Zamanla yiyecek ve giyeceklerin toptan alınıp satıldığı yerler anlamında, genel bir tabire dönüşmüştür. Balkapanı, Unkapanı, Yağkapanı gibi... Unkapanı, şehrin buğday ve un ihtiyacını temin eden ambarların, **değirmenlerin ve fırınların bulunduğu** bir merkezdi. Evliya Çelebi, Unkapanı'nda uncu esnafına ait 400 dükkanın bulunduğunu söyler.

Vaktiyle burada adını bölgeden alan bir kapı vardı; 'Unkapanı Kapısı'... Bu kapının üstündeki horoz resminden dolayı '**Horoz Kapı**' da

Unkapanı'ndan eski bir görünüm

denilmiştir. Anadolu'dan gemilerle gelen hububat ve un, buradaki 'Unkapanı İskelesi'nde indirilirdi.

Burada ayrıca Horoz Baba ve Eskici Dede'nin türbeleri vardır.

Çelik Gülersoy, Unkapanı ana yolunun açılmasını şöyle yorumlar: "**Dr.Lütfi Kırdar, eski kenti bomboş bir tarla kabul ederek, kazmayı her yere indirdi**. Baş hata, şehri surların dışında kurmayı ve sur içini korumayı hiç düşünmemekte oldu. Yeni bir şehir, eskisinin üzerine oturtuldu... **Unkapanı kıyılarından Saraçhanebaşı'na ve Aksaray'a açılan arterde binlerce ev, konak ve bu arada çeşme ve sebil yıktırıldı**. Köhne ve çirkin bir çok enkaz kaldırılıyor ve bir ferahlık hissi duyuluyordu. Bunu inkar etmek kabil değil. Fakat işin incesine bakılmadığından, topyekun bir yıkımla çirkinin yanında güzel de gitmemeliydi."

UNKAPANI GEÇİDİ

Unkapanı Geçidi'nin inşasına, 30 Nisan 1964 tarihinde başlanmıştır. Yonca yaprağı şeklinde olan geçit, balçıklı bir zemin üzerine yapılmıştır. Bugün yağmurlu havalarda burada su birikintisi oluşur. Geçidin altında, İstanbul'un son Japon sobası tamircilerinden biri var. Diğer dükkanlar çuval satıyor.

UNKAPANI KÖPRÜSÜ ➔ ATATÜRK KÖPRÜSÜ

UZUN ÇARŞI

Mısır Çarşısı'nın arkasındadır...

UZUN KAHVE

1857 yılında Beyazıt'ta açıldı. Uzun Kahve, İstanbul'daki **kıraathanelerin ilk örneklerindendir**. Mimari planı dar kenarlı bir dikdörtgen şeklinde olduğu için Uzun Kahve denilmiştir. Halk arasında '**Okçularbaşı Kahvehanesi**' de denilmiştir.

KAYNAKLAR

- Cağaloğlu Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer, Doğan Hızlan, Heyamola Y., İstanbul 2009
- İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi, Rakım Ziyaoğlu, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, İstanbul 1971
- İstanbul Maceramız-I, Çelik Gülersoy, Remzi Kitabevi, İstanbul 1995
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006

Ü

ÜBEYT AHMET BEY ECZAHANESİ
Übeyt Ahmet Bey Eczahanesi, Nuruosmaniye Caddesi'ndeydi.

ÜÇ YILDIZ LOKANTASI
Mehmetoğlu İskender Efendi, geleneksel kuzu çevirmeden ilham alarak ilk defa İskender Kebabı uygular. İskender Efendi, 1860 yılında, Bahçekapı'daki Üç Yıldız Lokantası'nda 'İskender'in Döner Kebabı' adıyla bunu denemiştir. **İskender Kebap olarak sevilir ve yaygınlaşır.** İskender Efendi, döner ve İskender Kebabı'nı, Bursa'daki dükkanında sürdürür.

ÜÇLER DERGAHI
Üçler Dergahı, Binbirdirek Mahallesi, Atmeydanı Terzihane Sokak ile Üçler Sokak arasındadır. Halveti dergahıdır. 'Bülbülcüzade Dergahı' diye de anılır.

Sabri Ülker

ÜLKER
Cumhuriyet döneminin ilk kuşak sanayicilerinden olan Sabri Ülker, 1944 yılında **Eminönü'ndeki Nohutçu Han'da** küçük bir bisküvi atölyesini satın alarak bisküvi üretimine başladı. Ağabeyi Asım Ülker ve üç çalışanıyla birlikte 100 metrekarelik bu atölyede çalışmaya başladı. Bu atölyedeki başarısının ardından 1948 yılında eski Sağmalcılar Köyü'ndeki Takkeci Camii'nin hemen yanında, ilk bisküvi fabrikasını kurdu. Üretim kapasitesini üç katına çıkarttı. Daha sonra bu bisküvi fabrikası Davutpaşa'daki yerine taşındı.

Sabri Ülker'in hayatının ilk dönemi Tarihi Yarımada'da geçti. Kırım'da doğan Sabri Ülker, ailesiyle 1929 yılında Türkiye'ye göç ederek İstanbul'a yerleşti. **Kadırga İlkokulu**'na kaydolan Sabri Ülker, eğitim hayatı boyunca çalıştı. Daha ilkokul yıllarında yaz tatillerinde ağabeyi Asım Ülker ile birlikte Besler Bisküvi Fabrikası'nda çalıştı.

İlkokuldan sonra **İstanbul Erkek Lisesi**'ne kaydoldu. Orta ikinci sınıftayken parasız yatılı sınavını kazanarak Bilecik Lisesi'ne gitti. Ortaokulu Bilecik'te, liseyi Kütahya'da okudu. İdeali mühendis olmaktı. Ancak koşullar buna elvermedi. Yüksek öğrenim için **Sultanahmet İktisadi ve Ticari İlimler Mekteb-i Âli**'sine kaydolduğunda İkinci Dünya Savaşı da başladı.

ÜMİT KİTABEVİ ➔ REMZİ KİTABEVİ

ÜNİVERSİTE KİTABEVİ
Babıali Caddesi'nde Milliyet ve Tan gazetelerinin yayınlandığı binada, daha sonra Üniversite Kitabevi faaliyet göstermiştir.

ÜRETMEN HAN
Kitap yayıncısı yayınevlerinin, topluca bulunduğu hanlardan biridir. Alioğlu, Birey, İbda, Kırk Kandil ve Zvi-Geyik buradaki yayınevlerinden bazıları... Üretmen Han'da yayınlanan fikir dergisi İlma da Celil Civan yönetiminde çalışmalarını sürdürüyor.

Üretmen Han'da bulunan Alioğlu Yayınevi, Cağaloğlu'da sohbet kültürünün devam ettirildiği mekanlardan biri. Türk Ocağı İstanbul Şube Başkanı Dr. Cezmi Bayram, yazar Sadettin Kaplan, gazeteci Hüseyin Sarıkoç ve Adalet Eski Bakanı İsmail Müftüoğlu, mekanın müdavimlerinden. Remzi ve Abdullah Alioğlu, özellikle çocuk yayıncılığı üzerinde çalışıyor.

ÜSKÜPLÜ ÇAKIR AĞA MERCİMEK DERGAHI
Laleli Caddesi Azimkar Sokak'ta idi. Şimdi yerinde yok.

KAYNAKLAR

• Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003

V

VAHRAM VE HIRAÇYA DERNERSESYAN MATBAASI
Vahram Dernersesyan ve Hıraçya Matbaası, Sirkeci'de idi.

VAHRAM KEVORK ASADORYAN EFENDİ ECZAHANESİ
Vahram Kevork Asadoryan Efendi Eczanesi, Gedikpaşa, Balipaşa'daydı.

VAK VAK AĞACI
Yedi başlı ejderhalar, cadılar, dallarındaki meyveleri insan olan 'Vak Vak Ağacı', doğu mitolojisinin figürleridir. 1656 yılında çıkan yeniçeri isyanı sonrası, yeniçeri ağaları, Sultanahmet Meydanı'ndaki bir çınara asılır. Çınarda asılan insanları görenler, mitolojisinde meyvesi insan olan 'Vak Vak Ağacı'nı hatırlar. Bu olaya bu yüzden, 'Tarih-i Vakvakiye' denilmiştir.

Vak Vak Ağacı, Oktay Akbal'ın satırlarına da yansır; "Akşamüstünün durgun havasını, işten kurtulmuş insanların ruh haliyle yaşamak isterdik. **Vak Vak Ağacı'nın yerini**, Askeri Müze'yi, Eski Eserler Müzesi'ni görür görmez Ziya Osman Saba'nın 'Okumak' adlı güzel yazısını hatırlardım."

VAKIFLAR BAŞMÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİ
Vakıflar Başmüdürlüğü Arşivi, Hocapaşa'dadır.

VAKİT YURDU
Vakit, bir zamanlar Peyami Safa'nın yazdığı bir gazetedir. Vakit Yurdu, Vakit gazetesinin binasıdır. Nail Güreli, Vakit Yurdu'nu şöyle anlatır: "**Vakit Yurdu ilginç bir binadır**. Ankara Caddesi'ndeki kapısından girer, merdivenlerden çıkar, irili ufaklı takım işyerlerinin arasından geçer, o dar Cağaloğlu Yokuşu'nun üst tarafındaki Cemal Nadir Sokağa çıkardınız. Şimdi binanın Ankara Caddesi'ne açılan kapısının üzerinde '**Hoş Ağası İş Hanı**' yazıyor."

VALİLİK
İstanbul Valiliği, Osmanlı Devleti döneminde-

ki Babıali yani başbakanlık binasında hizmet veriyor.

VANİ EFENDİ MEDRESESİ ➔ BİRİNCİ VAKIF HANI

VARAKÇI HANI
Kapalıçarşı'nın Beyazıt tarafındadır.

VARLIK YAYINLARI
Yaşar Nabi Nayır'ın kurduğu Varlık dergisi ve yayınevi, Piyerloti'deki merkezinde yayın faaliyetine devam ediyor. Varlık, Babıali Caddesi'nde tek katlı bir işhanında tek bir odasında yayın hayatına başlamıştı.

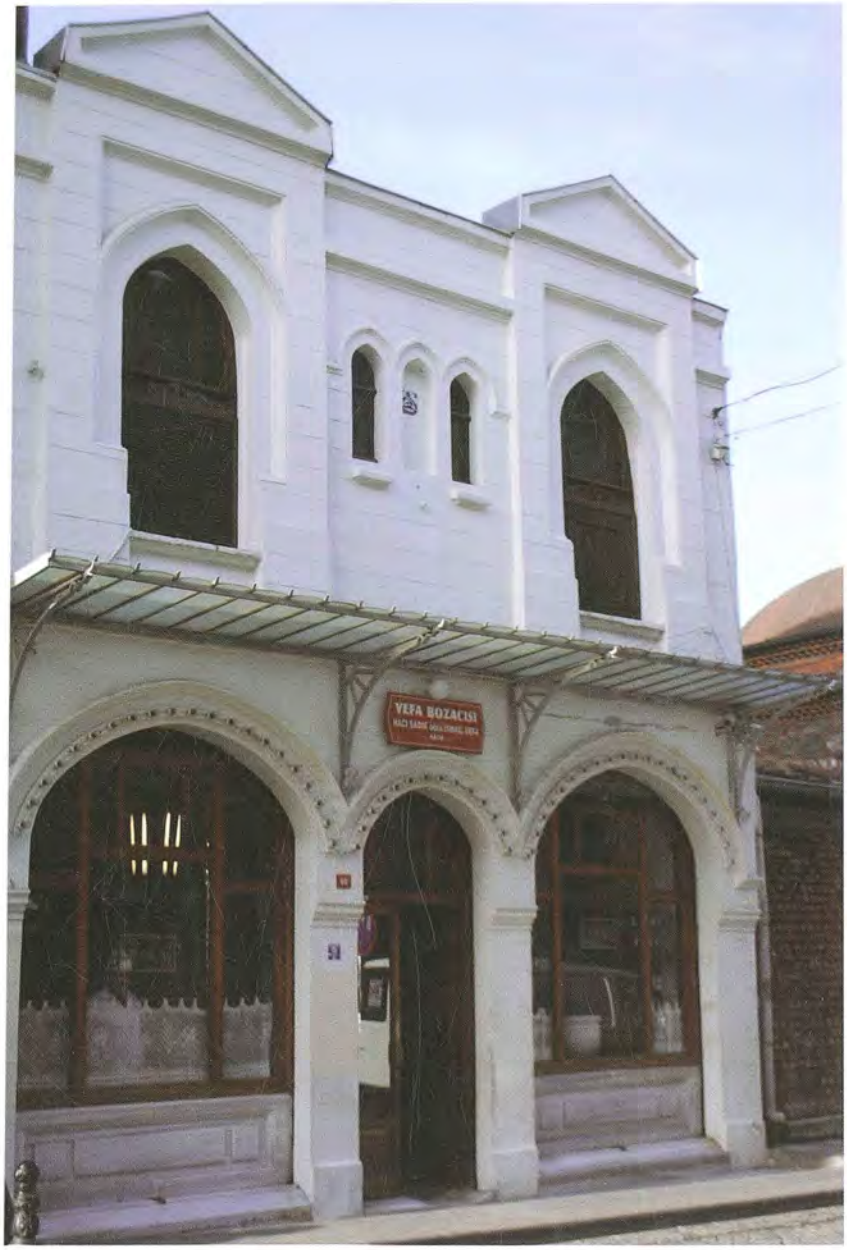
VARTOVYAN TİYATROSU ➔ OSMANLI TİYATROSU

VATAN GAZETESİ
Vatan gazetesi, Molla Fenari Sokak'ta şimdi otopark olan yerdedir. Burası bir ara, Hürriyet gazetesi tarafından da kullanılmıştı.

VEFA
Şeyh Vefa hazretlerinin kabri, bulunduğu semtin adı haline gelmiştir. Vefa hazretlerinin türbesi, Vefa semtinde, Türbe Sokak'tadır.

Vefa; Ayasofya, Mahmutpaşa, Fatih, Muratpaşa ve Topkapısı ile birlikte **İstanbul'un ilk nahiyelerinden** biridir.

Oktay Akbal, Ziya Osman Saba'nın bu semtin insanı olduğunu söyler; "Kim bilir **belki Ziya Osman Saba'yı da ilk olarak o yol üzerin-**

de görmüşümdür. Şehzadebaşı'ndan Vefa'ya doğru uzanan kaldırımlarda genç, ince, uzun boylu, zarif tavırlı Hukuk öğrencisi ile çok kereler karşılaşmış, hatta onu sık sık görmekle tanımaya başlamış da olabilirim."

VEFA BOZACISI

Hacı Sadık Bey, 1870 yılında, Arnavutluk'tan İstanbul'a gelmiş. 1876 yılı Eylül ayında, 'Vefa Bozacısı' adıyla boza üretimine başlamış. 'Vefa Bozacısı' markası, torunları tarafından yaşatılmaktadır. Halen Vefa'daki dükkanında, faaliyetine devam etmektedir.

Katip Çelebi Caddesi No:104/1 Vefa / 0212 5194922
www.vefa.com.tr

VEFA HASTANESİ

Balkan Savaşı ve Birinci Dünya Savaşı yıllarında Tarihi Yarımada'da geçici askeri hastaneler kurulmuştur. Bunlar Vefa Hastanesi (Vefa Lisesi'nde), Darülfünun Hastanesi (Zeynep Hanım Konağı'nda), Letafet Apartmanı Hastanesi (Şehzadebaşı'nda) ve Mercan Hastanesi'dir.

VEFA LEBLEBİCİSİ

Vefa Bozacısı'nın hemen karşısında yer alan Vefa Leblebicisi, 1922'lerden beri hizmet vermekte.

VEFA LİSESİ

Vefa Lisesi, 1872'de kuruldu... Ülkeyi yönetecek insanları yetiştiren Mekteb-i Mülkiye yani Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne öğrenci hazırlamak üzere **'Darülmaarif' adıyla öğrenime başladı**. Okulun merkez binası, **Mütercim Mehmet Rüştü Paşa'nın konağı**dır. Vefa Lisesi bugün Anadolu Lisesi olmuş... Okulun mezunları arasında, bir çok ünlü isim var.

Vefa Anadolu Lisesi Müdürü **Sakin Öner**, okulun eski mezunlarıyla temasa geçip sponsorlar bulmuş. Bugün Vefa Anadolu Lisesi, modernize edilmiş tarihi bir okul olarak eğitime devam ediyor. Vefa Lisesi mezunları, öğrencilik dö-

nemlerini anmak için belirledikleri geleneksel mezunlar gününe, 'Boza Günü' adını vermişlerdir. **'Boza Günü', Mayıs ayının ilk pazar günü düzenleniyor**.

Öğretmenleri arasında, biyografi yazarı Murat Uraz da vardır. Ayrıca yazar Şukufe Nihal Başar, Vefa Kız Lisesi'nde coğrafya öğretmenliği yapmıştır.

Vefa Lisesi'nin idadi dönemindeki öğrencileri arasında **Yahya Kemal, Peyami Safa**, Ekrem Hakkı Ayverdi, Nihad Sami Banarlı, Kenan Hulusi, Servet Rifat İskit, Ali Nihat Tarlan gibi isimler var. Lise dönemindeki mezunlar arasında ise Kemal Sunal, Şener Şen ve Erol Büyükburç var.

www.vefalisesi.k12.tr

VEFA SEMPOZYUMU

Ulusal Vefa Semti Sempozyumu, Eminönü Belediyesi ile Bilim ve Sanat Vakfı'nın işbirliğiyle düzenlendi. Sempozyum, 3-5 Kasım 2006 tarihleri arasında yapıldı. Yaklaşık 72 bilim adamı ve akademisyenin tebliğ sunduğu sempozyumda, Vefa'nın dünü, bugünü ve yarını konuşuldu.

VEFA SPOR KULÜBÜ

Vefa Spor Kulübü 1908 yılında kurulmuş. Türkiye'nin en eski kulüplerinden biri olan Vefa Spor, bugün faaliyetlerine devam ediyor. 1970'li yıllarda, **birinci Ligde oynayan bir takımdı Vefa Spor**... Vefalı oyunculardan biri Monteramani idi. Vefa Spor'un ünlü amigosu Ankara Kızılcahamamlı İsmail Arık, eski günleri, heyecanla anlatmaya devam ediyor.

VEFA SÜLEYMANİYE ÖĞRENCİ YURDU

Özel Vefa Süleymaniye Yüksek Öğrenim Erkek Öğrenci Yurdu, Vefa'da hizmet veriyor.

Cemal Yener Tosyalı Caddesi No: 107 Vefa / 0212 5115989

VEZİR HANI

Çemberlitaş'da Vezir Hanı Caddesi'ndedir... 1659 tarihli kitabesinde, Sadrazam Fazıl Ahmet Paşa tarafından Köprülü Külliyesine dahil edilmek üzere yaptırıldığı yazılıdır. Taş ve tuğla karışımı olarak inşa edilmiş olan bu han, iki avlulu ve iki katlıdır.

VEZİR İSKELESİ ➔ SİRKECİ İSKELESİ

VEZNECİLER

Beyazıt Meydanı'nın Batı kısmı, Vezneciler'dir. Keçecizade Fuat Paşa Konağının bulunduğu yerde, eskiden altın ve gümüş sikkeler tartılırmış. Burası ayrıca emekli maaşının kırıldığı bir çarşıdır. Bugün **Vezneciler'in vezne misyonunu, TEK vezneleri yerine getiriyor**. Vezneciler'deki Fuat Paşa Konağı Maliye Nezareti iken bu binaların sonunda **Beyazıt Rüştiyesi** bulunurdu. Burada **arzuhalciler sıralanırdı**.

VEZNECİLER HAMAMI

Vezneciler Hamamı, Bozdoğan Kemeri Caddesi'nin başındadır. Yakınlarında Fen Fakültesi binası yer alıyor...

VEZNECİLER KIZ ÖĞRENCİ YURDU

İstanbul Üniversitesi'nin kız öğrencileri için bulunmaz bir mekan... Eskiden Site Erkek Öğrenci Yurdu idi.

Darül Elhan Sokak No:6 Beyazıt / 0212 5262010

VEZNECİLER STÜDYOSU

Türk sinemasının ilk filmlerinden Mürebbiye, Binnaz, Bican Efendi, Vekilharç ve İstanbul-Paris, **Vezneciler Stüdyosu'nda çekilmiştir**.

VİLAYET HAN

Bu binada **Büyük Doğu**, Sebil, Semerkand ve Esin yayınevi hizmet veriyor. Sebil, Üsküdar'a taşındı. Vilayet Han'ın üst katında, 1970'li yıllarda **'Mücadele Birliği'** vardı.

VİLAYET CAMİİ

Ankara Caddesi üzerinde bulunan Babıali Külliyesi içindedir. **'Nallı Mescit'** olarak da adlandırılır.

VÜKELA KAPISI

Topkapı Sarayı'nın Sarayburnu'ndaki kapısı...

KAYNAKLAR

• Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994

• Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
• Edebiyatçılar Alemi, Mehmet Behçet Yazar, Yayına Haz. Mustafa Everdi, Derleyen Ali Birinci, 21.Yüzyıl Y., Ankara 1999
• Eminönü'nde Eğitim Kurumları ve Türkiye'de İlk Türkçe Öğretim Yapan Model Okul Vefa Lisesi, Dr.Süleyman Doğan, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
• Eski Direklerarası Tiyatroya Hasret!, Eser Tutel-Hamit Sözer, Toplumsal Tarih Dergisi, s.166, Eylül 2007
• İstanbul Bir Rüya, İskender Pala, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı Y., İstanbul , B. Tarih
• İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
• Şair Dostlarım, Oktay Akbal, Elif Yayınları, İstanbul 1964
• Tarih Boyuncu Türk Kültürü ve Sanatı, Ekmel İzdem, İstanbul 1972

Y

YAĞ KAPANI
Kapan, arapçada 'terazi' demektir. Zamanla yiyecek ve giyeceklerin toptan alınıp satıldığı yerler anlamında, genel bir tabire dönüşmüştür. Unkapanı ve Yağkapanı gibi... Eminönü ile Unkapanı arasında idi.

YAĞCI HANI
Kalpakçılar, Nuruosmaniye ve Tavukpazarı sokağının arasındaki adadadır. **Kapalıçarşı'nın güneyindedir**. 18. yüzyıla ait bir binadır.

YAHUDHANE
Yeni Cami etrafında, Karaim Musevilerinin yaptığı 4-5 katlı ahşap binalara, 'yahudhane' denilmiştir. İçinde 40-50 kişinin yaşadığı **yahudhaneler, Suriçi'nin ahşap ilk apartmanlarıdır**.

YAHYA KEMAL ENSTİTÜSÜ
İstanbul şairi Yahya Kemal Beyatlı, 1 Kasım 1958 tarihinde vefat eder... İstanbul Fetih Cemiyeti, bir yıl sonra **Nihad Sami Banarlı'nın teklifiyle** bir 'Yahya Kemal Enstitüsü' kurmaya karar verir. **Yahya Kemal'in sağlığında, hiç bir eseri, kitap halinde yayımlanmamıştır**. Hatta bazı yazı ve şiirleri, el yazısı notlar halindedir. Yahya Kemal'in süreli yayınlarda neşredilmiş bulunan şiirleri ve nesir yazıları, notları toplanır. El yazıları ile özel eşyaları toplanarak, bir **'Yahya Kemal Müzesi' kurulur**. Yahya Kemal Enstitüsü, Yahya Kemal'in şiir, yazı ve notlarını, 12 kitap halinde yayınlamıştır.
Yeniçeriler Caddesi Kara Mustafa Paşa Medresesi No:43 Beyazıt / 0212 5174168

YALDIZLI HAN
Kapalıçarşı bölgesinde, Tığcılar Sokağındadır. Civarındaki hanlarla birlikte, 18. yüzyılda yapılmış olmalıdır.

YALI KÖŞKÜ
Topkapı Sarayı'nın, Sarayburnu tarafında Yavuz Sultan Selim'in yaptırdığı köşktür. **'Cebeciler Köşkü'** de denir.

YALI KÖŞKÜ FABRİKASI
II.Mahmut döneminde Yalı Köşkü'nün yakınlarında, Amerikalı bir mühendisin kurduğu bir fabrikada buharlı gemi makineleri üretilmiştir.

YALI KÖŞKÜ İSKELESİ
Yalı Köşkü İskelesi, Sarayburnu'ndadır. Adını, Yalı Köşkü'nden almıştır.

YALI KÖŞKÜ KAPISI
Yalı Köşkü Kapısı, Sarayburnu tarafında odun ambarının (Odunkapı buradaydı) ve eski Sevkiyat Dairesi'nin arka tarafında ve meşhur kayıkhane yönündeydi.

YALI RENKLERİ
İstanbul'un yerli azınlıkları olan Ermeni ve Rumların yalıları ve denize yakın evleri, umumiyetle mat kırmızı veya pastel kurşiniye boyanırdı. Yahudilerin, dış tahta kaplamalarını kararmaya bırakmaları tercih sebebiydi.

YANIK SÜTUN ➔ ÇEMBERLİTAŞ

YANKO ANTONYADİS VE ŞÜREKASI
Şeker fabrikasıdır. Tahtakale'de kurulmuştur.

YAPRAK KİTABEVİ
1970'li yıllarda, Ahmet Nuri Yüksel, Mehmet Niyazi Özdemir, Ali İhsan Yurt ve Özer Revanoğlu'nun ortak olduğu bir kitabevi. Fen Fakültesi'nin yanından Site Talebe Yurdu'na çıkarken solda, sokağın Aksaray'a yakın tarafında idi.

YASEF BİZASO EFENDİ ECZAHANESİ
Yasef Bizaso Efendi Eczanesi, Zindankapı'da Yemiş İskelesi'nde idi.

YAVRU'NUN KAHVESİ
Yavru'nun Kahvesi, Direklerarası'ndaki kahvelerden biridir. Fuat Köprülü ve Ali Nihat Tarlan bu kahvenin müdavimlerindendir.

YAVRUYAN VE MAHDUMU TENEKE KUTU İMALATHANESİ
Yavruyan ve Mahdumu Teneke Kutu İmalathanesi, Sultanhamam'da idi.

YAZARLAR BİRLİĞİ ➔ KIZLARAĞASI MEDRESESİ

YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ ➔ SİMKEŞHANE

YEMİŞ İSKELESİ
Eminönü'nün Haliç bölümündedir. Buraya, toptan kuru ve yaş meyve satan dükkanlardan dolayı **'Meyvehoş'** denilmiştir. Meyvehoş, Farsça kuruyemiş demektir. Sebze ve meyvenin indirildiği iskeleye de 'Yemiş İskelesi' denmiştir. Zira, **meyve sözcüğünün Türkçe karşılığı 'yemiş'tir**. Osmanlı döneminde Haliç kıyısındaki Yemiş İskelesi gibi iskelelerde bugünkü hallerin benzeri özel ürünlere ayrılmış ve sıkı denetime tabi haller vardır. Cumhuriyet'ten sonra İstanbul'daki ilk yaş sebze ve meyve hali, 1935 yılında Unkapanı'nda kurulmuştur.

İstanbul Bayrampaşa ve Kadıköy hallerinin öncesi, Eminönü'ndeki Meyvehoş haline ve buradaki Yemiş İskelesi'ne dayanır. Hal sisteminin ilk nüvelerinden biri, burada faaliyet gösteren 'Bahariye Bakkaliyesi'nde başlar. 100-120 yıl öncesinde, şimdiki İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin yerinde karpuz sergileri vardır.

Bekri Mustafa, 'Yemiş İskelesi'nde vefat etmiştir. Ayrıca Muallim Naci, Babıali'den her gün çıktıktan sonra Yemiş İskelesi'ndeki salaş meyhanelere takılanlardandır.

YENİ BATI TRAKYA DERGİSİ
Yeni Batı Trakya dergisi, Süleyman Sefer Cihan yönetiminde yayınlanıyor. 200. sayısına ulaşan dergi, Batı Trakya'da yaşayan kardeşlerimizle aramızda köprü olmaya çalışıyor.
İncili Çavuş Sokak Karadeniz Apartmanı No:29/4 Sultanahmet / 0212 5125472 / www.yenibatitrakyadergisi.com

YENİ CAMİ KÜLLİYESİ
Külliye bizde, şehirleşmenin temelidir. Yeni Cami Külliyesi, Eminönü Meydanı'nda, Mısır Çarşısı'nın yanındadır. Külliyenin merkezinde yer alan cami, deniz kıyılarındaki sultan camilerinin en görkemlisi olarak, **İstanbul siluetini tamamlar**. III. Mehmet'in annesi ve III. Murat'ın eşi **Safiye Sultan adına 1597 yılında başlamıştır**. 1603'e kadar süren inşaat, Sultan I. Ahmet'in tahta çıkışıyla yarım kalmıştır. 1661 yılında, Sultan IV. Mehmet'in annesi Hatice Turhan Sultan tarafından tekrar başlatılan inşaat, 1663 yılında tamamlanmıştır. Külliye; cami, sıbyan mektebi, sebil, çeşme, hünkar kasrı ve türbeden oluşmaktadır. Sıb-

Yeni Cami

yan mektebi günümüze ulaşamamıştır. Yahya Kemal'in Yeni Cami yorumu önemlidir: "Yeni Valide namını alan cami, mimaride inkıraz alameti sayılan **süs iptilasını fazla göstermekle beraber, gene de milli üslupta bir eserdir**."

YENİ CAMİ HANI
Yeni Cami Hanı, Bahçekapı'dadır. İhtifalci Mehmet Ziya Bey anlatır: "Yeni Cami Hanı, manifaturacı Mayers'in mağazasının karşısında ve Hilal isimli bakkalın bitişiğindeki eski bir handır. Yeni Cami Hanı ve Elçi Hanı, **eskiden sipahilerin dinlenme yeridir**."

YENİ SABAH
Yeni Sabah gazetesinin yeri, Cumhuriyet gazetesinin köşesinden sola dönünce, sağ çaprazında yer alan, o döneme göre görkemli bir binadaydı.

YENİ SARAY
Beyazıt'taki Eski Saray'dan sonra yapıldığı için, Topkapı Sarayı'na, '**Sarayı Cedit-Yeni Saray**' denilmiştir. Sarkis Sarraf Hovhannesyan anlatır: "...Bizim Topkapı adını verdiğimiz ve eskilerin 'Yeni Saray' dedikleri, **Fatih'in yazlık saray olsun diye yaptırdığı saray**." Topkapı Sarayı'nın bulunduğu bahçeye, daha önce '**Zeytinlik**' adı verilmiştir.

YENİ ŞARK KIRAATHANESİ ➔ DİVANYOLU KIRAATHANELERİ

YENİ ŞARK KİTABEVİ
Meserret Oteli ve kıraathanesini biraz geçince, Yeni Şark Kitabevi vardı.

YENİBAHÇE
Çukurbostan, şimdiki Vefa Stadı'nın bulunduğu yer... Karakol Cemiyeti, Teşkilat-ı Mahsusa ve bilahare Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti öncülerinden **Yenibahçeli Şükrü Bey, 'Yenibahçeli' sıfatını buradan alır**.

Yenibahçe, Ahmet Rasim'in şehir yazılarında da kendini gösterir; "Yenibahçe'yi unutmayalım. Bu sene, o taraflar da oldukça şen. **O civarın bütün ahalisi**, oralara yayılarak, **akşam gezinti yapmaktadırlar**." Ayrıca Aksaray'da, Vakıf Gureba civarına da Yenibahçe denirdi.

YENİÇERİ MÜZESİ
Yeniçeri Müzesi, Fethi Ahmet Paşa tarafından, 1846 yılında Aya İrini'de kurulmuştur. Paşa, eski albümlerden yararlanarak kıyafetler ve mankenler yaptırmıştır. Bir zaman sonra o kadar çok eser sergilenmeye başlamış ki, yeni bir yere taşınma ihtiyacı duyulmuştur. Müze önce İbrahim Paşa Sarayı yakınındaki **Çadır Mehterhanesi'ne taşınmıştır**.

1894 yılında müzenin bulunduğu bina depremde ağır hasar görür. Eserler, Beyazıt'taki Zeynep Hanım Konağı'nın bir katına taşınır. Burada iki sene kaldıktan sonra bir yer değiş-

tirir ve Meşrutiyet'in ilanından sonra Askeri Müze'ye taşınır.

YENİKAPI
Sultan III. Mustafa döneminde, Laleli Camii'nin inşaatına başlanınca, **cami inşaatının taş, toprak ve molozları Yenikapı açıklarında deniz dolgusuna dönüştürülür**. Adalar'dan getirilen 'muazzam taşlar'la bu deniz dolgusu güçlendirilir. Bugün Yenikapı'da park olarak kullanılan alanlar, bu dolgu vasıtasıyla kazanılmış, Bedrettin Dalan döneminde daha da genişletilmiştir.

Yenikapı, sağ ve sol 68 gençliğinin tanışma ve tartışma mekanlarındandır. Buradaki çay bahçeleri, bir döneme tanıklık eder.

YENİKAPI İSKELESİ
Yenikapı İskelesi, Marmara Denizi ulaşımında önemli bir merkezdir. Marmara ve Avşa adası, Yalova ve Armutlu ulaşımı bu iskeleden kalkan deniz otobüsleriyle yapılır.
Kennedy Caddesi Yenikapı Feribot İskelesi Eminönü / 0212 4556900 / www.ido.com.tr

YEREBATAN CAMİİ➔MEHMET AĞA MEDRESESİ VE CAMİİ

YEREBATAN SARNICI
Sultanahmet'te, Ayasofya-Gülhane Parkı yönünde sol taraftadır. 'Yerebatan Sarayı' olarak da anılır. Yaklaşık 540 yılında Bizans İmparatoru I.Jüstinyen tarafından yaptırılmıştır. Kayalık bir arazinin oyulmasıyla elde edilen alan, **366 sütun** ile desteklenmiştir. Burası o dönemde, şehre su temin eden en önemli su haznesi olmuştur.
Yerebatan Caddesi No:13 Sultanahmet / 0212 5221259

YERLİ MALI İSTİMAL ETME CEMİYETİ
Kazanlı aydın Fatih Kerimi, cemiyetin kuruluşunu şöyle anlatıyor: "Yerli Malı İstimal Cemiyeti adında bir cemiyet kuruldu. **Türkiye'nin büyük iktisatçıları haftada birkaç kez toplanarak, bu hususlarda müzakerelerde bulunuyorlar**. Lakin pek geç kalınmış. Fayda getirmesi çok zor olacaktır. Hususen Türkler arasında milliyet fikrinin yokluğu, bunun rağbet görmesine en büyük manidir."

YERLİ MALLAR PAZARI
Yerli malı kullanmanın teşvik edildiği dönemlerde, Eminönü **Bahçekapı'da bulunan 'Yerli Mallar Pazarı'**, Hereke, Feshane ve Merinos gibi yerli kumaşlardan takım elbise dikerdi. İki kere prova yapılarak dikilen **elbiseler, uygun**

fiyatla müşterilere sunulurken, yerli malı kullanmanın gururu da yaşanırdı.

YEŞİLAY CEMİYETİ

Alkol ve uyuşturucu kültürüyle mücadele eden Yeşilay Cemiyeti'nin genel merkezi Cağaloğlu'ndadır. Uzun yıllar cemiyet başkanlığını yapan Selahattin Kaptanağası'nın vefatından sonra, göreve gazeteci-yazar Mustafa Necati Özfatura geldi. Türk Edebiyatı Vakfı ve TGRT, Yeşilay İşhanı'nın bir dönem kiracılarıydı. 1990'lı yılların başında, TGRT Kurucu Genel Müdürü Rahim Er'in avukatlık yazıhanesi de buradaydı.

Nuruosmaniye Caddesi No:17/1 Cağaloğlu / 0212 5271683 / www.yesilay.org.tr

YEŞİLTULUMBA

Direklerarası'nın sohbet ve eğlence yoğunluğu, Direklerarası'ndan Laleli'ye, oradan da Yeşiltulumba'ya uzanırdı. Burada Hacı İzzet Efendi tarafından işletilen 'Dilküşa Kıraathanesi'nde bir dönem tiyatro oynatılmıştır. Bölgede ayrıca aşık kahveleri de vardır. Hasan Ali Yücel, Yeşiltulumba'da bulunan Yolgeçen Mahalle Mektebi'nde okumuştur.

YILANLI SÜTUN
BURMALI SÜTUN

Milattan önce 5. yüzyılda, Persleri yenen birleşmiş Yunan şehirleri, elde ettikleri ganimetleri eriterek, zaferlerinin anısına bu eseri yaptırmıştır. 8 metre uzunluğundaki Yılanlı Sütun, İmparator Konstantin tarafından 324 yılında İstanbul'a getirttirilerek, Sultanahmet Meydanı'na diktirilmiştir. **Anıt, birbirine dolanmış üç yılandan meydana geliyor.**

YILDIZ MAKARONYA FABRİKASI

'Yıldız Makaronya Fabrikası', Zindan Han'da kurulu bir makarna fabrikasıdır.

YILDIZ DEDE TEKKESİ

Yıldız Dede'nin kurduğu tekke için I. Mahmut'un yaptırdığı bina... Hobyar Mahallesi Şeyhülislam Hayri Efendi Caddesi'ndedir. Tekkeye adını veren Yıldız Dede'nin asıl adı Necmeddin Dede'dir. İstanbul'un fethine katılan evliyalardandır.

YILDIZ HANI

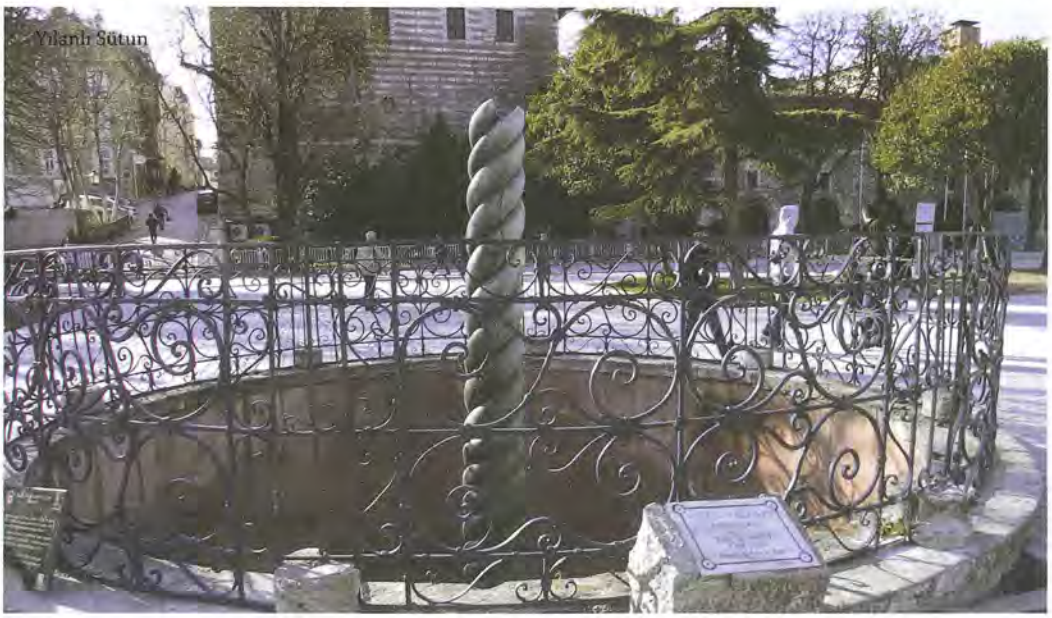
Mahmutpaşa yokuşunda, Sultan Odaları ve Yeşildirek sokakları arasındadır. Üzerindeki kitabede, sadece inşa yılı olan 1817 yılı yazılıdır. Tek avlulu ve üç katlı bir ticaret hanı olan bu yapı, bu bölgede inşa edilmiş son han olmalıdır.

YILDIZ KIRAATHANESİ ➔ DİVANYOLU KIRAATHANELERİ

YILDIZ KIRTASİYE MAĞAZASI ➔ AHTER KÜTÜPHANESİ

YOKUŞ KİTABEVİ

Burhan Arpad ve ressam Agop Arad'la birlikte yönettiği kitabevidir. ABC Kitabevi'nin yanında, Cağaloğlu Yokuşu'nda idi. Sait Faik Abasıyanık'ın 'Medarı Maişet Motoru' adlı ro-

Yılanlı Sütun

manı, Yokuş Kitabevi yayını olarak çıkmıştır.

YOL GEÇEN HANI
Çarşıkapı ile Kapalıçarşı arasında bir han... Yol Geçen Hanı, Türkçe'de deyim haline gelmiştir.

YORGO KOBTANTİNİDİS TAHİN FABRİKASI
Yorgo Kobtantinidis Tahin Fabrikası, Unkapanı'ndadır.

YORGİ APOSTOLİDİS EFENDİ ECZAHANESİ
Yorgi Apostolidis Efendi Eczanesi, Unkapanı'nda Azaplar Caddesi'ndeydi.

YUVANİDİS'İN DÜKKANI
Yuvanidis'in kitapçı dükkanı, Babıali Caddesi'ndeydi.

YÜKSEK TİCARET MEKTEBİ ➔ CUMHURİYET MÜZESİ

YÜKSEL KİTABEVİ
Yüksel Kitabevi, Sahaflar Çarşısı'nda kaligrafi, sanat ve sanat tarihi, arkeoloji, halıcılık, minyatür yapımı gibi konularda kitapların satışını yapıyor.

YÜKSEL YAYINEVİ
Babıali Caddesi'nde faaliyet gösteren bir yayıneviydi. Sahipleri Hamdi Varoğlu ve Mehmet Akif'in damadı Ömer Rıza Doğrul idi.

YÜMNİ KİTAP VE KÜLTÜR MERKEZİ
Beyaz Saray Kitapçılar Çarşısı'ndaki kitapçılar, ağırlıklı olarak şimdi Yümni Kitap ve Kültür Merkezi'nde faaliyet gösteriyor. Kültür Merkezi'nde, oturma mekanlarının düşünülmüş olması sevindirici... Kitap sadece alınıp satılacak bir meta değil, yaşanacak bir hadisedir... Kültür Merkezi'nde, yeni yayınlar yanında Enderun Kitabevi gibi sahaflar da bulunuyor. Enderun'da, Türk Tarih Kurumu Yayınları'nı bulmak mümkün...
Vezneciler Büyük Reşit Paşa Caddesi No:22 Laleli

KAYNAKLAR

- Aziz İstanbul, Yahya Kemal, MEB, İstanbul 1989
- Bab-ı Ali kitapçıları, Burhan Arpad, Milliyet Sanat Dergisi 15 Eylül 1993, s.320, sf.12-14
- Dersaadet Dergahları, Mustafa Özdamar, Kırk Kandil Y., İstanbul 1994
- Dünden Bugüne Babıali, Nail Güreli, Heyamola Y., İstanbul 2009
- Edebiyat Anıları, Hüseyin Cahit Yalçın, Sadeleştiren Rauf Mutluay, T.İş Bankası Kültür Y., İstanbul 1975
- Edebiyatçılar Alemi, Mehmet Behçet Yazar, Yayına Haz. Mustafa Everdi, Derleyen Ali Birinci, 21.Yüzyıl Y., Ankara 1999
- Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikayesi, Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler, Osman Çakır, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İhtilal, İhtiras ve İdeal, 68 Kuşağı Hakkında, Erol Kılınç, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2008
- İstanbul Bir Rüya, İskender Pala, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı Y., İstanbul , B. Tarih
- İstanbul Mektupları, Fatih Kerimi, Çağrı Y., İstanbul 2001
- İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
- İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
- Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003
- Lehçe Turistik Rehberlerde ve Diğer Yayınlarda Eminönü, Doç.Dr. Danuta Chmielowska, 1.Eminönü Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Eminönü Belediyesi Y., İstanbul 2006
- Muharrir, Şair, Edib, Ahmed Rasim, Hazırlayan Kazım Yetiş, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1980
- Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Çev. Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Y., İstanbul 2006
- Şehir Mektupları, Ahmet Rasim, Eğitim Yayınları, İstanbul, B. Tarih
- Yaşadıklarım Dinlediklerim, Burhan Oğuz, Simurg Y.; İstanbul 2000
- Zaman Tünelinde Şehr-i İstanbul'un Seyir Defteri, Levon Panos Dabağyan, Karadağ Yayınları, İstanbul 2006

Z

ZABITA DAİRE BAŞKANLIĞI
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Zabıta Daire Başkanlığı, Şehzadebaşı'nda Belediye Sarayı'nın karşısında hizmet veriyor.

ZAZA TIRAŞ BIÇAĞI
Tıraş bıçağı, icadından 16 yıl sonra İstanbul'da üretilmeye başlandı. İşadamı Paul Zazadse, Tahtakale'de Zaza Han'da üretime başladı. Firma bu sektördeki üretimini yakın kadar sürdürdü.

ZEYNEP HANIM KONAĞI
Eskiden Beyazıt'ta, Edebiyat Fakültesi'nin yerinde, Zeynep Hanım Konağı vardı. Zeynep Hanım, Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın kızıydı. **Zeynep Hanım Konağı'nın etrafı, bir tarafı Direklerarası'na bir tarafı Beyazıt'a bakan yüzüyle dönemin aydınlarının uğrak yerlerindendir.**

Tanpınar anlatır: "Bir ramazan gecesi, Beyazıt'a Zeynep Hanım Konağı'na yakın bir kebapçıda Yahya Kemal'le Süleyman Nazif'i iftar ederken gördüm. Nazif'in Abdülhak Şinasi'nin titizliği için söylediği, '**garson lütfen suyu da yıkayınız**!' sözü, bu kebapçıda geçer."

ZEYNEP SULTAN CAMİİ
Camiye ismini veren **Zeynep Sultan, III. Ahmet'in kızlarındandır**... Sebil ise I. Abdülhamit'in külliyesine aittir. Cadde genişletilirken, Bahçekapı'daki Abdülhamit Külliyesi'nin yolu tıkayan sebili, sökülüp Alemdar Caddesi'ne taşınır.

ZEYTİNLİK ➔ YENİ SARAY

ZEYTİNYAĞI İSKELESİ
Eminönü iskelelerinden biri... Eskiden limana gelen her ürün için ayrı iskele vardı. **'Tahtakale'den Zeytinyağı İskelesi'ne** kadar mevcut mağazalar İslam tüccarına aitti. Her birinin dört beş gemisi vardı. Yağkapanı, Balkapanı, Asmaaltı mağazaları hınca hınç İslam tüccarının mallarıyla doluydu.'

ZİNDAN HAN
Eminönü'nde, Galata Köprüsü'nün ayağında, şimdiki otobüs duraklarının yanındadır.

KAYNAKLAR

• Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar, MEB, İstanbul 1989
• İstanbul ve Boğaziçi-1, İhtifalci Mehmed Ziya Bey, Bika Kültür Kitaplığı, İkinci Baskı, İstanbul 2004
• İstanbul'un İlkleri ve Enleri, Süleyman Faruk Göncüoğlu, Ötüken N., İstanbul 2010
• İstanbul'un Ortası, Malik Aksel, Kültür Bakanlığı Y., Ankara 1977
• Kentim İstanbul, İstanbul'un Semtleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Y., İstanbul 2003

ZİNDAN KAPISI
Eskiden Eminönü'nde, Rüstem Paşa Camii karşısında bulunan kapı... **Adını**, burada bulunan, **'Baba Cafer Zindanı'ndan almıştır**. 'Gemiciler Kapısı' da denirdi.

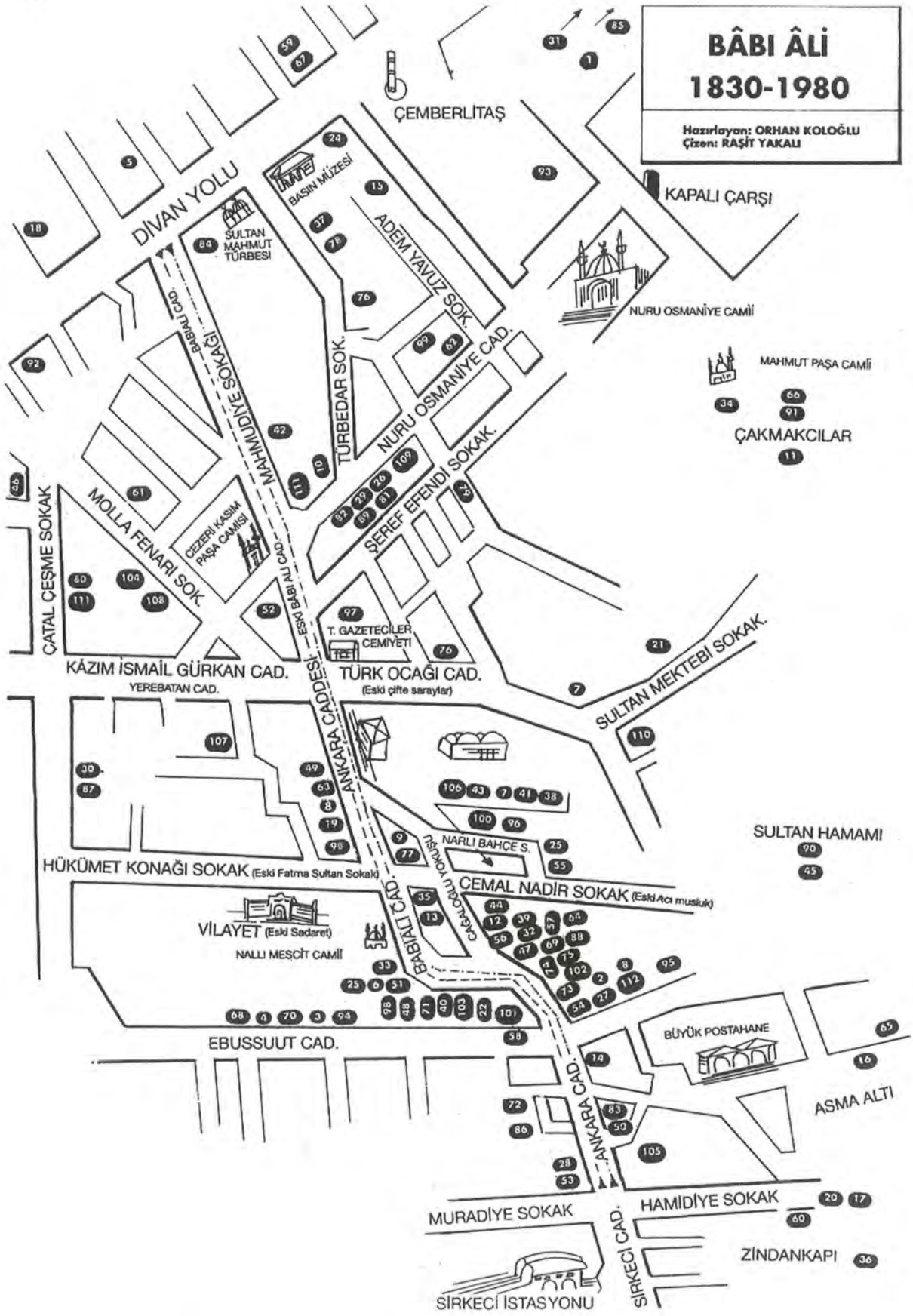
ZİNCİRLİ HAN
Kapalıçarşı'nın kuzeyinde Tığcılar Sokağındadır...

ZİYA NURİ BEY ECZAHANESİ
Ziya Nuri Bey Eczahanesi, Aksaray'da, Tramvay Caddesi'ndeydi.

ZUHAL KIRTASİYE MAĞAZASI
Direklerarası, sadece tiyatronun ve müziğin merkezi değil, bütün güzel sanatların yayılma imkanı bulduğu bir mekandı. Edebiyat sohbetleri burada kurulurken, resim sanatı da bu mekanda yerini almıştı. Zeynep Hanım Konağı'nda Kız Sanayi-i Nefise Mektebi yani Güzel Sanatlar Akademisi açılırken, Şehzadebaşı'da Çukur Muhallebici karşısındaki **Zühal Kırtasiye Mağazası da bir resim merkezi gibi çalışıyordu**. Burada bir yanda resim malzemeleri satılıyor, diğer yanda bir sanat galerisi gibi ünlü ressamların resimleri satışa sunuluyordu.

ZÜĞÜRT ÇAYIRI ➔ NARLIKAPI

BÂBI ÂLİ
1830-1980
Hazırlayan: ORHAN KOLOĞLU
Çizen: RAŞİT YAKALI
ÇEMBERLİTAŞ
KAPALI ÇARŞI
DİVAN YOLU
BASIN MÜZESİ
SULTAN MAHMUT TÜRBESİ
ADEM YAVUZ SOK.
NURU OSMANİYE CAMİ
NURU OSMANİYE CAD.
MAHMUT PAŞA CAMİ
ÇAKMAKCILAR
BABIALI CAD.
MAHMUDİYE SOKAĞI
TÜRBEDAR SOK.
ŞEREF EFENDİ SOKAK.
ÇATAL ÇEŞME SOKAK
MOLLA FENARİ SOK.
CEZERİ KASIM PAŞA CAMİSİ
ESKİ BABIALI CAD.
T. GAZETECİLER CEMİYETİ
KÂZIM İSMAİL GÜRKAN CAD.
YEREBATAN CAD.
TÜRK OCAĞI CAD.
(Eski çifte saraylar)
SULTAN MEKTEBİ SOKAK.
ANKARA CADDESİ
SULTAN HAMAMI
NARLI BAHÇE S.
HÜKÜMET KONAĞI SOKAK (Eski Fatma Sultan Sokak)
CEMAL NADİR SOKAK (Eski Acı musluk)
VİLAYET (Eski Sadaret)
NALLI MESCİT CAMİ
BABIALI CAD.
CAĞALOĞLU YOKUŞU
EBUSSUUT CAD.
BÜYÜK POSTAHANE
ASMA ALTI
ANKARA CAD.
MURADİYE SOKAK
HAMİDİYE SOKAK
SİRKECİ CAD.
ZİNDANKAPI
SİRKECİ İSTASYONU

1. ACEMİN KAHVESİ
2. AHMED HALİT KİTABEVİ (1935)
3. AHMET İHSAN MATBAASI (1890)
4. AHMET MİTHAT EFENDİ KIRKAMBAR MATBAASI (1873)
5. AKBABA (1959)
6. AKŞAM I (1918)
7. AKŞAM II (1939)
8. ALEMDAR (1919)
9. ANADOLU AJANSI I (1930)
10. ANADOLU AJANSİ II (1940)
11. ARAKEL KİTABEVİ I
12. ARAKEL KİTABEVİ II
13. ASIR MATBAASI VE KİTAPÇISI (1944)
14. BASİRETÇİ ALİ EFENDİ DÜKKANI (1870)
15. BASİRET I (1870)
16. BASİRET II (1871)
17. BASİRET II-I (1872)
18. BASIN-İLAN KURUMU (1961)
19. BÜYÜK DOĞU (1950)
20. CERİDE-İ HAVADİS I (1840)
21. CERİDE-İ HAVADİS II (1850)
25. DÜNYA (1952)
26. EKİCİGİL MATBAASI (1950)
27. EN SON DAKİKA (1928)
28. GAZETECİLERİN İŞKEMBECİSİ
29. GECE POSTASI (1950)
30. GÜNAYDIN (1970)
31. GÜNEŞ (1975)
32. HABER (1940)
33. HADİKA (1870)
34. HAKİKAT (1873)
35. HARABAT KİTAPÇISI (1884)
36. HAYAL (1870)
37. HAYAT (1950)
38. HERGÜN (1947)
39. HİLMİ KİTABEVİ I (1896)
40. HİLMİ KİTABEVİ II (1930)
41. HÜRRİYET I (1948)
42. HÜRRİYET II (1958)
43. HÜSNÜTABİAT MATBAASI (1939)
44. İBRAHİM HOROZ MATBAASI (1950)
45. İBRET (1872)
46. İCTİHAD EVİ (1910)
47. İHSAN KIRAATHANESİ
48. İKDAM YURDU (1900)
49. İSMAİL AKGÜN MATBAASI
50. İSTANBUL LOKANTASI
51. İSTANBUL MATBUATI CEMİYETİ
52. İSTİKLAL (1924)
53. KAFKAS BİRAHANESİ
54. KANAAT BİRAHANESİ
55. KENAN KLİŞEHANESİ
56. MALUMAT (1900)
57. MARKO PAŞA (1946)
58. MESERRET KIRAATHANESİ
59. MİLLET (1908)
60. MİLLİYET I (1929)
61. MLLLİYET II (1950)
62. MİLLİYET II-I (1958)
63. MİNBER (1918)
64. MUALLİM HALİL KİTABEVİ
65. MÜMEYYİZ (1872)
66. ORAKİR (1870)
67. OSMANBEY MATBAASI (1880)
68. OSMANLI MATBAASI
69. REMZİ KİTABEVİ (1928)
70. RESİMLİ AY (1924)
71. RESİMLİ KİTAP (1909)
72. SABAH I (1878)
73. SABAH II (1910)
74. SEMİH LÜTFÜ KİTABEVİ
75. SERVETİ FÜNUN I (1890)
76. SERVETİ FÜNUN II (1900)
77. SERVETL FÜNUN II-I (1910)
78. SES (1960)
79. SON HAVADİS (1958)
80. SON POSTA (1930)
81. SON SAAT (1946)
82. SON TELGRAF (1950)
83. STEİNBERG BİRAHANESİ (1910)
84. SULTAN MAHMUT TÜRBESİ
85. TAKVİMHANE-İ AMİRE - TAKVİMİ VEKAYİ (1831)
86. TAN (1940)
86. TAN (1980)
87. TANİN (1908)
88. TASVİR (1946)
89. TASVİR-İ EFKAR I (1862)
90. TASVİR-İ EFKAR II (1866)
91. TASVİR-İ EFKAR II-I (1908)
92. TERCÜMAN-I AHVAL (1860)
93. TERCÜMAN-I HAKİKAT (1880)
94. TİCARET SALNAMESİ (1880)
95. TÜRK BASIN BİRLİĞİ (1945)
96. TÜRK HABERLER AJANSI (1980)
98. TÜRKİYE YAYINEVİ (1950)
99. TÜRKSESİ (1954)
100. ÜLKÜ KİTABEVİ (FARUK GÜRTUNCA) (1950)
101. VAKİT (1878)
102. VAKİT YURDU (1918)
103. VARLIK (1946)
104. VATAN (1940)
105. YARIN (1946)
106. YEDİGÜN (1940)
107. YENİ ASYA (1980)
108. YENİ İSTANBUL (1961)
109. YENİ SABAH I (1939)
110. YENİ SABAH II (1953)
111. Y. TÜRKİYE (1980)
112. ZAMAN (1980)

İSTANBUL TİCARET ODASI

(Elektronik) ISBN 978-605-137-044-6

ISBN 978605130439